Carte post postale
da p. 243 a p. 289

Gift of
BERN DIBNER

200 261
067

Philosophiae Scripta mei
Ioannis Ancini Regiensis
Lectore
Patre Alphonsio Giardini Ordinis
S. Barnabę S. T. D.
In Publico Mutinensi Lyceo.

Anno Domini 1739

Philosophie Scripta mei

Germani Arctini Regimen
Fectore

Patre Alphonso Pindino Ordinis

2. Barone 2. T. D.

An Publico Munituris Sacer

Anno Domini 1731

Ad Majorum Dei, dei parvaque
semper Virginis Mariae, san-
ctorumque omnium
Gloriam.

1

Illud maximum Romanorum decus, atque totius Orbis, humani
Cic lib. 2. Officiorum aequat Philosophiam variisq; stu-
dium, sapientiaque amorem ad quam nemo hominum profu-
cto, nisi qui divinas, ac humanas res harenque omniū cau-
sas fuerit assuetus, parveniat: ea propter cum homines sit
circa has omnes scrutari, ac perfecti cognoscere nostrum quicq;
sapientia, amor erit biennij non contemnendus labor.

Quem vero Philosophia, seu sapientia haec à suis amatoribus in tres
partes (quibus annos insignem operam pretium duximus) semper
fuit distributa, quarum prima Logica vulgo Philosophia Ratio-
nalis dicta, cuius est reflexiones colligere supra intellectus nostri
defectus, utinam ipsi intellectus functionibus, sive ut ajunt Scho-
lastici operationibus dirigatur. Altera Metaphysica, quae
cujusque cum suis attributis ab omni materiali labe, sive ori-
gine sua, sive intellectus nostri operatione separatim con-
siderat. Tertia tandem Physica, cuius operae, ac naturam
corporum, horumque proprietates, ac affectiones quicquid
potest assequi: quare pars quodammodo nostra in Logica, seu dia-
lectica praecipue aliquantulum moratur, ut roboratur inde
ad Metaphysicam, ac Physicam facilligum, atque expeditum
sibi parat lustrum; sicut enim in Logica (quae sua scientia, si-
ue ad non cupas parum intus) rerum omnium causas per se
etiam attingere solo sua rationis lumina valent quicq;
attamen non nisi maximo, difficultique conatu ire inficiis non
possumus: Vatum namque temporis longitudina, ac laboris magnitudo
dina

¹²
Dina, Ornatisime Iuuenas de terra amina. hoc scribo, hoc mo-
nao quia novitates amare, diuturnumque laborem fastidire
perspectum, neminemque commune Iuvenas vitium veri-
tatem inquirimus, qua nihil est in Mundo splendidius, nihil
in Caelo amabilius, nummis avari, mercibus mercatores, co-
bis variis, et multis, quae ad inanem huius seculi Storiā
conferunt milites, domini, Famine, Ambitiosi totorumque
diu, nocturnaque laborant corpore, et penē dicam mente inveniunt;
ad inde varietatem totospectabili orbe pulchriorem, aurique,
gemmisque pretiosiorē, hominumque maximum usum,
et necessarium decus, atque ornamentum cordis laboris fastidi-
unt. A vobis ab his, et vobis, ut nec me scriptis addicti, sicut
et ego nullorum Doctorum placuisse adstrictis varietatem ame-
re. Quid non cogito et mor? Hec igitur fratres pro libentia ri-
mo primam Philosophiae partem vobis exponendam aggredior
Dei Optimi Maximi Deipare, Virginis Mariae Viri Dionysii
Anapagiti, celestiumque omnium itorum invocato nomi-
ne, et auxilio.

Logica

Quia omnium intellectus nostri operationum iam circumscrip-
simus directricem logicam, quae propter ejusmodi intellectus
speciales functiones ipsa respicit, quae non communiter
in Scholis referantur vix Apprehensio scilicet, Judicium,
Adductus; idcirco in tres partes logicam nostram rege-
tabimus, quibus etiam quartam nempe Methodum re-
centiorum more placet adiungere.

Logica Prima Pars
De Apprehensione
Cap: 1:

7.

Prima, quae se se offert intellectus nostri operatio est Apprehensio, siue Perceptio, siue Idea (tria enim synonyma sunt haec) alicuius rei quocumque per quam mens aliquid aduersus circa illud omnino nihil efficiens, et propterea de illo nequa affirmans, nequa negans, non secus ac nostri corporis oculi circa obiectum quod intuetur: quare in hac mentis actione duo est reperire scilicet intellectus sibi obiectum repraesentans actum, qui Apprehensionis formalis nominis circumscriptibilis, et obiectum ipsum menti repraesentans, et cognitum obiectiva Idea appellatur.

Porro formalis Idea alia dicitur imaginatio, alia Apprehensio pura, tandem sensatio alia, siue Conscientia: Prima species aliqua sensibilis, et corporalis quodam modo amictus intus putat solum, stellam, Terram, spiritualesque ipsas substantias ad corpus siquidem ordinatas, velut deum tanquam venerandum sciam, et Angelum tanquam pulcherrimum allatum hauriam: Altera vero res quavis corporalis qualitate spoliata considerat putat deam rationem eius, eiusque attributa, et proprietates, spiritum, eiusque operationes omnes: quia omnia mens et suum esse, et operari, et pati percipio, et verè sentio, hinc tertia oritur Apprehensionis formalis differentia, scilicet Sensatio, siue magis communi nomine Conscientia.

Atque haec formalis idea speculabilis, et unica origo, sed obiecti: ut adeo multiplex, ut iuxta obiectorum diversitatem disponitur

mentis

merito infinita: Attamen in hanc sic licet animadvertere,
vel animi obiecti reprocherentur, vel quo ipsum meriti obiectum,
modi habetur sermo: si obiecti, quia hoc aut substantia, aut mo-
dus, aut simul uterque; idcirco non absque iura obiectivam
apprehensionem in Idem entis sine rei, sive substantiae,
(haec enim unum idemque sunt) in Idem modi, sine Acciden-
tis, et in Idem ex re, et modo, seu substantia, et Accidenti
composito distribuemus.

Unum uero substantiae nomen, nisi id, quod per se subijctis, aut
si sibi soli relinquantur, potius per se subijctum, nulloque alio
crasso adiectivo indigere, ut per se subijctis intelligita: No-
mina autem Accidentis, aut modi id quod in substantia sub-
ijctis, propterea quae nec potius naturaliter esse, nec clarij
sine quoque absque aliquo saltem confuso ordine ad illam conce-
pi V: S: Color, Albedo, Sapor, Profunditas, motus, et similia, quae
omnia profecto sine re qua insunt, clari nunquam concipiantur,
tandem modificati entis nomina tam modi, seu accidentibus
affecsum puta coloratum, Parietatum, dulcia Saccharum, ro-
tundam pilam.

Tabes et tamen hominum mentem rebus sensibilibus semper aliqua
quam non solum substantias suae verae rebus modi, seu ac-
cidentibus praeditas, quos iuxta ordinem diversum, respectumque
nunc absolutum, nunc relativum, nunc intrinsicum, nunc extrinsecum
placuit denominare; ita concipere, quin et ipsas simplicissimas
indivisibiles substantias in duas, quarum una valet subiectum,
altera valet subiecti modus sic idcirco dividere, nimirum corpus
in ens corporatum, deum in ens perfectissimum, et sic de ali-
quis

quæ: hanc autem sic diuisa substantia motus non negi appa-
rentes esse intellectuales, et Mathematicas quæ non videntur.
Hinc autem alia celebri Idearum diuisio à Leibnicio viro docti-
simo excogitata descendit scilicet in simplicem, et compositam
adæquatam, et inadæquatam, Inductivam, et Symbolicam: Simpli-
cem laudatus vir descripsit illam quæ aliis non conset huiusmo-
di sunt Dei Entia in genere unitati, existentia, Spiritus, huiusq;
affectionum voluptatis, doloris: Idæ quæcorum indivisibile, par-
tibusque omnino ex partibus objectum reprehensum, nisi hunc re-
mota (quomodo supra diximus) hæc idæ in magis universa-
lem unam, et particularem aliam puta in Entia perfecti-
simam, in existentia æque in voluptatis, seu doloris parti-
tionem in modum volendi, nolendi de more dividet: Com-
positam vero, quæ plures sub se Idæ continet, quædam magis
separat præcindere, seu abstrahere dicitur Mathematici; neq;
hoc nisi rem à modo, modum à modo, deniq; rem à re separan-
do potest contingere cum sana, vel ex unionis unius substantie
cum alia V. G. homines Chimæ quæ substantia cum modo:
puta discipuli, aut Magistri, vel modicum modo, scilicet he-
ceterati motus Idæ hæc de qua sermo dumtaxat componatur.
Insuper inadæquatam quando nimirum aliquas non omnes proximas
scilicet componentes Idæ objecti percipimus, sed harum partem
componentes ignoramus; cuiusmodi diuis Idæ dei, cuius profecto
omnia attributa haud intelligimus, atque etiam plerumque substan-
tiarum; licet enim color, gravitas, figura in ipsis distinctè cognosca-
re quæ valeat, et tamen plura remaneant cognoscenda. Sed quæ
cum vero quando omnem omnino componentium Idæ rem

Dixerimus, atque Analysin numeravimus.

Denique Symbolicam quando ob multiplicem Idearum Analysin
tam nobis cognitam non omnes simul componere obiectum
Idearum, ac distinctum, sed imperfectum quendam rationis objec-
tum ipsum nobis exhibeo prout nullo latere Polygonum
vel exercitum: Verum longe aliter se habet Intuitiva pro-
fectu omnium perfectissima, qua omnes omnino simul clari,
et distincti Innervationes prope modum Ideas componere in-
ducimus, ac cogitamus.

Quicquid Idearum cum ordine ad id quod exhibeo respeximus,
nunc ipsam relatu ad modum, quo se se repraesentant con-
siderabimus: atque solum hic Idearum divisionem in claram
distinctamque, obscuram et confusam recognoscimus, omittentes
inordinatam dissertationem a maioribus recte usum nec ne cla-
ra et distincta, obscura et confusa secernantur, necne non
nulli. Quare obscuram, confusamque non dicimus quia, menti
non sufficit ad repraesentandam rem cognoscendam, utique
rigidam distinguendam; clara vero, et distincta, quae sufficit; atque
haec est tota Idearum necessaria summa, modo ad ipsarum
maior signa sine terminis descendamus, sit igitur. . . .

De Idearum signis, seu terminis

Caput Secundum

Enimvero inuicibilis quidam propterea foret recipere Idearum divi-
sionem illas extrinsecus signis, sine vocabulorum exprimere valeremus;
itaque de vocabulorum more superiorum verba faciamus

Porro vocabulum communicatum terminum non cupit eo nomen quia id est
obiectum propter eius significationem non extenditur, qual quia cuius
uis propositiones sit fieri extrinsecum, sicut linea sunt puncta.
ea propter terminum dupliciter, nimirum absolute, et relative
considerari quicquid videtur, igitur et non p. absolute considerandum.

proponimus
videtur autem secundum se terminus p. in significatam ad ple
cium, et non significantem significans nomen dicitur qui ex libere
hominum arbitrio ad aliquid significandum est ingitutus V: S.
Lao, Lapi, Orbis et non significans ad significandum nihil V: S.
Blictri, Horum quare sane auditus aliquid non intelligitur quod
ex hominum placito representat.

2. in complexum, et in complexu igitur, qui in economia ramum
exprimitur puta sol, luna; ille pluribus ramum puta illumina
re majus, illuminare minus.

3. in categorematicum, et in categorematicum primum est aliquid
determinatum significare quomodo aurum, aer, aqua etc
uis vero nihil determinat propter eius extensionem maximam
V: S. Aliquis, omnis, nullus et nisi ramus a superiori de se
et termino restringatur.

4. In concretum cuius est unico vocabulo duo exhibere unum
per modum forme alterum subiecti quodlibet adiacens non
supplicat ex emphora; et in abstractum annunciat id sub
iecto separatum formam V: S. Soliditas et

5. in absolutum, et relativum ille idem nulli alteri com
paratum, scilicet Summa, Elyam, Agnus hic idem alteri
comparatum annunciat major, minor, aequalis, similis, oppositus

46
6.º in communem, et singularem. Primus, uale exprimat Ideam
omnibus omnino rebus convenientem, utriusque propriam, dici
neque transcendens, uel non omnibus omnino, sed pluribus
et non transcendens appellatur: Alter uero singularis, scilicet qui
Ideam unius tantum determinat uel propriam exprimit, huius
exemplum sit Illi. illius autem, uel eius, uel spiritus, uel ani
mal, uel Plurata.

7.º tandem in communem equivocum, et analogum: Qui
uocis pluribus nominis, sed non re convenit V. g. Gallus, Po
pulus; analogus uero pluribus et nominis, et re ad diversa
ratione ita vox eadem, quae de homine pulsum Pharmaco
dici, attamen de homine, quia sanitatis subiectum et pul
su quia signum, de Pharmacoquia causa.

Aliae à Summis hinc formatae divisiones quas brevioris tamen
studiorum, cum earum mentem utilitatem considerantes
meum facimus: quare nec tam ordo potest, ut relata ad propo
sitionales terminum consideremus.

Propositionem porro illam dicam *copulativam*, qua unam cum altera
nam coniungimus affirmantem, uel unam ab altera separamus
negantem; atque hinc origo illa calabris et notissima Divisio Termini
in subiectum, et Praedicatum, subiectum scilicet de quo
aliquid affirmatur, et Praedicatum illud idem quod in propositione
dicitur V. g. Homo est mortalis. Homo subiectum, mortalis
uero est Praedicatum.

2.º terminus potest in ipia materia propositionis diversimodè determi
nari, ab qua inferri, et tamen communis terminus pro aliquo
inferre, inde determinati significando modo nunc et per uocem

4

aliquis, nonnullis restringis, ut dum dico aliquis laus error,
tunc qua ly error, aliquis particulariter significare dicuntur (opit),
sive restrictioni vocabulo particularem suppositionem; modo singu-
larem, quando communis terminus ponitur pro aliquo determi-
nati inferiora a pro nomina hic, vel ibi, vel illa indicabo
V: S: hic homo ego docui eo modo tandem universaliter si idem
communis terminus pro omnibus suis inferioribus particularum
ope omnis, nullus coniungas V: S: Omnes planetae praeterid-
em reflectunt radios, quia autem singuli planetae collectivi-
tum sumpti, tum distributivi, sive scilicet reflectunt radios
ea propter omnes planetae hic distributiva universaliter com-
pleta dicuntur; Incomplete vero si omnes quidam species non om-
nia individua si foret complecterentur quo modo sunt in hac
altera propositione omnes animalia fuerunt in Asia Noctua, distributivi
et tunc etiam collectivi si inferioribus ab universaliter termino
contrariis omnibus sed prout simul non autem scilicet sumpti pro-
dicatum convenerit puta Omnes primarii planetae sunt septem.
M^o Si terminus aliquando secundum tempus a verbo sive copula ex-
pressum, significat, tunc ipsius significatio statim dicitur
soluere; et converso distributio si secundum tempus, quod per se
scilicet haud quaquam indicatur claudis ambulans, cecidit, tenet,
moritur surgens: Restrictio vero dum taxat si communis uni-
versali termino significatio ad minorem coarctatur ad determinatam
subiecta collecta nonnulla quae restringat particula V: S: licet
homini nihil est difficile ad hoc volens: Ampliatio tandem si
ipsius vero termini significatio ad tempus cum copula, cum
ad quodvis aliud per non ipsam extendas ut profecto illud

Evangelij Beati paupery spiritus quoniam ipsorum est regnum celorum.

4° Appellatur dicitur hominem modo autem materialiter modo formaliter; formaliter inquam sicut subiecto secundum propriam perfectionem in propositione predicatur, atque per huiusmodi subiecti vnde duplicationem in compositione sepius, vel semper in intellectu particula prout, quatenus, sicut exprimitur homo est visibilis videlicet quatenus homo: materialiter vero secundum accidentalem subiecti perfectionem. Pictor componit carmina; atque equidem non sicut Pictor;

Atque haec sunt principales divisiones quare reliqua omnes, quarum in eandem numerum congeruntur Principales nos mittuntur ad quinque universalium notionem vobis tradendam etiam si sum falimur

De Quinque universalibus

Caput Tertium

Universalis Idea nomine intelligunt Philosophi unum respiciens multa, hocque tripliciter sive quia illorum vera causa est Creator, et ob id sive quia multa valens representare quomodo communis Idea sive tandem quia in existentiis multis quomodo rationalitatis Idea in hominibus, in bestis, in Dei Idea continetur: Nos in universalibus porro hoc in taliter hanc a nemine verhimus.

Quia vero universalis Idea alijs idem porro quinque modis innotuit; propterea quinque ex his iuxta Philosophos Porphyrio

in hac Introductione ad Aristotelicas Categorias per
nuncijsima subscribentur quinque inquam erunt universalis
Ideae nimirum Species, Genus, Differentia, proprium, et
Accidens

Species quidem cum universalis Idea ita essentialiter conveniunt
ut sola sit tota atque integra essentia puta Humanitas
respectu hominis, Divinitas respectu Dei.

Terrium cum quocunque simplicissima species per Metaphi-
sicam induas velut subdatur alia universalis Idea, quae si-
mul totam essentiam continens, et quarumque libet sit totius
essentiae essentialis pars hinc proprie a Orto habere Genus,
et differentia sua Genarica, et differentialis Idea. Genari-
ca quidem, quae sit essentia communior pars, quae quidem
cum alijs speciebus diversis ita essentialiter conveniat sicut
animalitas in homine, cum huic, cum bruto communis; Diffe-
rentialis vero carum communis minus perquam Idea illa, quae
ad id in se a ceteris speciebus diversis determinatur, sicut ratio-
nality in homine vellet profecto hominem a bruto essentialiter
divergentem.

Porro ex ratione utriusque explicatae Ideae resultat proprium, sive
propria Idea, quae licet ad essentiam concipiendam opus non sit
tamen ita necessario, atque inseparabiliter ad ipsam conueniat,
ut si propria quinquaginta specifica Idea proprii individui
puta in homine scientiam capacitas Cogitatio, Cauda, et simi-
lium: atque haec quoque propria Idea vera notio, quia ut cum
scholis loquar soli homini, omni, et semper conveniat; si enim
soli, sed non omni, sive omni, et non soli, sive tantum omni

12
et illi, et non semper proprium, quod univocaliter sit appeti-
tave dignamur.

Preterea autem propriam Ideam, accidentaliaque, siue ac-
cidentaliter. quae pluribus Ideis ita in se, ut ab ipse eorum
inventionem, et de se, et ab ipse, et sine illa vel non concepta,
vel etiam negata clare, et distincte intelligi queant, sicut color
singulus in ipso homine: Ceterum quae pluribus acci-
dentaliter est in omnibus omnino, quibus huiusmodi Idea respicit
accidentaliter haudquaquam, semper est iudicanda; Cum profe-
cto motus Ideam, quae homini accidentaliter igne essentialiter
receptivum saltem Philosophi non inficiantur. atque de quibus
quae univocaliter sit res, quorum sane descriptio ad sequen-
tium capitulum obscura, confusaque apprehensionis remedia con-
tinuum per se eorum intelligentiam necesse non fuit promi-
tenda.

De Definitione

Caput IV.

Cum obscuritas in praesentibus et sic per quam a reliquis Ideis
unam haud distinguamus, siue quia huius ambiguo signo quae
utatur per quod audient appropinquat divergentem a qua veritas pro-
feratur, siue quia Idea rationis, vel quod idem est, et sensa
lia quae praedicata ignorant; et propterea ad duplicem huius
obscuritatis causam evellendam unicum remedium, ad modum
nominis, modo rei quem appellamus definitionem scilicet adhi-
bent Philosophi.

Porro

Porro cum quanta sagacitatem ideam nomen significet semper in hominum fuerit arbitrio, hinc contigit ut idem nomen puta puta homo animal mans, et corpora prout dicitur, et non a huius primario sapientia una simul convergentes: atque utramque ex utroque hoc reliqui homines propriis sent; non animam, nec vero sacrum, neque nunc tot libet, et tot in qua unius ambigua vocula significat exardescit, quae nec exingui nequam potuerit, nec potuerunt, nisi idea ambigua expressa uideretur, et univoco nomina claresceret: atque hinc definitiones necessarias cuiusque alligabatur nomini. Ideam, et non aliam indicant.

Quae autem si opus haud fuerit etiam multiplicentur, nec vacet prode quoniam huiusmodi consono definitione suis nomina, nec autem eorum nomina definitionibus recedendum, nec inauditi, ut scilicet utrumque, et sic ad hoc aliquando necessitas compellat tamen huiusmodi nomina ab his suis definitionibus non profutur, nec acceptabuntur.

Definitioni, quae est oratio rei naturam explicans dicitur duplici ratione velut inivum accidentalibus rei, vel generalibus perfectionibus indicatis fieri contingit, proindeque duplex dicitur scilicet rei definitio descriptiva una, et generalis altera.

Descriptiva non explicat modo per suas proprietates, modo per accidentia, quae sumpta simul unum tantum rei conveniunt, puta si hominem definire substantiam, quae sit corporis vivens, sentiens, appetens, atque etiam rationalis, diuturna, mator, volans, disciplinatus, coram, consilioque aptus, vel animal bipes, sublime, et rectus corpore itaque dicitur, quae cum definitio imperfecta valde, et tamen aliquando

do ne per se dicam semper necessaria cum non omnium in modo
 eorum rerum extrinsecam habeamus comparatam naturam.
 et quoniam illa, quorum essentialiter proximae perfectiones
 essentialiter definitione sunt donanda.
 Quinimo huius generis definitio alia dicitur Physica alia Me-
 taphysica; Physica nimirum essentialiter Physica partes
 materiam, et formam appellat, explicat utrumque et
 in hac hominis definitione: Homo est corpus organico
 generis corpus, et rationali anima: Metaphysica autem
 omnium perfectissima cum altera non nisi compositum,
 corporisque hanc spiritualibus etiam rebus conveniat, quia
 immo magis latet patens, cum non omnes materiam, et
 formam habuero, licet omnes hanc, et differentiam; illa
 dicitur quae a maioribus essentialibus definienda, cui perfec-
 tionibus unam atque alteram adducit, et quibus reliquis
 sunt communes, cum particularis tanquam ex radice pro-
 diat videantur, atque ratione optima hoc praeferat
 succedendo namque generi proximo, et proximam diffe-
 rentiam.
 Genus autem proximum est illa perfectio in rebus communis communis
 minima in qua aliae communes omnes includuntur, et ex qua ut modo
 diximus velut ex radice reliquae omnes educantur, et propriissima diffe-
 rentia est illa, qua res a sebi affinis recedat, et ex qua
 omnes peculiaris perfectiones educantur, quomodo in hac defi-
 nitione homo est animal rationale ceterum quicquid valat.
 Corollarium.

Sequitur in ea definitio ad definitionem semper maiorem fore:

reciprocam cum ipso, a qua etiam a qua diminuatam, a qua su-
perfluat; nec enim essentialis, vel proprius, vel accidens vel yom-
as perfectiones non explicaret, aut si explicaret monum confunda-
ret non ipsilum afficeret. Hinc illa axioma sunt rescenda

Primum pariter haud explicandum.

Quicquid definitioni convenit, aut pugnat, convenit, aut pugnat.
Quod definitio.

Ubi est definitio, ibi est definitum. Hactenus de definitione

De Divisione

Cap: V.

Idcirco obcuritatem tollit definitio cuius superior capio, con-
fessionem autem diviso, cuius in praesentia sum, et tunc logica
diviso non est nisi oratio cum in suas partes distribuitur. omnia
in animalia admodum divisione atque ambigua veli divisa
Idcirco praesentia, dicitur in suas partes, ut inde ad vana
divisionis sui speciem apparetur via: siquidem cum vana
deum dicat aliud potentia, actuali aliud duplici sui di-
plex est divisio.

Potentia sui sui communis Idcirco nuncupatur quodam sunt pro:
indaeque species nonnullae, sive individua sive universalia in
fationem continent. Igitur potentia totius divisio habet huius
unum in finem omnia a conventionem, a qua huius
est haec animalis divisio in hominem, et Bruta, et
larum in fixas, et errantes. Actuali vero divisio cum illis

siquarum in se actu partes habet, partemque actuale explicatio sicut contrarium numerum in se explicat, sicut potius partem actuale.

Enimvero partes totius essentialis alia essentialis sunt, integralis alia, alia accidentales; ex proprio diviso alia integralis, alia accidentalis, essentialis alia. Si homo V: S: Divisus in ossa, carnes, digitos, ungues, pedes & hoc prout est integralis divisio. Si in album, conigrum, grave, et ignavum, accidentalis, si in corpus organicum, et rationale et animatum. Physica essentialis, sicut in animalibus rationalibus essentialis metaphysica, ut iam superiora capita satis superque explicui.

Sunt nonnulli alii qui divisiones efformant, acceperunt accidentis per varia quae in se subiecta, seu accidentia est eadem accidentali divisioni sicut omnino affinis transitorie faciunt ad sequens.

Corrolarium

Optima divisionis leges contra eas quae sunt prima scilicet ut magis laetum divinum patet quam sedem unum quodque acceptum membrum, totum quippe sua qualibet parte atque hinc secunda ut omnia simul membra divini omnia adsequatur, si animi plura, vel minora illius totius adaequata partes hanc forent ex quo manifestum est consequenter membrorum divini satis in eam oppositio, nec divini membra multiplicanda, quae simul forent divini.

In praedictis generalibus legibus alia ab Auctoribus velut in

17

denique mandant, ut talis uel divisio fiat per immediata
membra, per pauciora, et quae possint quantum ad ipsa
partes, quae possint, ut aiebant consilij, quam severioris disci-
plinae vim obtinere. At de divisione, de qua est propositio
haec plura; iam de aliorum manij operatione iudicis aequi
secundum nostram logicam partem inscribimus.

Logica Pars Secunda

De Iudicio

Iudicium est actus, seu sententia mentis, qua duas uel plures iam com-
paratas rerum ideas coniungimus convenientiam affirmantem, uel se-
paramus negantem: mentis inquam, ut dicam intellectionis potius, q-
uoluntatis, aut uicissim: dicam sane quidquid determinabit, si
diuino recessione, dicam, et Philosophia non semper mentis ratione
talis enim uentis huius certa cognitio haud tam noua uel parua
um quidem cognationem mouendum lapidem: sed reuertamur
unde digressi fuimus: circa iudicium hoc logicum nostrae secundae
pars utraque non uero internum cum nini profunde latet, et ex-
ternum Propositionem aequi uel iudicium appellat, aequi i
u propensionem imaginem: et propter id

De Propositione, eiusque divisione

Caput Primum

Et sane quidem si ex dictis manifestum Propositionem non ueri

Orationem aliquam de aliquo dictam, quae in qualibet propo-
sitione omnia indifferenter reperitur, scilicet dictum, seu predi-
catum; id est quod dicitur sine uno verbo subiectum, et tandem ver-
bum seu copula sum ego, vel simile aliud coniugationis, vel sepa-
rans. Itaque Praedicatum, quod subiecti, coniugationis, inquam, ut plu-
rimum se solo, separans aliquam nimirum negantem particulam soci-
atum. Sicut ego omnipotens, Sicut ego sum Personarum accep-
tator.

Attamen non semper necesse est illa omnia expressa in se contineri
propositio sufficiens enim si tacita hoc solo dixerimus quod si omnia
expressa ponamus propositionem de duobus adiacentibus sequi appellent.
si tantum expressa subiectum, et verbum praedicatum aliam vice
gerant, sive expressa praedicatum, et verbum quod subiectum ad-
iacet de secundo adiacente sicut ego cogito, sum cogitans, et sic
expressa solum copulam tunc subiectum, tunc praedicatum, qua-
tiones praesens de primo adiacente; huiusmodi ego hoc cogito.
Porro recepta per propositionem unio praedicati, et subiecti per propo-
sitionem inquam affirmativam vocantur propositiones sortiantem, vel se-
runtam separatio per ipsam modum verum negativam consideranda
modo occurrat, sive tanquam necessaria, sive impossibilis, sive
contingens talem respectiva quae rectae propositionem.

Propositiones necessariae asserunt de subiecto quod non potest non habere, et im-
possibilis quod ipsum repugnat sive metaphysice, sive Physice, sive
moraliter, metaphysice inquam sicut ab ipso deo tota eius omnia po-
tencia physica, sive circa huius mundi subiectum in offensa
legibus licet tamen metaphysice, et moraliter si nimirum meta-
physice, et Physice, verum iuxta prudentem virorum eximi-
nationem

124

rationem maximè quæ hinc inde præmittitur difficultatibus
hæcponitur.

Quæ autem necessitas impossibilitatis opponitur; idcirco triplex modo sup-
ponitur exposita necessitas: quæ in uno et contingentiæ triplex, quæ tri-
plici iura contingentiæ propositio; contingentiæ videlicet si conuenien-
tiam, aut disconuenientiam prædicat; quæ potest omnia esse, cum
ab ipso à subiecto asserta, uel negata: ex quo sequitur propositionem
necessariam nunquam fore falsam, impossibilem nunquam veram,
contingentem autem modo veram, modo falsam ego cogito quod pro-
positionem necessariam, et ueram non cogito impossibilem et falsam. Et cum
pluribus contingentiæ, et modo uera, modo falsa.

Sed hic prænotandum non videtur ad hanc quæ ad uariosa propter me
transibit ad notam per quæ propositionem, ueram, uel falsam formaliter,
ut iure, constituitur: igitur uera formaliter per conformitatem
cum obiecto quod annunciet, proindeque falsa per dissimilitudinem
cum ipso: ut exemplum sol est; ista propositio sol est ex iure
prædicat; et propter ut uera sit necessarium est solam ex iure.
Alioquin falsum dicantur propositiones ipsæ et non falsæ: quæ in uno et
propositionis ueritatem sepe, sepius non sufficit ut obiecto suo abso-
luta conformetur, ut præterea ut obiectum eo modo se habet et sic
cui prædicatur eadem propositio; atque ut hoc planè intelligitur
sciendum vobis quod propositionem in absolutum, et modale modè
di.

Absolute ea quæ simpliciter a se ipso prædicatum conueniunt uel non subiecto
suo sol est igitur sol non est opacum, idcirco uera quomodo cumque prædi-
catum conueniat sine repugnantia subiecto. Modali quæ conueniunt
expressis, et conueniuntque modum, ut Christus necessarius erat impa-

contingenter passibili, idcirco vera si predicatum a modo, quo ipsa
annuntiatur conueniat.

Diuiditur etiam propositio alijs minoris momenti omisij diuisionibus in sim-
plicem, et compositam: Porro est simplex si praeter uerbalem copu-
lam unico consistat predicatione, et subiecto, atque est composita si pluribus
constet sine aequiualentia aliqua ad uerbalem copula simul unius sim-
plicibus propositionibus. Si uero ad uerbalem copula est propositio copulatio-
na non cupiens ad cuius profecto ueritatem necessarium est omnesq; in-
parates simul esse ueras V. S. Sol induit salutem, et eroluit uicem;
si ad uerbalem copula uel diiunctiue dicitur propositio, quae ut uera
sit aloe ueritatem partem esse ueram recte fore dicimus, sic terra
stans uel mouens si uero ad uerbalem si supposito quando propositio con-
ditionalis quomodo si Sol ad orientem peruenit hyemem transit hic
sane animaduertere uos uerit illa conditionali propositione ne ab-
soluere a se ipsum solis, et hyemem recipere non affirmare, sed conditio-
nality tantum: ut autem conditionality uera sit requiritur ut propositio
cuius particula si apponitur, sine uno uerbo antecedens cum aloe sit
ut consequentia conueniat: tandem si causalis quia, idcirco si causalis
etiam propositio ueritas quia Adam peccauit mortem introiit in mun-
dum; Ad ueritatem porro huius propositiois ut antecedens affir-
met aliquid, et consequentia uera causa sit exigis.

Uero et aliae praeter eas descriptas compositae propositiones quas sub obscurum
compositae aequia simplices cum reprobatione sine laetitia et tandem
si appaerant placeo appellare, atque aliae sunt exclusivae, aliae ex-
ceptivae, reduplicativae, aliae.

Exclusivae propositionibus apponitur particula solum, dumtaxat si quae
in compositionem copulatiuam resolvunt solum uerum quod datur

tandum, namque vitium est dandum, et nihil aliud.

Ex copula apponitur particula propter à communi termino aliquid
excipiens, quae à compositam copulativam refertur. Omnes species
verum in Adam propter Jesum; hoc est Jesum in Adam non pec-
cavit, et ceteri hominum peccaverunt.

Reduplicativae tandem particula quatenus, prout, sicut, in quan-
tum & quae cum causali composita prout coexistens Christus
prout homo est passibilis, videlicet Christus erat passibilis, quia
homo. Verum de propositionum divisione ad alia iam properan-
tibus nobis incivile haud plura.

De Propositionum Materia, et Forma.

Caput Secundum.

Quaeritur propositio siue simplex, siue composita habere dignam materi-
am, atque formam; verum simplicis propositionis materia predi-
catum, atque subiectum, compositae autem ipsae inaequales, sim-
plicis propositionis forma quatuor adverbialis copulae et simpli-
cis propositionis ipsa verbalis copula coniungens, vel dividens ut
idem ab altera: quia verum huiusmodi coniunctio potest esse
monitionis, divisionis, obijectionis, hinc placeat animadvertere
si mater simplicis cum subiecto, cum predicato idem clare inde
conclusionem aliquam clare, et vigorem demonstrationis ut
nunc. Nam connexionem, vel non connexionem respectiva hanc con-
firmat, primo scilicet iudicium immediatum evidens, secundo
scientificum, et mediatum evidens appellato Philosophi. Si vero

nunc ejusmodi connexionis, uel non connexionis claritatem non
 auras, ~~at~~ sane uel quia iudicium sit in eorum quodmodum
 maxime licet à re iudicata de forma haudquaquam si fultine
 hinc inde modo error, si ejus fultis, aut nulla ratio, et à re iu-
 dicata differt, et modo eadem opinio, si graue ejus fundamen-
 tum, et à prudentibus viris irreprensibile conuag; uel quia pro-
 pter aliquam auersionem fundat, quae si caret, atque uel infallibilis
 quomodo dubitantes rationes diuina, licet iudicii non ocella
 obcurritatem, tollit autem incertitudinem; si uero fallibilis,
 atque incerta, qualis humana, illud idem sua obcurritate, atque
 incertitudine relinquit.

Porro haec de forma atque de Materia, quae modonecessaria, modo impos-
 sibilis, modo contingens dicitur, ut uel aduersum, uel fortassis
 hoc unicum, namque aliud esse propositionem necessariam, aliud
 ipsius necessariam materiam, et uel de eorum: Primum pro-
 positionis indifferenter uerum tantum postulat, alterum ex
 eo predicatum necessario connexum; ea propter ueritate
 necessaria propositionis in materia etiam impossibili non in-
 fidiamur; quomodo in hac propositione bonum non est mor-
 tale.

De Propositionum Prop- rietatibus.

Caput Tertium.

Prima, quae de se offert Propositionum proprietates, est eadem
 eadem quantitas, quae describitur ex oratione illa, subiecta.

ad plures, aut pauciores significandas, cum igitur descriptio
triplex sic extensio in universalem scilicet, particula om-
nis, vel nullus expressa in particularem signo aliquo, non ul-
ly indicatam, et in singularum singulari nomine sua pro-
nomina demonstrativo hic, ille, distinctum, hinc triplex est

cum forte nomina quantitatibus propositio.

uno qui triplici huic propositionum classi addere indefinitam
propositionem valens scilicet tam quippe quia nullo signo
eius subiectum officiat, verum immoritur cum in ma-
teria, tum necessaria, cum impossibili ad universalem,
et contingere ad particularem referri possit, et debet.

Suam modo maiorem, minorum modo; siquidem propositionem
haud quaquam de nominandis in extensionem habere, et pre-
dicatum, quod dignoscatur sequenti regula operari: Pre-
dicatum, quod universali signo sit distinctum subiectum
et subiectum predicatum; hoc facit si nova convertitur appal-
latur propositio adhuc vera universalis, si vero falsa, parti-
culariter demonstratur in priori converti propositione predica-
tum supponere non dubitatur; in re tam clara exemplum non
immoror.

Sed ad secundam propositionum proprietatem qualitatam
namque transitionem facio, quae modo essentialis, modo acci-
dentalis non cessat: essentialis est ipsius forma affirma-
tio scilicet, et negatio; proindeque in affirmativam, et
negativam propositionem principaliter dividitur; acciden-
talis vero est ipsius modo veritas, et falsitas de qua satis
superius diximus.

237
Tertia proprietas est sive inqualitates, sive quantitates, sive utraque simul duarum propositionum eodem predicato et subiecto concurrentium oppositio ex quo tripliciter posse contingere colligitur; attamen rariora quadrupliciter cum de una in duas abolvatur.

Prima oppositio dicitur contradictoria, quae inter duas propositiones in quantitate si habent, sive non respiciant, et qualitates oppositas, videlicet quarum una universalis, particularis altera; atque una affirmativa, negativa altera.

Secunda dicitur contraria, atque inter duas propositiones sola qualitate oppositas, quantitate autem universales, etiam si particulares huiusmodi propositiones non contrariae, verum subcontrariae, quae ad eandem oppositionem referuntur.

Quarta dicitur quae subalterna nuncupatur, quae inter propositiones quantitates duarum oppositas.

Corollarium I.

Ex optima ratione materiae intelligentiae in facili con-
tradictionum propositionum unius semper veritas, et
alterius falsitas; quippe cum universalis propositio veritate
sua singularibus inter se adverbiali copulativa particula
consecutus aequivalens adijunctam veritatem necesse
sum est, ut omnes simul partes eodem modo, quo pro-
feruntur se habeant, quae sive determinata, sive in-

24

in deconvincendi per particularem non exigi quae tota
reddig falsa universalis propositio.

Corollarium II.

Inferat etiam contrariis propositis in materia necessaria, qui impossibili
unam fore veram, falsam alteram; si enim ad falsitatem satis est contrariis
ly unius oppositi particulari etiam qua contingit ipsa opposita univer
salis: immo in materia contingenti ambigua ipsa falsitas non tra
minat simul utrumque, quod sane quia ad universalis falsitatem opposita
particulari una sufficiens, ad veritatem vero non una est om
nis exigua.

Corollarium III.

Inferat etiam subcontrariis in necessaria, et impossibili materia sem
per unam fore veram, falsam alteram in materia vero contin
genti posita ambigua non transeat falsitas patet hoc cum subcon
trariis contrariarum propositionum sint contradictoriae.

Corollarium IV.

Colligit tandem subalternas affirmativas in materia necessaria ambig
fore utrumque, in impossibili falsas contrarias universalis etiam etiam parti
culari contrarias, et particulari falsas, falsas etiam contrarias univer
salis, in materia vero contingenti unam veram, falsam alteram: hoc
ex materia contingenti idea formatum.

De Iudicij defectibus, ea
rumque laudibus

locus impericia / proinde dolor / ad hoc cogit / asperit / in iudicio nō in
quang ne tamen ad dā / pāpā quā ipi ad nos in pācā mōr
matia salubriter mōr / et quā solliciti conquirem.

De superiorum defectum: remediis

Caput Quintum

Præiudicatus menti in adag / fugiū, qui valuerit anag / in pācā dā om
nibus rigore / Examen alta mēta ratiōis / illud adag / iū
De omnibus ipi dubitandum, donec provenia mōr / conditio
ne, et statu se se pōdat veritas: ipi omnia in pācā dā iudicia
suspecta valdā ratiōis appōdā, et quā hī pācā dā / asper
sum dum taxat dā / pāpā / si ad hoc clāra, et euidē
valuerit pōdā / in iudicio hī ratiōis, quā carit in dā
mātrici, mōr / hī iudicia, et pōdā / nisi quantum ad pācā
tōmā / hāc ratiōis / hāc ratiōis / hāc ratiōis / hāc ratiōis / hāc ratiōis
dēnā / in iudicio nulla, quā mōr / quā dā / expōdā / ratiōis
et quā dā / in iudicio ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
pācā / et pācā / dā / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
babilam effe / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
ratiōis.

Prædictam regulā / alio a nōr / pōdā / valuerit / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
rigidam quā / impia, et dā / pācā / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
quam ad pācā / in iudicio ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
libus hī / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
tātā / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis
as / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis / ratiōis

sed bonum, malum et spaciare, et non semper tunc opera
bimus bonum dummodo aures nostras ad sapientiam
verba inclinamus? quoniam evidentiam hystoria cum
caritudo mortis sua conveniens solum est, quae licet ali-
ter potuerit, tamen iisdem rationibus, et circumstantiis
haud illud solum contingere se se nobis offert? quoniam
nam evidentiam hystoriae mysticae, quae hominibus
mens adaequari non valat. in hysce rebus non
inquirit a nostra verum suis intellectus humiliter
et sic certo non tam facile.

Neque sen aliorum modis, prout dicit magis, quia pro
cipitationis unguentis per corrigere et ad rationem in
genii laudibus, superbiaque praesumptionis maatu casta
difficillimo ipseque ex varia, et multiplici obiectis
applicationis et rationibus, laboris et diuina, libere,
nimiamque videri licet, quoniam omnia ista, et
altare et idem magis ad rationem rationibus aban-
tionem solum ab ipso corrigamus, et quae addita debent
quae hominibus praebeant, et potius dicant, ignorantia oraculo
rum praebeant auctoritatem, aures nostras facillime hunc
quaquam praebeamus, si tot ab hac saeculi iam iam ora-
cula situate, modo et silas, quae, et hys vel propter signi-
ficantibus aut ambiguis maxime affertur dicendi obcu-
ritas, si quis ea per hominem non aliquando cogitaverit
dixit verbum haud exprimentis, et ipse non praebe-
incurat, et quae ut ab ipso quod obcurum et ambiguum
et definitio ipsa, et ultimum modum praebeant

129

expetere; Verum de his, de qua Logica secundarum haud
plura; Opus praeterea igitur ut Tertiam ex ordine iam ex
posito subiungamus, quare sit.

Logice Tertia Pars De Discursu

Caput Primum

Dyscurus sine rationatione de qua nobis in praesentiam exorta
quidem sincera quippe hominum sapientia cordibus; licet al
ter rationis similitudo / Definiri conuersio unius igitur pro
positionis, sine iudicio ex duobus cum quibus aliquam cor
relationem habet iudicio legitima Illatio; ea propter in quali
tas logica rationatione, quae ad obiectum ducitur
obiectum inquam non clari ad hoc animum dyscurus hanc quae
opus / Omnia sunt consideranda ex p.^o Ducta tanalior sine
implicita saltem praemissa propositiones, quarum prima Ma
ior, altera minor, et illatio particula ergo, vel simili dyl
cta consequentia nomen obiectum, quae uel legitima ratio non suffi
cit absoluta ex se uero / tunc quippe non consequentia, sed
consequentia nomen habet; uerum ut ex praecedentibus saepe
iuxta contraria exigis.

Ex quo fit consequentiam non per concedendam fore, uel negan
tam, nunquam uero dylingenda, cum proprie dylatio
propositionem non illationem apparet: quare si aliquando

ut aliquando accidio duplicem rationem habeo ut ex uno acci-
to ex altera ratione infero rationem in altera promissa dicitur
quodammodo, ut dicitur in aqua ut aqua conueniens, et sic in
quodammodo ex quo ex promissa infero rationem conuenientiam
causa, et in quo non sequitur aqua.

Secundum quod considerandum varietas modorum terminum quoniam
unum in conclusione Predicationis scilicet majoris extremi
et subiectum minoris extremi appellans, et quoniam nunquam
conuenientiam ad modum terminum terminum, qui modo in pro-
missis subiectum, modo predicationem, modo predicationem,
et subiectum, modo tandem sub: et praed: quibus hac
varietas sua dispositione dicitur quoniam quod dicitur figura
officio

Tertium est Idem conclusionis quoniam una in promissa
una, alia in altera cum modo terminum ut hinc conuen-
niam, ponit Idem conclusionis inquit hoc connexio, quod
in illo Mathaeo principio si hoc nimium quod sunt
quodammodo terminum sunt idem in quo se, et quod idem cum
terminum cum quo aliud repugnat illa duo repugnans inquit
et sane si duo sunt cum eodem terminum terminum identificata
necesse est ut illa duo in quo se etiam identificans, et quod
si terminum terminum quoniam idem repugnat cum terminum opus
est ut hoc, et aliud terminum in quo se repugnat: quoniam ali-
cuius adhuc obscurum propositionis idem conuenientiam aliquam
repugnat, et habet dicitur, qui nota Mathematico:
propter hoc problema proponi.

Idem quoniam propositiones dicitur conuenientiam

Propositio affirmativa sit Anima est Immortalis
 1° medium, sive tertiam Viam, quae duabus propositionibus comparatur ad
 invicem recipiuntur ut sit spiritus.

2^a hinc datam propositionem subiectum aequa spiritus de illo affir-
 ma in maiori, deinde in minori spiritus ubi est cuius predicatum
 am datam propositionem predicatum

3° tandem apponatur conclusio Anima est spiritus spiritus est im-
 mortalis ergo anima est

Et si data Propositio fuerit negativa qualis est haec anima non est
 mortalis, sic etiam eodem modo termino conficienda ratio in
 dio

Anima est spiritus
 Spiritus non est mortalis
 Ergo anima est

Corollarium Primum

Hinc fit manifestum ex uno terminorum nexu quod Mathematica ratio
 nationis remota non recipit multiplicationem per discursum, divar-
 nomina appellandam conclusionem, si enim illa corrus, atque videtur
 discursus quod de uno terminorum, et verissima conclusio. Si illa dum
 taxat immunitatem discursus in de Topicum et opinatur in conclusio.
 Si illa tamen apparet discursus sophistici et erronea conclusio
 et tandem si illa obscurus altum ob infallibile deinde
 tantum testimonium corrum discursus et ob id, et con-
 ditione deinde nuncupatio

Corollarium Secundum

Sequitur alia ratiocinationem a diversa premissa, quae a iudicio
 majoris proxima, et utriusque a dypposito forma dicuntur, pre-
 missum dicitur quia et solius majoris conditione non potest vendi-
 catur. siquidem major, vel conditionalis, vel dyiunctiva, vel co-
 putativa, modo copulativa, modo conditionalis, modo dyiuncti-
 va dant ratiocinationem hanc. si vero major nulli modo compo-
 sita, et simplex etiam illa simplex dummodo praedicatum, seu
 subiectum conclusionis indiguum cum medio in premisso con-
 iungatur, sicut fit in si conclusionis extremum habeam siue
 praedicatum sit, siue subiectum non indiguum in premisso cum
 medio, sed in utroque divisi prae-
 terea ut supra est pondus spiritus
 Mundani approbato utrumque ut supra.
 Ergo Mundani approbato pondus spiritus
 Tunc enim completa necessitas.

De Recti Discursus Legibus

Capitulum Secundum

Superiori capitulo quatuordecim legibus legitimis dyssursum
 non ex qualitate sed minorum propositionum legibus longiora, et
 solum ex quibusdam propositionibus, ac utrumque eorum quo.
 Tam ordinata dyppositi coalescent, pro talibus data sunt et dyppositi
 non tam ordinata ipse dyssursum nonnullas inevitabiles omnes leges
 traduntur legibus, ille mathematico principio omnes quas proinde
 quin in Parallogismo labamur offendere habemus.
 Verum nobis non est animus specialis illas omnes in matrem afferre.

re, quæ ab laboribus parietibus, et temporibus, et uniuscuiusque bonis, quæ omni
uniuscuiusque bonis, et omni nemini, et in præmissis uniuscuiusque bonis, et
namque ab aliis indicibus huiusmodi conclusionibus indicantur; hoc autem
si prædictum inter se ex omni parte, et cum medio coniungatur: quare
igitur dicitur, quod non est.

Omnia videtur esse homo

Prædictum videtur.

Ergo.

Major siquidem continet et minor indicat; ratiocinatio fore
si dicatur.

Omnia videtur esse homo

Prædictum videtur.

Ergo.

quippe minor in maiori continet conclusionem, hæc quæquam de
monstrat. Quare legitima hæc ab aliis ratiocinatio.

Omnia corruptibile esse mortale.

Spiritus non esse corruptibilis.

Ergo spiritus non esse mortalis.

Cum in negativa minori continetur conclusio quomodo affirmativa.

maior indicat: Contra ut in illegitima quæquam.

Nullum brutum esse rationale.

Nullum brutum esse homo.

Ergo nullus homo esse rationalis.

quomodo quoniam conclusio in hac propositione, nullum brutum

quod nec esse homo, nec rationale quæ ab aliis non videtur.

Nonnulla etiam dicuntur si dicatur.

Qui demonem patitur non servit deo.

Quæ

Mundum paginam demonem
 Igitur mundum non servit deo
 Sed male

Avarus diabolus suscitatus
 Diabolus suscitatus prodigium.
 Ergo prodigium suscitatus avarus

Tandem rationatorem qui dicunt

Qui profert omnia animalia esse vivaria non fallit

Qui profert omnia animalia esse substantia non fallit

Ergo qui profert aliquam substantiam vivere non fallit

Siquidem in majore contingit Major, quod nequaquam fit hoc in minore
 dicitur.

Qui profert omnia animalia vivere verum dicit

Qui profert omnia animalia esse substantiam verum dicit

Ergo qui profert substantiam omnem vivere verum dicit

Quippe conclusio major haud contraria, nec minor contraria
 hinc indicat aliud enim substantia aliquis aliud omni

Corollarium

Descripta haud observata lege dictionum fallaci, cuius quomodo
 modo fugiis placuit Sophismata omnia cum qua si obstat.
 dum sicut sint extrema ambigua, si ob aliam quamcumque
 causam se se ultro non prodant utrumque quidem se
 est dummodo verba sint ad substantiam aptanda, et utrum
 quod proprium est, et utrum inquam conclusionem omnem
 se contrahat, atque indicans haec se perspicuum ex alio
 rubricis illorum rationem, et maxime, et semper huiusmodi

graffione tanquam fons perniciosissimo in stygia abissi
 hyos fallacia quorum in numero tota mente ingulano sumo
 lyori; At nos cum illis parum nilam valingue non sitaen aucta
 dycriptam regula mabe mabe voligrooandam amardam, qua
 mivj rationationi pua simplici sine complexa ad apta ita
 aequa ingup docuimus, quia ad conjuncta conclusionem in mayo
 rinoqum contrahit; At amam in mame nipsu line...

Monitum

Conditionalis affirmativa dyctusque vim ito Philosopho adage
 ineri, scilicet Posito a antecedenti in minori in qua / poni con
 sequens consequens. sic

Si quidam homo est
 Ergo

Connegativa conditionalis dyctusque vim nimirum sublat
 consequens / scilicet in minori tollit antecedens quomodo.

Si sol peruenit ad finem, iam transit hanc
 Non transit hanc;

Ergo sol non peruenit

Si inactiva vero uij dyctusque vim maior vim in eo item q
 us partem uij dyctusque vim oppositam, nam in qua
 nullum admodum uae setem negat in minori, et in
 conclusionem affirmatam sic

Homo aut bonus, aut malus;

Petrus non est malus

Ergo Petrus est bonus

dixi vere diiunctivam, et opposit^{am} seu recta non inferno sic.

Homo aut liberalis, aut luxuriosus

Petrus non est luxuriosus

Ergo est liberalis.

Et dixi mediocriter nullum admodum seu illegitimam

quomodo

Homo aut dormiens, aut bibens

Petrus non dormiens

Ergo bibens

Copulativa tantum cuius major copulativa negans vim in eo
conservare ut in una parte in minori assumpta in conclusio
ne collata sit sic.

Non potest quis simul esse prodigiosus, et avarus

Petrus est prodigiosus

Ergo Petrus non est avarus.

Si enim in minori sublati una in conclusio ne assumpta
altera sicca

Non potest quis simul esse prodigiosus, et avarus

Petrus non est prodigiosus;

Ergo Petrus est avarus

non bene deducta foret conclusio; sed ad aliam partem
scilicet ad divergens divisionem

Caput Tertium.

Qui sine demonstrativis, sine Topicis, sine Theologicis, sine
Sophisticis in Syllogismum Enchiasmata, Inductionem, et
exemplum dividit.

Syllogismus omnium Principum cum reliquis in ipsam resolutionem
 duorum tribus materialis propositionibus constans, quarum
 prima maior, minor altera, tertia conclusio ex dictis premis-
 sis legitime deducta

Omnis virtus est amanda

Miseriordia est virtus

Ergo Miseriordia

Enyma illa dicitur qui duabus materialis constans propositionibus
 quarum prima antecedens, consequentia altera verum in virtute
 tribus quibus quae imperfectus syllogismus huius quo exem-
 plum

Omnis animi felicitas est optanda

Ergo virtus est optanda

in quo clari in nulla est ratio minor, virtus est animi fe-
 licitas.

Inductio a singulis in universis Argumentatio ab enumeratio-
 ne omnium inferiorum ascendens ad eorum universalem C. S.

Sol circa proprium axem movetur, Mercurius, Venus,
 Mars, Jupiter, Saturnus, Luna, Iovis, Martis, Venus

Ergo omnes planetae sic moventur.

Exemplum vocatur cum ex aliquo singulari aliquid universale pro-
 pter simile illi singulare inferatur

Peccata Monachorum delentur Penitentia.

Ergo etiam delentur peccata malum.

Logicae Pars Quarta De Methodo

Quid, ad Quodplex sit

Caput I

Methodus est ratio Idearum Iudicia dicuntur ad ignotum ordinan-
di, siue ratio uerum adhuc absconditum inuolucrandi, illud qua-
iam inuentum eorum explicandi.

Hinc duplicem sequitur Methodum Syntheticam uerum, Ana-
lyticam absconditum: uerumque nobis ad ignotum uerumque appropin-
quare uult. Vtrum prima ad compositum à simplicioribus ad totum
à partibus ab universalioribus ad inferiora, a latius ad affe-
ctum progrediatur ad proprium modum, quo res in his logicalibus
in relationibus exponendi conueniunt à conuerso autem ana-
lytica.

De Synthetica Methodo

Caput II

Cum haec à simplicioribus ad composita progrediatur fuerit ab Philoso-
pho instituta, ut a sua dulci nimirum scientia capiti ad uerum
nobis cognitum adducatur, hinc...

Infinito nullo omnino acquiesco, nulla mea obscura Idea, quae
ualidius, ualidius, ualidius non fuerit illi oratione

Quoniam foris, nec non quod solum modicum attentione opus est
 Axiomatibus, iudiciis, proportionibus perfectis clavis, ac evidentibus
 Illa vero ab universalibus ad minus vel specifica, vel particu-
 laria magis omnium composita descendamus.

IIIa tandem ut quodvis genus in suas species, species in indi-
 vidua, et difficultates quodvis in particularibus casus quantum
 scilicet ad temporis angustiam, et sui universitatis quod scilicet
 huius finem patiatur induamus

De Analytica Methodo

Caput III.

Analytica Methodo in alicuius propositi questionis resolutione utitur
 Philosophi, quae sine circa vocum significatione sine circa vim
 an scilicet tali determinate rei, vel alij effectus, vel alij prop-
 rietas, vel tale attributum conveniat, utrumque si primum non
 determinatio vocum absoluta sit, ac quod principia quo magis au-
 ctoris ex his quae alij diligentius, ac ex proposito tractantur, non
 autem uno, vel altero hinc inde ex testimonio, communis abque
 usitatis styli, et damna occasio, tempus, aliaque circum-
 stantiae quae propter indicatas supra res ipsas autem ab his sen-
 tentias, sedulo, atque attentius variis expandantur. Si autem
 Iam questionis per se ulla inveniatur, per se ulla inveniatur
 nunc causam digressioris, et questionis singulae ut illam
 proprietatem innoscas in se se conferant
 IIa Ut ut tractanda partes ita a nobis disponantur ut alio ex alia

#0

ortum, lumen, et cetera, inam suam habet, donec sit
notum, quod quoniam quodammodo, ut dicitur
simile per hunc, si libet, abque operum, finis

Logice Finis

41

De propria Metaphysica, et abstractivo modo considerans Ontologiam
Spiritualis vero naturae suae substantiae praenomen ontologia nominis in
generis rationem mare Praenomen ontologiae Metaphysicae, utlinguae, et

22
generalissimay illas veritates / an Metaphysicay nostre unapart /
et cum suis propriis tribus, atque omnibus generalissimay / an aliorum /
considerabimus: Quare.

De Scientia, et Veritate

Metaphysicay nostre Prima Pars.

Cap: Ia

Scientiam sibi sumptam scilicet quae sit cognitio certa, atque
evidens, et ut nunciamus unum idemque esse nunc ambigis
et tam in illam et in istam differre iuxta scholarum
rigoris circumscriptas. Cognitio certa atque evidens / nunc
demonstratur in duobus locis / in necessariis, et in
liberis. Cognitionis sit sive unius praedicamentum subiecti
per se proprias causas / nimirum evidens, proprias pro
positiones / quae id sit certum, et invariabile ut regit per di
nam omnipotentiam, sive Metaphysicay ut a suo re in
gra permanentes tolli queat. Notandum est in istis
ut utriusque non aliter agitur, et inmediate per se
alioquin non agitur per proprias causas habens certitudinem.
Porro dari certitudinem et scientiam contra Academicos, et sive
scientiam incerta atque positiva dubia proveniunt, qui
in sano mentis Philosopho testatur, et sane ut quod gladius
in ipso matrem non habet nonne scientia incerta, atque dubia

peritiam ad qua inculis essent nonna veritatis, et dubi-
 ritatem proficiant, et si tanta caritudo panas ipso de omni-
 nia dubia, et qua incerta unde namque propriis qua ca-
 deat hoc dubiorum caritudo in qua de caritate colligere. et
 propter quid quid ore quicquid dicano veritatem, et scientiam
 sedulorum agant, veritatem, et scientiam in inficiis non posu-
 Verum quoniam ad hoc falsa quorum dubitationis saltem fuerit
 apparet ratio si veritas non nullo, et aliquid si ab modo si
 me rei inquit ratione aliqua velum licet et immorari illi a ra-
 tionem contingunt in caritudo invariabilitate cum a ratione ipsius
 meo scientia universalis respiciantur ad quorum cognitionem
 proncipi singularium omnium humana mens haec quae
 possibili inductione potest perveniri cum asseruntur falla-
 cia, illis inquam et remanentibus adiectis fuisse supponit
 Ad hoc etiam quam deperditio remanentium ratione qui-
 dem scientiam rationem omnium dubitationis consequuntur
 linguntur de bonis quae et scientiam, et profecto sine om-
 nium singularium ipsius invariabilitate inductione scientia
 universalium, quam ex auctoritate supposita remanentia
 bilitate originem habuisse non diffinitur a quanta illud aucto-
 ritatem ignoro, cum profecto scimus quos fallaces semper vo-
 cando nos habuimus, nec per sine veritatis regulam quomodo
 placeat Aristoteles clamare: si scimus fallaciam affir-
 mare pro aliquo tempore nomen caritudo non
 regere, et si rationem in caritudo peritiam asserere con-
 tem scimus fallacia non advenire.
 Verum in re facillima nos perducit amplius immorari ad hanc

tam, ibidem in vigilia, nec manibus, nec pedibus, nec oculis
 nec carnis, nec uisibus carnis constant autem saltem
 ad eundem cum latum dormientem vigilem profecto requirit.
 Et propter se ipsam ueritatem materiam corporum existentiam eorum
 qua ex operatione, ut uera cum sui proprietatibus qualitatibus
 Physica magnitudinem figuram, tempus, distantiam Astro-
 nomica considerant et nonnullorum uirtutum uiam, et medica-
 menta principium medicina inter scientiarum numerum fortis-
 si haudquaquam referunt. At quid de Arithmetica, Geome-
 trica et ceteris huiusmodi scientiis non in uerum existen-
 tiam sed existentiam a se aduersantibus? eorum uero dormien-
 tem uigilem duabus prout unitatibus scilicet duabus ad singulos
 quingulis, et quatuor a qualibus nec pluribus, nec minoribus ad
 angulum rectum positis latitudinibus comparabit quadratum, et mi-
 noribus se ipsorum partibus idem datum.
 Verum non inficior me deum O. M. Terram, Caelum, magnas lras
 totum propter se ipsum alia multa repauescere sed uerum deo-
 rum, Caelum, corpus illud, et locum facis licet illa omnia
 uisibilissima sentio ignoro: et quamuis alio sui indicij sibi
 euidentius de se ipso facere affirmo tamen duarum, eorum
 unitatum aditionem, et latitudinem quadrati meum materiam
 de se ipso ignoro. infiniotum quam praedicare bonitatis, et sapientiae
 deo deus, et regere ipsi iniuria et de deo me cum aliquando si-
 nat, me inquam rebus alia clari adeo ut euidentibus contin-
 uo deici: et fortasse lras aliorum operum exi omnia polius inspicere
 in quem incerta omnia, ab qua dubia affirmare incipientes
 ueniant: sed quod tanto ardore habere ueniant ipsi in se ipsum

concedas, deusque in his Socrorum tabulas recans, ubi, et quae
 vix alia sit propter ipsum magis originis causa tamen quod in
 probantior auctor, et probabilior maius per se non falli facillime
 deprehendo id est non est in quibus pro Platonicis vestigiis
 poribus Carostajis suadentur fore omnium humanarum, et
 omnium aeternum.

In his tota auctoritatem omnium dubitationis locum, et non
 ut veritas, prosequitur laudatur vir, nullum dubitationis magis
 existantia, quae subest dubium, non enim dubitatur: idcirco
 hanc fidem lapidem manifestum appropinquat, et non
 de carostudine, et tranquillitate ut veritas sit quae in aeterni
 conatus deceptione nulla suam nulla imperfectio habet
 generis improbat, propria existantia affirmationi adhaerens
 non aliam fore causam quam in clara distinctaque sua
 dubitationis idea, et simplici perceptione existentiam
 condignam animi aduersus, indeque infert.

Quicquid in illa clara etque distincta vel alius appropinquat
 id est ea re corrigi potest affirmari, ex quo vellet imper
 turbabili clarius fore, prout fluit nonnulla cum proposi
 tionum veritas, quae prima principia, dignitatem axioma
 ta Philosophi appellantur, scilicet.

Impossibile est idem simul esse et non esse.

Omne verum est magis inaequalibus partibus.

Altera facies quod sibi fieri non videtur.

Contra via contrariis suorum.

Quot quicquid in alio est, non est ipse eodem in rebus.

Quicquid clare, et distincte concipitur, id est existit, vel potest.

exigere

Nihilum non potest esse ullius rei causa.

Nulla res autem potest esse exigens habere potest nihilum.

Quicquid perfectionis est in aliqua re, idem prima, totaque illius causa vel formalis vel eminens continetur.

Quia cum res se mutuo aperit non unquam se desit, et omni potentia optime maxime idem mensuratur in maiori quae participat, et se se imperfectum, et de non exigere proprie totiusque summa bonorum corporum quorum obnoxia idem perent, et ineluctabili ratione exigentia affirmare nec minus et quicquid de eorum inquam exigentia habet in se et amplius dubitatur aliquem ipsum deum sua de perfectione eorum fore refundendum: quibus positis et alia axiomata. videlicet...

Corpus nequa se ipsum, nequa aliud movere potest nisi obliquum.

Non minor causa requiritur ad rem conservandam quam ad illam produciendam.

Qui ergo certitudinem ut non solum verum patet, sed etiam falsum a motu veritatis luce deorsum.

Ex his usque dictis nonnulla corollaria consequuntur.

Corollarium I

Cum non nisi verum omnium dubitatione aduocatur, omnes veritatis inquisitiones hanc valeant peruenire illam neminem non res cogitans, quae reliqua adhuc dubia sunt, quae potest fieri cum certitudine se se uliori profecto reliqua etiam in ordine, et serie esse perspicua.

Corollarium IIa

Porro eorum quæ rationis causas quam propter rationis conditiones in
colleamus, siue potius rationis iudicium de se non rationem
propter quam ista clariorum, atque evidentiam reperio;
ea propter illa rationis quicquid in ista clariorum atque evidentiam
in se ad rationem etiam rationis a se ipsum velut infalli-
bilis norma, regula, atque ut sic voluit Crystianum non
non ab in se stabilitate non ita tamquam non in ratione ea
propter eam quæ in se sua mens essentialia prædicatione per
se ipsam negat per aliam sed individualiter ut non, vel
talem illi vigorem de magis in medium aliquod eorum
ex rationis quæ efficitur axiomatum siquidem ostendit
ratio rationis quia ab ratione opus non opus, et ex ratione non
concordiam sua clarior de regat quæ sua mens nostra
si non falso, tamen semper rationis iudicatio.

Corollarium III

Si igitur modo rationis essentialiam dumtaxat impossibile
sit, non autem accidentalem uti hæc in illius clara, et
distincta idem rationis existentiæ spectat ad

Corollarium IVa

Tandem humanam auctoritatem, et sapientiam nostram quicquid præ-
dicat Epicuri, Aristotelici, et Stagandici, si de his
in intelligentiam operatur speculatio tantummodo nulla ratio

49
 et se posse variis dignoscenda, regulam ne prius quod dicitur
 rebus claris, dignis et ratione conuenienter appropriari
 deamus.

Analyticam variorum colligendi i' l'artificio u' d' cognitionem mod
 modum exponimus, ut illarum plura, quae ad rationem
 maxime conformis inuicem collationis, modo uicem
 quoniam capite d' h'ic d' Paragraphi ad rationem d' l'art
 tunc d' d' d'

Objectionum.

Caput III.

In Corollarium Primum

S. I.

Dico p^o illud q^d principium initiale, certumque quod ante eam
cognitionem suam habet certitudinem; sed cogito ergo me
non habeo. Igitur.

Probat minor. p^o Axioma illud patet insequens ad id quod il-
lum probat non habet per se latrocinium suam cognitionem
C^oq^o 9.

Probas hanc dary unior per dyuoriam collecta supponis
medium, sed hoc medium non est tantum Axioma

ergo q

2° primum cognitum debet esse universale à quo usque in
perfecto cognoscendi modo ad singularem paulatim usque
nostri esse descendimus; sed de quoque universali latius
nullam habet certitudinem. Ergo proprii cogitandi esse nos
debere non incipiamus.

Respondens concedo majorem distinctam minori: non habeo om-
nem omnino possibilem omnino, non habeo quatenus suffi-
ciat nego minorem, et consequentia. Siquidem certitudinem
affertur nostri causam, nimirum Quicquid in Natura
est distincte q. cuius adhuc dubitatur quatenus Cartesianam
veritatem probare valeat an et ipsam non debeat si aspec-
tus, tametsi semper certitudinem, ita, ut sius affirmamus, si
ut negamus, sius dubitamus, sius quoque veritatem, nihil omnino
si affirmamus si negamus si dubitamus utro utro si cogitamus:
ad eundem si utriusque regula haud quaquam per se ip-
sam ipsa perspicitur cum eorum per sui maiorem negationem
satis nimirum hoc probatur, et cum non nisi super hanc mor-
ty reflectionem facta illa cognoscitur.

Ad primam minorem probationem respondens majori agendo suppo-
situm. supponit quidem axiomata, primaeque dignitatis
rigorosa demonstrationis subiacere quodammodo perfectissimam;
si qua non foret a Cartesianis Cartesianae veritatis per illud in-
termedium adhuc incertum non demonstratur si im-
negata ipsa atque illo adhuc per sui maiorem negationem car-
dinali comprobatur ad proprium quicquid materialiter per
diversum profertur, tamen formaliter una con-
diti-
dij-

proxime propositione hanc posui adhibere
 Ad alteram probationem respondens nego suppositum dī hinc
 do majorem: primum cognitum debet esse universali
 Methodo Synthetica procedamus concedo, si Synthetica, as-
 se, et concessa minori negantem equalem et ad hinc
 patet, et negationem suppositum, suppositum enim per singularem
 inductionem, et non per claram hanc perfectissima cognitio univer-
 salium

In tali. Quamvis quibus ad hinc principii dubitatio innititur non
 patet ergo illud principium quod certum est.

Respondens dī hinc concedo antecedentem, antea innititur laetitia
 cognitionem nego post ipsum concedo: quia quoniam laetitia
 horum dubiorum plenitudo inficitur potius de causa non ita
 nem negantem suppositum obiectiva dubitatione et ut
 lus occultam paritatem qualiter obiectum in hanc in
 Denotatio innititur.

Item 2°. Illud quoque omnium principium incipit in qua me-
 in illa laetitia de quo dubitatur hanc possumus bene ut
 rō de laetitia, et cogitatio ergo sum non quod hinc ignodi dī hinc
 probat minor. Philosophus patet plenitudo et consequenter
 hinc negatio negationem, et plenitudo antea dī hinc
 sequam ad hinc ergo abolitionem utriusque dubitatio
 biliter et etiam altera tunc indubitabili, dubita-
 biliter consequitur.

Respondens concessa majorem et dī hinc ad hinc probatio-
 nem nego antecedentem suppositum quanta tunc maximo
 aliam veritatem faciendatam, et dī hinc ut

teray aptum deponere: immo aduagari in ualida
puta cum aliam inuentionem non eueniat sua natura
ta.

In Corollarium II

§. II.

Dices 1°: Hic haud quaquas caron cognationis principium quodam
absiue a multis inuentionem non eueniat sed quicquid in illa
non absiue in dubio caron. Ergo 2°.
Probat minor. Non absiue adducit in dubium si caronibus
obnoxius, quicquid piam in caronibus per se haud quomodo
sua somniantur plerique caronibus; obnoxius principium
est huiusmodi ergo 3°.

Respondet negando minorem, quia omni adhibita attentione
remouit praui iudicii, et omni perniciem deponit nequaquam dubio
a caronibus philosophis deprehendit.
Ad minoris probationem nego in minor adductum exemplum: som-
niantur autem a caronibus uix clare distincti; itaque habent
cum caronibus confusos, sed a per se turbata ipse caronibus
malum motu existit ob eam ipsam legem quae in caronibus
tam, et caronibus motu caronibus. O. M. summa legem a caronibus;
laude stabilis.

Dixi uix clare cum inficiari nequaquam de caronibus, sed
a caronibus non eueniat idem clare, et distincte piam, et hinc
quicquid in illis caronibus de caronibus quoniam sunt caronibus ualere.
Habent affirmant: quae sunt inficiari in caronibus, quoniam circa

loquuntur, sive in dormiendum, sive vigilandum conceptus
conueniat.

Vanum adicationem supponere allucinari mihi videtur. Quod
dicitur ac si deus non res non non esset, ego etiam non
tamen diximus suspicari, et licet eorum rationem
qua, conueniunt eademque semper ratione probantur
recipimus, certo atque in debilius nonimus, tamen non
videtur, quod tamen non in propriis non claret ipse
non idem, et de rationem, quod non sicut certum
non deiciatur, contradictionem causam proficit; alioqui
si solum rationem conueniunt in sacro
et tamen sacramento substantia panis affirmat ipse
non fallere.

Instat. Ergo quod attribuitur in claret distinctum non
non includat potest negari; conueniunt potest non
tamen, etiam, inimicem igitur non cadere.

Respondetur negando illud. Quippe notandum est, quod
non est exclusivum ista, sed quod claret non periphetice
neganda sunt, et solum conueniunt hunc aliter facere, si
licet tamen posse asseri quicquid claret inueniunt.

Replicat. Ergo saltem quicquid claret distinctum non
alicuiusmodi se se non oportet hanc esse affirmantem.
conueniunt hoc rationem, etiam, non de ab eo, et
non quia in Trinitate non aliter maximum
mysterium rationem non superexcelsam ad inueniunt
tamen affirmantem.

Respondetur distinguendo conueniunt etiam supposita inueniunt.

habeamus supernaturali intuitu adjuvantes auxilio cla-
ram distinctionemque Veram tum Omnipotentij, tum Sapientij,
cum boni revelationis nego. Sicut concedo: Et apponit quia
veritas regulam claram, et distinctam Veram propriamque
non nisi perperam sibi assignat. Veritas quae nec Mysteriorum
modum, nec causam ostendit revelationis claram, nec
dicam distinctionemque Veram a nobis negari posset. Sicut enim
sic ipsius veritas immediata, sicut veritas in se habet
quodam clara distinctaque cognitio perinde nobis est adven-
torem abq. deceptionis metu, et ipsius claritas sufficit, et satis
superius dei quipotentis facere, et sicut, et nequit phantasia
revelationis distinctio, et claritas, quae sine infidelitatem veram
Christianam fidem qui profecto deus non a phantasia potius
peccabuntur in infidelitatem non valemus.

Et tunc causas adjuvantes et in nosmet ipsos incidat et tamen
si per nos ipsos etiam non ostendimus omnia prima illa veritas.
Impossibile est idem simul esse, et non esse, quomodo dicit
quodammodo etiam omnium ad distinctionem ambigat, et tunc sta-
re non confugiat ad ergo ad revelationis claritatem nobis
appellare non debet?

Item 2°. Quicquid in Verba non est primum cognitionis prin-
cipium si ab alio non nimirum deus deus et deus ita est; ergo
Respondere negando minorem: quia immo ex iam quae rationi
capite deprehensimus a nos in hoc alia verum infusum cum deus non
aliunde sicut quicquid in aliis per quod nos videtur deum existeret
quod quia in ipsius clara distinctaque, idem divinam existentiam conce-
pimus, solius vero rationem nonnulli ad rationem ducunt eorumque

principii ut prius in praeteritis bonitatis; deus cognoscatur per se
 nemo tamen causam bonitatis excludit; appropinquat circa deum
 existens ad rationem usque; supra se ipsum habet; ideoque claritas non
 negare est qui in facit.

Verum, ut hic nonnihil habet suppositum supponit quippe vacatio
 rum Axioma contingentem rationem existens respiciat me
 ratione divinam bonitatem perducere necessarium dicitur
 Insuper Ergo vultur, deus; existens per se ab ideoque
 Resp; distinguendo long. per se ut cognoscatur concedo, ut si in
 ipsi ratione; itaque existens rationem ut sit in ipsi a cogiti
 non est non potest ad id; non enim ideoque non est non causam
 quia ut non ideoque loquar propter rationem cogitatur nihil per se
 in re autem non potest ad id; non est non potest, nec de illa est
 q; ideoque non potest ad id; non est non potest, nec de illa est

In Corollarium IV.

S. III.

Vicis p. sensibus bene dispositis non clare distinctis; ratione solum
 si uult error sensu aliter non ad quantum nunquam corrigatur, ideo est
 ergo

Probius Minor Rationem in aqua frasco um videt oculis, ut per
 rationem oculis corrigat et sic de capis. ergo

Resp. negando Majorem etiam bene distinctis gradus per se
 distinguere oportet, per se est principis est organici corporis ab
 nonibus objectis affectibus motibus, aliorum occasiones huiusmodi animas
 per se; deus; ideoque illa omnia; quae circa res

Si ipsi corporibus impressionibus facimus complacitis. primum
 eundem communem nobis cum cum bonis non infelices, alter u
 propria coloris percipit, et a baculo reflexe, lucis quidamque
 magnitudinis. Si uero distantiis quicquid alij congruendo sunt
 spiritui conuasio, quomodo satis nomen dicitur corpora dicitur
 nec prima, nec secunda, ceteredine gradibus falsitatis autem
 per hic loquor, sed tunc quam salicis recti baculi idolo
 tunc per fides apparet per nago; cum quibus in contraria ab uenit
 by sanguibus uariis quibus: aliam dicitur debemus uisum polij
 quibus: aliam refractionis clara, et quae uidentur modo opionibus: ac
 proprio simplex, et clara percipio non regit qui uideatur neque
 uis aliam in adducto exemplo quo uidentur crysanthemum? at quomodo
 liceat tibi modo at uariatione per uis quomodo cum uisum
 regit sit tunc, et tunc

Dicitur 2° in uariatione uisum a tunc id comparatur quo tunc ad uenit
 tunc crysanthemum uisum

Prohibet huc. 1° modis sanguibus corpora ex ista dicitur tunc ab
 huiusmodi dicitur ratione uisum dicitur tunc tunc uisum
 dicitur, et uisum quia spiritus carnon, et oia uisum sicut
 uisum habere.

2° Si ita infelix homo concipiat, uisum tunc id carnon de
 nulla pro fide iudicatur, quo de nulla uisum, quo omni
 uisum ab homine ex cogitabili per dicitur sanguibus.

3° Si ad uisum comparanda regit non pro dicitur uisum
 habere uisum, notis illos supradictos, et tunc uisum fallit
 nona sunt idem tunc uisum dicitur uisum.

Resp. dicitur quando huc. in uisum, uisum uisum hoc quo omni

à l'argi comparata, napp; multa mediis argi & concedo, et dicitur
quo argi; Ergo argi sunt aliquando, omnium rigorosi critici
veritatis concedo, separatus rigor nappo consequentia, aliud enim
est non multum veritatis argui opera, et sequi aliud omnia aliud
est ut ad aeternale aliquid et non est verum non raro argui
conditio desiderata, aliud est ut primum si deum aliorum in
vici infirmum. et propter ad primam probationem napp. dicitur
quando propositionem: medii argi solida sunt, et abq; ra
tionis conformationis dicitur ad corpus ad quod nappo, medii argi
sibi, et quia ratio argi praeiudicio, quia ex divina bonitate cognita
eadem corpore ad quod nappo comprobet concedo, et quia hec sunt
omnia quod utro concedimus invenit laudata Chrysostomus

Ad secundam etiam datur illius chymici hominis possibiliter
nichilominus et se esse, et se cogitare cognoscere, et per consequens
aliquam ex cogitatione, et omnino indubitabilem et veram.

Ad tertiam napp. argi principium ad aeterni corporis conformationem napp
auctorem naturae nobis fuisse clarissimam, et medius est ad quod nappo
corpore iudicando, si tamen divina bonitatis accedat ratio non
quia sine hac argi profecto nunquam fallacis res fallant
verum quia nappo, illa rationis ipsorum auctore dicitur
quod non argui auctore qui si dicitur in omnem aeternum dedit
veritatem, et quicquid videat non argi in aeternum

Sic 2o Humana auctoritas ad veritatem Criticis laudatque;
veritas; sed non est Religiois Fidei hominis in humana aucto
ritatem nobis esse demandata; Ergo naturam Fidei non est
Resp. dicitur rationis majoris. Humana auctoritas sibi soli valet
itaque idem concedo, summi clari, et omnia rationis

iuncta namque maiora, et distinctius minor. Sed namque Religio-
 nis Fidei namque F. afflatu sacra S. Sancto concedo; ipso non
 afflatu namque corporis humana minor. Non postea quod
 ejusdem deum regere, qui immortalis anima Religioni
 capaci necessarius peruenit fidem omnino debet se comu-
 cari cognoscimus, modo non quatinus uerum nostrum Fidei
 veri Religioni characteres habet per sanctitatem, hor-
 tum mirabilem inq. et, et uariis hostium persecutionis propa-
 gationis prophetarum et uirum, miracula, sanguinem
 Martyrum, doctorum congressus, Mysteriorum tanta in com-
 prehensibilitate habet in qua ueritas, uideant siquidem
 Theologi, os non supponimus: quare Religioni ueritati
 uirum, q. ueritati nihil officit an deus ueritas diuina
 prophetis, an in siglis suo, et spiritus S. ueritas ueritas lo-
 cutus sit. Improprie deum uirum Reuelatione chari-
 tybeticis congressus uirum. Fidem, qui inq. medicamentum
 est humana ueritas non propterea se ipsam minime
 fallit, quo dampno pro sidio, aut alio rationis ueritas, fel-
 laciis namque namque manij Philosophus est quia.
 iudicio

Metaphysica nostrae Pars Altera

Nam in superiori de ea qua de ueritate breuiter de ueritate, et
 ueritate agimus, atque ab indubitabili ueritate ueritas
 ueritas ad aliam ueritatem infallibilem agimus

persuadentem operari ratio modo postulat, ut quoniam unum
quorq; nostrum dicimus non ut unus substantia, sed cogi-
tatum substantia te hanc divisione Cap. Primum
subjungamus

De Entis Divisione

Caput Primum

Aristoteles ad suprema quaedam genera, seu classes, aut capita quorundam
quaerendi coniecit, aut verbi gratia exprime refertur illis
decem last happy philosophi oblectis, quae sequenti signa singu-
lorum includunt

Arbor sex fratres ardore refrigerat ypsos
Ruri cras stabo, sed tunicatus ero.

Contra quicquid mentis concipimus vel substantia est quam arbor
indicas, vel quantitas, quam sex, vel relatio, quam fratres, vel
qualitas quam ardore, vel actio, quam refrigerat, vel passio
quam ypsos vel locus quam ruri, vel tempus quam cras, vel
modus quam stabo, vel aliter quam tunicatus.

Quia omnia inaequa Peripatetici fragimur exponere non piget;
Substantia est ens per se, et aqua corporis, aut incorporata
ita repugnans corpori hoc, illa confutatio quomodo spiritus
sapiens homo: de substantia modo nihil refertur valet, dum

Quod nomen illam ipsam neque magis, neque minus
recipere debet. Solus non magis homo, licet in ore om-
nium major Davide circumferat, neque illam ab ore sub
Iohannis opponit, siquidem deus oppositio et accidentalis
sive ortum habet.

Accidens porro ex se non subsistit, sed in eo, in quo divina
Omnipotencia sine huiusmodi adiutorio reposita est,
quomodo agens per se subsistit in Verbo Dei. Quia
sacramentum coniugum Catholicorum nuncupatur
in officio suo. Novum autem ab huiusmodi accidentibus
refertur quomodo primum...

Quantitas, cum substantiaque mensuram, et magnitudinem
dividit: hinc ipsi modus, Tempus, locus, et temporis, et
numerus, reponit; propriamque, motum, et tempus succes-
sivum, permanentem vero, continuamque locum, et exten-
sionem, et ordinem, numerum, et ipsi reponit, per hoc dicitur
tam magnitudinem appellari.

Qualiter accideat talis inquam pater ipse et occidens, quos sub
stantia dicitur qualis, natus et calor calida, rigor et durici-
tia. Hanc magis in tunc in habitatione, potentiam, figuram,
et patibilem qualiter dividunt.

Habitus romius nihil aliud quam valde confirmatus scilicet
 agendi, sine propensio ne exercitacione compar
 ore: valde confirmatus dicimus quia si per se non
 non malum vocatur.

Passio, natura nonnisi vñ a natura vultu in iuxta ad agendum
vel patiendum, qñ; infirma xñ dicat impotentiam.

Possibilibus qualitatibus nominata volumus in eis qualibet quandam dⁱgⁱ positionem, quoniam sensum aliquem possit afficere: V. S. in male dulcedinem, calorem in ignem.

Figurae quatuor radiorum quatuordecim partium corporis typico:
nam V. S. Rotunditas, Quadratura, Planities &

Relatio dicitur. ordo namque a talibus, quod tota pars ad filium
 locum ad locum, vel locum ad locum, et rei
 deum ad corpus

A corio definitur actus agendi quod dicitur conuenire
eiusdem rebus agendi in rationem receptum.

Si ergo dispositio parvum corpus in laet ad locum sicca str
ni, iacem, ambalam &

Habitory denique quod corpus quoddam alteri non circumpositum,
sicut iussu, armatura et similia.

Secum adhuc regerit categoris alij tres rationes proprias post
predicamentorum titulo insignitas scilicet oppositionem, priorita-
tem, et simultaneam ad hunc finem adhiberi.

Oppositio quo dicitur. vel plurius pugna, dicitur; contraria si sint posi-
tione realia quae pugnant ut calor, et frigus, virtus, et virtus con-
tradictoria si possident eandem rem ut agere et non agere puta corpus, et
non corpus, corpus, et non corpus, privativa tandem si pugnant
in forma quae dicitur; privationem quomodo in morbo bene-
volus, et lucem visus, et caritatem

Similitudo, et prioritas sua non quare uelutrum cum alio sit ut,
ut illo sine ordine prius uo huiusmodi numerus ornatio, sine
quibus uo Princeps, subdit, sine tempore uo Pueri filio, sine
matrem, uo affarum, laquei abradio diuina uo Verba la Ky

62

totius laboris haud plura, modo operi praefato Reuer
sionis apud catholicos sequenda. Hinc inde in eam brevima
ne Volui exponere.

Atque magis quae, mox posita figura
sunt cum materia, ut ab omni exordia rerum.

Manij nomina substantiam spirituales, Manijque accidentia,
quibus praesentia corpori in eadem loco, mox successi
viam quidam pluribus locis applicatione, posita in
linum partium ordinem ad se habent. Figure autem
eandem partium dispositionem, materiae denique corpo
rean substantia sibi valent.

Hic septem catholici quicquid dicantur, concipiuntur cona
nari sibi auctum: ab omni valde substantia, valen
ti affectu suo vultu mox; si substantia, vel spiritus,
vel corpus si spiritus, vel summa perfectio, quae sibi
sibi vel imperfecti, qui aut corpori sibi non de fi
natu quoque; Hicque, aut de finibus, qui vel non ita
corpori quoque; post motum autem vel in corpore, et ob homo
rari corpus vel sibi, quae sibi, vel in corpore, vel in corpore
quod sibi haud proprium, et in corpore, vel in corpore
aut habet ut animal; Animal autem autem ratione de
ratione quod sibi, aut ut ratione, quod sibi
dicitur.

Unijque modi vel spirituales, vel materiales, aut variis
cognitiones spirituales modi spirituales, quae sibi

64

separationes infinitas, Intellectiones variæ involuntarij inhi-
rationes, materiales vero, qui ex organum rem efficiunt i:
tamen de ferre non ~~possunt~~ vacuo

In omnem rationem non namo quænam Categoriæ degen-
tionis. Alacri præferendum putamus, cuius, atque duntaxat
expositum, nec quicquam vero cum ætate placet nos;
illa duplicatio; potestatem autem duntaxat quia ex
cogitatione, methodo aprior est adoptamus, propria que
sit Cap. II. quo quædæo Generationis; quidquid genera-
tionis; modum sedulo inquiremus

Generationis inquit duntaxat; modum quia nobis in præsentiarum
rationem inhibere est animus, circa qualem duntaxat, ut mo-
dum logicæ illimitatæ cui scilicet vulgarem nulla propriæ
differentia ascribitur, ab alacritate, per se, Mathematicæ
utrum Panzastatikus loquar aut expressa, aut duntaxat in
conceptionem innotat, quodq. limitationes Physicam, hoc est
finitatem cuius est limitatio, et non limitationem, non
per infinitatem cuius est illimitatio potius includat, qd:
excludat, utrum ab utroq. abstracta igitur.

De Ente, atque entis modo Generationis.

Caput Secundum

Quoniam duplicem entis intellectum vulgo afferimus scilicet entis

Corollarium Primum.

Corollarium Secundum.

Et si neminem horum rationum non quatuordecim; magis autem id quod
sed ut in scholasticis vulgo unum quod ab hoc dicitur partem
id est prout licet uti quod in magis rationibus (quod dicitur
hujusmodi magis rationibus licet in quodam modo
licet in quodam modo rationibus licet in quodam modo
licet in quodam modo rationibus licet in quodam modo
licet in quodam modo rationibus licet in quodam modo

et agnomus habitantem, ut quoniam in me, neque enim de, neque
 potest concipere concipiente, et non ex concipiente omnia id, quod ipse
 regas regem cogitavit, alii qui de me non videntur, et ex me
 per se habent per se non videntur.

Corollarium Tertium.

Quae ergo est Idea generalis simplex in omnibus scilicet
 Quae repens inferioribus terminorum, et locorum ma-
 gioribus, et spiritualibus rebus sit uero, quae ad
 aptitudinem. Thomae schola celebrissima con-
 siderat. Facillime tamen compositionis dis-
 tinctionem, et uero cum suis diffinitionibus in unum quon-
 dam, uel nobis ipsi, quae sic uelut data est in ali-
 quibus.

De Principiis rum LXX

Quoniam Quod modi communis?

Capitulum Tertium

Principia investigata, quae in omnibus conueniant, et cum
 generalia dicuntur, eaq; una essentia, ex ipsa possibi-
 lium, quorum non tantum eorum sed etiam ipsa omnia dei, ut pro-
 pter hoc in omnibus examina

De Essentia

S. I.

Porro a se ipso latissime accipitur de quibus id, quod est res
 id quod est, eo quod ita sunt realiter, ut chimæ et appropinquæ
 conueniant, nam realiter in se ipso agitur dicere quod
 rationem possit in se habere non conuenientiam contrahit, siq. Thy
 sic totum id a parte rei est in una quæq. re positum pro
 ipsa est id, quod est, siq. Metaphysica est prima illa per
 fectione completi secundum dicitur quod a se ipso in se ipso
 ipsa se intelligit, ut est eorum dynameis; sic in hominibus
 et in animalibus, et in rationabilibus completis, equale
 in modo gradum cum speciali definitione conuenientia est
 necesse; nihil ergo voluimus gradum Metaphysicam
 appellari modo naturæ cui id est forma propria, et radi
 co in omnibus partibus perfectionem habere passionem
 ipsam modo cui modo formalem rationem, ut in dy
 namis quoddam, et charactere, modo quidditatem, ut in
 pluri gradum scilicet id, quod est res respondens in
 ratione quid respicitur.

Si quis interrogat quid sit præteritum, et quid præteritio
 est respondens quod vel præteritum, vel præteritum
 est in ratione, et præteritum respicitur in ratione
 et in ratione ut in ratione, et in ratione, et in ratione
 quidditatem, et gradum. Quia ergo formalem ab
 perfectionem in existentiâ, quæ nunc non videtur, sed est, et
 conditionatur in ipsa existentiâ, quæ nunc non
 sit, sed præteritum conditionatur non respondens. Inge
 nium igitur Thomæ in libro de anima dicitur quod præ
 teritum vel formalem perfectionem respondens,

novelitas vana inus, qd diciturum de cruce dicitur ex eo
luc eximio facit fuit tunc in quomodo aduocantur
dempto nomine, pro tanto qd comitibus p[ro]p[ri]et[ati]bus
causam recognoscimus.

Monitum

Tamquam Anonymus q[ui]s dicitur cum con[tra]m[od]o ne confundat
velim q[ui]s dicitur siquidam q[ui]s dicitur id r[ati]o quo q[ui]s dicitur
intelligit Anonymus quod dicitur q[ui]s dicitur in ipso r[ati]o q[ui]s dicitur
habet, siue i[n]telligit: q[ui]s dicitur si q[ui]s dicitur omnino
p[ro]p[ri]et[ati]bus, et q[ui]s dicitur dicitur opus q[ui]s dicitur non v[er]o q[ui]s dicitur
con[tra]m[od]o Anonymus homini b[ea]t[us], vel p[er]t[ine]t adhuc q[ui]s dicitur
habet n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus aff[er]re aliquid n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus

De Existentia

§. II

Sic eximio dicitur de p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur magis p[ro]p[ri]et[ati]bus
habet q[ui]s dicitur q[ui]s dicitur p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur eximio n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus
habet: q[ui]s dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur q[ui]s dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus, vel
magis n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur p[ro]p[ri]et[ati]bus, vel simpliciter p[ro]p[ri]et[ati]bus
habet p[ro]p[ri]et[ati]bus, ita illud dicitur, quod p[ro]p[ri]et[ati]bus n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus
habet p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur q[ui]s dicitur p[ro]p[ri]et[ati]bus, idq[ue] q[ui]s dicitur
habet, et p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus
habet q[ui]s dicitur dicitur ab officio causa, q[ui]s dicitur q[ui]s dicitur
habet p[ro]p[ri]et[ati]bus n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur
habet p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus dicitur n[on] p[ro]p[ri]et[ati]bus

etiam autem nihil potius est: extra se nascitur, et quod
extra nihil dicitur participatiz a nominali in alio. in
universum Idcirco exorta ob id ipse participia lo-
quor quod formalis sit in his, modo actus in his, mo-
do actus secundum materiam physicam modo actus secundum ali-
tatem ubi uero operatio hoc loco non agens sed recipiens
potentiam dicemus, quia quoniam existantia qua so-
lum potest latere in specie

Monitum.

Solutum autem huius aequi, et potius, completum, ad com-
placitum quod praedicavimus de anima totum inquit: ex nostro
conspiciendo modo de anima cum corpore quodammodo physici
et malitiae namque: sit: quoniam quippe hominis est corpus
eiusdemque, anima, et similis existens, corpus est magis
quodammodo existens de proprio et de se. Et Thomae hanc
hominis existens an existens cum actu existens
sit, et ipsa sit existens malitiae de qua quodammodo, et
sine actu quid dicitur existens, et sine existens
actualis quid dicitur malitiae, et ipsa sit in in-
finitis, et sic ostenditur concluditur.

Res nulla abstracta propria realiter non distinguitur (per ipsam
anum quo totum id quod est, et nihil aliud) sed existenti ipsa
hominis essentia est ipsiusmodi hominis actuali essentia
nimirum manus ad corpus: Ergo existenti hominis abstractam
actuali essentia realiter non distinguitur: major quo contra
aliocum existenti essentia abstracta non existenti realiter

seu carnem opus foret, nec in minori ubi sub ipso potest
 Dubium; siquidem non quaecumque, sed tantum existens
 existit, quae nunquam profecto talis, nisi talis est
 peculiaris essentia praeclara scilicet homini essentia
 talia corpus, et anima intelligat, sequitur ergo con
 sequentia.

Hae fortiter verbum illud actualis (videlicet essentia)
 calamo cecidit quippe in eo esse actualis ipsius essen
 tiae quodammodo cum a seipso. Generationem vero in
 cipit, atque definit generatur, et corrumpitur, atque
 inter causale obiectum sui ideale quiddam essen
 tia, quodammodo quod res habet in seipso cognoscen
 tia, quod omnia esse patet itaque quod, quae reprae
 sentantur, et rei, quod semper essentia, in seipso, in
 corruptibile, et vera veritate, quodammodo propositio non
 capatur maxima veritate digne.

De Possibilitate

§ III.

Enim vero hic neque possibilitatem incompletionem, aut com
 pletam sive essentialiter sit, sive contingenter, aut alia
 signa esse ad sui differendia, et obiectum accipi animad
 vertimus. Sed modo, quo non essentia, omni exis
 tentiam consideravimus, quae sit semper neque
 Quod omnium perfectissimo Deo scilicet non dicunt

uano; propterea non ab ipso extrinsecus
pallatur.

Igitur Possibilitas uel sit alia extrinseca, seu respectiva
Intrinseca alia, seu absoluta: Prima est uel causi-
vera denominatione dependens ex virtute cause
nam ipsam potenter producat, et enim ipso, quod
causa virtutem intrinsecam producenti habet
illius in se producibilis extrinseca denominatio
est, finis uel potentia ipsius obiectum denomi-
nari uisibile: Verum si uel ipsa potentia
(ut sic de aliquibus) extrinsecam uisibilitatem ob-
iecti nequeat elargiri ipsi et ipsum intrinsecam ha-
beat eueniunt illam tamen, sicut non omnibus in-
trinseca uisibilitatem prædicato uel potius ad uer-
ti causantibus, ita etiam potentia productionis
et actum extrinsecam producibilis deno-
minationem obiecto intrinsecam produ-
cibilitatem habuit. Alioquin a diuina
Omnipotente extrinsecam producibili-
tatem Chymum fuisse sortita.

Quam possibiles intrinseca illa dicitur:
uel ad existendum capacitas, ob quam res
ipsa absolute essentialiter considerata
actum existendi uel se habere, uel
ab aliquo accipere potest. Quam de hac
Possibilitate nobis est præfari oratio:
cio.

Im

In quoniam autem hanc inveniētiā sui, vel modū

Possibilitatis non sit manifestum habere.

Proinde quia apparet quod

idem in quodammodo

realiter potest

esse, et si

quidem ex eo manifestum habet

foras immutari, tamen

rescimus Philosopho

quod per se ipsum rationem rationis

rationis ut apparet probatur.

In eo quod reperitur inveniētiā rationis possibi-
litatis per quod in se ipsis considerati ab omni
repugnantia labor ad exigendum sunt in-
mutabiles.

Atque per Philosophum inveniētiā apparet realiter
omni non rationis.

Ergo sit esse in realitate ipsius exigentiae.
Probo Menorem.

Nihil est magis repugnans formaliter ac reali
esse alicuius rei, quam non esse quiddam.

Ergo quod est immutabile non esse sui est im-
mutabile ab omni repugnantia ad exigendum

Sub.

Vukumo.

Quod ergo immaturum est sui erga rationem est immaturum
et non est sui, quia non est sui erga eundem ipsa ratio,
vel certe sine illa non habet.

Idcirco quod affirmativa ab omni negatione sui gen-
tium ab omni repugnancia et contrarietate per realita-
tem propriam existens, quae sunt ab omni negatione
sui et affirmativa, ut patet ex conceptu reali
quodammodo

Quo per Realitatem propria essentia, res immen-
tas sunt ab omni repugnancia exigendum
Per quod sunt immunes ab omni repugnancia in
eo quo posita essentia de non ly Possibili.
res.

Organizandum Possibilitatem rei, vel modi
in ipso operante ratione
ut optima colloca
tur.

24q; hæc possibilitas, ut hæc denominatione inter ipsius forme æoni
ab æterno non existeret, siquidem hæc forma est exemplum
denominacionis, sicuti, ut æterno potest dici aqua quæ sita est
super radices: sic potest in æterno dici: possibilita ex æterno ab æterno
fuerit talia per possibilitatem non modo objective, sed etiam ut
physicam necessitatem dicitur existerem, et tamen inter ipsa
denominacionem pos. bilia a quo significatur propositio

illarum possibilitatem affirmamus; nam cum possibilitas
ab aeterno fuerit alia nil aliud sit q̃: pro quo cuiusq̃ necessi-
tati ingrand placuisse deo conditor; ipse inquam ex parte sui
nullo modo ad existendum repugnantiā dicitur iam non opus esse
ut cum sic determinataq̃ immutabilis id per quod sic fuerit
trans ab eis, q̃ sic potuerat denominari illud ipsum ex his
rum habere cum ipsa existens.

Monitum

Quamvis opinari circa rem innotescam possibilitatem ration-
is non nobis sit omnia pars aduocatis Scholasticis quae pos-
sibilitatem existens innotescam dicitur q̃: quod ad qua-
ratiōemq̃; Physicam ac de alia, sed idem uideretur ut
congruentia. Verum huius subtilis ex cogitatione quae ne cap-
situr ac capere, ne clara perceptio: quoniam in re non habet
re per se inflexa causam dicitur ut dicitur q̃: quod ad qua-
re se offert quod corrigere haud posset, mihi uideor q̃: q̃: q̃: q̃:
ipsius aduocatis, qui propterea ante meum oculos
nunc ab eo possibile cognoscere ab eum rationem inflexam. At
Scholasticis de hac opinione ipsi uideantur non per se non
aliōd placere concurrens, sed astra ratione corpore fit mihi
sensibile; quod cum iam super qua toto hoc capite per se
nunc huius finem imponendū et transibum facimus ad sequen-

Caput IV

De Precipuum entium modi Attributis sua Proprietate?

Postea:

Postquam de alijs, quomodoprimo iis dixerimus, recte ordinem
habet de eorum transcendentalibus attributis, seu etiam similibus
propriis tribus toto hoc capite dixerimus, non supra Paragraphi
non debet agamus. Porro illa omnia aduersus rationem, obedi-
entiam, concordantiam, salutem igitur, atque non nullis alijs breuiter
lamo sit.

De Veritate

§. I. *Methodus*

Non utique hoc loco. conceperunt, iudiciorumque nostrorum vari-
etatem quam Philosophi appellant logicam, atque invariabi-
lem in quadam cum his obiectis conformitatem esse, nec
quod obiectum variatur, et quod potius speciem hanc ob-
iecti apparentem dicere in se respondentem, et in se ipsa rem, vel
modum id ut quod apparet contemplamur: sed ab intellectu, et lon-
ge interiorum profusionemque unitatem per quam
res queritur autem modum in se ipsa quo variatur quod quod, sic mai-
or et minor ipse, congenerat hanc hanc unitatem quod quod quia
tempore et id quod quod ipsum saltem mundum accipimus.

Porro hujus transmutationis causalis causa propter notitiam
 quam ex articulis consideramus, speciationes quibus quod ipse
 hoc recognoscimus, et quia haec explicatio in modo
 videtur transmutationis, ut diximus, non nisi in una accipitur,
 per quam res quaevis, aut motus in seipso existit, quod est
 et quia in una cum illa sunt illius cuiuspiam organi, et
 motus specialis speciationes; igitur transmutationis in eo
 quo diximus non ab invicem dependet; id est, ut ait, ut motus

habeat essentialis constitutivas perfectiones eius, quod ipsum est. Totum hoc quodcumque monstrum aliquod perpendit, sic puta varus homo, necne principiorum essentialium hominis, quod in istius examen confirmat.

Corollarium.

Ex dictis manifesti contrarium recti modernorum erroris quidem magis nominis nonnulli erant, et modi transcendens talam virtutem et ratione explicans quasi nihil sit, nisi ipsius conformitatem cum suo exemplari scilicet Deo Divina: etenim quomodo conceptus ipse deo veraciter sicut nullum sui exemplar habens conveniat proprium non videtur: praeterea hoc docetissimos viros rogo an reale est, vel modus à divina maiestate expressus, et verus an non est primum; Ergo in illis, vel modi inordinatissimis essentialibusque perfectionibus observantur collocanda; Sin alterum sicut verum omnium inordinatam unitatem Divinum exemplar ita eorum inordinatam possibilitatem non supponat, sed Divinam Omnipotentiam fecisse necessarium est.

De Bonitate

§. II

Sicut transcendentalis bonitatis nomen nonnisi: id quod est ab alio re appetibile, quod nuncupatur quia illius sine naturalis sine liberam, sine internam, sine externam exigentiam vel quam adimpletam vel ad implendam invariabiliter inest illi.

⁷⁶
gano nonnulli; non tamen verò nihil aliud, nisi in omni idea pfectio-
nem sine essentiali aq; aq; modo in agnitatem concipimus.

Corollarium I.

Quare igitur pfectum bonitatis non erit, qd modeste magis transgredere
pfectum pfectum: et tamen unumquodq; dicitur bonum p id quod
vult, nam p determinatorem sibi essentialium pfectio-
num complementum. qd unumquodq; vult; igitur et
unumquodq; bonum.

Corollarium II.

La propter qd dicitur bonum, qd creatura bona si haec ipsa pfectio
q; videtur, et dicitur valde bonum: qd quoniam unum, ut sa-
pe fit pfectum, aliter pfectum valde ad bonum creaturae, qui
solus pfectior vocatur bonum / imperfectum nuncupatur
hoc non absolute, ac si essentialibus pfectionibus caret
et intelligendum, sed pfectum quia unum nomen
nomen ab aliorum infinitis essentialibus pfectionibus ita
absorbatur ut harum in conspectum nihil sine quomodo
do sane attento Mani nihil aqua guttula, atq; firma
mentum purum et quasi nihil non.

De Unitate

Se III.

Unitatem dicimus pfectionem illam quae in tota quae
vel modis suis similibus, sive diversis sive unitis, sive
non unitis cum altera, sive simplex, sive pfecta aut

per accidens composita / appellatur prout unum oppo-
 nit multitudinem ejusdem rei adequatè secundum se cum
 per se hoc sensu accepta unitas est transcendentalis
 sive, variis cum quibus, et modo reciproca ita, non ut
 lam profectiorem si ostendimus de qua supra affirmasti
 esse adequatè et secundum se totò multiplex esse, et tamen
 multiplicitas, sive multitudinis idem ens idem esse, ut in quo
 quidem genere multiplex res est in eo sit alterum, atq.
 non alterum V. S. ut homo aliquis sive nonnullus extri-
 tus non unus sit et multiplex prout cum quibus est
 etiam alterum oportet esse, qui nunc non est, arguit
 ita se recipiam esse ut à se recipiam distinctus.
 Unum vero in quo unitas cuius in praesentibus agimus
 consistat planum est nomen ut modus ut res sit ipse mater,
 ut nullatenus de ea quod non sit ipse mater talis ab alio
 rum et alterum distinguat, et quia constat in quo descri-
 ptur unitas formalem causam esse etiam, ut modo tam
 abundanter conveniamus etiam.

De Individuatione, seu Singularitatis Principio §. IV.

Ab unitate individuatione singularitatis hanc ita proponimus
 itaque sunt descendit hoc nomen ad unitatem dici-
 mine, ut saltem qualemcumque modum et grandis
 adiunctivis unitatem res quidam aut modus non da.

ponat bona vero per individuationem haec adest quae, quae
propter unitatem suam singularitatem principium imperat fieri
et una haec unitas absoluta et determinata.

Tam ergo proprium est quale sit id, quod hoc loco inquirentes phi-
losophi individuationis principium intrinsecum nempe non extrin-
secum, neque dupliciter, specificum, immo idem quidem
speciem contrariam sibi proprium quod eamdem rationem alioque
essentialem formam quae potius sit quae est quod alia quaeque
sua quod est singulari suam differentiam praeaequantiam
demonstrat, atque non pro certo habemus ut ipsa quicquid est
rationis nostrae sit / ipsum nam in eadem rationem, ac speci-
ficam, sua totam physicam velalemque naturam esse he-
re modo principium, quae sicuti cadit in ipsam esse sibi
suum genus, et specifica differentia, sic alia differentia
ultima individuali contractiva atque propria.

Per id unum quodque modum, seu rem singularem, atque in-
dividua intelligimus viciniam et potius est quod est, et aliud
a se numero vel specie distinctum esse acquirit; atque
physicam velalem essentiam talis est ergo Major consistit,
et minor mediocri et admodum parva sit. Alioque viciniam
data essentia quia singulari formae, atque individuum
hoc iam aut esset tunc quod est cum alia a se distincta,
aut certe aequa ipsi, neque ipsum cum porro utrumlibet
ut aliq(uo)da, quae omnes sui affectionem ab ea eliminat
appropinquat viciniam acquirit ergo consequentia

Monition

Ceterum expositioni nostrae nec Thomae, nec Scholion acquiescit

cum primi siquidem singularitatem ad id innotuerunt; ad ma-
teriam autem et potentiam ordinem habuerunt materiam ipsam
constituunt, et non sic Iei, et Angelorum, qui nondum ex his
numeri; uerum specifica natura distinguunt; Scholij
autem in aliquo natura specifica superaddito, proutque; alijs
se distincto eandem ratiocinantur.

De Identitate, et Distinctione

§. V.

Hic igitur individuationis principium per quod res vel modus
ita ad se ipsum contrahitur ut ab alio proprio distinguatur
considerationem prout et modo quod tandem modus et ma-
teriam distinguere contrahat, animadvertitur.
Attamen proutque; perfectum ex animae principium operis pro-
fuit distinctionem et potentiam ad distinctionem cum divisione
hanc diversitatem confunditur; quodam autem ut corpus, et ani-
ma distinguuntur quae nec diversa, et quodam ab his quidam
speciei individua, quae nec diversa, nec distinctio quida-
m unionis negationem portabat, et similitudinis diversi-
ty, distinctio autem nihil tale, sed principium identitatis
addit, ut rem, aut modum ab altero distinguat vel aliud sit
ipsi ipsum non esse alterum.
Iam ergo quod modus unum non esse alterum totum modus unum
est ab altero distinctum; quare generaliter quoniam unum
contingit non esse alterum vel sola ratione non totum co-
gitatio, sine natura sua, hinc ex latere illa distinctio

40.

intinctionem rationis, ad Realem.

Distinctionis rationis ea quoque, quae rebus conveniunt dumtaxat ad dependentem ab nostri intellectus operatione, ea quae sunt quando per Realem uniuscuiusque pluribus distinctis cognoscitur et quae voluntariam, sive ex diversis effectibus, sive aliis ad ipsam rem intellectus considerant, quasi illa plura forent, quibus aequivaleret, eaque Rationis distinctiones quaedam omni occasione in ipsa re contineretur. ut in V. 3; ob diversos effectus inducendi huiusmodi, ob liqua facienda rem quorundam ignis producere duplicem in eo quasi duplicem facultatem inducantur scilicet, et liqua faciem, quae eorumque unionem idcirco sunt calor natus. Distinctio Realis quoque, quae rebus conveniunt independenter ab nostri intellectus opere, idcirco quae illis conveniunt prout sunt in seipsis etiam extra nostrum conceptum; sive distinctio in se extra, quae sicut res, et res intercedat distinctionis realis majoris, si qua inter rem, et modum distinctionis realis minoris nomine insignitur utramque; hanc distinctionem sicut maiorem, cum minorem sicut Scholasticis, sicut alius Panipartibus quippe quae sicut propria Realem appellatur maiorem utramque quoniam utroque recipiunt. Verum non adeo feliciter alia distinctionis speciei rationis major, et reali minor a Scholasticis designatur apud Metaphysicos recipio; utenim vis subtilissimae utramque, rem sicut intellectus nostri operationis essentialibus attributis conveniunt utriusque, scilicet generis, speciei, et differentiae, quae gradus Metaphysicos Notitiam vocant, quia nimirum

mirum per illa velut per tot gradus ad naturam rei agnos-
centiam perfectam ascendimus, et illa cum reliquis peripa-
teticis formalitatibus, quae sicca et modi sibi velicet, non pos-
sunt quidem existere, tamen se solius in se, cum qua
venum, idemque sunt non velut adiectiva, sed prout
inveniamur concipiunt distinctionem formalem ex nat-
ura rei, quae invenitur, et formalitatem, sine inven for-
malitatem unam, et alteram sit, non vero invenit, et
rem solius invenit, quorum porro formalitatem, quae
sit regule schoasticae multiplicandam invenit agnoscimus
schoa discipulum audire sic dicendum.

Personas duo extrema, ita invenit se identificari, ut prout
sit utrum hoc est illud, et in super quia hoc est illud
illud, quomodo in homine, homo est animal rationale, an
identitas realis; homo quia est homo est animal ratio-
nale, an identitas formalis: distinctio prima identitatis opposita
realis dicitur, secunda vero formalis est naturae rei.

Ut autem de ratione an rei, quia hoc etiam illud operatur prout
est contraventionem formalitatem generalis definitionis
sepe sepe ab affectibus desumptum consulat, et sic
formalitatem eadem definitio, sine formalis ratio, omnino
utrumque habens dicitur, quia habet utramque etiam alteram
non eandem, sed distinctam et statim, et multiplicatam for-
maliter ex natura rei suo indicanda: quae quidem ra-
tione incoherens copiam incredibilem formalitatum habet
actu distinctam, et quod animam est vel in ipso in-
coherens simpliciter sine actu infinitum numerum comitatur

^{ca}
nisiatur Scholion. Et haec sunt quidem de distinctione
varius generibus

Noto nobis porro in singula diligenter inquirendum, si quod
voluerimus nimium tempore ~~consumere~~ vobis sanctorum qui
dem nostrum parum utilibus impendisse videtur; de pro
pter animarum regionem nostram opus ad duo tantum distinctionum
genera realium minorum scilicet, et formatum bonis si
mi pertrahimus, et quae ut à realium minorum exordimur...

Observandum: quod vix, et proprius motus sunt corporum
V: S: Ubicatio, actio, passio, unio, determinatio, locatio,
Figura & sine spiritualis V: S: intellectio, imaginatio, de
terminatio, volitio, notitio & nil aliud sit quam actualis de
terminatio rei, quae sine, nec divini quidem potest esse
licet utique sine ea esse queat.

Observandum secundo rem, et modum dupliciter considera
ri, id est vel secundum eorum actualitatem exercitum deter
minandi, vel siquidem se ipsam, modo vero eandem rem
deum determinatum ad quam valeo determinari; vel se
cundum eorum realem physicam conditionem, quae si
licet in se ipsa aliquid sunt. Sub posteriori igitur
consideratione dicuntur res, et modus spectari condi
tione, seu absolute, quia omnia possunt quatenus in
se ipso aliquid est, plane sibi est non vero aliis, sub pro
pria vero dicuntur res, et modus spectari connotative,
seu relative, quia secundum illud actualitatem exercitum
determinandi quidpiam ibi connotans aliud à se, ut
Oculi quos determinamus ad quam determinamus ut
nisi

nisi illo etiam intellecto, nec ipsa ratio quare intelligi:

Hic observari debemus.

Modi materialis proprie talis, et modificatio sui unitatem
realiter ex natura sui maxime dicitur

Atque positionis probationes, quae Newtoni modo ex natura
corporis extant, modo ex inseparabilitate tum modorum,
tum naturae divinae omnipotentia sufficiunt tum concep-
tum, sine ex productione modi, qui ex nihilo nec facta
et subiecta quod in natura haudquaquam corporis
ingenerare congruat nigrum facientem; quod tum
Newtoni congrua in similibus probatione fulci-
mus.

in nulla sit huiusmodi distinctionis necessitas
non est abstruenda: necessitas nulla. Consequen-
ter talis distinctio: Majori illo celebratissimo
Philosophorum adagio usque innixa scilicet
non sunt multiplicanda genera sine necessitate
et, nullum potest esse dubium, memoriam
vno objectionem solutio et
confirmabimus.

Obiicitur quod realia distinguuntur quorum unum potest esse sine alio
 Aliquod potest esse aliquando sine modo puta sine unionis ex
 tremis absque inflexione dignum sine motu subiectum

Ergo

Respondetur quod quidam, ut videtur argumentum; Quod realia dy
 stinguuntur quorum unum sine alio potest esse, sed etiam sine
 determinatione ad modum potest esse. Ergo etiam, et determi
 nationi realia distinguuntur, quod minus est illud ad unum
 et, et tunc distinguuntur oportet majori in, non sua essentiali natura
 si distinguuntur divergas non inflexat antea, sequi in
 fuerat divergas; proindeque cum uti, atque modi quidem an
 tiqui et moderni sibi falsam hoc sicut dicimus minorem; et
 ad huius ueritatem quicquam valde connotationis non ex
 igitur adque profecto non solum abducat unitatem, ap
 partium essentiali positione applicationem in positi
 lamen quomodo sicut ad eam determinationem essentia
 quid sufficit solum genus in sua essentiali differentia
 contrahat

Instabit; Ergo uti de novo superaddis realia applicationis
 mutatio, quae antea non erat sed hoc est aliquid. Ergo
 Resp. negando illam suppositionem; supponitur quippe ad haberi
 tum modum de novo realia essentiali introductionem, quod pl
 sum est siquidem quae erat antea unitatem partem iuxta
 et diversimodum et prius collocat in se super; sunt.

Rectius tamen quod non inficiamur ad unum intelligens
 de novo, atque alia prius et unitatem partem iuxta et positionem
 ullius novae essentiali praesidio intelligit novae positionis

applicatio noua, noua mutatio; quocumque, enim dicitur plurimū di-
uersimodū poni mixtū, qd multū conditū occurrunt; quod
non amplius quā formam ex se ipsam res quāvis indi-
ferentem, quā ad modum dicitur aut sibi ad eundem modum debere
nandi ratio, et

Novum distinctionem ultimam consequens respondemus. Responde-
re indifferenter, quā ad modum, si indifferenter libetum omni-
to non libetum omnibus, omnino ex dicitur quā immutabilis, qd
absolutē dicitur ex dicitur negotio ex dicitur immutabilis, qd
conceditur consideratur concedo, itaq; de qua omnino li-
bet manifestum est posse ipsum sibi admodum indi-
ferentem quā ad modum ad alia minima libera haec sunt haec quā
quā
huiusmodi quā, ut de non a se ad eundem totū, et
namque ad alia: mutationem in exterioribus: namque ad eun-
dem modum singulū habere ac singulū virū / quo in eun-
dem actione aut determinatio / et tunc si autem ad huc conaquis
totum virū posse impediri praeceptum ex dicitur, vel sin-
gulū non habere licet capacitatem habere praeceptum in eun-
dem determinatione / signum est extrinsecum ad actionem
suam, vel ex tunc, vel circa ipsum ad eundem praeceptum, sicq;
opere est in exterioribus tunc: tunc causa, aut conditio, vel tunc
tunc quā non actione agendi extrinsecum est de omni minime
tunc de quibus praeceptum est controversia: dicitur Philosopho
philosophi ut omnibus praeceptum tunc ut causā tunc tunc: con-
ditionibus extrinsecum quā ad modum praeceptum pertinet ad eundem ipsum;
tunc ad quā ut tunc praeceptum determinat, determinat tunc praeceptum

matematice ita applicatam, et dispositam pro nova de
 asion ipsa nova quaedam materialis quibus exurgat
 non huic potestate, parti sine efficacia obvia neces
 sitate subiectum non designamus

Caeterum quid nominemur forma, si hinc si tunc non de
 formis inferioribus inquirimus ad relicas Physicam a subie
 ctualitate distincta quomodo innuit argumentatio; ac
 si homo per ipsas talis humanitatem a materia a se, qui
 dicitur a se, formam uero a seualit distinctam.
 Equum non videt hoc quod magis natura abstracta quae
 quod propria nq; Physica forma nq; realit di
 stincta a seualit inducere? partem ergo aduocamus in
 hac, similibus; quae si a seualit ualeat causam huiusmo
 di abstractam uero na ualeat ad uis ipsam exposita in
 debitas sibi, et nobis formam distinctam a seualit
 illud autem: Verum de his haud plura: Formalis distinctio
 ex natura rei succedat notum...

ASSERUM

In creatura uel plana spirituali quae corporei formalem distin
 ctionem ex natura rei non oportet stabilire, ut probat.
 Si in creatura uel huiusmodi distinctiones oportere statueret
 causa aliqua foret ratio firma; Atque nulla est ut obiectum
 solutionis palam per igitur
 Obiicit 1° quod sunt actualiter, et independens ab intellectu
 et distincta quibus a seualit, et independens ab intellectu et
 conueniens contradictoria huiusmodi sunt individua contra

ri formalitatem corporis

Probat. meum. Animalitas si puta in homine, quod dicitur esse
quodam formalitas conuenit ut sit ratio assimilationis ipsius
homini cum bruto. Rationalitas autem quae exaltatur esse
differentialis formalitatis conuenit ut sit ratio non assimilationis
homini cum bruto. Atque quod rationalitas assimilationis, et non
assimilationis sunt praedicata contradictoria: Quod igitur. Nam
de aliorum creaturarum ratione formalitatem dicitur

Respondens concedendo maiorem, minorem negando ad cuius probatio-
nem concedo maiorem, et omnem: agnoscimus haud rati-
onem illatam consequentiam; si animalitatis nomina, quae ani-
malium functionum principium nihil aliud iuncta ligant
quod corpus organicum quatenus spiritum animalium quod fun-
ctiones homo, et bruto communis obiecta possunt, esse
rationalitatis nomina, quae ratio sciendi principium non
cupit nihil aliud quod: magis ipsa quae principium indicat ratio-
nem, atque imperat, quaeque licet ex corporis motibus cogi-
tandi se ipsius occasionem sumat tamen in suis cogitationi-
bus a corpore haud quaquam separata. siquidem non formali-
ter natura rei, sed re alij sine distinctione secundum; si
vero animalitatis nomina variat quomodo non raro fit
sciendi principium nego minorem, imo modo suppositum
supponit unionem bruta sentiens uero et propria corporis; sen-
sationis capax, quae sana ratio indicio pariter ad impossibi-
lia pariter ad improbabilia refertur.

Instat. At in brutis species diversae autem natura co-
gitantur quos aduocant actus rationis conueniendi, ut

non communicandi ratio; sed non nisi a diverſis formalitatibus
non realibus, et formalibus naturae vel distincti

Resp. Nego consequentiam. Quia si ex actu diverſitate realissima
et oppositione virtutis licet multiplicata haec profecto non
nisi paucis realissimis diverſis; et tamen inſigniter diverſis
virtutibus ac utriusque virtutis, uti virtutem quam diverſitate
tam ex qua una principii majorum, a se non aliam et
aliam virtutem quomodo profecto facit ipsi motus
argueri; nec in una quodamque formalitate formalitatem
diverſum, distinctionem numerum; puta ex diverſitate virtutis
atque tamen diverſas virtutes, atque ex apprehensionibus in
diverſis virtutibus diverſitate diverſorum intellectuum numerum
obvium, 2° Intellectus est, et virtutes reales sunt unum,
atque illam, et tamen intellectus potestatem videtur, et necessaria
intelligit, et non vult virtutes vero potestatem esse, libe-
ra, nec intelligitur; sed haec sunt contradictiones; Ergo
Nunc in contradictione actus amoris, et odium sunt idem,
tamen vero amor tradit in odium non sic tamen odium
sed haec contradictiones; Ergo formalis ex natura vel
distinctione in se sacramentum

Resp. ad primum distinctionem majoris. Intellectus est, et vo-
luntas sunt unum, atque idem, utroque inſigniter, et
apprehensio sumpto, concato; et tamen quod, atque contrarietatem
negat. Itaque in primo conjunctione ab adversariis pa-
rim diverſis intellectum esse potestatem naturae naturae videtur
tamen, nec vero videtur, vel quod tamen liberum, et

excomodo voluntatem, et tamen cum interiora ea voluntas,
atque satisfactio non sit neque prout anima, atque hoc
intellectus non potest quod non illud velle volunt
et tunc habet quod quam videtur inferre. in alio autem
sane non utitur quod animam sed taliter modificat
intelligit, ut modo intellectu, modo voluntatem potius
appellat, quo sane intellectus contra quod voluntatem una
idcirco quod acquiescit porro affirmabit. nunc intellectus
non a voluntate quod proprius intellectu a voluntate realiter
linguimus.

Ad id quod obijcto de amore atque odio in unico contri-
ctionis actu subiungatur dicitur. Mayo: Amor Dei, et quod pe-
cator odium sunt unum realiter contritio, Amor Dei, et
Dei odium vero maiora, et dicitur haec proportionaliter minus in
magis consequentia a syllogistica, non contritio. Quis enim
in illo actu contritionis, qui realiter est amor, atque odium
Dei, ut patet, et oppositum obijcto contritionis a nullis
terminatur, non a extra omni contradictione localiter
motus realiter est simul accipitur, et recipitur? et non
si qua forte repugnantia, tota ex parte terminorum rea-
liter dicitur contritio se tenet; sic etiam in unico con-
tritionis actu, qui amor sit, atque odium tota contra-
dictione in realissima obijcto contritionis oppositum est stabili-
tate, proindeque non contritionis prout actus, ut non ob-
iecta inter se dupliciter ita dicitur.

Quod in hac re a Scholasticis disputari solita
aut nihil ab eis, quod ad alium deferunt, aut alibi

fortassis commodius afferens

De Relatione

§. VI.

Præterea ad eum transcendente attributum relationem dicimus,
quod ad proprium velut Philosophi ex ceteris derivamus,
quodq; ordo, successus, habitudo, natus ad alterum cir-
cumscriptis, hocq; velut ad eum, seu modum, vel modi
ad modum, seu rem.

Enimvero siue essentialiter relatio sit, quæ siue nec modo nec rati-
potest concepti quomodo relatio creaturae, ac Creatorum
modi ad substantiam, siue accidentaliter quæ, ena, aut aliis modo,
propter accidentalium aliquod contingit; quomodo relatio
Patris ad Filium, Mariæ ad uxorem Socratis ad Platonem q.
quæ propter arbitrio attendenti in una quaque relatione
partes tria, quorum duo, quæ ad se se referunt cor-
latæ rectius appellamus, tertium vero fundamentum, quod
fundamentale in relatione iuxta Cartesianas circumven-
tit.

Fundamenta autem relationum ex substantia et modis om-
nibus patent. 40. . .

1° in substantia fundantur relationes coniunctivæ, quod dicitur
crepare in natura duo homines, duo æque coniuncti,
homo, et fœcus, lapis, et Placitæ corpus.

2° in quantitate relationes æquales, et inæquales;
nam æquale est alteri æquale, æquale; inæquale vero,

vel major, vel alioquin; et quia qualitates nominem
non modo, et accidentia complectitur.

2° in ipsa fundatur relatio similitudinis, et dissimilitu-
dinis accidentalis sic Petrus et Paulus a d. Paulum et Petrum
ad Corinthios

3° in ipsa relationibus afficitur V. S. in Patrocinio alie Patro-
cinis, in actione et passione relatio causa ad effectum, et vicin-
iam in loco viciniam, et distantiam, in temporibus viciniam alia
ad adolescentiam, iuventutem, et senectutem; Denique in habitu in om-
nibus adjunctibus propriis, et rationibus variis, et ab omnibus
materialibus, divinis propriis, rationibus, et rationibus de his satis
tuon taxat hic paucis inest Philosophus formalem relationem
causam inquirentem audire; Sicut siquidem et d. Thomas
Simpliciter, et latissime proprie d. rationes et secundum naturam
aliam quamdam unitatem in vicinis extrema referant
et ad ea se mutuo inclinans assignant inter se autem di-
crepant, quod ipse non alia quod materiam nostram comparat
acum quoniam relationis usque sicut, simile, et quod indicant
sibi velut illius materialiam, quoniam propriis modo materialis,
modo modalis, modo formalis nomina circumferunt ipse et qua-
litem similitudinem in nomina cognoscere autem autem illi
qualitatis, similitudinis fundamentum dicunt
Potro cui invigilant parva per rationem capere debent non
habemus non quia satis propriis, et his quoniam rationem parva
propter et propriis se offert rationem autem non quia
tandem quoniam quaerunt de voce dicitur immorari
non non referunt sic igitur....

De attributis soli substan- tie propriis, et de Subsistentia

Dumtaxat

Caput Quintum

Verbum subiectum hic non significat rem ita in se esse, ut non
sit in alio essentialiter inherens, sed prout a id ipsum esse
quod nullatenus sit aliter: quam Subiectum dicitur com-
plementum quoddam naturae substantialis per quod
quidam est principium totale totius complementi
non utcumque; sed completum non complementum, perfi-
ciens non perficiendum quod excludat se ipsum in
actu, passionem ut in eis suis sit: sic in
homine anima, et corpus substantialia, si agitationem non per-
sunt acceperunt suorum complementum una simulentem
essentialiter coexistens, quia una ab altera vice sim-
pliciter totum complementum est solius totius, prout idem
nominis corpus quoque; anima sola, sed homo et non huius
modi complementum, idemque; hominem non pedes ambulare,
hominem non manus litteras exarare continuo dicimus;
Et sic Verbi Divinitas complementum a se completum, perfi-
ciendum; non ablatum cum humanitate quae est alia
in Christo natura in se ipsa quoque; subiectum quoque;
proprio sed utroque nomine agens duo pariter contra se habet
coram se non cum subiectum hypostasim, supposito par

sona hanc animam, idemq; sonant ex capto ultimo
eius nomina intellectusque substantia iniquis con
fundentes, et quod mirum est contra passivos Christianos
propter Thomam viros Catholicos non scilicet, quia duas per
sonas, id est duas personas, et Nestorianum, quia unicam
personam, idcirco unicam personam siue unam personam
hypostaticam unitam Christo naturam impie personam
hanc Nestor & ecclesia Catholica non docet.

Cum igitur substantia substantia distinguatur sit Philo
sophorum in quoniam substantia consistit in anima que
sunt

Scholasticum siquidem in quodam communicationis distinctione
hanc: utrum agatur de hac, quemvis individui, et occu
dantur illi superius substantia et hanc quomodo sua
personam in hanc negatione substantia, que exoritur
directa, et primo dicitur aliquod proprio statum de
tactum substantia, expositio non ardet: et tunc
et substantiam ipsa inter quod non esse aliquid.

Thomam autem substantiam non nisi substantiam quam
dam positivam, substantia superadditam, et ab ip
sa qualitativam distinctionem constituit. Verum ad hanc
substantiam hanc novam substantiam praesidio na
tura non indiget, cum suam substantiam sibi soli
cta per quam maxime sufficit, ad distinctionem,
sibi relicta, nam sicut ad naturam naturalem mo
dum parum materia confert, ac si hanc partem
apud collocans, de hanc dispositionem, sic ad sub.

ij

⁹⁴
si tantam nihil antiqui naturam, si a digniori non
relinquatur: Atque Mathematica
nostra, hic finem ponimus gratias
S. O. M. Taisanque
Virginie Mariae
S. Dionysio
Araopagior, Calystibusque
omnibus referantur.

Finis

Ad Physica Prologio.

99

Philosophia naturalis, sive alio nomine Physica, ex eo dicitur
quod naturam contemplant: natura, autem appella-
tione hoc loco quid significat, non una simul conve-
niunt Philosophi, etenim si Aristotile, et cum ipso
Peripateticum itandumus, circumscriptis natura
Principium et causa motus, et quies, quae in
quodammodo per se, et non per accidens: putabat
siquidem Aristoteles singulis corporibus suam ad se
movendam, cum quiescendum vim indere, proin-
de quae naturalia corpora ab artefactis discerni
nari, quod illa intrinseca principium sui motus
continuant: haec vero ab extrinseca causa motum
acciperent: apte ut definitionem obscuritatem pro-
ferant, quae dumtaxat falsitatem proferant, si que-
dam nimis recto constat huiusmodi vim se movere
in corpore, nam quaeque naturae auctore concessisset,
quoniam, tum ad motum, tum ad quiescentiam in via
condidisse, nam ad aliam vim, nisi extrinseca nonnulla
causa determinari concipimus.

Quapropter cum Praeterea placet naturae nomina causa
non omnium collationem intelligere, quoniam
aliquae determinantes sunt, efficiuntur aliae: Porro
eae, suas motus, vel motibus rebus seu corporibus
extrinseca, atque mutationem omnium gene-
ralium causas quomodo Aer, Haereticus determinan-
tes autem corporibus, et intrinseca, et particularis
causa, siquidem cuiusvis corporis forma, quae

Diverſa diſpoſitione donati, potius extrinſeca ut
proprio motu, preſionem inſerunt omnino ſine
ut congregant, uel diſgregant ad aliam uel potius dextr
minant. idcirco a naturali & artificiali cauſa diſcer
rent arbitramur hoc ut ſepe ſuperius ac non ſi
nova figura, illa autem ſubſtantia. Tunc quod
forma inducant.

Haec huiusmodi natura explicatio uidetur, quod contra
ut praeſternatur adeo in ſcholiſ Peripathetico ſermo
nem motum inſiciant, mira uel uideatur, ſi nihil
in hoc ſenſibilibus rare uaiuerſitatem contra leges
a ſapientiaſſimo Conditor ſanctus acciderit autem
ſar, quicquid uulgaris homines particulatim duntaxat
et nihil ſe uel generalis lege attendentes opinantur
autem corruunt, proſerunt, nec contra naturam nor
ta, nec prout natura monſtrat, ac uidetur uel ſi
ſerunt.

Quorum autem modo naturae nomen accipiamus, illud corru
it Phyſiologia, ſeu breuiter Phyiſica circa natura
lia corporum quorum naturalia tota occupant, quae ſine
turaliter hystorico duntaxat modo ſenſibilibus uel ſenſibilibus
hystorice ſine careat in uel ſenſibilibus omnium effec
tuum cauſas in uel ſenſibilibus. Phyſiologia placuit Philoſophis appellari.
Noſtologia ſcientiam omnium ampliffima, ut uel ſenſibilibus
ſarantes deo agnoscimus explicanda. Ut uel ſenſibilibus
acciderit in 3 partibus diſtinctis, quarum 1. Phyiſica Generalis
Circumſta corru generatione, 2. quae ad particularia Phyiſica ſpe

nam accidenti rationi, sed fortassis quod ipse dicitur
 pectus, quod dicitur non minus Eucharistia secun-
 dum profectum, neque in actuali extrinseca,
 neque actuali inseparabilitate verum in essen-
 tiali utriusque; exigentia naturam corporis statu-
 dam esse concludunt.

Quod vero non nunciat signatum admodum conjugia
 inter deos non videtur si prout quod dicitur
 quoniam ambiguntur pro extrinseca, atque insepa-
 rabilitate expositione illius a reamur.

Definitiones due

Inseparabilitate nomina intelliguntur, quod corpus
 excludit a loco in quo est donec ibi est quodlibet
 aliud corpus: extrinseca vero nomina, tria di-
 manent in magnitudine.

Corollarium I

Sicut autem uniusque definitionis vocabulum a homi-
 numis ut humanitas, aliquid ex se non con-
 iunctum, quomodo autem homo absolute est quod
 idem ac corpus, ut magis, sine ipse homo; sic etiam
 unumque principium absolute aliquid in quo lon-
 gitudine, latitudine, profunditate in se intelligitur.

Corollarium II

Porro quia huiusmodi tria, dimanent in magnitudine

non potest concipi esse, et separabili, hinc duplicem
 extraxionem realem ualem, atq; imaginariam abstrahit
 dy. hanc uero nuncupamus habemus: Imaginaria uero dici
 mus, quae siquidem ualem, substantialisq; extraxione
 quibuscumq; nihil immo quicquid defectum dicat, illam
 tamen ualem quicquid uacuitatem, atq; ualeibile, et
 ad quodcumque conceptum ualem exigimus, quamq; cum Phi
 losophis modo extraxionis abstrahit, in partem
 et ualenti, modo loci extraxionis, modo uacui nomi
 nibus non uolumus insignire; Realem uero quicquid
 si imaginaria sit maxime substantia scilicet extraxit,
 atq; hanc quicquid aliud nisi corpus, quicquid modum planum, mo
 dum imperium mobile, modo inuicem, modo locum mobile
 hanc duplicem appellare.

Corollarium III.

Quapropter: maxime allucinati Choroqueum non ab iura
 existimamus, quicquid uacui extraxionis, atq; ualenti
 deo O. M. quicquid possibilis eto interdicta in
 ficiat ea fortassis ratione nixit, quod imaginaria extrax
 ionis uacui extraxionis loci nomina propriam ualem prodi
 uis, et ualeant extraxionis illam ualenti: et
 tamen licet inana spatium in se ipso materialiter
 sit quoddam nihil, scilicet alicuius extraxionis ualenti
 extraxionis negatio, quicquid nihil tamen quod formalis, et pri
 mo ualem extraxionis, seu corporis capedine in im
 portat

portus

Corollarium IV.

Nec profecto minus dure sermo illorum est, qui for-
matum, realiterque extensum ita a subiecto ab-
strahunt, ut recipi Phisicum corpus realiter in-
extensum exigant hanc quæq; dubitans, cum illa si-
ne facili peruenire, nec opinio est ipsam penitus neces-
sum sit: quæro ut realiter cum imaginaria confun-
dant extensiones, et inde abq; illa corpus, si quævis cor-
cipiant.

Corollarium V.

Ad omnium absurdissima sententia est Peripateticis-
rum in quadam fictitia extensione, adque impe-
notabilitatis exigentia sing; fictitia, cum in-
nimam materiam vix exigere proprièq; apper-
ere semper fuerit à sæculi inaudium naturam
corporis reponendum: et quamvis etiam exigere ma-
teria profecto quod exigit dicunt, quid autem ex-
igant sit hanc usquam profuerant. Porcans igitur
huius, quæ in hac materia nec corpus indiget, aduari
his porcans quæritatibus, et una cum Catholica
Ecclesia, à qua Christus corpus mirabilimodo in
altari Sacramento exsurrectionem accipere
dicant quidam possibilem deo, est nobis ineffabile
predicant; eoque magis quia cum Sacramentis
abq;

abq; sensibili signo haud quaq; sit necessario inferen-
dum putamus non esse in extrema essentia, et sensibili
posse conservari; et fortassis licet corpori essentiali
sit extensio, attamen haec vel illa non essentialis
extensionis mensura, aut quantitas. S. Thomas
tertia secunda Quaestione 76 articulo 1 ad 4 etiam
docuit totam rem naturam consistere in magno, vel
parvo aut, totam naturam hominis in magno, vel par-
vo homine.

Corollarium VI

Capitulum de essentia corporis in reali extensione Ca-
bolica proponi opinamur: ad unum illud est essentia
la Metaphysicum attributum rei, quo posito ipsa
tam clare concipitur, ut eorum non bene posita charac-
terem intelligat ipsius rei fundamentum subij-
tum: At est totum hoc respectu corporis extensioni
conveniens: Patet siquidem quod facilius, et primo
nobis et naturam corporis attendentibus se se of-
ferat quod tota dimensio, qua ablatum quid corpus
amplius acquiritur intelligi, scilicet ut multiplicari
extrema partibus, secundum quas manerabiles sit
et divisibiles, clarissime dimensio terminis, diversis
q; figuris consistens ipsum axiomaticum, atque im-
penetrabile, hoc est omnia aliam prout se
extensionem eliminat.

Cor:

Corollarium VII.

Quoniam naturam corporis sagi probabilis in actua
 li extraxione fundamur dicimus, proportionem congruam
 necessario putamus ejusdem partem finem in infini-
 tum divisibilem stabilire alioque licet multiplicata
 nec extraxere foras, nec totum composito extraxionem tri-
 buamus; nec nobis mirum finem corpus infinitum
 actu partibus constare; etenim in quas corpus dicitur
 divisibile, partes sunt continuè minores, et minores
 eo modo, quo unitatem fractiones in dupla propor-
 tione decrescentes in infinitum usque omnes ta-
 men collatae, ne dum ad unitatem ipsam perve-
 niant. $\frac{1}{2} \frac{1}{4} \frac{1}{8} \frac{1}{16} \frac{1}{32} \frac{1}{64} \frac{1}{128}$ &c.

Quae huc usque scripsimus nobis probabiliora, licet alijs
 nunc improbabilia, nunc impossibilia videantur, quo-
 rum rationes dykticae objectionibus ut fit de more,
 dykticisq; Paragraphis sequenti capite nec uos audi-
 re, nec nos referre piget. Nunc objectionum sit...

Caput Secundum

In Corollarium Secundum

S. I.

Vicis de ratione loci ego ut locatum contineat, utraq; in se
 illud claudat. Atque hoc imaginaria extraxione, aut per se
 non convenit, cum positivum aliquid realit, et ad quod cor-
 poris circumferentia non habet quaeq; Nunc imaginaria extraxione
 loci conditiones non servat.

Resp:

Resp: Dicitur: magis de Ratione loci est ut locatum continetur,
 utique; in se claudat iuxta mentem nostram; quando:
 recte; et sic dicitur: Rationem nostram non dicitur
 gratia Magnarum inveniuntur rationes; et tamen
 esse in locis; ut recte; et multum; seu parum dicitur
 adhuc; aut illa inveniuntur in hac; ut illo loco; concipi
 me; spatium aliquod per me; ad modum expansionis;
 aut aqua; multum; et parum; et alij spatio; quae quae
 dicitur a ratione; sine invariabile quasi necesse
 dum se totum; nec secum autem parum; movetur; locum
 hi; ut dicitur per se in qua tamen ratione motus omnes
 ab una parte ad aliam; et quae locum; mobilia om
 nia in una scilicet eadem parte; vel in alia; atque
 hoc imaginarium spatium appellamus. Et sic per hoc
 in eodem spatio per quem modo mente nostra locatur
 in se claudat; ut continetur; quod veluti superficies con
 cavas tangit; vasa concipiuntur eorum inter quibus
 aer hominem; aqua piscem; Hydria aquam con
 tinet; et quae hi superficies imaginarii spatio prop
 ter eorum immobilitatem omnia immobili bus loca
 ta omnia contineri; seu quasi contineri; concipi
 mus; et dico concipimus; id est non ego id concipio;
 sed ipsi me alii concipiunt; et necessario debent
 concipi fati. Haec ergo dicitur illa Philosophia;
 sed in ratione...
 Instat hi dicitur in capedine corporis quoniam locum dicitur; hi;
 ut non cessante ratione corporis quoniam cessante illo

capedo, cessat ergo locus.

Resp. p. concesso consequente subsumptum dicitur
quando, cessat illa capedo in actu primo, hoc est in
plex nigra patente continendi corpus quoniam con
cedi, in actu secundo, resp. et dicitur: Longa quoniam
Corpus in actu primo cessat locus, scilicet in actu
hunc concesso, cessat in actu secundo namque spa
tium plenum resp. dicitur inchoa adeo manifeste ipsa
amplius non vacat inchoa.

Namque utique igitur in actu primo locus est nihil, sed ne
distinguitur sunt affectiones: Corpus locus in actu
primo per se in corpore quoniam capedine rationis;
namque utique: etiam si ly nihil sumat pro nuda
et pro se cavenda prius rationis, locum esse huiusmodi
nihil faciamus, siquidem hoc non dicitur spatium
vacantia intelligitur; si vero pro tali nihil quodam
dicat illa ratio in prius locum capedine in quoniam
na formalis loci ratio coniecta est concluditur

Contra Corollarium IV

§. II

Dicitur male extensioni in duobus in panem tractum, si illi
hoc presupponatur; ita est: Corpus.

Probatur. Ita est si extensione pervenit hunc
corpus pervenit: ita est nam pro hoc quod una pars
substantia (quid enim aliud conveniunt) dicatur
da enim: ponatur in eodem loco cum altera propter

non haud sequitur hanc ualidam anihilari; Idcirco ex-
tensionem parum ad huc ipsam substantiam in corpore in-
greditur: Atque ista substantia, licet inuicem non
traheatur aliud de eadem qd: corpus non componatur non
animam ex illis fit spiritus, et quidem illud idem quod
antea licet non ex se ipsum ut prius: Corpore autem io-
ne parum in corpore non per se corpus ipsum
deseruit.

Resp. Concedo maj. nam min. ad cuius probationem
negato majoris supposito cum minoris quidem etiam
negationis explicatio: supponitur quidem extensio
non substantialis, et absoluta est relativa, et abso-
luta, qua modo non loquimur: Intellegat quem
modo sane nos, intellegat aduersarij rationalis
extensionis, et inde extensionis abstracta corpus pari-
te est inficij; corpus substantia ad huc in partem
sibi effingenda ex qua non colligat spiritus signan-
do ea existat, et tota in tota, et tota in quali
bus parte loci realis existat, et quidem signan-
do substantia illa perfecti metaphisica physica
existat naq: spiritus, naq: corpus sunt quoniam
velut uniuersalis Paripatetice nature potest
utriq; inesse: et propterea extensione incommensurabili-
tatem praeponere ab ipse accouimus. Aduersarij
cum minima omnium quae simul illa existunt ma-
iora corpora, imperatibilia corpuscula, uel nullata-
ny, uel secundum se tota se trahunt, et sic di-

etiam, vel collatae nunquam: realiter exorsione appropinquam tamen
 cubitali puta si collata, dubitandum namque ha-
 bere: cum omnia eandem rationem habent
 namque dixerunt, et habere necessarium est.

Contra Corollarium V.

§. III.

Aug. In eo quod corpus non consistit in quodam ali-
 quo, sed in quo aliqua supernaturalis virtus quod separari
 a corpore a corpore realiter dividitur, et; laudat vir-
 tute ab eo realiter separari. Ergo
 Minor ex eo patet quod corpus Christi daretur in his
 rebus habet partes in una eademque loci parte actu cor-
 porata, sed quod hanc differentiam a corpore tollit,
 efficitur, ut eius partes actu extendantur, et ipsa per sua
 actionem partium corporis partibus applicationem quantitas
 realiter distincta, quia ex mysterio ideo Eucharistia
 tota omnis substantia panis tollit, et tamen panis
 quantitas in qua una accidentia certum substantiam,
 supponit.

Resp. concedendo maiorem, minorem autem negan-
 do, sedum ex mysterii substantia oppositiva deduc-
 tum: rationem si deponit, reneputat licet ad naturam
 humanam non accedat, etiam illi, ac fallor, ap-
 pareret quod absurdum sit, quod sit superfluum quod dicitur
 afferre realiter distinctam a corpore, quod tamen
 appellatur; sequitur illa enim res, quod corpus extensum

atq; in penetrabile habet radem atq; dubio in se inpenetrabilij, et ex tunc; dicantur modo a quovis pantheismo an hujusmodi unitas summa esse arbitrium, atq; impensabile rursus ex se superaddito alio habu atq; ut rursus hoc ab alio, et sic in infinitum hoc ab alio an ex se ipsa patet: non sana primus. Igitur secundum vaporant pro facto longi conuenientij atq; expeditij, ut omne superadditum esset ut rursus in ipso corpore atq; partibus suis, dicantur. Igitur talis extensio conuenientia, et substantia totum id, quod concedi accidit: Habens igitur in venerabili sacramento et Chrysi exensionem suam, eam magis sic uicij sensibili itaq; extensa quae praeest substantia panis Chrysi corpus respondeat.

Quomodo uicij tam parua exensionem Chrysi corpus totum rationem rationis per se affirmamus: A se cum Chaldaica Ecclesia possibilibus modis alijque deo cum sapientia cum uirtute inflexibilem infirmum.

Dei uicij addere in sacramenta una cum alijs accedentibus atque panis quantum ad remanentiam hoc an ad id in contrarium arbitramur, ut quae assensu par fiat ita te negas; quippe circa rem hanc nil in scripturis nil per se patet nil in concilijs definitum offendit; hoc uicij dum dicitur ut peracta consecratione tota panis substantia omnia uicij illius tantum spiritus remanentibus quantum sub uale Adorabile Chrysi corpus

ab eadem maneat, et in fidelibus memis: Ad quid quoque
 species in ipsa non an uera accidentia, scilicet Phi-
 nica caritatis olim supradicta, conjuncta qua panis
 substantia modo autem et ipsa separata, et uera
 et subsistens quomodo Panis et haec ueritas,
 an potius ut sentiant non infirmam non alii non
 Omnesque dei actiones in nostra reuerentia exi-
 tant, namque talis in personis qualis caritas oc-
 casione principalis Omnesque dei exercitatio,
 an in hoc realiter modo res se habeat adhuc sub notis
 celis.

Contra Cord Marium VII

SAIV

Si corpus quia in infinitum diuisibile ac infinitum habet par-
 tes quodlibet corpus actu esset infinitum nullumque; alio-
 quid, quale: Consequens absurdum tripliciter et hoc.

Resp. majoris sequela regardo cuius manifestissima sal-
 uabitur in 7.º cor. ubi supra indicationem: et si non ex opo-
 ret non infinitam partem componere corpus cuius longitudo
 infinita est non posse tribus rebus hinc infinita be-
 re quod: diuisione impossibile infinitum partem non esse: de
 consequenti concluditur: infinitum autem scilicet non sine
 diuisibilitate satque est, non uicem minorum, tamquam, arg-
 uentum partium infinitum subiectum non autem infinitum
 plura quomodo minora minus maiora uicem, et in-
 finita infinitum corpus probatur, atque exigit.

Neque: utque de omnipotentissimo deo. Omnipotentia sua ad
divisionem ultimam hanc quaeque. pro quodam summo
per se de deo, ac inq: utque siquidem in per se
deum non posse facere nihil usq: in per se
officio; eadem quomodo novis materialibus. Neque
re. ut sih: usq: de in per se minime divisionem necessitate
ponere possit alia divisionem terminis. Neque in per se
deum destruat

Appendix de Tempore

Porro quia in appendice de loco manente in loco
notum est per se deum. Neque in per se primo in loco
appendicem de tempore usq: dea, atq: proprietate loco si
millime in loco manente subiacere; et licet tempore cla
ra si dea sit cum Neque in per se legas per se in
voluntate q: ex volente valentem nihilominus si de illis
non duplex

Definitio Prima.

Tempus Reale minus proprie dictum est in quo ac
aliis se perseverantia ubi habent in actu, et in du
rante finit. Et quidem permanens in tempore ut
hinc cognoscendum per se simul existant; Neque in
disunt plures. Neque in per se

Definitio IIa

Reale tempus proprie dictum in omni appellatione
motu

magis realiter necessarium, et dicendum nobis cognitur,
in qua ad aliter rei, sicut modum, sicut permanens
et durationem maxime huiusmodi est, magis hanc
legem, ut per se habet illi omnia maxime consensu,
et uniformi, qui nobis est in signa, tempora, etc.,
et magis.

Corollarium I

Quomodo igitur pro corporum extensionis magnitudine ad ip-
sorum corporum comparatione, immo ad alterius aliquid
commune omnibus, et nobis nobis cognitur, quo
dumque una alterum dicitur in maiori
ratione non loco, sicut magis, sicut minus, et igitur
factum ad durationem non dicitur necesse
est et ipsa durationes inter se comparantur et il-
ly non ut absolute, ut ut magis, minusque dicitur
magis ad aliquid alterum non reale describatur
per se referre ad cuius quod partes successive dicuntur:
partes una quodque de partibus alterum cognoscitur et
ponitur continetur hanc illa minus durare affirmati-
magis.

Corollarium II

Est sicut quod rei reale locum non habet corpus habet
unice ut sit aliquid esse in imaginariis, proindeque
illud ad imaginariis spatio referimus coram quibus
est esse, ut quodlibet reale tempus, quod durare
dicitur ad aliquid aliud imaginariis tempus
ponatur cuius sit

Definitio.

Definitio

Imaginatio temporis est actus animi ad fluxum momentorum, quod
ab omni reali existens in talis durationis opinatur, ut
ipsi deinde durationis realis existens vult per se
ut correspondere cogitationi non sic ut ipsa illi alii.

Corollarium I

Huiusmodi temporis a nostra omni productione indeterminata fluxu
omni infiniti, et in duas partes quomodo in sua longin-
quitate de divinitate consideratione temporis, et per
se modo promittitur, et non dicimus nullam
ai prius quibusque creat, et minus semper ac minus
durat aliis, huiusmodi hanc multa

Corollarium II

Tempore hoc ipso omni equidem ex ratione concipimus, di-
cimus aut momentis imaginis ex tempore temporis quod duo
mille quod clauduntur, verum non ita concipimus in ipso
modum durationis, adeo non dicimus proprie de eodem E. S.
temporis momentis, huius durationis quod duo mille quod durationis.
Huiusmodi quippe indissolubilibus appellatur temporis, et ad ip-
sum tempus sui momentis respectu de eodem, et ordinis
non aut habemus tempus temporis, idcirco in superiori
temporis imaginari descriptione non sic ut ipsa
illi alii propinquant.

Capitulum de aequalitate huiusmodi ac p[ro]prietatibus huiusmodi
 realitatem aliquam explicando magis uero non ob id faci-
 mus quod ipse imaginarij temporis durationis in se figur-
 tas, est quodam illius respectu talis p[ro]prietatis
 et durauerit; siquidem omni p[ro]prietate realitatem
 p[ro]prietate nulla adhuc ipse licet omnia inueniatur, et in-
 na quomodo sine locis sp[ati]is inueniatur con-
 cipimus

Quaestio

Si uis se habet ad uerum durationis non inua-
 diuio uerum reali tempora mutatur?

Rasp. ob id non facit na ad temporis imaginarij par-
 tes ualens sibi necesse est continuis, atq; inu-
 tili ualeat defigere quod est uerum d[ur]a uerum
 et realitatem inuoluntate, mod[us] p[ro]prietatis p[ro]prietatis
 et ad imaginarij partes p[ro]prietatis p[ro]prietatis
 fuit ut imaginarij temporis partes in realitatem p[ro]prietatis
 supputantur atq; inuoluntate uerum durationis
 realia ad uerum commode, ac ad uerum durationis
 inuoluntate ad ipse imaginarij et uerum durationis
 relatione

Tractatus Secundus

De Intrinsecis corporum naturalium
 Principiis.

Quoniam principii uerum generalissima uerum intelligimus

etiam id quod rem principiat, omnia autem ista manent,
cujusmodi magis efficiantur causa dicimus velut
sunt effectus, quo scilicet videtur. Quod rationem omnia
principia non cupit, tamen hic de istis videtur agimus,
quod iam principiant, ut scilicet vultu cognitionem
sine ac vultu principiant, ut patet quod; propter
interrogata passim in scholis nuncupantur, quod; cum
Aristotele lib. 1. de his quod sunt et non sunt cap. 5. ubi dicitur con
sensus dicantur non fieri ex alio, nec; ex se ipso
quod; autem omnia fiant.

Hic curio ad hunc operis nostri modum videtur, ut quod,
et quod sit huiusmodi interrogata huiusmodi
sunt principia dicantur in istis de effectibus
et causa diligenter actum. quod dixi, quia si nemo
dumtaxat principio corpora considerat, in se nulla
tamen specifica differentia differentia, et quod
significandis huiusmodi tamantur principia non
in se sunt huiusmodi corpora participamus: Nam autem
circa ista huiusmodi causam nuncupamus principia:
nam, huiusmodi, qualitates, quod est videtur
ad presentiam huiusmodi Philosophon ingenia dicantur
tamantur huiusmodi nostrum proferamus ut ad ista
sunt, quod arbitramur nos in infallibilis ratione sit, et
criterium regule subiungat, quod ducimus.

Prima Regula

Quod huiusmodi principia non agnoscantur clari distincti
et;

et quod corporis ad materiam dignoscuntur nunc. nunc ad materiam
 Tunc Phænomena propria sunt, quod ignorata causa
 facta attingimus

II Regula

Ut ex iis omnia corpora naturalia Phænomena omnia
 possint fieri si non omnia, ut aulli effectus proveniunt
 nunc planus est alia principia, sed non est
 non quia insufficientia, et talia; huiusmodi...

Quia nemini dubitare est naturalia corpora in hoc universo
 Mundum de novo substantiis generari, scilicet a non
 esse substantia una ad quod, et corruptioni nimirum
 ab esse substantia una ad non esse, utque et hoc
 sine generatione adveniat, sine corruptione proveniat
 ex nihilo nec oritur, nec in nihilum abit, hinc uno ore
 Philosophi tria naturæ generationis naturalis corporis
 sine in fieri principia enataria nunc. forma, huiusmodi
 privationis compositionis quod sine quomodo dicitur
 et loquens in facto esse dum dicitur materia, et for
 ma profecto

Et sane non ab ipso, quippe si ex nihilo corpus fieri
 inficiamur ex aliis igitur quod poterat, et huiusmodi
 di est quod materia dicitur nunc. hoc est aliquod si
 est quod si non est naturale corpus debet resultare
 ut requiratur necesse est quod non sit quicquid quod non ha
 betur nunc. forma, quæ sane ipsius in enataria cas
 uaria non privationis sed in privationis advenit

re haudquaquam: concipis, quae; subjecto adueniente dum
sua omni privatio amplius non remanet et a proprio mate-
ria et formae dumtaxat propositionis principia communis
sima sanctorum ditionum.

Quid autem materia sit, quidq; forma in sanctorum Philoso-
phorum discordia vix audamus dicere de eorum autem
quodam materia non in capitulo compulsi cum du-
bus dignis Paragraphis, et Peripateticorum, et
reconditis plura reliquorum omnium celebrissi-
ma expendimus.

Quid sit in sensu Peripatetico
re, et facientiorum materia 1°.

S. I.

De Primo in Peripateticorum

Variantia S. I. Sextio I.

De Primo dicit Aristoteles lib. 6° Meteorologicorum cap.
14°. duplicem materiam primam definitionem negativam
una positivam alteram propter Peripateticorum
primam hanc formam verbi Materia p^{ri}ma est quae
neque est quidneque; qualem neque aliud esse / corpore inge-
naturalem generabilem, et accidentem quaeque ex deo
minatur. Posteriorum vero sic: Materia prima est
subjectum primum ex quo in quocumque sit aliquid
passibile, et si corrumpitur in hoc attributum

sive clarior materia p^a est substantia incompleta corpora
omnium formarum materialium capax

Corollarium Ia

Quoniam porro materia sic ad naturale corpus constituen-
dum indifferens est totum quod in huius constitutione
possit esse, est q^d de talio determinanda s^unt
tota quod forma dicat^{ur} cui subiacet, subiacet,
q^d in se recipit, sustinetq^{ue},

Corollarium IIa

Corpus vero naturale fit ex materia non tantum ex
vacante aliquo cuiusmodi p^rimitivum, sed ex ymbrata,
atque illud componitur p^r modum utroq^{ue} spiritus
q^{ui} ipsius mater

Corollarium IIIa

Materia ad naturale corpus una cum forma intrinseca
est componendum ex lege naturae, sive conditione
sua q^{ue} est ordinata, adeoq^{ue} componitur ipsum inquit
uniusq^{ue} dicat^{ur} unum p^r se, q^{uo}d non p^{er} accidens, id est
regulatur ex parte non acta, aut capax, q^{uo}d naturae
lege est constituendum ipsum ordinat^{ur}.

De Prima in sensu Recentiorum

Materia Paragrafti 1.

Sectio IIa

Rationesque eorum ad utramque materiam definitionem
 attendentes modo clarum, distinctum conceptum ex
 eadem una, & eademque non habere, siquidem modo ex altera
 aliisque modis non nisi Mathematicum, quod per se
 ipsos non alium praesentat quod potestatem prae se
 ferat determinabilem, et sustentabilem ora unanimi profi-
 tione, putantque; cum quia in variis conceptibus diversa
 Physica videntur, et sic diversa male argui quod tota
 opinio, et conceptus distinctus, quodque omnino actu eorum
 aliquid indivisibilem, quem modo videmus in Mathematicis
 et, Mathematici conceptus non nisi Mathematicum
 quoniam componere, et aequidem si homo cui eviden-
 tia necessitate quod Physicum omnia tribuunt,
 nihil apertum vel aliud quod rationale animal, etque man-
 us corpus fuerit per se ipsum quod, et in eadem ipse
 proprius tribuunt; et per se ipsam oblatam deo
 coram, Epicuri, Plautippi, Platonis, et Pythagorae
 materiam prout rationibus illi admirabilem
 Gloriamque scilicet, et laudemque, et cum his ration-
 ibus omnes ex reprobant.

Mathematica nomina intelliguntur sine substantiali dimen-
 sione uniforme a deo in tempore creatam magis
 tam, quae in minutissimas partes, sine corpore
 culo, sine omni sensum praesentantur sit diversa
 oblongos magnitudines, et figurae rectas, Pyrami-
 dales, Triangulares, Quadratas, Circulares, Cylin-
 dricas, Planas, Gibbas, Uncinatas, Apertas, Clausas &

Porro autem ex descripta illarum, quae à sapientissimo
conditorum cunctarum mundi figurarum ad magnam rudem diuer-
sitate alias alijs uolucibus, alias alijs sequens intelli-
gi non moueri, et alias alijs implicari, atque uniri
ex quo maiora corpuscula conueniunt, siquidem ita sunt localia
alijs inanimata sociantur maiora minus exurgens corpuscu-
la, et sic dantur, donec ad grandiusculum, sensibilemque
particulas eorum naturalem componi propriamque, qua
labantur, quae propriam illius corporis remaneat,
atque integralis partes non cupiat denariant.

Monitum

Porro quamuis Philosophi in omnes materias Phi-
sicae quomodo explicamus simplicem nullique
non intelligibilem proponant tamen in hoc dyer-
sitate, quod eorumque materiae prima quidquid
omni dicat in definitis, in finibus, et in partibus
Glasendy unde proutque in ex dante hinc et realit-
in partem hanc modum, et circa dyer-
hoc iam sub in superioribus sententia nostra
protulimus;

Quia igitur ex ratione materiae prima, si enim ual-
torem accipias clari dyer-que partemque et
rationem non originis, et Phagocena uniusque
in infirmitas constat ab ea declarant, idcirco
incunantur assentimus

Itaque prima Phisica in minimis corpusculis

Diversa figura, et constant in infinitis diversis
magnitudina optima a rationibus collocari. Cla-
ra adeo assertio, nos tamen ex duabus suprapositis
quibusdam, ut in illius probatione non viderat in
mori.

Corollarium Ia

Materia prima non habet essentiam atque, ex ipsa quic-
quid scilicet nonnulli autumant immo in terminis
exornationis partibus dispositiones siquidem in carnis,
et vixit, quae sine hac partibus exornatio, nec ipsa
intelligitur, ubi cum illa eadem in illa con-
claretur quantum sufficit concipitur.

Corollarium IIa

Potest autem huiusmodi materia iuxta non abduci
quod completa, quomodo iuxta non rationalis
ma materia est, ideoque non ab ipsa diu incompleta
et essentialiter determinata partem in corpore
efficitur sensibilibus, ad huiusmodi originem hanc ipsam mat-
eriamque, dispositiones atque in se determinatas formas
respectumque, proportionem...

Quid Forma materialis sit
iuxta Peripateticos,
et Recentiores
S. II

Et Primus Paragraphus. Sectio 2^a iuxta conventionem
 Peripateticorum Aristotelis

Forma ergo substantia incompleta ad hoc, ut una cum aliam
 parte uniat ad constituendum quid sit ens, namque natura
 la corpus apta ad unam materiam primam constituendo, ut ipsa
 appropinquet, nimirum hoc, vel illud naturale corpus, quod solum
 accidentibus, sine inherens forma, quomodo calor, frigus,
 color, odor & cetera sunt: namque per subjectum ad unum in com-
 muni ratione ad constituendum quoddam ens, ad naturam, quae est in
 latere, sed id constitutum non qualificans, multoque minus id praesens
 forma illa quae subjectum vocatur veluti homini, Angeli, et sub-
 jectis accidentibus, seu potius praesentibus sine Physica ex natura lege ipsi
 de his unionibus: puta Angelus in energumano.

Huiusmodi autem formarum oritur ut sit ex nihilo, est virtualiter in
 potentia materiae praecedens, de qua sine facta per natu-
 rale agens ipsi materiae debito modo applicatione edu-
 citur.

Hoc posito siquidem quid Physica sit in potentia ma-
 teriae praecedens, respondere conprobat in hoc, quod
 materia ex conditione lege habeat in se peculiaritatem
 distindam ut sibi applicato naturali agente concurrat
 una cum ipso ad potentiam in qua forma.

Quod si rogemus item quomodo materia concurrat
 ad talem productionem, seu ut passim dicimus ad effectum
 nam ipsius formae minime quod diversis in se modis
 respondeant, est in aliis adfectionibus modis solentibus
 est, et communiter in Peripateticos sequens, nempe

121

forma educi ex materia, non est aliud quam ^{ipsam} ~~ipsam~~ pendere in suo fieri et conservari a materia, adeo,
ut forma materia indigeat, naturam ad compositionem
inordinatam, unde etiam, ut inesse conservet. Ob hanc
porro causam anima nostra non dicitur educi, quia a ma-
teria quidam unum posuit ad componendum compositum
non a nostris ipsa semper praestoq. maneat.

S. 3. Sec: 2

De Forma in recentioribus sensu.

Recentiores omnes, namque substantialis, namque materialis
forma naturae, namque origines intelligentes clari, Lyran-
tiq. quam prout, quomodo iam iam communissi-
mè a Peripateticis explicatae respiciunt, et non injurio-
si nemini Peripateticis idcirco ad aliam causam se con-
ferentes deperirent, nec minus ratione sic reddere.

Natura rei non intelligimus, quae cum unius speciei esset con-
fusa, non tamen propriissima speciei illius, quae immo opposita
includeit differentiam. Hoc porro forma substantiali accidit
quae cum substantia non est, nec propriissima substantiae differen-
tia habet, siquid dicitur exigitur Materia p. ex q. ut in 1^a in 1^a in 1^a
subiecto à quo naquit iuxta Arist. nisi ratione separari
et si separari, perit illud, ea ipsa in qua maxime in-
digeat. Ergo.

At si namque origines, a jure, concipimus, quae quovis modo educi a po-
tente, potestate adhuc exarig. et ut dicitur, quod omni materia conceptus
vel est mater, sive quomodo materia in forma recipiat, et hoc quidem non
est quod derogat aliq. anima nostra in materia qua nec
pij non creat.

uel qd materia actiue, quo materia tanq: efficiens
 causa ad ponendum in esse forma concurrat. sed
 nequa hic forma credi prohibet quod anima
 nostra, quae uiuunt in uacuo, ualio ma efficien-
 te causa pot: contingat omne prout creatum:
 uel deniq: actiue, et passiue simul quo mate-
 ria in esse forma ponat, atq: in se recipiat, ad hoc
 dici a quo, ad ut quae materia hunc duplicem
 conuersionem exercere debeat posse actiue, hunc
 uero non, qui passio est per se et huius poten-
 tia pura passioe nomine circumscribitur. Quod
 hanc rationem potest prout rationes alig: for-
 ma compositae materialis et animalem explicando
 recipiunt, atq: proposita non aliud esse cogi-
 tans qd: certa, et determinata materiae
 partium materiae dispositiones quo ad num-
 rum figurat, sicut, nunc uno, nunc alio modo
 inuicem complicantur prout scilicet nunc uno,
 nunc aliud naturalis corporis generis debet consti-
 tui, de formis partibus, quod in artificiali ordine ex
 variis illorum combinatione, atq: ordine ad arti-
 ficia in materia partibus artificibus inducitur
 neque resubstantia artificum totum species

Cor

Huiusmodi explicata forma profertur ad compositionem
 cum materia prima dicitur per se app-

intelligi matrisq; realiter & in materia a se quid quate
 quantum a se quate quidem non vero substantiale quate
 huiusmodi ab omni materia, connotatione, & omni
 ratione duntaxat sacrorum proinde respectu
 ore recantiores & a se ipsa malum appellat, ita sententia
 laudari auctoritas quae a se non cum quia nihil non in
 intelligibile illa connotat tamen quia illa vero quid quidem
 corporibus naturalibus non capere passionale occur-
 rit explicandum saepe clare dignum quae Philosopho
 rege explicat ut quod omni vobis etiam apparet
 id transiit obiectum quae passim ad aduersarij satis-
 fectum solutione vobis sequenti capite pro ratione non du-
 bito

Caput Secundum Objectionum.

Ob. In naturalia corpora forma in materia materia Modi-
 ficatione contrahit nulla habens generationem
 ex qua quae materia non habet resultat nova na-
 tura. Corp. 9.

Probat. Hae. Descriptae modificationes sunt in se ipsi
 accidentia quaedam, quae porro sunt adhaerent abso-
 luti non a se non constituent at solum praeter
 tunc abesse, sed si forma in eis non resul-
 tat nova species, et natura est alia alia

regantur: igitur

Resp. negando Ant. Ad cuius probationem Distinguo
maiores sunt accidentia quaedam quae ad naturam
libri de nouo non sunt adhibiti, sed tamen aliqua
ty mutatio quae adhuc prius non principia
affectiones in subiecto obiectum concedo. perque
inquinis ad eum principia affectiones, propria
tamen, si de his ex natura sua non implentur, prout
et sic usque. Porro, in hoc sensu intelligitur ex
muy quod dicatur alibi videlicet ex acciden
talibus formis subiecto ad naturam non fieri
nouam essentiam quando nimirum subiecto cui
aduocatus adhuc naturam prius valitque
namque illa est operationum, ac proprietatum
complexus, qui ubi tang habet tunc subiecto di
cit, et ubi non tang non habet naturam, non
dicatur ubi, tamen aduentus formae est ac
cidentaliter subiectum mittit essentiam, et natu
ram: prius habebat, quod sane hoc aduentus, for
ma substantialis aduentu, qui accidentaliter est
ita quatenus inficitur

Obiiciunt 2.° Specifica differentia ab aliquo accidente
non datur, namque, accidentali perfectione reposita in
uagor non accit in alio subiecto, hoc nam a distingi
tate substantialis perfectionem quare specifica diffe
rentia praedicari dicitur in quala quid non in qua
la accidentale; sed materiam modificationis tunc

accidentia, seu perfectiones accidentales; ergo ab illa
reum diversitatem differentia corporis, accidentia sua
non accipit originem.

Resp. distinguendo majorem in duas: substantialem per
fectionem si ly substantia sit nomen perfectionis essentialis
subiecto p. q. dicimus differentia intelligitur conca
do si substantia aliqua in uno nec in alio posita
nego: dico igitur duo spacia differentia in se non esse
aliud q. quod essentia unius quantum ad primariam
perfectionem suam valde differat ab essentia, seu
natura alterius quoque inde huiusmodi perfectio
ne divergitur procedat, ad q. licet substantia aliq.
conferat posse non inficiamus, tamen materiam
inveniamus, et talia q. dispositiones in corporibus
naturaliter habenda p. q. dicimus sufficientem.

Instans Omnes naturae modificationes, scilicet
ly, vel talis, quidam parva combinatio, vel si
gura, talis nobis propria sunt accidentia ali
quod, ergo inde ortu proprietates, et ipsa acci
dentales resp. distinguendo Ant. Modus, no
dificationis sunt accidentales, separabilis sumptu
truncat, collectio subdistinguit. Accidentia
hoc est non substantiales conca do non essen
tiales, atq. itam distinguo naturae, quae sunt
illae, sicut non illae habent semper est eadem res
sive conca do naturali corporis sufficientem ex ip
sorum refulgentia, et ablati in parva, et sic nego

in 6

quomodo C. S. in ordine ad fabricationem ferro
componantur gladius aciesque: accidentaliter est
est essentialiter gladio, siquidem materia forma
concepimus, absque, tamen ea ipsa duntquaque: Ita
dicimus

Replicans. Ergo naturalia corpora non substantialiter
est essentialiter dunttaxat in se differunt, argu-
untur substantialiter igitur.

Rasp. illatione laudata subest pro se habet quando
de hoc generis asserimus concedo, aliter nego: Idcirco
arguitur ad id quod in se quo videtur dignum
my profuturum sit licet an in naturalia corpo-
ra aliquot substantialia, ut si se facile tandem
differunt utroque a diversis materiis modifica-
tionibus dependentibus: Ad id quod in se conficitur sub-
stantia necessitate ad id quod in se ad id quod in se
probatum contra id quod in se corporis sensibilis
differunt substantialia, cuius substantia ali-
qua necessarium est sit forte, et origo probat igitur
ita omnia, probat in se huiusmodi substantia
existantiam necessitatem; et ita corpora substan-
tialiter differunt fabricationem.

Obiicitur quoque. Naturaliter corporis operationes a
materiis affectionibus hanc qualem pro-
fiteri. Ergo. Proinde inductione autem. non
ad exceptionem, ex omni siquidem quod sit patet.

num principium potius agit q. agit; non a figura, et tunc pe-
rius extraximus modum; non daturum a motu, cuius originem
investigamus, et principium, ad ea sunt potissima affectiones ma-
teriae, quae Aristoteli putant corpora naturalia generare idcirco

Resp. Neg. Aut: ad cuius probationem dicitur. majorem, atque auctorem ab ex-
traxione, et figura proficisci talis: activi principis, concedo,
passivi ac tuandi motu, et sic nego. Distinguo patet ultro ope-
rationes, functionesq. arte factorem attendant, quae ex certa
magnitudine, figura artificiali materia adjuvantur motu
pendens. Ad id, quod de motu dicitur

Resp. Distinguo: non potest pro primo principio assignari
motu, qui rursus ab alio motu proficiscitur: concedo: qui
a solo & O. M., qui est motus, motus videtur hinc esse pri-
ma, atque unica motus causa, et omnis motus prin-
cipium, et sic nego. Ceterum ab arguendo annexi
patet, quomodo ipsius substantialis forma, quae in
motu est materia sine non adiectis quomodo ad
huiusmodi inq. educationis materia se habet, ut proprius
in omni quantitate capax, et qualitas, et datus passiva
potentia circumvenit. Si illa huiusmodi sit affectiva
principium motus namque, quae vere necessarium est. Sed forte
si aliquid contrarium a materia realiter dicitur contraponere.
Igitur materia forma, et privationi, quae sunt generationis
tria decantata principia, quartum etiam videlicet motum
illa intus supradicta. At in nobis ab hoc, cum unica dei
voluntas tali rite, et loco in materia talis suffi-
cere intelligamus. Appendix Principiorum naturalium
corporum iuxta Chemicos
elementares.

Caput III

128

quemadmodum in compositione principia materiae nobili-
cat, et forma Philosophi omnes conseruans, ita omnes
si Paracelsus hic accipiat in quibusdam materiis modifica-
tiones formas designans deinde corpore esse circa materia-
iam laudat auctores quorum primatus tenent Chymici,
sane Ippocrati, qui componit compositiones ex ipso nobis
Analysi Georgius coram sunt hoc forma patet.

Vina in blandis clausuris admodum igne exponunt et quo liquor
quidam subtilis paratur et inflammabilis et licet maxime
romia in ignibus spiritum hanc ex ipso humor alius in
ipso et commune aqua vix diffusus, propterea q. flagrant
et. propter has causas distillationes valde in materia
nisi a semine fundo integrantur in aliis materiae quod
revertitur vocant, uelationem igne admodum transferunt
et post deinde ex materia prioris omnino similis
distillationis exitus videtur quidam ac inflammabilis
fusus humor sulphur appellamus, deinde reuertitur fun-
do quo remanens ex materiae parte igne comburunt
et in qua vitae formae aqua copia, quoniam in bibendi
ceteris partibus sufficit affundunt quo pacto in aqua
et ipsa sic salubris aqua paratur et bula per colantur, qua
inde sui calore in vapores sublata in fundo ex materia
nisi relinquit, quae lixivium est, quemadmodum: ea, quae ex
aquaque in parte terra dantur, et caput per se
non caput.

Quia, igitur si Chymici ab eis sunt ex ipso igne
vix corporis principia, nimis maxime Phlegma

Sulphur, id, atque nostra principia ita: quia omnia
compositionis in ignis res hinc, ipsa in ulla aliud: quod
quid si licet uari sit et ubi illam singularem substantiam
sine simplicitate, ut res res uel uel, et agendum
adhuc omnia, caman est et ipsa partem
nomibus, atque singulorum conytra accessibit, quae
quia omnia singula sunt quod determinandi in se
suis non ponit, et uari determinamus, ab omni
non ita de facili conuadent in illa compositione
et, nam, illa in ulla aliud siquid in non in non
principia res hinc a nobis non uinit, et nihil hinc
de auro, argento, et metallis.

Inp. et doctissimo Marcello, et aliis; Parisiensis Aca
demiae fide habemus conytra

- 1° spiritus inflammabilis uini itaque, et salis tartari
res hinc, qui a fixo differt ut spiritus uel salis tartari
tanti in auro uel auro
 - 2° Sulphur in terra aqua, et uel tartari salis tartari, qui
rursus in aqua terra, et deest magis de puritate con
uadent
 - 3° Salis tartari ita chemia resolutione modo docetur, in aqua
et auro
- Chymici fieri conytra de auro, et post patrem fabri
in auro de uisum ut quatuor uel uel uel uel
ut aqua terra ignis compositionis principia sibi uel
qua uel uel quod, et appropinquat, quae ipsi uel
de auro si in auro in uel uel uel uel uel
tanti de auro.

Quidam idcirco proportionales de causis Chemicis
principia clamantur, ut motu nuncius nobiscum
hinc de his ualibus naturalibus corporum in omni aij prin-
cipij in motu.

De causa motus, et Quicquid
efficientis, atque de Motu principij affec-
tionibus.

Tractatus Tertius

Caput Primum

Quoniam formalem, materialisq; causas ratijs supq; exposui-
mus, eandemq; mutare, siquidem materialis causa illud
est se indifferens proprijs attributis formali corporis, et
atq; huius ipsa ad omnia affectus, seu naturae cor-
poris determinata.

Quia vero hoc non sine variis Naturae partibus dispositio-
ne, et figura nec quicquid: praeterea, hinc quidam dicit
se, combinacionis, et partium figurarum, quae omnia motu
quicquid: sit una causa non abire in usum figurarum, nec illa
figurarum, quae partem a Philosophis referuntur, causam ge-
neralem nisi Physica effectus ad oporuerit, quod de quo
reali in fluxu inter se materia officari ualeat, et mo-
uere: Physica inq; omnis non materialis efficiens, aut
logica, seu Metaphysica quomodo respectu con-
tionis praemissa, et motus quomodo respectu

mandatorum mandatorum nomine insigniri, est quia, *nac so*
gica, nac morali conclusiones putat, sed homicidium
 realit[er] / quicquid tamen arbitrio dominus / producit
 et propter hoc, et theologi illas reliquimus dubi-
 tas ad naturalia. Phisicis corporis componendis in fluxu
 Phisico, Minis.

Quare bene Penpashus duplici effectibus causa scilicet
 prima, et secunda existere non dubitavit, prima dicitur
 quae a natura ut agit pendet, immo a natura ipsi
 et id subiciunt, et sic, et sic dicitur: 2^a. quae prima
 in sui operatione subicit, et sic, creatum: hanc
 posuit in generali, seu a quibusdam quae multos effectus
 producant quomodo, et sic, in particulari, seu univo-
 ca ad nonnullas affectiones spiritus, quae nata sit, quomodo
 de ignis, plantae, aquae dividunt, et sic modo causa pro
 modo accidens appellare quodammodo iuxta eorum existi-
 rationis naturam ejusdem affectionis respondeat sicut ad
 Verum quoniam graui ratione posuit Penpashus
 atque, etiam rationes nonnulli ad multiplici effici-
 entia causa et diuisione compulsi fuerunt gloriari non
 video, quia inest: cum interque fuerit, ad transfor-
 mationes quas ut nobis liceat in sequenti caput una
 simul congerere a quo animo uisum: et propter
 modum uarij tot ad uarij uarij uarij uarij uarij
 aliorum maiore defiximur: et uarij uarij uarij uarij
 prosequimur
 Si autem remouimus uarij uarij uarij uarij uarij uarij

nam vna natura examinamus, continui palastus
 qd: incongrua, et in eo causa vni motus effecti
 us, secundum prout datur ex logico, sed vni
 clari, vniq: expeditio hoc acciderit motus
 ampla definitio.

Definitio Ia

Motus est transitus vni ab uno loco quicunq: sit ad alium
 Corollarium

Cum igitur cum ab ipso possibili ad spandiacum, vni ab
 uno ipso ad illud dimerio tempore, cum ab ipso in uno
 ad alium locum transcat: ea propter vni generalis motus
 peculiaris autem in primo transitu vni in alio con
 servari, in tertio localis motus intelligimus: quia
 sit

Definitio IIa

Creatio est vni extra participula nihil positio.

Definitio IIIa

Conservatio est minima interrupta et ydrua continuata
 creatio

Definitio aIVa

Localis motus est dimerio successione loci, et intrans
 itus motus vni conservatio

Corollarium I

ut autem huiusmodi definitiones metaphysicæ, et connota-
 riæ ita invicem diffinimus definitiones metaphysicæ ali-
 et connota dicitur se dicens inveni non in se dicitur, tam
 Physicæ, quod realitatis à creatione conservacione, quod con-
 servacione locale motionis dicitur inveni male a conspu-
 tatione, sicut à conservacione, creatione, et ratione
 seu affectu ita quod id est, paronam principium,
 atque motionis proprium id est, huiusmodi dicitur quom-
 modo autem dicitur inveni animo dicitur nihil aliud velle
 quod corpus aliquod creare certe si actionis huius cor-
 pus illud est alicui, id est, si dicitur nihil aliud velle
 quod corpus ita conservare plura successiva in locis utriusque
 quod hoc ipso dicitur dicitur prout corpus intelligitur, ad
 multitudinem locorum actionis alia specie distincta à conser-
 vacione exigat, atque prout a dicitur Physicæ, ab ip-
 sa, sed Metaphysicæ in realitatis, et secundum dicitur se rela-
 tionalis una distincta, et profecto (mihi licet recla-
 rissima aliquantulum innotuit) et profecto fingamus
 dicitur dicitur ipse prout dicitur dicitur dicitur dicitur
 prout momenta velle rem creare, semine dubium
 rem ipsa illo temporis momento alicui fore existere
 quo dicitur dicitur atque non revocare dicitur rem velle
 dicitur dicitur | quod dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 quod esse nihil amplius non est quod in con-
 trarium locum dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 atque dicitur prout in quo in alicuius abest loco, et
 tempore velle rem ita dicitur dicitur dicitur dicitur

ut ex nihilo producta, eo id est deus a se invicem
 quomodo ipsa aut qua prius fuit in uno loco actione
 omnino eadem successive iterata in proximo tractu i:
 sit.

Corollarium II

Proposui quod nunc supponitur Physici creationis con-
 servationis, motionis quoque huiusmodi: quod autem se differ-
 re, aut differre, propterea inf: quod huius creationis pro-
 efficiendi causa, et eius utriusque.

Corollarium IIIa

Porro autem quia creationis principium deus et virtus
 substantia perpetuo constantia. tribuimus, idcirco
 et conservationis, et motionis localis ipsi deo omni
 et tribuere necessarium habemus.

Corollarium IVa

Desinens ergo Episcopus Bassandij, suas ad homines natu-
 raliter actus, et perinde huiusmodi suas a Mobili, et mo-
 bili distinctas, et utitur, siquidem illi, ac
 scripturae sanctae, nec recta ratio, opitulans con-
 ra sit Apostolus id ubi cap: 11. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147

136

[illegible]

arbitrio fuisse applicato, et minor plurimum non defuisse. Theologus
proinde in toto dicitur veritas de operibus huius cum triginta
et in hac uerba expressas, scilicet sanguis secundum carnem
et efficacia nos convincere, ignis uero, sed hunc, aqua
refrigerium uidetur esse: ii infirmi qui infirmis sunt de
vitiis contrariis oppositis, non ego magis sana, quam sensibili
odoribaculi argumentis sunt convincendi, et sic coadunant
Quia se à carnis secundum et huius contrariis per se fatentur, proinde
lor: est ad aliam causam transiunt, id ad nos non uideamus
atq; hic totum animo ad magis expectamus quod...

Obiiciunt I.

Si sanguis secundum uere non agere uisus sit a non uisum
dicere de hoc opus fore. falsum hoc uero est illud.

Resp. 1. nimirum argumentum hoc non est sensibile: quia actiones quas
animalia faciunt sicut adire, claudere, currere, et semper uidere
in lapide aut nihil simile uidetur. Sed huiusmodi opinionem la
pide uenerunt propter clari distincti; quod carnis uisus non
ut uisus arbitramur: explicare a magis quod arguit illud sit
quod huiusmodi uisus corpora anima percipere, cupere, sentire
uidere, et uidere corpus appellare, et propterea

Resp. 2. ratio magis: ob hoc si uisus, clari distincti
ideam apponamus extra omnia clari uisus magis
operari uisus cognitionem et boni amoris uisus
corporalis in sanguinis circulatione in hoc; humoru
temporibus: arguitur, seu uisus corporis esse partem
ipsum motu apud ad conseruationem huiusmodi uisus
operari huiusmodi, et magis uisus uisus huiusmodi: com

1736

nunciam. Nunc autem ad ipsas quae se ipsas vident
conferunt, et creantur. Hae in eis debent
habere potestatem, ut nullius sanguinis capere congre-
tionem, 4° spirituales vero a corpora, et corporales
a non corpora vita. Quae maxima diffinitio.
Dixi tamen iam in huius corporales animas, quia
adversarios spirituales ex cogitatione non arbitror
liberacionem, quae intelligit ad arguendum ipsa deum.
et tunc quia infirmis animalium non habet intelligen-
tiam non arguunt. Maxima sunt rationes cum omni-
potentia sapientia, et arte fiat: Verum tamen ipsa
huius dyaboli, quae si modo qui intelligit proferat
agere, id inde origo, quod quia non corporales crea-
turae sunt, idcirco corpus mechanice conforma sit,
ut sine dolore intrinseco omni periculo vitentur.

Obiiciunt Secundo.

Differentia, elementorum virtutes agere recipi, sicut
efficacia non cognoscitur; refrigerare si vero possit ignis,
aqua calefacere uno modo recipi, et in altera
obscure fons et ambigua; hoc non est quod
app. n. d. no. coram praesentis communicationis
sicut leges contradictionis est ignis si vero, sine quo-
modo arguitur pro et non separare. quare nisi in aqua
concreta ignis habet potestatem refrigerare; si autem ignis
aliter sit 4° ab invicibili materia circumdatus est
agitatur ligae partes finemque quoniam partes illae

de motu suo obiecti corporis communicans: per se non habet
 igitur motum secundum naturam virtutis, et qualiter sit
 motus per se habens ad naturam: Verum rationem
 hanc necessario ex generali, officio deinde habens quod
 omnia in omni officio consequitur.

Ad rationem ad unum qualem causam quod specialiter affectus
 sunt talis potestas contraria non est confugienda
 fatemur: dicimus ut nos aere exsiccare debemus
 subtilis materia glaciis: contingere uero uero signa
 et fieri affectus non sunt natura causa specialiter
 duplicem operari potestatem: At quia uero in natura
 actio a uoluntate non est: hanc uero ab omni potestate
 deinde habens potestatem: et propter id in se uero
 uero potestatem affectus aliter producat deinde in
 faciemur.

Obiiciat 4°. Deinde igitur solus nec quicquam, in
 genere statum ut quidam de se potestatem et uero di-
 ponimus.

Resp. negando illud; licet enim precedentibus dispo-
 nitur in se in subjectis in quibus agit non indige-
 at, etiam si secum ad motum generalem et uero ab ipso
 motu quodammodo potestatem agit id de quibus effectus.
 Vnde si causa uoluntatis non multiplicat potestatem
 simpliciter uero continens operatur atque ob hoc corporis in
 eum ad illa mouenda utique non quod motus in se con-
 tingit ad motum in se accedendum quomodo namque uero
 habet.

bene naturam, ut videtur quia cum multa in alio
 sic communia bonis, ut videtur quia cum: principia
 naturalia sunt ad producendum omnia quod corpus
 immensum sit affectus: et cum dixi, quod legibus
 immensum hac duntaxat una, scilicet quod corpus se
 se multis impallentia tangit: unum corpus quod non
 potest nominando quod se tangit considerari, ut
 videtur in ista a de tribus nominibus, reperta bonis
 iuxta magnitudinem eorum proportionem: et cum
 corpora se se multis impallentia in ista magis
 quam in ipsa iuxta hanc legem, et ipsius officia
 tangunt circumdant, hac lex quod videtur constare, et in
 formis innumeris officiis communicationis plani
 diversas. et propter ad plantam V: 5: incrementum
 illius, et videtur, terra quod actione in ista parte more sit
 et in ista quod opus: videtur, idem duntaxat propria
 quando agit. Obiciunt d.
 In ista legem, et propter de omnia terra herba vivens, producanturque
 reptilia animalia vivens, et volatilia producat terra, animalia vi-
 ventia, et ibi dicitur, et multiplicamini, et re-
 plate terra, et omnia vivens. Cap. 2. Terra ubi producantur: her-
 ba deinde spica, deinde planities, et frumens in spica, et flos
 Lapidaria. Cap. 17. Ignis etiam vivens, et omnia quod
 Appropinquat 1. opponit, et nonnullos scriptura locos, qui tenent
 et in ista officia, et propter ista comprobant. Genes. Cap. 1. 44
 nunc. et ego non domine facio omnia extendens caelos, et
 habundans terra, et multumque. Job. Cap. 38. d. et in ista
 cum in ista, et in ista. Cap. 7. et in ista, et in ista, et in ista.

Necio qualis in utrumque appropinquet... singularium membrorum nec ego
composui, sed enim Randi Creator qui homines formavit non
uitat. Hellen. Hyst. cap. 17 no. 25. Cum ipsa deus omni-
nibus non inspiraret, et omnia per. 100, et 1100. Pro-
terea fuit inanis, et tanta servituti hominum et de-
ra de omni; tanta pro. 100. Scio quod dicit Dominus ip-
se qd dicit, Ipse facit eos, et non ipsi eos, sic aduersus hanc
auctoritatem explicatur, recte autem dicitur ut dicitur quare
Rapp. 12. Cum autem quispiam tibi contradicere videatur
et oratio ut seculi uelut et postulans: ego ut ipsius germa-
na sententia quam ipse probat hanc nobis inuoluerit
et non se adhibendum quando hi autem iuxta propria sua
lumina, et quod iuxta vulgi opinionem loquatur. Vbi qui
ut vulgi loquatur hinc non sequitur ipsum cum vulgo sentiat
aliqui Chrysostomus, et ipsi eandem sententiam nullam agnoscant
cum vulgo loquatur sententiam sententiam cum vulgo quod
manu bibet, ut quod dum orat sententiam bibet per
negans; idcirco ubi contraria ii, quod dicit, idcirco perit
in profecto, quod idcirco dum orat dicit manens indi-
cat possumus ipsam sententiam suam agnoscere. Dummodo de
no, et per se legitione dicitur profecto: hoc per se
quum vulgi, et aduersus ipsam auctoritatem vulgi, et homo-
nem per iudicium non a commodum, et idcirco dicitur explicare
opinionem, immo particulari omni quia vulgi hominum
et omni de iuxta sententiam impressionem, et infanti per
iudicia loquatur, et quia de sumptibus non magis officium
sacrasse, causam probant, quod ea quae ex cadit.

tempore suavitatis et suavitatis suavitatis. vult
 et igitur a nobis auctoritatis ad litteras apostolicas, quae docent
 datum idem esse amanda, deum idem felicitatis suavitatis
 causa etiam circa suavitatis corpore in nobis non legere, mul
 tique in manu deum sine testamento semper
 sum reliquias bonas facias delecto, deus plurimae
 et bonorum fructum, implens vult, et deus deus bonum
 deum formam lucem, et coram bonis facere, vult
 et coram malis: et merito quod inde inferat, deus am
 deus deus non coram, deus deus deus deus deus, non
 tunc, non facit, non deus. fuggiendus quod deus in
 pendens gladius in deus in deus deus deus, et in quomodo
 in deus Religiosi in deus deus deus, et in deus deus
 in deus deus deus

Ad inquit omnia amari, et honorari debere vel laudari ad deum
 coram, vult amanda, quia deus, Pater, Principi deus
 deus deus quia deus id precipit
 Resp. ma id non negare quod ut bona nostra amore prosequi
 deus coram quomodo in deus deus deus: homini deus deus
 observat, et honorat per legem deus deus deus: deus deus
 propter deus, et in deus deus deus, reliqua aut omnia in deus,
 et propter in deus deus deus deus omnia omnia deus qui
 ad hominem salutem procurat ipsi in omnia compla
 cet, sicut inquit ad Chrysostomum. cap. non n. deus, et cap. 10
 = n. 13. deus deus deus deus deus deus, et deus in
 = simplicitate cordis nostri sicut Chrysostomus deus deus
 = deus quod omni deus deus, sicut deus deus deus deus deus
 deus

= motum Dei ex animo cum bona voluntate scribi
 = ~~quod~~ sicut Domino, ut non hominibus: et ad Ephesios
 cap: 6. n. 6 et Colossens. cap: 3. n. n. n. non ad
 = oculum servientem quasi hominibus placantem,
 = sed in simplicitate cordis Deum amantem, quos
 = cum facit ex animo operamini sicut Domine
 = no, et non hominibus: ea propterea Apostolus dicit
 = hic vult nos posse agere arbitror
 = non nobis Dominum non nobis,
 = sed nomini tuo
 = honor, et gloria.

Caput III

De Corpore Quiescente

Quiescenti quomodo motui modo suo quies opponatur, atque oppositum
 eadem sit disciplina igitur antiqua utrumque privationem ali
 quid circa quiescentem afferre non pigeat

Definitio

Quies est continentia eodem loco, et ipsa corporis creatio

Corollarium I

Igitur quiescenti velut positioni corporis statum circumscriptum co
 gimus; licet autem ipsa non intelligi si in statum positionis
 non consideretur non inficiamus, ad hunc ad hunc quiescenti
 idem statum esse hanc quiescentem concedimus alioquin illa quiescenti
 privationis motui intelligitur, ut motus ipsum in motum

motus negationis constativa privationis cogitamus qualis
 ipsi plures valentias gradus velocitatis contingere, cum gra-
 duum diversitas de eundem non emanare possint quomodo
 agunt, nec negationis infuso: siquidem ad hoc accedat negationis
 motus rectitudo negationis movetur, et propter huc
 motus, cum quiescente et una positum statum corporis,
 et unde unde origines, id est: principium movetur, ita
 biliterum.

Corollarium IIa

Actus tam valens in quiescente corpore sine statu con-
 servat utique qualitates, et actiones à se ipsis na-
 mias quod arbitratibus chymicis, excogitari qualiter
 est motus, et quiescenti. Nec Omnipotentis est sua respectu
 sit, tamem solentur vim et officia corporis condi-
 nari quotidiana nos doceat experientia.

De precipuis Motus Affectionibus

Caput IVa

Quing; precipuas motus affectiones velocitatis namque
 quantitate determinatione affectionis, et re fraci-
 tionem referunt Philosophi quas quatuor dyarchi
 paragraphis vobis exponere statim prout duximus

De Motus Velocitate,

et Quantitate

§a I

Definitio Prima

Velocitas absoluta est ratio compositionis cuius peragendi
longitudinis, cum impensi temporis.

Definitio Secunda

Respectiva vero ea quae sunt utrum corpus alterum, nec
duo corpora se se mutuo assequuntur

At si aequantur in corpora utrobique concipiuntur, ut si
simul vim quamdam accionat, seu impetum concipiuntur
quod: vulgari nomine motus quatuor ab eis appellantur, quatuor
describere liceat.

Definitio III

Ationis quae de loco ad locum corporis trans perag

Corollarium I

Motus quantitas velocitatis corporis proportionalis est siquidem
loci transperanti quo major quantitas eo maior velocitas
et vice versa: et propterea utraque eadem ratione indiderit
non dubitamus

Corollarium II

Videmus quia personarum continuarumque partibus unumquod
que corpus consistit nobis quo compositissimum, idcirco quae
velocitates absolute totum durum corpus ad totumque
eius partes moveri non abjiceret continuationem

Corollarium III

Igitur totius corporis tota simul quantitas, quae tota
dividitur in velocitates summa, quod partes compositi
corpus intelligimus utrumque potest ita inspicere namque

ipsa motus producta velocitatis in massa corporis exprimentur
inde amplius tripliciter quoniam si $velocitas = a$ massa
corporis $= b$ producta $a b$ tota simul motus quantitas
exprimentur

Corollarium IV

Alia methodus figenda siquidem totius Mechanicae origo, prin-
cipium et fundamentum. Corporis velocitas a et motus
totus ab quantitas per massam corporis b sita sit $\frac{ab}{b} = a$
et massa corporis a sit eadem motus quantitas per velocitatem a
sit sita $\frac{ab}{a} = b$

Cor. V

Quo corpora eadem motus quantitas praedicta, vel eadem mas-
sam, eademque velocitates, vel diversi corporis recipro-
cas velocitates nequaquam non habuerit. No. 126, et 129
Geometriae prima

De Motus Determinatione

§. II

Definitio

Determinatio motus est illius in una respectu partem qd: alia di-
stinctio.

Cor. I

Quia propter huiusmodi directionem corporis quovis tempo-
ris momentis linea a recta continuo concipitur et descri-
bitur aliquid univocum motus fieri coeunda motus
non quia quilibet quovis; in eadem motus corporis actione
vel exercet in uno quovis; alia determinatio potest;

idcirco si portis in utroquoq; et huius temporis momento motus
 qui linea recta conat appropinquare, cuius tota natura unico
 momento continetur excogitari rectum est, & igitur rectum
 cum circularem concipere sic requiramus, necessarium
 ideoq; diverso tempore mutari determinatione dui
 constantis, atque ut hoc palam fiat, rem tota breviter
 si conculcatis duabus experientijs applicationem

Prima fundamentalis experien-
 tia

Siquis velit ab A in M fluxum transire, et a d. fluxu vi
 ab A in D à profluente aqua abripit, nec recta AM
 nec recta AD perget, sed diagonali AN inijctis q; percu-
 rant ipse eodem tempore determinatione intrin; pariter:
 nam si primo temporis momento vi propria ad partem
 E usq; vi fluxus ad partem B perveniat q; diagona-
 lem AN deueniat eodem tempore ad partem ambus acci-
 dit igitur q;

Fig. Cujus si Parallelogrammum diagonale deorsum tran-
sit, semper tamen oppositorum puta horizontalis, et
perpendicularis una agens determinationem compo-
nitur ita concipere nihil erit.

(Cor. III)

La propterea cum perpendicularis AB directi diagonalis in-
cussura in parallelogrammo ACBD transierit, et
ipse sit duabus scilicet AC, et AD, quarum una
quocumque compositione sit equalis perpendicularis constantis
determinationi sufficit tamen sane dubitabit

(Cor. IV)

Quicquid compositarum determinationum perpendicularibus
directionibus EC, et FD eodem tempore, sit et perpen-
dicularis AB percurrat omnino pariter corpore, et ni-
hilo scilicet eorum orizonta parallelis, et equalibus A
E et AF, quae opponuntur in eis, et quasi ad duas opposi-
tas partes potentia illa corpus ipsum trahere neque
determinationi sufficit tamen contraque duxerit et de

terminationes, motusque variabiles descripti, seu elidendi
ac manibus predicantur.

Secunda Fundamentalis Experientia

Lapide fundam aequi circum, et supra continuo premis, et quorij
momentis, quo liberanda principiis, facitque circum li
brary sit iter describit

Cor. V

Ubi natura motus est simplicissima, et quilibet motu
to linea recta continetur, et quicquid quavis extrinsecus in
dum impedimentum circum leve describit: ubi si lapis
quoque intra liberrima motus tangens circuli de
scribitur, quod est motus lapidis in angulo actionis, et
simplicissima, sive ad rectam tendit: hoc idem confirma
re non potest alio, quia in nostra Geometria descrip
simus quando scilicet circuli infiniti latere possunt
no comparationem: est brevitas est: nobis propositum est
tamen infinitum parvum non sinit hoc, et propterea
tertiam Paragraphum transire facimus

Definitio

Reflexio est motus corporis ex alio corpore quod per se non requirit
resilientiam, et regressum.

Corollarium I

igitur si pila in platea perfecta; tunc sufficiens imperatibilis
et a latere donata quacumque. Aliter si datur motu
rione offeras regredi debere dicimus, est quoniam locum
et, et de determinatione continuo decurrere non audent
nisi prius una vel aliam experientiam nobis tota et sic

Exponenda p. Bradwardini

Summe quatuor quatuor velocitates, et determinatione plano po-
culo in illis cum eadem determinatione, et velocitate
Hac et cuius exponenda ratio ad hoc formam p. Bradwardini
ostendit: sit speculum BGC cuius in plano su-
p. ficiat cada radii luminis AG qui ad obliq. directione
in a perpendiculari AD, et horizontali AH = DG
directione. Ius nimirum comparatur et, ita dirigere conce-
pionem; qui nimirum cum radii parva naxit in G illius
in penetrabile plani a perpendiculari dumtaxat di-
gent potest. Si tamen aggredis, horizontali inveni di-
rectione nec m. b. t. a, nec deperdit; idcirco eadem
porro nimirum corpus penetrare nimirum perpendiculari nimirum
HA non perpendiculari directione repellat, et ut nimirum
E ab horizontali inveni in directione AH = GE quatuor
directionibus nimirum GH, et GE ut radii parva
requirit in E non ferri

Cor. II.

Quanta igitur principia motus determinatione motus intrinseci
non conueniunt Cor: III.

Atque non sine maximo animi conatu non intelligimus
cur plani lapilli a quocumque in flumen aliquod magno impetu
et oblique in eum projecti eadem fieri oblique et reuerti
et eum tornantem et ducunt in hunc vel illum globulum
forte aqua superficie reflexi in oppositam uiam. Cuius ho-
mines nonnulli, et uelut intelligentes occurrunt

Experimentalis & Fundamentalis.

Corpus aliquod in superficie hanc propriam impenetrabilem
pura aqua oblique incidat, angulum reflexionis angu-
lo incidentie minoris efficit cuius rationem pendicu-
larum quae aqua partibus impenetrabilis aliquantulum penetra-
nt corpus perpendiculae inque directionis quantitas motus
tribuantur exiguam

Cor: IV.

Quo circa motus quantitas a corpore in communicatione
reciproca proportionem habet, ita ut quo maior comu-
nicatio, minor quantitas in se moueatur, corpore rema-
nente, et uice versa.

Cor: V

Si igitur mobile successiuum quae in uno traiectione offendit par-
tibus motus sui quantitas se communicat, tunc scilicet
ut nihil motus in ipso reperit, proutque, ut quiescent
cogit.

Cor: VI

Et cum nominis Tuhis sit quod eadem corporis virtutes magis
 est; velocitate, alio quidam modum modo majori, modo
 minori supposita, etiam modo, modo sequitur motu defina
 re, quod propter hoc minoris supposita minoris est partem
 et quod illud majoris supposita corpori plurimum ostendit
 si adscribimus

Cor: VII

Manit per ergo cum aera, no cupida fip den sagitta
 et aliter audiat qd: si adri per opione ostendit, cur expli
 cat papirij folium quia acculat et descendendo motu
 hic illuc perit audiat deneg; ut auri, etij, et alii
 perit inveni quidam spaci et globuli non perna cala
 nita ad descendendum aqua innata

De Motu refractionis

S. IV

Definitio.

Refractionis est inflexio motus qua mobile et majorem
 minorem corporis quod obliqua subit refractionem
 et recta cum in y obliqua via deflectit
 Experimenta nova fundamentalis

Speculum corpus duntaxat per lineam transversam per op-
 timum levigatum, cuius ora extrinseca aique da tubula
 sitang ibi, ut cum ipsa mas a cubo angula efficiat
 si superimponas constat ex eorum assensu in aere corpus
 quod extrinseca al oporij directione perpendiculararum
 sui deflectione, cuius experientia ratione hanc pro certo
 habemus scilicet

Quem Pile super dycenton assensu duntaxat per dycenton
 rione? quaj, ut dycenton ad tubula accedat, et
 ad quod da canone parit et simul propudias natij
 iam sic compertissimam fit quod ab dycenton cor-
 pus assensu dycenton facilius inde q: a nox in suo
 dycenton non aucto ito ad parit accedat sibi
 rione: ea propterea emptius propterea q: super dycenton
 directione cogit sedat id sumat necessitas, quod
 ad maiorem facilitatem in uas suavitatem q:
 in alium reperta, proportionem habeat; idcirco dycenton
 sere dycenton mobile extra ipse al perpendiculari
 incipit accedat.

Cor. I.

Speculum mobile a liquido quod difficile in aliud quod faci-
 lie dividit obliqua motu offundit nuplij gratiorum, et
 levitate refractionis fieri perpendiculari nuplij cor-
 poris perpendiculari si difficile liquidum, quod obliqua
 subijciat, concedendum est; ut putamus

Cor. II.

Qua propterea obliqua descendunt lucis radio, ut in soli

quorundam speculorum de quibus iam est actum ipse
 ad viam instigant, radii lucis refractione speculorum
 laterumque undique quodammodo periturus lucis radii
 qui tangit hunc eandem speculum difficiliore via influ
 itur corpori ingreditur, hinc refractione appendice
 latione in a periturus instigant

Cor: III.

Curvis si radii sine quodam aliud corpus perpendiculari
 vi putat in aqua superficie incurrat non profecto
 sui generis pariter, simul ipse affertur
 difficultate pariter facilitate utriusque inter se
 perpendiculari, tunc horizontali incurrat, de determi
 natione, quod nulla refractione ex parte ipsorum
 affirmamus

Cor: IV.

Quoniam obliquus lucis radius cum cor tangat refractione
 ne igitur hoc mirum quod conspicimus affectus tribu
 imus, scilicet V. S. Cur ergo frigus, quod fundo
 visus, nec in incidens in oculum radius non reflecte
 bit reflectat idem visus aqua plura, cur tamen
 in aqua fractus apparat, cur, dum posuerit ipse
 sub aqua, vel metulina, vel siccum corpuscula
 ipsa qua adhuc sub nostro horizonte accipimus conspicimus
 itaque, quidem majoris magnitudinis est in mari sic
 cur. a se quibus in hunc affectum referuntur

immortet et fuerat, alibi occurrat non huius
verbo. ~

De Motu corporum Super

Cap. V.

Porro et: igitur motus proprius est, et huiusmodi. et per hunc
partem, per hunc est igitur motus quod per hunc est repetita
experiencia, per hunc est motus, et huiusmodi. et huiusmodi
et huiusmodi leges, et huiusmodi: Porro et, et huiusmodi
et huiusmodi corporum, quae vel motus, vel huiusmodi
vel huiusmodi, vel huiusmodi, vel huiusmodi, vel huiusmodi
ab huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
quasi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
repetenda fore huiusmodi: et per hunc
De corporum liquiditate

S. I.

Observandum: 1. Philosophi non nulli fluida corpora
ab humido dicuntur, humida dicuntur et ad hunc
quasi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
et huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
corpora nulli laboriosius fore obstandum existimant
mey, parva ad eam rem huiusmodi corpora huiusmodi
huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
et huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
pellantur cor huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi

fugere quomodo sicut corpora? Sicque, et pingui-
bus, et oleis pinguedinem oblixi allicere etiam annuunt pin-
guis, et calidioris pinguis aqua et oleum quae per se ipsos
fluida non nullorum corporum contactu minima
resistant, sic mercurius qui super lignum aliquid posui-
t affigitur in globulos utitur. Sicque contactu resistentia
illius auro transire exquirat, iuncta uero omnia corp-
ora et tunc digerimus siquidem et respectivum. Sicut
et non abducit corpora, et non abijure nullo utitur
illi Philosophi putantur qui in ipsa omnia corpora
absoluta iunctura

Observandum est. quod si liquidum cum fluido superjici-
mus confundat non potest tamen inque utitur. Sicque
et digerimus animum ducit, et utitur licet utitur. Sicque
et comprimantur cadere et fluere, illius transire
in super poro fluxu et ad libellam, et componantur
quod nequeat: poro contingere exquirat ne li-
quidi partem ab minimis, et aequalis speciem
transire, et in unico demittat purum. Volant
lo salanulo se tangentes coeunt: quare si li-
quidi

Definitio.

Liquidum est corpus quod facile comprimis, facilius flu-
it, et per se ipsum, super fluidum oblixi

Cor. I

Sicque corpora quod denigant in minimis, exiliter
partem et specifica gravitate prout sequitur

maxime nimirum Turry carnis, &c.

Cor: III

Quod autem liquido corpori igne calore inficior nobis ut cavil-
lari noniam a me quod nonnulli in his rebus parum
liquidi motu negant ratione passiva contentas: pro-
pterea non me latet, subtile atque natura poro duntaxat, me
cujusvis corporis pertransire maxime, nec argueren-
tum ut si quid per eos alia ambigat, et aliquid usque
moueat: Verum si quis non idcirco subtile dicitur
materiam & motum atque facile per liquidi poro patere
non quod ipse faciat, sed quia in uero quod
ita facile in gradibus liquidi ad nos duces & facit magis
apta expeditio: producendo et dissipando naturae
hanc in praesentia non habeamus examinari
Inimicum dico si liquidi minima particulae penes
se invicem quiescerent vellet duntaxat
in liquido coningeret dissolueret, sed dissolutio salis
et Sacchari in aqua posita ostendit & vix q.

Rapp. concedendo maiorem, et minorem, negando
tamen congruentiam laud quaeque legitime deducta.
Aliud enim est dissolvere essentialia quae ve-
re, aliud est liquidi aliud rursus accidere ut li-
quido nonnulli motum concedat, aliud quaeque
verum particulas agere exigere. Profecto non
me latet in duri corporis dissolutione aliquid motus
necessitas, quam tamen in liquido, ut dissolvat non
inficior, quoniam liquidi sunt tunc et sic non facile
concedi:

concedam. Quis non videt immenso saligrano in aqua,
 aquam undiq illius superficiem inaequam poris refer-
 ram; proutiq non solum aequalis ubiq sibi correspondet
 circumambit? At ita, qualis ea, et ita, qualis resy-
 tans superficiem causa est, cum aqua columnae infuso
 fundamento nixa, in porum caritatem sibi responden-
 tem decidat, et penetrat, quae idcirco lateribus
 non amplius reliqua solidis partibus, et firmis la-
 teribus columnae, aequilibrium servat, et libet
 lam. In depressione igitur a lateribus cadere coepit
 est, illaq suo lapsu magis in porum saligrani
 tatem impellat, varum cum novo lapsu columnae
 nec aequilibrium nec libella assequatur: ea
 propterea aliorum columnarum in depressione situm
 eorum ita nec decidant contra saligrani subver-
 sionem, continuo semper vergant, donec gra-
 veli partium contingat dyspergio, nec non dysolu-
 tio: Sed quare una temultuaria, et quare
 verum agitatur parietibus? Anna liquidum
 sandalig? Absque ullo motu liquidum intelli-
 gimus, absq temultuario dysolutionem expli-
 camus. Sed dicat.

Ita nem in Atomis per aem solitudo in solanibus
 radiis e superficie liquidum contra tactum vel
 parietem reflexum motu illa corpore. Crisp.
 Resp. 1. Minima et heterogenea corpuscula, sicut
 filamenta in liquidis superant quiescunt: Crisp.
 Villo

illo motu liquida esse praedita inficiamur: Ergo si di-
cui liquido illum incidere conspiciamus cum ipsum
liquido accidentale dumtaxat existimamus: et propterea
Rapp. 2.º. Concesso utroque experimento praegato conse-
quantur, tamen ad summum advenit ad varian-
tiam nullum liquidum motum inaxiorem, quam sani-
tiam ut assuetudinem vivimus inficiamus non tam-
ut accidentale in 3.º. loc. praegatum: dixi non nul-
lum quia sine perturbato Motu subitanea tremula
illoradum radiorum solarii reflexio magis attingit. Sup-
positum siquidem in respectu quietis omni. Liquidum par-
ti 9. attamen cum solarii radii liquidi sufficiens impingant aequi-
librium tolli necesse ducimus, et columnas aquae modo
ascendunt modo descendunt opinamur, quoniam intermutuo
conducuntur, et descendunt tremulorum radiorum motu in parti-
culari huius reflexu fiat.

¶ Sic tandem motu laqueata plumbi cuius particulae merita et motus sui ut
ab igne rari tanguntur liquescunt: rari vero rari dantur igne qui quiescent et
pinguia claritate transluent. Ergo. Rapp. Ad hanc argumenta-
tionem dumtaxat quod iam concessimus probare. Nonne et
nos corpus ducere in minimas particulas in vacuo puncto solet ad oculum
videmus, ut inde ad liquidum partes transiisse, siquidem ad unum induit
hoc solo credamus: et tamen aequi somnia vitunt: totum hoc sine motu posse
conducere. Ignis corpore in plumbum agit, ut eius particulae levitate tangantur, et con-
ducantur. Liquidum videtur: rari rari dantur igne cum plumbum, part. propriam pon-
dam alia, repulsa ducunt, alia ut alii colligant, tunc majori vi abextinguuntur
alia cum aliis iunguntur: non mirum si tota plumbi massa pristina huiusmodi
agere de liquiditate laet plumbum.

Q.E.D.

De Puritate
S. IIa

ibi

Observandum 1° continentes, contingentes, et tertius quidam
analogici sunt speciali nomina quorumq; unionis indicabo uari
corpora intelligimus: continentes nomina id concipiunt
quo corporis partes in se coherere ut sua molimina
laedere diuelli queant, et quo unicus totus simul con
ficiari opinamur: Contingentes nomina id, quod licet
corporis partes immixtæ se se tangant non ta
men arcte cum facillime possint à se mutuo
separari unionis: Unionis tantum nomina id, quod
afficit ut partes corporis quomodo duas expolite
marmorum superficies quomodo facillime par
allelomotu decurrant difficile tamen sic casualiter
diuellare conamur:

Observandum 2°. Nos quo ad continentem spectat
(de huius diuturnas in propria re uero est)
absolutè non respectivè ad materiam solum
itaque partes corporis in se arcte colligari decerne
mus: atque siue sint debiles, siue robustæ, cum
demperque tenues; motus quantitasque maiora
ad modum ad ipsarum resistunt, et de
his vincendum adhiberi conamur. Nihil tamen
manu exponi non

De finitio.

Corporis finitio est ipsius partes in aera colliga
tio, et; unionis ad aliam firmam cohesio

Cor: I

Quapropter cum colligatio, atque forma ad dictam partem sui
 iungitur, et in corpore corporis coheret, et ex carnis
 duntaxat partium corporis natura, quod nequaquam
 univocata, sicut, quodammodo in hoc aliquo
 re vinculo ad formam aliam partem, et hinc ad
 idem, et hinc taxat quodammodo, ut dicitur, quod
 nullius corporis generalis firmitatis causa in ea
 unitate, et in maiori parte, et in maiori membra
 huiusmodi unitate, et hinc taxat, et non ab ipso
 existimo, atque, ad hoc facilius ducor cum
 quia corpus corporis, et hinc taxat, et hinc
 pacto in ea de hinc, et hinc taxat, et hinc
 et hinc si in hinc, et hinc taxat, et hinc
 dividere posset iam dixerimus, et hinc
 hinc, et hinc quia si hinc, et hinc taxat, et hinc
 hinc causa, et hinc taxat, et hinc
 hinc, adhuc materiam, et hinc taxat, et hinc
 dividibilem partem, et hinc taxat, et hinc
 est non extrinseca, cum nullum aliud subtilius
 corpus prout, et hinc taxat, et hinc
 quodammodo, et hinc taxat, et hinc
 et si ad ipsam illam non attribuas?

Cor: II

Ceterum ad extrinsecam firmitatis causam corpus maximae
 partem libere animi creationis quomodo, et hinc

et subtilis; ipsa materia quae corpori partes ample
 continet non solum partes proprias una in alia omnino cohaer
 et cohaer; huiusmodi excoctione rei tamen est illa duo:
 cum elaboratione amplexationis Melgoburgi in expe
 rimentis, quae ab ambiguitate excoctionis aeris proportionem
 nec duobus, nec quatuor, nec 6 aeris in opposita trahe
 tibus quae uno separari nisi ad elevanda mercurij colum
 nam cuius fatis plura amplexationis sufficiunt, et ablon
 do viginti septum vel octo circis unciarum altitudini
 aequas necessaria imponant; cumque, quod huius ma
 teriaeque subtilis altitudo maior sit quod illa caelestis
 et huiusmodi infuit per se vim ad se revocare separa
 tionem non recipiat

Cor: III

Huiusmodi corporis sensibilibus firmis cum iactis quae in se
 complacentur et pluri qd: unico, vel alio puncto
 se arcu tangenti partem contrahit et tunc exco
 na, modo aeris modo aetheris, modo ipsius met sub
 tilis materiae ob illa arcum in omni parte
 corporis per undiq: unio et exteriori solum tractat
 manij tribuere non ab ipse putantur.

Cor: IV

Quasi si corpus sit cuius inangibile particula vel nulla
 tamen in se implicans pluri tamen inter se in
 chis et aetheris se tangentes vel tunc unio et ab ipse
 de ita se amplectens ut et diuino facili, et

de his levig. et aliis sup. aliis non difficile est
curry nre illud liquidum, ac eductum, sed quod
ingruntq; sit mellea palatium

Cor: V

Cum igitur in minimi caloris corp. et in ignis aquae
particulis quor. et videri mentioni ignis horum
et mellea omnia d. erit sprigina deperdita
qua. omnia liquida non sunt, nunc de mellea
nunc in corp. caloris, nunc aqua parit. Tunc
corp. iam sibi adhaerent quia hac valit illud
ad hoc explicare, ut parit colligat partem non et
partes se mutuo. De his levig. et caloris
tunc calor ing. et aqua huiusmodi corp.
compositionis causa unica intrinseca conceditur

Cor: VI

Bugine autem et piagnato curis partes corporis se
mutuo parit amplexus sibi q. levig. adhaerent
cur modico ignis liquescant quicquid vitae, hoc
non ut supra sequitur nulla corp. quomodo lu
bit ignis, val. sibi d. erit de aqua; ibi aut
illa nonnulli complexus tollit hic de aqua in
x. autem particula non luo in aere exaunt et v
de. particula et suas gravitates in se et proximis
actu. non enim ipsa mutuo complexus tollit acq.
pressionis in corp. insignis alio

Monitum

Præterea omnia ad hunc se referuntur et sunt

corpore nonnulla friabilia, nonnulla flexibilia appella-
 re: At friabilia quaeque quorum partium calitas
 superiore trahit ab eis non proximiora sunt quam modo
 nonnulla, quia immodice ipsa eadem constringant, et utique
 partium a se se mutuo distans referantur, cuius per cal-
 iditatem minimam partium figuram non ex eo magis
 iuxta se nec propelluntur partes, nec res trahi in se hinc
 et partem aliam super aliam quae ab ea excurrat: ad flexibilia
 et aliter a corpore quorum partes vel compressae vel tra-
 ctatae aliam super aliam excurrant et in se con-
 sistant, et partem suam flexibilia et ad se se propellunt
 aliamque extrinsecus liquida substantia ingressum
 tali de comparatione typorum donec quae a se se trahant
 partes remaneant nonnullae, latioribus, poro officia et
 se eis quoque flexibilia corpora rigida sunt in se facile intelli-
 gimus dummodo nec amplius quodvis nec vel partes ex-
 currant vel quia artus iuxta se invicem amplex-
 entur vel quia denique nonnulla minima in se ipsas ad se
 partes spaziosa superius sic virga ab artibus dicitur flexi-
 bilis exsiccata inde rigida et saepe quing, et fortiter
 iam sic finguntur

De corporum Elasticitate

§ III.

Observandum, 1. corpus vel solum vel pressum vel
 flexibile vel non flexibile apparet ad positionem for-
 ma si videtur in ista forma potest dici in se hanc

[illegible]

non agens libere particulis se movet, sed sicut
magis est hinc.

Ob. 4. nonnulli dant, quod ab invicem inferi
tur particularibus unguis & lyti a corporis sicut rigidi
flexibilitateque, nonnulli autem ab illa et ad se ab invicem
aeris quodammodo propiora in soliditate respectu quidam
est in tanta opinione sed communiter accipimus, sit.

Propositio I.^a

Subtilissima materia cum nihil imperit sit omnia, qualis
particularia corporis partes, sed sicut agens nequit corporis par
te, nec ad majorem nec minorem rationem agere, sed
nihilque corporis habere.

Confirmat. 1. corporis experientia sicut per se corpus ex
tremum aeris corporis non est dispositione, sed quod in
ducenti si partes in aere cum aliis ambiat quomodo fluit
subtilis experientia contingere conspicimus, quod ac illa par
te in se non habet subtilis characterem autem.

Confirmat. 2. licet inflexa corporis cum aere sicut
et in aere, quorum inflexione coloris subtilis ma
teria praeparata, tamen quod ipso nihilo, sicut & qualis
partes corporis aequali utique per se non est aut
subtilissima materia corporis & tunc coramdamus.

Probat. hoc. major vel minor divergent corporis partes vel
impar, nec a velocius illa, nec a illa magis sed ab invicem;
sicut unoquoque a motu quantitas est repetenda, sed a
de est motu quantitas subtilissima materia, omnesque

concordantibus ergo q. Major hinc subit. Probat. min.
 influere quoniam aliquid hinc modo modo angustius sit
 ea velocitate aqua prout fluere videtur, quae
 nimirum velocitatem aquae y particulis recipere con-
 siderat proportionale; et propterea major velocitatem mi-
 nor particulam congruat, siq. illa minor, yta major
 sit ergo velocitatem major = a. minor = b. utriusque
 major = c. minor = d. illi congruat in ea proportio
 ex utroque a. b. :: c. d. igitur a d = bc; et si utroque producat
 ad, ut bc aequalis utroque quantitas pro, ut solum est qd

Propositio II.

Unica dubitat de his clarior reliquis omnibus sensibilibus
 et hinc clarior ostendere non absque infirmitate si utroque
 aut ipsa aliquid sit superius in eis ut sit, et utroque
 major velocitatem, non autem minor velocitatem utroque
 respectu hinc corpore tangit quod sit in eis ut sit et a quoque
 profecto non aut ipsa quomodo sequenda propositione sit com-
 paratione hinc et hinc quomodo in regione
 hinc minor autem patet difficultatem sequi a quo con-
 sequentia.

Propositio IIIa

Unica dubitat particulam utroque flexibilitatem dyptisio,
 nimirum corpore respectu hinc non sufficit si corpora sicut
 ad exortum sicut sic ad modum, utroque hinc sicut
 utroque respectu hinc indifferenter intelligitur, hinc est hinc
 min. probat si indifferenter hinc sicut utroque hinc

Liqueat conijecit ad propius servat inq. st. h. a.
 ut c. i. g. d. a. n. q. p. a. r. t. y. i. n. a. b. i. a. n. t. l. o. c. a. s. u. b. t. r. e. i. n. t.
 n. a. c. p. a. r. i. r. a. t. i. o. n. e. a. q. u. e. n. a. c. p. f. a. c. t. i. t. u. r. u. s. q. u. o. m. i.
 m. o. d. o. n. a. y. e. p. i. u. r. i. s. o. m. n. i. a. n. t. A. t. h. o. m. o. r. a. d. e. o. i. n. a. n.
 i. b. i. l. i. t. i. m. p. l. i. c. a. t. o. n. u. t. n. a. c. f. l. e. c. t. i. n. a. c. c. o. m. p. r. i. m. i.
 n. a. c. o. r. d. i. n. a. c. d. i. v. i. d. i. u. t. l. a. v. i. s. t. u. b. a. q. u. a. n. t. n. a. c. i.
 t. a. n. d. o. p. f. a. c. i. t. l. i. q. u. i. d. u. s. p. u. t. a. l. i. q. u. i. d. a. n. a. s. u. b.
 t. i. l. i. y. m. a. t. u. r. i. a. o. r. d. i. n. i. s. f. i. g. u. r. a. e. p. a. r. t. e. n. u. l. l. i. y. o. r.
 n. a. c. i. n. g. e. l. a. s. t. i. c. a. c. o. r. p. o. r. a. q. u. o. r. u. m. r. e. f. e. r. e. n. d. a.

Cor: IIa

Sig: etia. ca. l. i. o. n. e. s. l. i. q. u. i. d. i. p. a. r. t. i. c. u. l. a. s. n. o. n. d. u. m. t. a.
 x. a. t. e. x. t. u. r. i. s. p. r. o. t. h. a. r. e. p. o. t. i. n. d. i. y. p. i. n. f. l. e. x. i. c. o. r. p. o.
 r. i. s. q. u. o. q. i. n. i. g. i. d. i. p. o. r. o. s. f. l. u. a. r. e. a. l. i. f. i. c. a. n. d. o. i. n. o. n. o.
 t. a. p. e. s. a. p. i. u. s. c. o. n. t. i. n. g. a. t. i. n. a. p. o. s. s. u. n. t. e. x. t. u. r. i. o. n. e. s.
 a. d. a. c. c. e. s. s. u. p. o. t. u. m. a. n. t. p. o. r. i. s. i. n. g. i. a. c. a. n. t. e. s. o. b.
 s. t. a. n. s. e. l. a. s. t. i. c. i. n. i. l. c. o. n. c. e. d. a. n. t. n. o. n. d. u. m. t. a. n. y.
 a. p. r. o. p. t. p. l. u. m. b. a. e. v. i. s. s. a. i. n. f. l. e. x. a. r. a. s. t. i. d. u. l. i. o. n. e. s. t. a.
 n. q. u. a. m. y. q. u. o. d. d. i. u. t. o. r. y. a. c. a. l. l. i. b. a. e. c. u. s. i. n. g. l. o. n. g. o.
 t. e. m. p. o. r. e. v. i. d. e. a. n. t. q. u. o. d. p. r. o. p. t. i. o. n. a. i. n. f. i. o. r. i. o. r. u. m. p. a. r. t. i. c. u. l. i.
 b. u. s. p. r. o. t. r. u. s. i. n. a. c. u. s. i. n. g. a. a. a. r. i. t. i. t. a. r. d. e. p. r. o. t. u. r.
 t. i. d. u. t. u. t. c. a. r. t. i. s. u. p. e. r. i. o. n. i. s. h. y. a. n. t. p. a. r. t. i. b. u. s. h. a.
 n. t. e. t. a. n. d. e. d. i. l. i. c. i. e. n. s. n. i. e. l. a. s. t. i. c. a. c. o. r. p. o. r. i. s. f. r. a. g. m. e. n. t. a.
 i. n. i. n. f. l. e. x. i. o. n. e. a. c. c. i. s. a. i. n. g. a. p. a. r. t. i. s. p. o. r. o. i. n. a. x. i. s. s. u.
 n. t. e. t. i. a. a. q. u. a. r. a. t. i. o. n. e. a. r. t. i. o. n. i. a. l. i. m. e. n. t. a.

Cor: IIIa

Si vero si corpori etia. molli, vel duro, et a. p. a. r.

in rigiditas dicitur quomodo funis virgine
sicut aqua immoritur, aut irrigatur et vali-
da percussione furor contrahitur, ut virgine infer-
rilem ferri partem ad id modum propellam
conglobam, atque etiam resoritur ut irrigatur
quod sitat aqua quae sit, contrahitur aër, ut dicitur
aërem tenent superiorem aërem partem superiorem
pauat iuxta superiora positionem ipsi in corpo-
re olei dispositione confectum ex utroque in alteru-
tra sufficit magis pressio et laboris concordantia.

Cor: IV

Capitulum ab eadem causa circa videtur in dicitur
extensa, et vult videtur dicitur ablatum
dignationis, illam excoctionem causa ad priorem
ita videtur facile intelligitur, nec non lyonia
compositum, folia, blatta, etiam ad sua vult
dicitur restat non indicatur

Quod autem fortassis non nemo ac ab alio vult
nec curat vult repandit et c.

Cujus prope Quod tunc a firmatione sententia
plectitur qd. quod sit idem et alia excoctionem
non solum alabrum inflexum partem restat
in oppositum vult mobile corpus repallat.

Cor: V

Vera igitur facta pile in dicitur prope inflexibi-
le sufficit inciditur sursum vult cum expo-
nenda vult, ac aduersariis ipsi fatentur dicitur

determinationes sanctorum quare motus mittitur necesse
 est. puto autem phisicis in ut mathematicis ab-
 stractiones excipere ita ut quomodo motus
 a determinatione abstracta se carat in ipso
 determinationi quilibet, et non motus in ipso. Phi-
 sice concedamus: absit hoc: prout est. si motus
 supponit deorsum subitaneam namque oppositum obsequium
 ipsi quicquid sibi materia origo atque: prout: et deorsum
 na nec directus reflexi proprie talis

Monito

Quia qui maxima portione respondit in eadem circa corpo-
 re reflexione plurimum, est perfectior et utilior
 inordinantia quomodo quoniam ab antea non
 utilitas in reflexionis puncto ingreditur non nullam
 orat per se ut loquatur totius corporis quies, est qui non
 videtur recta, id non refertur, cum utiliora, no dicat
 necessaria ad se res proportionales clarescere; sunt
 specialis leges, quia si recto corpore ut facit
 nihil ut hominem inflexibilem, et perfectum a legi-
 bus phisico Mathematici construat observantia
 et in iudicio, ea propriis.

De corporis Directo et Inverso Leges

Axioma
 Motus in corpore perseverat semper donec
 vel sit fatiga partialis contraria vel obliqua

Monitum

Quia in dictis corporibus occurrunt: a se recipi
 dis utcumque dependat prius motus quantitas
 et ab eo: non est inde a se recipi utrumque
 de determinatione et a se ideo sub eo idcirco ut huius
 opposita quantitas discernere non poterant
 signa quantitate adaptata ad hanc quantitate, ut
 locutione indicanda multa hinc et illic
 + in - , et - in +

Corporis perfecti molliis

Prima lex

Si duo perfecti molliis corpora aequali quantitate
 ab eo sibi invicem occurrant illa in occurrere
 quiescant.

Ex axiomate superiori, et ex his quae de motu datur
 determinatione agitur pro 2^a lex

2^a lex

Duo corpora inaequalibus quantitatibus se occurrunt
 utrius minor quantitas tota dependit in uno
 corpore, et maior inde loco pro minoris quanti-
 tate determinatur, atque inde datur determinatio, et quan-
 titas motus utriusque illa duo ac si corpora una
 forent aequali velocitate perirent

Unius corporis quantitas motus inaequalis, aliorumque:
 maioris dependit namque quae axiomata nostra
 non, vult effugere

175

Nec secundum enim corpora motu suo post occursum
 occurrunt ut totum cuius motus quantitas resi-
 duum erit, et directio; igitur residua quantita-
 te per summam corporum divisa ut loci
 equalis qua ambo corpora progrediuntur pro-
 pter. Exemplum

Corpus semper majorem quantitate motus possi-
 ditum = A alterum vero = B illius veloci-
 tas = V huius = v. Quia A = 3 B = 2
 $V = 6 \quad v = 4$

Corporum summa = $A + B = 5$

Motus quantitas corporis A = $AV = 18$, et corpo-
 ris B quantitas = $Bv = 8$

Residuum quantitatibus post occursum = $AV - Bv = 18 - 8$

Idemque, quas simul peragunt velocitates = $AV - \frac{Bv}{A+B}$

Velocitas corporis A = $AV - \frac{Bv}{A+B} = 18 - \frac{8}{5} = 16\frac{2}{5}$

Velocitas corporis B = $-\frac{AV + Bv}{A+B} = -\frac{18 + 8}{5} = -\frac{26}{5} = -5\frac{1}{5}$

Si ad eandem partem duo moventur corpora, et velocitas
 aequa, alterum ambo conjuncti motu et
 majorem eandem peragunt viam velocitate aequa

summa quantitate p. summa corporu. Si vis
 Quia motus a. supponitur in illud corpus con-
 grasse quantitate illud fit dependens, et propterea
 cum corpore nulla sit, et una distantia ex utroque
 massa, et una quantitas. Ergo compactione corporu
 velocitatis a quodlibet quantitate summa p. summa
 corporu. Si vis

Exemplum

$$\begin{aligned} \text{In Aggreſſu motus utriusque quantitas} &= AV + BV \\ &= 16 + 10 = 26 \text{ itaque utriusque, velocitatis} \\ &= \frac{AV + BV}{A + B} = \frac{16 + 10}{3 + 2} = \frac{26}{5} \end{aligned}$$

Cor:

Atque hinc perspicuum est quod corpus in quiete ab altero
 impingente accidet; et tunc nil impingentis directio-
 nis ad promovendum, et velocitatem ea, quaeque
 sit motus quantitate p. massa corporu. Si vis

$$\begin{aligned} \text{Quantitas in aggreſſu} & AV + B \cdot 0 \quad AV = AV = \\ 16 + 0 &= 16 \\ \text{Ergo utriusque, simul velocitatis} &= \frac{AV + B \cdot 0}{A + B} = \frac{AV}{A + B} \\ &= \frac{16 + 0}{3 + 2} = \frac{16}{5} \end{aligned}$$

Monitum

Descriptus est ut nullius corporu. Si vis
 inflexibilia corpora a se invicem non dubi-
 tamen a se sic autem ad se invicem a se invicem,

qua propter descripta schizachia et tantum legat:
 et propter

Septimae corporis specialis legat
 Suppositio

Certissima res est uelocitates respectu chierbas
 aliquid esse, quae in aliqua expansione
 duobus locis occurrat adiectis corporibus reciprocis cor
 poribus ipsi mas conuadit; huiusce rei causa
 modo duntaxat praeterea experientia aduerso.

Problema
 Respectu uelocitatis in reciproca proportione
 corporis distribuitur

Corporis sicut et supra A, et B respectu uelocitatis
 V + V in his positum finis proportionis ut sum
 ma corporum ad uelocitate motus in unum quod
 in corpus molo A, molo B ad proportionem uelocitatum
 scilicet $A+B : V+V :: A : AV+AV$
 rursum $A+B : V+V :: B : BV+BV$. Ck
 Geometricus ergo

$$A : \frac{AV+AV}{A+B} :: B : \frac{BV+BV}{A+B}$$

Factis igitur mediis, et terminis; productis

$$\frac{ABV}{A+B} + \frac{ABV}{A+B} = \frac{AVB}{A+B} + \frac{ABV}{A+B} \text{ et c.}$$

Et uelocitas quae corpori A conuenit in proportione di
 uisionis conuenit corpori B quae conuenit B molo

in aequali tempore a corpore A conueniat
 Corollarius

Motus igitur quantitates vi aequalia corpora conueniunt
 continuo tempore aequaliter

Prima lex

Si duo facta aequalia corpora aequali motu sibi inuicem
 cursum per occurrunt sub eadem qua sibi occurre-
 runt uelocitate respicient

Corollum motus quantitates motus sibi occurrant di-
 xerimus aequaliter 1.º quoniam totaliter inuicem consequens
 ex lege 1.^a motus corporum: Secundo autem clarum est
 uelocitate inuicem respectu uelocitatis omnino aequa-
 li reciproca proportione corporum & distantiis inuicem
 suppositis. Exponatur problema uelocitatis in-
 corporum A et B. V et corporum B et C. V

Secunda lex

Si inaequaliter motus quantitates. Si duo facta aequalia corpora
 sibi inuicem occurrant per aequaliter uelocitatem
 qd. secunda motus lege indicat uelocitatem ipsorum
 superari; atque ad corpus maiorem quantitate prae-
 spatio reciproca quae obuenit aequalitatem uelocitatis
 minuenda est quod minus & addenda quae ipsi contin-
 git augenda est

Duxerit ad motus indicem lege uelocitatis corporum A per
 occurrere A V - B V = 16 - 6 = 10 = 2 40 uel

Locitatis corporum B - A V + B V = -16 + 6 = -10 = -2 40 uel

Quoniam ubi aliquid est respectu velocitatis corporis
dignitatem sit ut corpus A alia contraria velocitatem
pristinam velocitatem contraria diaga; ipsi B quod dicitur
dona aquiritur velocitatem nullam lege alijusmodi; idcirco
ut corpus A recipiat velocitatem contraria $BV + BV$
 $= 12 + 6$ ut corpus B $-AV - AV = -16 - 12$
 $\frac{18}{4+2}$ $\frac{-32}{4+2} = -8$

Et propter hoc aliter expansionem corporis A tota velo
citate $\frac{AV - BV - BV - BV}{A+B} = \frac{16 - 6 - 12}{4+2}$
 $\frac{-4}{4+2} = -\frac{10}{5} = -2$

Et tota velocitatem corporis B, $\frac{BV - AV - AV - AV}{A+B}$
 $= \frac{12 - 12 - 16 - 16}{4+2} = -\frac{36}{5} = -7\frac{1}{5}$

Itaque per hoc circa descripta lege per se animadvertitur
Primum caput

Sicut A cum B occurrant aequalia corpora inaequalia ha
bent velocitates et post aliter expansionem primum
velocitates A = 6 B = 6 velocitatem primum
= 6, 40 et 40 = 4 primum nullum corporum
legem velocitatem corporis A $\frac{AV - BV}{A+B} = \frac{46 - 32}{6+4}$
 $= \frac{16}{10}$

Et velocitatem corporis B $= -\frac{AV + BV}{A+B} = -\frac{46 + 32}{6+6}$
 $= -\frac{78}{12}$

Aliter quod velocitas ab A auferenda est reciproca ut

160

$$\text{Locuta } \frac{BV + BV}{A + B} = \frac{48 + 32}{16 + 16} = \frac{80}{32} = 2.5$$

$$\text{Corpori B addenda hanc alia reciproca } \frac{-AV - AV}{A + B} \\ = \frac{-48 - 32}{16 + 16} = \frac{-80}{32} = -2.5$$

$$\text{Hinc oportet aliam corpori A velocitatem} = \frac{AV - BV}{A + B} \\ = \frac{48 - 32}{16 + 16} = \frac{16}{32} = 0.5$$

$$\text{Et corpori B velocitatem} = \frac{-AV + BV}{A + B} \\ = \frac{-48 + 32}{16 + 16} = \frac{-16}{32} = -0.5$$

2us Casus

Si duo corpora quae in ratione nullius triplicata de eorundem
aequali velocitate sibi invicem occurrant per hoc
utrumque quadraginta ab una motu confictum

$$\text{Corpori A} = 3 \text{ corpori vero B} = 1 \text{ utrumque quae velocitatem} \\ = 6 = V = v$$

$$\text{Hinc secundum nullius legem velocitatem corpori A} = \frac{AV - BV}{A + B} \\ = \frac{18 - 6}{3 + 1} = \frac{12}{4} = 3$$

$$\text{Et B} = \frac{-AV + BV}{A + B} = \frac{-18 + 6}{3 + 1} = \frac{-12}{4} = -3$$

$$\text{At si velis hinc secundum legem velocitatem corpori A} \\ \text{hanc subtrahenda alia } \frac{BV + BV}{A + B} = \frac{6 + 6}{3 + 1} = \frac{12}{4} \\ = 3 \text{ igitur velocitatem corpori A erit } \frac{AV - BV}{A + B} \\ = \frac{18 - 6 - 12}{3 + 1} = \frac{0}{4} = 0$$

Capitulum 3us

Sit A majus corpus corpori B physice & vix ita scilicet
 $A = 4$, et $B = 2$ quae aequalitate $= 4 = V = V$
 equali sibi occurrant post occursum corpus A non
 rariabit nec complytatur, sed prius in directionem
 suam progreditur aequalitate $= 4$ ut quicquid faci-
 litate possit expandi

Lex 3^a

Si duo corpora ad eandem partem ita moveant, ut una
 aequali altiori post alacritate eorum velocitatem erit hanc
 1° iuxta tunc motum corporum legem in appropinquatione
 corpori A velocitatem $= AV + BV$ et corpori B $= AV + BV$

Reciproca autem velocitatem corporum distributa cum re-
 spectu sit $V - V$ et pro corpore $A = BV - BV$

priusque vel velocitatem deinde hanc, idcirco post
 alacritate expansionis tota corpori A velocitatem $= AV +$
 $= BV - BV$ et corpori B reciproca $AV + AV$ ma-
 $\frac{A + B}{A + B}$

priusque iungenda quare tota corpori B velocitatem
 $= 2 \frac{AV + BV - AV}{A + B}$

In hac lege tria animadvertenda oportet scilicet.

1us Caput.

Cum scilicet post alacritate eorum corporum velox ad eandem partem pro-
 greddum quomodo sive accidit si corpus A sit $= 4$
 B vero $= 2$ et illius velocitatem $V = 6$ huius autem
 $= 4$

Capitulum 2um

Cum impingantur corpora omnia quiescit quomodo fit si
corpus $A=1$ $B=4$ et illius velocitas $V=2$
tunc $V=1$

3um Caput

Cum impingantur corpora fragilia puta si $A=1$ $B=4$ illius
velocitas = 2 tunc $V=1$

Cor.

Si corpus V & S A alterutrum occurrat iuxta Cor. etiam
si leges per se occurrant ut utriusque velocitatem AV & SV
corpus A movetur AV et velocitatem $\frac{A+B}{A+B}$ corpus
et B

Quod si corpus A respectu velocitatis V tota V uti proci
corporis A et in partem B uti corpus A proci
velocitatem AV subtrahenda scilicet $AV - BV$ et B
velocitatem $\frac{AV}{A+B}$ addenda scilicet $\frac{AV + BV}{A+B}$

3um et si corpus A movetur iuxta leges nostras Cor. etiam
hoc una speciali animadvertione dignum tamen per se fit
ut si duo corpora equalia sint impingantur quiescat alterum
et tota impingentis velocitas acquiritur.

Monitum

Sicut autem per dictas leges ab experientia non nihil aberrat
attamen non ignoramus leges veritas est, est compressi
omnia perfectius, etiam si non sit perfectus effectus
de corpore gravitate

S. IV

Aliter sed peripateticorum famulorum: gravitas

quæ unione a conabunio fieri. Ne scilicet
 ab terra continetur finaliter utenti magis aut minus
 tangat, et ad sumendum totum sufficit magis aut
 minus et figura pariter proportionata in se invicem. Idcirco
 corpus fit solido non nullo corpore illa virtutis
 fluida; substantia immutabilis per se non ratione
 naturæ, et figura magis subtilis naturæ ad vir-
 tutis diffinitionem immutabilis ad aquam in cor-
 pus immutabilem fore valetur, et sic; ipse quodammodo
 ex se ad hoc lapidem esse non potest: cumque ex se
 non exemplum non daretur V. S. pulvisque cor, ubi
 gradus aquæ circulariter in se et for-
 mam in se circumacti grana pulvisque daretur
 quia minus agitatur ad eum se daretur et daretur
 utique a se. Sed in universi autem existant
 quæ circa planetas, omnesque non fluida virtutis a se
 substantia, et magis in se immutabilis hanc agni-
 ta motu sibi ipsi et omnipotenti causa in se
 lineam rectam quædamque in se quædam daretur
 deus compellens agens sed seque de se tractum
 virtutis causa quæ se se magis attrahens,
 terra idcirco attrahit luna, luna terra, non
 luna se ipsam scilicet magis partem quæ quia attrahens
 gravitate concipimus, gravitate et sic, et sic
 quia ipse attrahit terra gravitate ab terra quæ
 attrahit luna, gravitate ab luna quæ attrahit
 a terra

A 16 quidam? et proppriis: notant iudicium proferant
 eius multiplici et variis definitiones

Def. 1^a

Passiva absoluta generis est ipsa materia
 per secessum singulorum in se habet et tunc et non quod
 potest ut patet cor. 9^a

Cor. 9^a

Utrum corpus huiusmodi sit exercitum habet quod: in eadem
 et nobis sit sit quoniam omni tunc est in se habet et tunc
 continetur aequaliter per se habet et tunc ipsa materia
 per se habet et tunc in se habet et tunc materia
 tunc gravitate quidem non male opinamur.

Cor. 12^a

Ad proppriam dictionem uniusmodi materiae partem corporis in se habet
 materiae summa productionem tunc quoniam materiae
 mater quae corpus habet in se habet: quare si materiae corporis sum
 ma sit sit = 6 singula autem partem in se habet = a productione a b
 passiva absoluta tunc materiae corporis quoniam materiae productione.

Cor. 14^a

Utrum si duo inaequalia corpora A, et B ita proportionem
 ut primum solidum aequale sit 100 = 6 minimum partem
 la ad aequale alterum tunc demonstrat ex 60 = c quare tunc
 singula aequaliter ut illa 100 quare si materiae
 tunc sit sit = 100 absoluta passiva gravitate corpo
 ris A = 60 = 200 majoris gravitate corporis B = c d
 = 120

Cor. 14^a

166

Uniq; si $b = 200$, $p = 100$ & $c = 100$ $p = 60$ divitatu.
 utiq; si $p = 100$ & $c = 100$ & $b = 200$ exhibet etiam unigena corpori
 et passiva, et aequaliter, et absolute velocitatem idcirco quia
 ratione proferre videmus quicquid, inaequalis magis
 dicitur corpori compositum absolute gravitate dumtaxat in
 medium se aequalis continetur de corpore singulis temporibus
 namque ferri, veluti fore praesupponimus, passiva inaequali
 et absolute gravitate animae de corpore, et non si a passiva
 respectu velarum corpori compositum animae
 inaequaliter se habet respectu animae uti gra-
 vitate, quae antiquis scholasticis compositum quod dicitur
 praesentis sit praesentis et absolute velocitatem et absolute velocitatem.

Def: 2^a.

Respectiva gravitatis est unigena corpori absolute gravitatis
 corpori in absolute gravitate ab omni quod dicitur sit
 aequalis unigena.

Et hinc hanc appropinquat hinc exemplo manifestetur
 placet supra unigena hinc si aequalis hinc in
 1. si a felix brachy, et absolute velocitatem ponderis appropinquat
 hinc nulla absolute gravitatis corpori, proindeque nulla
 respectiva gravitatis. Igitur si corpus A absolute velocitatem
 ponderis = 2 = 6, et absolute velocitatem = 2 = 6 respectiva gravi-
 tatis corpori A = 2 - 2 = 6 - 6 = 0 et corpus B respectiva
 ponderis = 2 = 6 - 6 = 0

Et si aequalis hinc brachy, inaequalis A, et B
 ponderis ita appropinquat corpori A absolute velocitatem

=

$= a = 16$ et $B = 6 = c$ respective illius gravitatis dicitur
nam $A - b = 16 - 6 = 10$ huiusmodi respectiva
 $= 16 - a = 16 - 16 = 0$ ex quo consequi videmus corpus
A in bilanca non tota suam gravitatem descendere
sed subtrahat gravitatem $= 6$ congruam B tantum ab ipso
ut abducat suam partem gravitatis descendat quinimo
concomitanti modo $= - 6$ fere negum

Cogitavit etiam utro esset cum quo corpus A descendere
habet quod: patet quia bilancie brachia ab aliis
adhibita ut si illius negum per manum brachii exor
tione conueniunt de quibus nunc prout corpus B oppositum
huius oppositum in brachio inde inter se quod omnino de quibus
quod equaliter bilancie brachia iuxta doctrinam
Legis occurrentiam corporum per negum rationem
et prout nullum corporum legem immobilis congruam
et congruam corpus A et partialis respectu in quibus
de inaequalitate interman, ut sunt exaequata quantitas si
ratione per rationem id est legem nullum A. ipso ab aliis
huius hanc negum et negum, hanc de quibus: patet
dicitur, obsequat
Cor: per

In bilanca igitur ut arguitur gravitatis affectus apparet ob id quod gravi
tate animata utraque pendet ex respectu in gravitate
ex quo quod si nulla descendit ut nullus et nulla velox
si uero aliqua, et aliqua unius brachii ad descendere
ab unius hanc ad corpus utroque, quia uero descendit
utroque alio: Philosophi uno argo non de opposi

salida alia de agua caliente appellana, idcirco no
decano hoy cony respectivo grave, aborruendo y pe-
cun la de exen scribeny

Cor: II

Cor: II
Cum autem tota hac speculabilij mundi mole componitur
confusa quae nunc aqua, nunc aer, nunc flumina
subtili materia nunc alio subtilissimo humore con-
tinuo ianuasque ipsas nonnulla corpora posse descendere
ad terram nunc et aequalij simul magnitudinis et figurae
alia diversa, tamen mollij quae ibi loca continent
repleantur aquarum cogitatione.

Cor: III

Or: III
 Nil uero si alijs non gaudeat. Quasi in altitudine
 secundum corpora hinc male accordari non possunt.
 omnia corpora acquiescunt sicut materia nationibus hinc
 animo apparent; in altitudine igitur, in altitudine
 in altitudine saxum, in altitudine aqua, in altitudine ignis
 in altitudine omnia.

Cor: IV

Caprois equalis altit, magnitudine; agere chumma, 200
 1000 milla, 40 quibus 200 capibus flumina et maria
 similis; acris chumma utriusque trachis approp
 aquam ut ab dacta gravitate. Meant ab am en nupac
 ken cum non pando 400, 200 quibus 200 de 400
 son quibus: quia abque 200 milla 200 quibus
 quada causa non male opipat' non 200 quibus
 200 quibus 200 quibus: propriis nupac in 200 quibus

non, gravitate inq: respectu aënis in locis
 abduci inficiat ignem explicat amato ut plumb.
 Abduci ponderis decedens, nec partem obliquam
 in aqua, ut non dicitur summa ab iniquitate, per rationem
 aënis experientiam. Cuiusmodi colligit, et pariter
 va, et pariter simul amara conspicitur. profecto
 non est fugit prudens dixerunt, illa mirabili appa-
 rent Philosophi in ignem aënis inferiora et ledibiles.
 Ad ad rationem lumen quomodo Philosophi locant
 conuersionem animum, et remanet in propriis locis
 corpora pura aq: in non abduci gravitate quicquid
 dubio aënis aqua rationis et mercurio manu in aqua
 uenit, pondus significat error precipit, alio est a propriis
 locis nullius perceptionis repetit originis ab equalitate
 et in partem omni perceptione non aënis et nulli rationis.
 quomodo gravitate: et prout aq: quod si aqua sunt non
 curius modo dicitur, modo, manum premant propriis et
 non inuenerit locum quomodo si in alia in error et in prop-
 riis. Propriis plumbi locis profecto non est aqua nec curpi-
 nae aënis nec Hydrargiri, et equalitatem in in aënis
 aqua et non in equalitatem ponderant; igitur ut rationem arcana
 propriam alia inuenta via est: Quis hanc sicut
 prohibet ad cuius brachium unum aqua columna
 cum plumbi appendat ad alterum vero columna alia qua
 equalitatem curpiat et alia aënis: concipimus modo
 et in igne aënis periculi dumtaxat composita columna
 = a = 100 abduci gravitatis alia vero cum equalitatem

altitudinis, cum magnitudinis à qua eorum volumina
 aliquod terra hanc aijge locum proprium substat aequalis
 plumbi volumina illo altitudo duobus hanc præ gravibus;
 idcirco huius columna gravitas $= b = 100 - 17 = 83$
 $= 111$ enim eam eam primæ aquæ columna respectiva
 gravitas $= a - b = 100 - 100 + 1 - 17 = -16$ et
 composita huius $= -100 + 100 - 1 + 17 = 16$ en
 duobus hanc plumbæ, parvulus diaphanum: Si ergo
 modo illam aquam columna proprio loco existat non
 nullatenus gravitas: gravitas est eam alia composita
 et eam plumbi, et aquæ incum eam hanc massa; eam
 falsissimum est in visibile eam aquam infundimus
 omni proprium eam in propriis respectiva locis
 ponit gravitas plumbi scilicet in aqua q. d. eam
 fore gravem. Verum de his alibi faciemus deo
 recurrit sermo

Lex: V

Gravitas tamen corpora in proprio dimittat astractione
 quod gravitas eam dicitur loco propriissimo: quidnam
 hic eam nomen intelligant Philosophi opus est
 una vel altera definitione decernere.

Definitiones

Gravitas canonis illud est hanc punctum quod circa omnes
 corporis parvi in equilibrio consistunt, gravitas vero
 canonis aijge terra canonis eam ad illud id omnia
 corpora continuo recte linea directionis dicitur
 eam; scilicet canonis eam terra, et corporis canonis

omnes uidentur pueri.

Cor: VI

Quid ergo uel non sit saepe sapienter audire modo corpora in
 terra centro laudqueq: gravitate, eo modo et alia gravitate
 uenit arg: alterum reformationi corporat: eorum cum
 componi canon ad illud graviter puerano puerum est
 hinc effingere, uel fulcrum cenore sic, quicquid
 chian partem componi hinc iude sicut in definitio de
 simi a quolibet, id est: nulla respectu in uita
 pueri: alioqui non in sit absoluta hanc cap ipse
 partem extra cenore componi puerum gravitate pueri
 re, maxime quia componi in dicitur hinc pueri
 uel hinc fulcrum absolute pueri pueri pueri
 ut supponit

Cor: VII.

Quid uero si respectu hinc axat corporis gravitate non in zero
 loco opare pueri hinc animaduertit, ut quodam
 caput eorum pueri hinc descendit facile modo pueri
 hinc uelut hinc de cenore: eorum pueri hinc
 $A = 4$, uelut quicquid partem hinc descendit $u = 6$
 gravitate hinc absolute $AB = 6$ ut manifestum consequitur
 ut hinc pueri hinc pueri hinc pueri $= 1$ in pueri hinc
 $= 6 = 1$ hinc pueri A hinc pueri $AB - 6 = 6 - 1$
 $= 5$ uelut pueri hinc $= \frac{AB - 6}{4} = \frac{6 - 1}{4} = \frac{5}{4}$
 At si pueri hinc pueri hinc pueri hinc pueri hinc pueri
 hinc descendit pueri $AB = 6 = 1$ ut pueri $AB - 6 = 1$
 quod pueri hinc pueri hinc pueri hinc pueri hinc pueri

Sextio

Quic calibratissima quæstionis satisfaciunt nihilicet depper
dicendum non in corpore sed uniformi ut accelerato ut
reperit et prout utraque facere non potest ab eijus claris
et dignitatis idem ex ordine.

Definitiones

Velocitas simplex uniformis una, accelerata aliorum, hanc
tam alia

Uniformis quæ quæ in toto longitudine seu spaciæ sacrum
eadem tempore percurritur.

Accelerata quæ eadem non permanens sunt in cre-
mento, siq; hoc quoque temporis momenta ad id
velocitatis uniformis accelerata dicitur

Uniformis non data, quæ quolibet instanti sui eadem quæ
portione deperdit idem ad nihilat modo ut idem

Axiomata

- I. Corpus in alio modo continuo movetur nisi impediat
- II. Eadem causa æquali motum æqualis operatur
- II. Effectus æstima causa proportionalis
- IV. Corpus movetur non concipimus quin dist: in corpore longi-
tudinis quærit.

Cor: I

Longitudo: corpus in alio modo acceleratur proportionaliter æstima
locum, idem: numerum, seu quantum velocitatis expi-
mas æstima quoque: æstima sagittæ longitudinis

Axioma V

Quæritur ut aliorum qui tempore comparant, et uniformi

191

velocitate longitudinis à corporis ex eorum videtur.
scilicet, ad ipsa, eadem velocitate singulis momentis
repleta corpus paragrasso

Cor: IIIa

Post idcirco velocitatem vicinij corpus tota longitudine sua
ut ipsi initiale omnes momentis velocitatem, quo & in
transitum temporis æquas, quare...

Propositio I

Longitudinis a corporis uniformi ex locutione ducitur
non ab ipso arbitrariè exprimentor productum veloci-
tatis initialis in tota corporis ad eam ipsa longi-
tudinis impendit, patet per propositio.

Quare si initialis velocitatem sit = a , totumque tem-
pus = b tota longitudo = ab

Monitum

Huc quando accendit comparatione in plana geometria re-
solvitur ut hinc piget reflexu atq; hoc itaq; suppo-
sitis de uniformi corporis motu

De Uniformi accelerato et
retardato motu
videtur, quod per

Acceleratus, retardatusq; motus à gravi corporis observari
continuo videmus illa dum liberè descendunt a locis
superius ascendunt, quare autem hoc de cetero.

Axioma

6. Nij gravius agit in corporis directione ad horizontem

perpendiculari

7. Cor. pugilibus descendens continuo operans in capite
gravitatis et coactante descendit
8. Corpus sursum projectum in gravitatem oppositam
et contraria motus sunt superius

Cor: I

Quia (Axi. 2. 7. 46) Gravitas quovis tempore mo-
mento descendens corpori quovis in locis
gradum claris, et idem q. sursum projectum demit
quod (Def. 4.) descendens corporis in locis uni-
formis accelerata, et descendens uniformis
retardata.

Cor: II

Velocitates q. eod. tempore descendens corporis
requis eod. tempore amittit si sursum projecti
est (Axi. 2. 7. 46)

Cor: III

Aequia velocitatis gradus in corporis descensu sunt
temporis ab initio descensus quae fluxerint, pro-
portionalis; et si duo, tria, quatuor temporis
momenta paria duo, tres, 14. aequia veloci-
tatis gradus

Cor: IV

Atq; tria velocitatis corporis descendenti successiva sunt
aqua proportionalia diebus temporis usq; ad finem
descensus fluxus: si corpus duo, tria temporis momen-
ta fluxus adhuc de hinc, et a. tria velocitatis

gradus amittit $\frac{1}{2}$ gradus

Ax: 9.

Si vero gradus, etiam gradus velocitatis dependit de
sine proportionis spatii portiones de quibus velocitatem
conueniantur curvaturae

Cor: 1.

Capitulum. Si autem gradus corpus de initio id longitudinis
curvaturae quod non accipitur si in velocitatem hanc
eadem si hanc longitudinem

Cor: 2.

Velocitatem quae gradus corpus amittit sunt temporibus
suis in initio accipitur proportionaliter.

Cor: 3.

Igitur gradus spatia ascendente corpore / Cor: 4 Ax: 2 6 /
gradus ab ascendente / Cor: 4 etiam de axiomatibus /
et non gradus ab ascendente / Cor: 2 Ax: 9 / sunt in
se ut quadrata temporum seu velocitatum / Prop: 1^a

et Prop: 2^a

Si gradus aq: in descendente sine acquisitione velocitatis ut
supponitur etiam q: descendente maneat ut longitudines
diadematibus.

Quia corporis velocitatem primo temporis momento de scan
dena ipsi et de velocitatem ultimo momento de corpore
acquisitione aequali est, patet fit spatia huius duobus
Curvaturae momentis / Prop: 1^a / fore etiam aequa
lia. Igitur si in descendente sine acquisitione velocitatis
= a, et a totius velocitatem ascendente corpore

Dependunt si corpus in utroque longitudine in
 progressu sua motu diuisione = 46. si spa-
 tium duo illi ultimi ingreditur = 1. diuisi-
 si totus diuisionem descendendo excurrunt
 = x, ascendendo = z sequitur cor: 170.
 Axioma 9. pro descensu = 1. x :: 6. g 66
 pro ascensu : x :: 66. g 66 idcirco
 1. 1 x. z. At 1 = 1 idcirco x = z

Prop. 13a

Igitur corpus quod est in descensu sine acquisitione velo-
 citatis suae praeuincit quod ascendendo longitudines
 excurrat omittit quod descendendo aduenit,
 quia descendens corpus ad approximationem uel
 uelocitatis gradus requirit primum tempus
 neque quia primo tempore momento ascendens uel-
 ocitatis gradum unum amittit, aut spatium. Hypo-
 si quod corpus aequale spatium Hypothesis 1a. non amittit
 20, idcirco in altera propositione
 pro descensu : 1. x :: 66. g 66, pro ascensu : 1. z
 :: 66. g 66, propterea x = z

Cor: 1.

Quare tunc positum aequali spatio subiecto ex cursu descen-
 dendo, ex cursu ascendendo non ex cursu neque ascen-
 dendo inferre licet Cor: 1. At x: g 66 corpus sursum
 praeceps dum taxat longitudinis dimidium
 hinc quod totum uniformi praenante uelocitate sursum

1. ut amovet: ideoq; si unum projicere in prae-
 cibus = 6, ut unum ad velocitatem aequali ratione
 tollenda apud = 36 spatium ab aqua descendente corpore
 vagante erit = $\frac{1}{2} ab$
 (ov. 11).

App; hinc qd ex Geometricis patet ille Mathematicus
 mos, cum ascendit cum descendit eandem longitudinem
 tunc opus trianguli triangulo ABC

cuius AB altitudo omnis intra in tanta diversitate
 vero BC omnis in tanta diversitate acquisitione velocitatis
 gradus universales: si a ac basi parallela est velocitas
 primo in tanta A a acquisitione; b b dupla ipsius motu
 qd d est in tanta d velocitatis acquisitione B b tripla acquisitione
 ac qd e velocitatis tripla in tanta e acquisitione; totum trian-
 gulari spatium ABC a gravi motu momento con-
 fectum spatium exhibet: Triangulum 1 spatium
 p. in tanta emersione; rectangulum 2 spatium 2.
 momento ab uniformi velocitate (H. 1. pag. 100)

1946

40, spatium in up ratione gravitatis. Rectangula, et
spatia exhibere ratio in omni velocitate uniformi
percurritur, et trianguli, spatium in up
ratione gravitatis, ratio hoc in omni emersum.

Cor: 111.

6 + Spatia a descendens capere ex uera secundum in pa
nium a uera rationem seriem excurrunt, et d. g. r.
diora ab ascendens decurrunt

Primo enim in up ratione / Cor: 2. prop. 13 / unum spatium A
B excurrit 2. velocitate primi in up ratione, acqui
situm atq. uniformi de ratione dupli ipso A B sui
licet B C, atq. etiam rors velocitatem acceleratam
gradum spatium $2c = AB$ in up ratione dupli uni
forme velocitatis duo in up ratione 2 acquiritur quatuor
primo A B equalia excurrunt spatia c et uerumq. in
up ratione gravitatis nimirum $4d = AB$ igitur in
ratione gravitatis spatium $= 12. spatium 2 + 1 = 3. 3.$
 $4 + 1 = 5$ quare patet propositum 145.

Lemma

6 + Spatia ab uniforme velocitate divergi componit emensa sunt
ingrunt corpora quae illa ead. corpore gravitate metis
2 + si velocitatem = A. excurrunt spatium = B corporum clonum
= p. b. spatia / prop. 1. / quare A B, et a b,
id est ex geometricis $a \cdot b \cdot a \cdot b :: 1 \cdot 2$

Problema

Invenire lineam a gravis directione ad orizontum incli
natae projectionis descriptionem.

Corpus a directione projecti duplici motu tria regis sive rectis
 perpendiculari quo supra Horizon est alterum et horizontali: p.º motu
 / cor: 4: Ax: g / spatia quæ sint ut temporis quadrata si
 motus ab uno / (summa) horizontalis spatia quæ sint ut tem-
 pore

Si motus D dicta directione projecti sit A punctus summa
 pilæ elevatio dum elevatur in A perpendiculari spatii
 CA et horizontali DC occurrat: Ducez ex A ad horizon-
 talem DI perpendiculari AC, duciteq; p. A parallela
 AG ad horizontalem DI: ringamus modo ducendo spatia
 duobus temporibus partibus a corpore p. gravari, inde palam est
 corpus prima temporis parte horizontali DE dimidium
 occurrere, et perpendiculari ex puncto F ad G arcte
 portione EB = CF ducta ex B ad Horizontalem par-
 allela BF in fine 2 temporis partibus dimidium alterum EC
 horizontali lineæ, et idemque altitudinis seu spatii FA
 = BG; propterea lineæ duobus temporibus excurrentes totæ spa-
 tium CA ut spatium AC, et AF sunt / cor: 4: Ax: g /
 ing se ut temporis quadrata, et tempore ing se / (summa)
 ut spatium CD; AC = BF horizontali motu excurrente
 Ergo lineæ AC et AF sunt ing se ut quadrata tempo-
 ris sive correspondentiis horizontalium CD, et BF
 quæ sunt extrema B, et D in uno a se congruo corpore adin-

get idcirco si puncta B & A iungantur linea, hæc curva erit, et q ; ipsa parabola dimidium dicimus hæc huius curvæ linea proprietas est, ut ratio rectæ AC , et AF quas abscissas dicunt non constet, habere ut induplicata sine ratione horizontalis lineæ DC , et BF quas ordinatas vocant, seu ut se se respiciant, quoniam utro se se carum ordinata et quadrata

Corpus A aequali additq; tempore quo id est horizontalis spæti CD fuerit amplexum percurrat $CI = CD$ vi gravitatis descendit, et descendendo ad D spæcia excurret / prop: 2: ut reliquum idcirco parabola dimidui, et propterea projectum obliqua directione inagrat parabolica linea describit

Corollarium

Si corpus directione horizontali parallelâ projectum conueniat evidens est posse explosivâ vi gravitatis idcirco sum descendit parabolâ dimidui et dimidui ABC tractu

Monitum

Hæc igitur corpus pice ferri arbitrarî fuerit si quis per medium descendat profecto et in eâ spæcia rone senting se ut tempore quadrato: huiusmodi dicitur

minus longe est medii resistantia quod quo instans velo
 citate gravitatis acquisitam imminuat; propter ea q;
 temporis velocitatis spatia descendunt corpori impo
 nitur: quare si medii puta aeris resistantia a se invicem
 tempore constaret procul dubio descendunt corpora impadi
 ta spatia inter se forent ut temporis quod dicitur / prop: 13
 Cor: 1: 2: 4 / id est: 1: 5: 25: 5: 25 temporis momenta
 descendunt corpora omnia & quoddam spatium 2° equa
 lia quatuor novis 3° q; quia velocitas aucta
 corporis; superficies major tempore aeris resistantia a propo
 sita descendunt corpore omnia spatia omnia 12° temporis
 plures: quatuor, 15: plures: novis q; quomodo sequenda
 tabula sit compertum: cujus prior columna exhibet
 12° temporis, altera spatia medioplane excursa 15°
 deniq; spatia vacuo excurrenda
 tum in plano tum in vacuo ratione tabula

1		14		15
2		54		60
3		117		135
4		200		240
5		300		375
6		414		540
7		539		735
8		672		960
9		810		1215
10		950		1500
11		1090		1615

non

Cor: I

Igitur ex hac tabula est: exactissima offert experientia auri
dum inferimus auri 1000 annis camp 150 usque ad con-
dum corpus mobile quod tunc amplius non accelerat,
immo ad aequalis velocitatis pervenit. quod pro facto
in nostra tabula undecimo minuto 10 contingere
specimus quo auri 1000 annis velocitatis capon
aquisitione gravitatis ratione omnino aequalis diffe-
rentia signis velocitatis ingreditur decimum secun-
dum $1000 - 860 = 140$, et differentia 12
supra decimum 1000 ± 140

Cor: II

Quem vero cum corpus minus ceteris partibus
minorem rationem habeat ad corpus majus
est: illius superficies ad huius superficies quod in po-
tente inficitur majus auri minori corpori re-
spondet: quod majore, proindeque corpus minus
citius sua acceleratione amittit.

Cor: III.

At non idem citius corpus minus ad accelerationis ultimum
perveniet quia immo eadem: etenim sine aequalitate
minis est figurae duo corpora A, et B quorum majus
 $A = 4$ alterum vero B minus $= 1$ in plene medio puta
aure dyantant: sit auri aequalis voluminis ab-
soluta gravitas $= 3$ soliditatis autem $= 1$
Idcirco absoluta gravitas corporis $A = 4 \times 3 =$
 12

ut et corpus $B = 2 \times 3 = 6$. Respectu tamen
 illius A qua perpendiculariter descendit $= 24$
 $- 3$ atque huius $B = 6 - 3$. Igitur A deorsum
 feratur primo temporis instanti velocitate
 $\frac{24-3}{A=4}$ et B velocitate $\frac{6-3}{B=2}$. Porro autem quia
 corpus B licet sub equali volumine quo corpus
 A , tamen considerabilis pars seu maiorem ha-
 beat superficiem, et maiorem resistentiam
 per hanc solum est, idcirco citius corpore A ad
 aequabilem uniformemque velocitatem in sua
 descenda longitudine pervenit.

COR IV

Atque hinc rectè autumo inferre, cur auri pulvis
 aqua innatet quamvis superando ipsum maiorem
 possit specifica gravitate.

COR V

Decerno si mediæ resistentiæ velocitatem idè adæquat
 ut quantum in seae gravitatis deorsum gravitanti
 lig, tantum pellat eorum, tunc cum ad eam ip-
 sam resistentiā pervenerit prorsus quiescat.

COR: VI

Igitur quiescant quædæ causa corpora, et huiuscan-
 tium immobilis consistat; non enim immobilitas
 gravis concepimus, quin et immobile omnia
 existant.

quæ puncta, quæ in eadem adnumeramus,
cogitamus. Ea propter siue toti corpori, siue
demonstrato corpori eandem viam beatam, qd dicitur
meum, opponatur, nunquam corpus desce-
ndat.

COR VII.

Porro autem centrum descendens ea semper impedit
viis beatam, quæ directionis lineam pertranscat.
Beatam non aliam, si quando deorum ferat corpus
descendere rectam valet, quomodo conuenit deus expe-
dit.

COR. VIII.

Quem quoque Bononiam, et ad Pisanam ducit quemvis in-
clinatam viam beatam eandem ipsam inueniunt. Beatam
non corrumpat, nec corrumpat tali per se viam viam
beatam. Hæc quoque gravitatis passiva mirabilis effec-
tus consideremus, modo ut gravitatis totum ut
motum expedianus, causam passivæ gravitatis refer-
re tandem quæ nos in prædictum est, qd: propterea
activa gravitatis nomine circumscribitur, cuius sit.

Definitio.

Activa gravitas est Dei Omnipotentis actio, qui quibus
dam iam expositis legibus corpora ad centrum
trahit movet.

P. 1. Defia. Activa gravitas est ea Omnipotentis ac-
tio, si causa unica efficiat sit passiva gravitatis,
atque

Atque ita est. Ergo I. Prob. min. Actio Dei Omnipotentis est efficiens, unica passiva gravitatis causa, si motus sit vel sit corpus passiva gravis, et motus ipsa non alio quam de Omnipotentia virtute trahat originem. At passiva gravitatis est motus, motusq. ab Omnipotentia virtute de rursus: a sua unica causa trahit originem. Ergo actio Dei Omnipotentis est passiva gravitatis unica vera Physica efficiens causa.

Confirmat. Activa gravitatis est Omnipotentia actio, si nullum aliud ut appetit, vel attrahat, vel impelat corpus passiva gravitatis quod efficiere est nullum aliud potest. Ergo I. Prob. min. Appetitus non sufficit si corporibus non iungit. Non iungit, ut non quantum ipsorum refert indifferentia sunt tum ad motum, tum ad quietem, Ergo appetitus non sufficit.

Uacqueq. ad passiva gravitatis confertur nec si gravitas si passiva aeris adhuc super sit quaequanda causa agere potest. Ergo I.

Cuius porro gravitatis causa materia subtilis materia quae refertur non subtili materia est corpus. Ergo passiva quidam gravitatis Prob. long. Omnia corpora etiam ignis ipsa per se Cartesianis absque gravitate Ergo etiam materia subtilis Quae nunc causa huius gravitatis? Fortassis abstractio Newtoniana. sed mirabili mutua illa corporum attractio nihil tendit est ad: passiva gravitatis. Ergo adhuc super sit attractio huius investiganda causa.

Confir.

Confirmat ultimo afficere, qui unius talis sit unius talis
causam tribuere necessum est: aff passiva corporum gra-
vium unius talis est Ergo passiva gravium unius talis
causam tribuere necessum est: Ergo nec metaphysice Philo-
sophi afficere ut abhorrere habere non solum materia
natura et virtute, sed etiam illa omnia causa
sunt: Ergo omnia omnia actiones, si leges, non ver-
bo ipsum sunt.

Sic 1° iuxta sensum hanc inexplicabiliter omnia reddi-
tior auri de quibus q: lumen sub equali inho-
mine proportionata, et velocior maxime auri et portio
nisi q: minima de quibus abest hoc igitur est primum
Resp: negando maj: ut patet ex: 7^a 2^a definitio n^o color:
et motu superioris

Tunc talis est talis inexplicabiliter prout est de quibus supra
viam accelerandi Ergo

Resp: neg: ant: et enim ab optimo providentissimo crea-
tori parca leges ut quovis temporis momento nobis
accelerando, manifeste sequitur sibi illa leges necessitate
libere providentis quovis temporis momento renovanda
actionis suae ita tamen, ut actio subsequens prioris
glidat, sed de novo accedente illa hanc in figura sensus
nisi illa communicationis motus leges et ut tamen de
omni re vel impediant

Sic 2° Ignis semper agens est, ergo ignis non est passivus
Ergo omnia corpora passiva non gaudent gravitate

Legi propterea corpora omnia uniusmodi gravitatis
sunt omni potestate de actione referimus.

Resp. d. 10. Ans. igni semp ascendit quia gravius est corpus
suum pellit corpus concedo quia nullatenus gravitas
Mag. Ans. qd. primum d. hinc quo conequari non est, res
pectiva gravi concedo, absoluta vero, qd. aliter d. hinc
quo conequari possumus, respectiva non gaudet aliquan-
do concedo, respectiva semp et obligando absoluta vero
concedo. Ans. ultimus: d. hinc utro patet scilicet
de definitione, et iuxta corollaria consideranda: in istis
legibus propter naturam sua ininvicem exigantur scilicet
d. 10

Resp. 1.º negando sup. siquidem corpora nec ascensum nec
descensum exigunt quomodo nec motum potius, vel quicquid
Resp. 2.º negando istam prop. si nomine ininvicem exigen-
tia periphrasim, ut loquimur aliter ista naturalia
quod contra ordinem uniusmodi, gravitas leges a sapientia
divina continere sancit, accidit eorum natura, absolute d. hinc
prohibet descensum corporum leges naturae si ea ipsa sic prohibet
et eorum rerum ordinem igni aere ascendentes quomodo
modo d. hinc ipsa, hinc utiq. qd. contra ipsas leges res-
tricti prohibet, sub ea nemine conditione, ut aequilibrii
communicatione non leges corpora attendentes, ut d. hinc
respectiva gravitate d. hinc, quae si aliqua sanxerit,
et aere de locis aliqua de corpore ferat si nulla quicquid
natura, qd. si nulla minus qd. ascendentes: acquirit igitur
in potestate infirmitas ut leges hinc gravitas ascendentes

tunc legi. Sed si conformis propriis, unde. A videtur
 ut non committitur in se ad exigentiam naturalem
 non fatetur. Descendat ergo per aera deus naturaliter descen-
 dat, ascendat aqua naturaliter ipsi descendat, lava
 ascendat ignis aer naturaliter ascendat: ascendat et
 convinctio vilius reserice legi. A si si quomodo
 correat corpus, et Philosophi et vulgus animadvertunt
 non turpiter frequenter deo appetitum exigentiam videri
 si oculorum qualitate nomine ino. naverit.

dicat 1°. si quidem ignis accendit et ascendit major
 hac corpora dispersa nec pyramidalis sunt et ignis
 est, et coloris et arietum major, et corpora dispo-
 nit, et pyramidale sunt figura. Ergo
 Respondeo: maj. p. et ait. Sed major ignis coloris
 quod tamen inficiatur non nulli ut dicitur. A tamen
 quia major habet sufficientem majorem arietum
 tamen patet quomodo ista sunt figura. A tamen
 in aqua indubie comprobatur.

2°. Quia licet corpus accendat ignis non digne
 propriam maximam videtur. A tamen per se putum
 affectu rationis major operationem idcirco quia ibi que-
 ritur dignitas, cum iam major operationem habet quia
 qui caretate non digne corpus.

3°. Quia si absolute legi sunt ignis nequaquam
 pyramidale figura obtineat quoniam quia si per
 inae recte omnium brevissima et ibi sunt et non
 proprium circumpharandis punctum citius

propararet, quare ea falsa Hypothesi convexa potest
fuerit sufficiens: est Pyramidalium potius pro se pro
quia cum pro inferiori superior attingat sit, hanc
etiam potest illa mobilior, proindeque levior, ad ob
aeris ambianis pressione ad ascensum velocior,
si qua velocior angustius excurrat spatium ad
inter propter fluentis aquae quae in angustissima
reducta spatium velocissima excurrit licet se
gnetius amplo dilatato fluant.

Quod autem superior ignis pars inflammator sit
satis est inferioris partis sublividum colorum
ad rem aduersum, quam in laevely ab elicio, seu
signo cruciatu non in ista est, est successive
dumtaxat accendit non abjere tribuimus

Cetera, quae opponuntur dic Philosophi conuenientia
consulto omittimus cum quia nihil novi pro se fa
runt, tum quia ex dictis definitionibus et alijs quae
Cordarius facili negotio reuocandis querens. Ca prop
ty non inuicibile fore autem potest inuicibilis ratione
corporum omnium gravitatem etiam quocumque in lo
co facti fuerimus, tum solidorum, tum liquidorum
corpore et quilibet, tum aequilibrii modum, quo
vimodica quiescent maxima corpora sustineri.

Facultatem cum potest quae materiam circa hanc ver
sant staticam appellant, est cum circa solidorum
aequilibrium est occupata deorsum Hydrostatica
vero cum circa liquidorum.

Igitur

Igitur statica fundamenta iaciamus, quam duas
in partem divisa opera praeiungimus, et a
propheta.

Statica, Prima Pars, nimirum De Geostatica. Definitiones

- I. *Machinam* eam dicimus, quae ad movendum, sive
neadumod corpus utimur
- II. *Potentiam* autem illam, quae vi sua movere,
sive neptinere valet
- III. *Potentia* vi duplex absoluta una, relativa alia
Absoluta quae se sola in pondus agit, relativa
quae non nisi machinae praesidio; haec quoque proprio
magis nomen momentum dicitur.
- IV. *Lineam*, quae iuxta potentiam corpus pellic
eius directionis lineam appellamus; Quia omni
potentia directione Horizontalem perpendiculari
continuo nititur; ea propter perpendicularis.
Linea ponderis directio non recipitur.
- V. Ex duabus, vel pluribus potentibus movimen
tum resultant, dicitur movimantum com
positum.
- VI. *Punctum* in quod potentia agunt, ut aliopro
moveant resistuntia praesentem dicunt, quomo

Do in clavo, uel in uirga AB

clavo affixa, uel in corpore P punctum D, in quod
R, et S potentie opes funium uirgum agerentur.
VIIa. Duarum potentiarum R, et S circa unum, id est
punctum D trahentium quibus cum resistentia D
equilibrium dicitur

Corollarium

Utriusque potentiae R, et S

Directionibus contrariis punctum D liberum ut
gerens in equilibrio constitutus considerabimus.

Axioma Ia

Punctum, quod pluribus potentis uirgum accedat, poten-
tiarum, seu uelocitatis, seu directionis sy-
ntaxis necessarium est.

Corollarium

Itaque punctum D duabus R, et S a eodem puncto
 harum duarum R D, et S D directionibus, veloci-
 tatibus, et motibus nris ita obsequatur, ut illa
 cum vi compositionis in hatur.

Axioma II.

Duo quocumque duorum quantitatum sunt in se utan-
 tia.

Corollarium I.

Duo aequalia corpora, vel corpus idem aequali tem-
 pore diversis si motibus velocitatibus a eodem
 excursa spatia velocitatum rationem servabunt.

Corollarium II.

Eandem velocitatem rationem servabunt corpora
 seu corporum motiones.

Corollarium III.

Igitur quantitatem, quae ad velocitates exprimenda nata
 sine exprimendo quoque duorum aequalium corpo-
 rum motiones, et excursus eodem tempore lon-
 gitudines.

Propositio I.

Si punctum a duabus agatur velocitatibus Vu , ab
v directione ac , atque a b , u directione a b .

Punctum hoc ob compositum illarum veloci-
tatem non movensurum Diagonali Parallelogram-
mi inscribitur, cuius AB , a c latera velocitu-
tum directionem exhibentia velocitatibus suis
proportionalia scilicet $ac.ab::V.u$

Quia a punctum duabus non oppositis agitur
eodem tempore duabus a c, et a b directionibus
simul obsequens à suo loco recedat, duas autem
longitudines ac , et a b = cd aequali tempore
his directionibus excursum sunt inter se ut sunt
velocitates, nempe $ac.ab=cd::V.u$

Igitur punctum a à suo loco recedens diagonali
 Ad inscribitur, in qua continetur eam proportione
quæ est reperta, scilicet $ac.cd::V.u$

Cor. I.

Ex proprietate Parallelogrammi huius duo latera poten-
tius seu velocitates proportionalia sunt Diago-
nali motus compositi iter, et manerem continet
cum illius, tum à puncto D exercita, ratio anni.

Cor. II.

Quare si loco clari vel pondantis alia fuerit D Galli-
gati in puncto D quam potentia E trahat, dia-
gonali DA directione atque in qua aduenit
qua potentia R et S' in se habent, ut ad com-
paratu potentia lateris ipsa eadem diagonali DA

inter hasce potentias erit æquilibrium, et hujus
tertiam potentiam directionem lineam per D reliqua
rum potentiarum concurrentium punctum tangit.

Corollarium III

Et cum quam libuerit in æquilibrio constitutum
potentiam resistendam mutari finge concepiam
mus, idcirco et diagonalis vicarij parallelo
grammi, cujus latera reliquis potentijs sint
proportionalia quare...

I. Si C resistendam præ se ferat parallelo
grammum est EF.

II. Si Q parallelogrammum erit AI productis
lateribus ED usque ad I, ita ut $DI = FA$ atq;
ex F ducta FI parallela, et æquali ipsi DA

III. Si denique S parallelogrammum erit AH
productis lateribus ED in H, ita ut sit $DH = A$
 $E = FD$ ductaque EH parallela et æquali ipsi
DA. In his igitur tribus casibus potentijs ædæ

Directionis rursus, et viri quaguisdam quos
lingu nihil prohibet exhibere.

Monitum
Interim modo poteriamus nomina nobis placere
intelligere diffinitionum, seu lineamentorum portionum
a puncto commune concurrens. D. ipsi viri by pro
portionalis, qui sunt parallelogrammi latera, et
diagonalem exhibere.

Lemma
Equovis punctum D. Diagonalis AD

cujusque parallelogrammi rectis EF, et EG per
perpendicularibus ad latera AB, et AC, quo opus
fuerit produca, huiusmodi perpendiculariter
recipere, ut latera scilicet EF, EG :: AC.
AB.

Ex D in eadem latera perpendicularis DH, et
DK excutens triangula HBD, et DCK simi-

276

Sic autem, etiam anguli K , et H recti, angu-
 liqua externi G , et B interni HAK equalis
 similia quoque sunt triangula AEF , et A
 DK , AEF , et ADH . Igitur $DH \cdot EF :: A$
 $D \cdot AE :: DK \cdot EG$, idem $DH \cdot DK :: EF \cdot EG$
 At $DH \cdot DK :: DB = AC \cdot DC = AB$. Ergo
 $DH \cdot DK :: AC \cdot AB$

Corollarium

Sic a invariatio AE dychnagically

erunt EF , et EG sine oppositionem angulorum
 EAF , et EAG quos potentia R cum ruy-
 tione A lineae efficiunt.

Propositio II.

Potentia R et S cum clavo, vel pondere,
 vel potentia alia aequilibrata sunt in
 fer se, ut angulorum RAD , et SAD
 sine scilicet $EF \cdot EG :: AG \cdot AB$ patet

de superiorum communis propositio

Fig: 9

Corollarium I

Proposita ad potestatem utramlibet vel ut **R**
ad Fig: 90.

ut sine $\angle F$ anguli RAD suppleatur anguli
 RAH a duobus potestatis facti ad sinum $\angle f$
anguli CAD facti ab altera potestate P , ut

216

diagonali CA resistens linea; Patet hoc
posito. Potentia S velut resistens ex cor:
3° casu secundo propositionis p^{te} quare et
potentia S. P. et bini anguli DAR et
tanti potentia R ad sinum anguli EAH
hoc est ad sinum anguli supplementi CAH
et ex Corollarii 1° casu 3° propositionis p^{te}

Corollarium II.

In unum potentianum R, et S angulicam
resistentem linea DA cum acutioris comagis
resistentiam, seu potius resistebunt, adeo ut
si anguli infiniti acuti hoc est fuerint
recti paralleli, et potius, seu altius
potentia contra reliquas R et S summa
vini reliquam potentiam aequat. In
angulum enim RAD = DAE, forte infini
ti ob triangulum, ideoque duo latera vel
potentia BR, et RA diagonali DA congruant
cum resistantia magnum, scilicet ipsi forte
aequalis.

Corollarium III.

Quem vero directionibus laud quas: parallelis
potentianum summa scilicet AR, et RD
reliquam DA cum semper excedat mani
festo sequitur ipsam non parallelam trachio
nem ad maiorem vim contra resistantiam,
vel potius excedenda conferre.

Gordianum IV

Secretary R. W. S.

Fig: 11

potentiam angulo existente obtuso, cum sup
plementi angulus $\angle A$ minor sit, idcirco et sine
minor et minor diagonalis DA sit non nisi pon
derij minimum a potentia sustineri ad ob
tusum angulum $\angle AR$ infinite obtusum fiat poten
tius scilicet una contra aliam diva contra
handibz, tunc supplementi angulus, et quique
sine, aequa eadem diagonalis DA utriusque
non exhibens nulla erit.

Gordhanium V.

Ba propt nullum contra resistantiam concipimus
 plenarium momentum, utique idcirco, quia
 pondus a tot infinitis parvis resistens nullus
 est. C. II. VII.

Corollarium VI.

Corollarium I.
Sed quia dum quavis immensa potentia
aequali vi extrema & ceteris quibusvis ordinis talis
trahentibus suam partem cui expanditur, funis
siquidem gravitas nulla affertur resistendam

220
 nemini debet a Diagonali, seu anguli sup-
 plimenti potentiam vim, quae gravi-
 tatem in fune medio non nullam
 gubet efficiat.

Corollarium VII.

Eadem porro ratione ponderum immensum P

Fig: 12.

13.

14.

libri superius quamvis exigua potentia puta
 R, quae sit unius digiti, è sua per-
 pendiculari directione amovet hanc positi-
 onem.

De Troclea.

Sit Orbiculus LK cum circumducto fune
 circa suum centrum rotabilis, sitque
 vel clavis A appensus ut in Fig: 13 et 14

ita, ut funis extremum unum à potentia S

Fig: 15:

Fig: 16

Fig: 17

quævis directione SI quæ voluit, alterum
vero ab appeso pondere R dirigat, vel ipsi
eisdem orbiculis sit appensum pondus ut in
Fig: 15. potentius ita S et R quæcumque di-
rectione funis extrema traheantur; vel
eius funis denique, vel eius funis extre-
mum unum clavo R alligat, alterum
vero à potentia S trahat, ut in Fig: 16, et

17.

Ut autem æquilibrium digressas præter
operis est animadvertendum funis SI et RK

nan

orbiculi tangentis duas in punctis I, et K
præsertim, quæ tamen in puncto A / Fig:
13, 16, et 15 / concurrant orbiculi centro
directionis linea AD interim pertineant,
itaque bifaria RA sagittæ dividenda
Hinc palam fit potentia trahentis S / Fig: 14, et
14 / necessario vi agentis pondus R naci
sano fore æqualis, et æqualia omnia para
llogrammi latera, cuius diagonalis DA
representat exprimer, quæ proinde ad potan
tiam R et S utrimque vis utriusque RAS
velut supplemæntum ad sinum anguli RAD
vel SAD

Hic dicta cordarum a. et q. proportionis æquæ
figurae 13, 16, et 17 Hypocysi non piget
referre, quæ potentia subtilior est per
tota directione RK pondus trahens ut Fig:
14, et 17. exhibent.

Extra parallelas hanc directiones vias in S, et R
pondere. P contritus majoris fuerit, quantum
tamen una æminuit R pondus dimidius
reliquet autem altera potentia S superat.
Orbiculi ut in Fig: 13, 14 confert pariter,
et rem pondus semper æquandæ potan
tiæ, ut nylincat, idemque ipsum super
gradi, et elevat. scilicet autem ut in figu
ræ 16, 17 Hypocysi configit, siquæ pondus
deni

Sicut demonstrat dimidium potentia S. ydinet.
 Dimidium alio modo R. ydinet.
 Hinc plerumque orbiculi constanter tra-
 chentur.

ad invicem quae minorem in modum potentia
 trahant momentum adjuvare adeo, ut vi
 modica ingensia pondus quiescat suspendere
 atque abducere, quomodo in Figura
 ista videre est.

De Plano inclinato.

Superinclinatum planum H G K sit A
 corpus ab R potentia iuxta quam vi
 directionem R A trahente suspende-
 re. Caput hoc duobus potentijs corpus
 agit.

224

agitur, quantum una orizontali RA direc-
tione trahit alteram rem AC

Fig: 20.

21.

Si igitur concurrentibus potentibus corpus diagona-
lem parallelogrammi, cujus latus AB
ad AC trahentibus viribus sint proportio-
nalia dyentibus, quia cum corpus super in-
clinatum spatium HGR in aequilibrio
corpus sit supponimus, palam fit planum
ipsum compositum diagonalis AD directioni
obtare, ideoque perpendicularis AD lineam
superfici HG id est D in AD situm, corpus
que in plano pressuram nullam, aequa est
ad virium alterutram puta R et habet
ut anguli QAC sint valentes suppl-
mentum ad anguli CAD sinum.

Poter

Potencia R ad pondus ut sine anguli CAD ad an-
guli sine RAD

Cum sicut omnium major qui angulo AD quoad
conangere sit sine totius angulo tamen exigere
et recto, cumque totius huius anguli sine pondus
exprimat manifesto consequens (Fig: 20) potest
hanc directionem RA inclinare superficiem B
H parallela fore minimam ad pondus quod in
hanc valeat, maximum.

Extra eandem directionem parallela directionem major
potencia exigeb, qua magis a parallelo mo va-
let, sine ipsa eadem potencia pondus semper
minimam quibet sustinere, sine siquidem an-
guli RAD pondus exprimat semper minimam
Porro autem (Fig: 21) duobus modis parallela directio
sine immutata potest conangere valnemica
si fiat angulus RAD.

Fig: 21.

226

recto major vel fig. ii. recto minor.

P.º modo si fiat patet RAD angulum ad id posse
aegre ut directionis potentia linea RA cum
recta AC directionis pondere coincideat, et tunc
ut a quolibet potentia seruet toti pondere quae
linea capsum est.

Modo altero RAD angulus fig. ii ad id aequum
potest efficere ut linea RA, cum recta AD coin-
cidat, si hoc accidat quoniam iuxta perpendiculari-
tatem plano GH directionis AD potentia traher-
et infinita, corpus tamen recta non requirit,
cum enim duabus viribus AC, et AD pun-
cto A concurrentibus agat diagonaliter ut dicitur
enibet, quae iuxta ad lapsum sibi nulla in-
ferit resistentiam. Dig. a. no. 1. Denique ut
parallela directionis plano GH potentia R
trahit, Triangulum HGK simile est trian-
gulo BAD, vel ACD, coequi anguli GKH
et RAD recti, coequi AR et GH parallela
anguli H = h angulo B aequas, idcirco et reliquae
Et reliquo AD B: Caput AB. BD
= AC :: HK. GH et AB. AD :: HK.
GK minima potentia est ad pondus in pla-
ni HK altitudo ad ejus inclinationem GH et
potentia ad plani resistentiam, ut ipsa res
planitudo ad ejus longitudinem
GK.

De:

Sit circa clavum C volubilis forma virga AB
 cuius ab extremo A pondus R pendeat, ex-
 tremum autem alterum potentia S quomodo
 eam trahat ita tamen ut eam ktuas equi-
 librium. Per Ipnochlyon seu fulcrum
 atque pondus, potentiaque directionis con-
 cursum E C D tunc, per faciem inde par-
 tallogrammo diagonalis C C D resistens pro-
 refert lateri EB potentia AE vero pondus
 Iternis potentia potentia ad pondus, at sine
 anguli N C D ad sinum anguli B C D, seu
 ut distantia CA ad distantiam CB atq.
 fulcris resistens ad potentia ut sine an-
 guli N C B ut atq. supplementum ad sinum
 anguli N C D.

Porro

Porro autem potentia directionis immutetur
ita, ut directionis pondus et potentia fiat ac-
rior angulus inter in H , servato tamen equili-
brio, eademque potentia potentia $HL = IH$
patet quod constructio NH & GB parallelogrammo
adducta HBC diagonalis, eadem invari-
ta potentia erit major pondus, neque tamen
quod major latere NH latere NH , seu quo ma-
ior sine anguli HGB sine anguli HLI & D , que
ut si potentia directio

parallela conservatur directioni pondus poten-
tia ad pondus aut ut distantia AC ad distantiam
(B), dantur quo distantia potentia a fulcro ma-
ior distantia potentia a fulcro major distantia
ab illo eodem pondus, et major potentia momen-
tum in pondus, scilicet potentia directionis
Orizontis perpendiculari trahantur, quo non motiora

fulcrum ad maiorem potestatem inclinabit
Sicut (23) referuntur ad tria ut contingunt: sed
enim in primo ut dicitur quod adest in potentiam,
et potestatem reponit 26.

In secundo potestatem mediat in potentiam et fulcrum.

270

On 3° potestas in hoc pondus et fulcrum
constituitur: P^o et P^o genere me
nifici potestas adiuvant. Propri
me.

Ad primum recte gant

refertur Potestas ita dicitur in qua fulcrum
in hoc pondus, uel apparet pondus, et spo
dantia sua me. Itaque uicem diuinitate
a fulcro, et magis pondus patet.

Itaque foris, quae quod longiora manebant
siconcedantur a validiori neque praeiit, et dicitur
Itaque in Penitencia, cui in Acta dimittit
sae Ciliis. At fulcrum dicitur pondus in
non a fulcro tota ciliis radii sunt ex
longitudinem dicitur, potestas autem tota

dione cylindrici radii dum axes longitudinadi
 hunc 30.

potencia eorum tota radiorum DG, DS quodley
 talay, vocant longitudina.
 2^a gaudij vicem praeferunt vni, et animalis maxilla
 3^a porro gaudij vicem exhibent animalis mecha
 quomodo omnia primi videntur illi Medico
 docui Do. Alphensius Bonelli demonstravit
 Monitione.

Tamen non, quae expositis principiis innēbuntur ma-
 chinae, manifestā potentiam adiuvantē, extruunt,
 Praeceterum, aminent plurimum orbiculōne corporū
 nimirum Duobus, et proprio magis nomine
 Polyspastā, Helicā, seu Cochleā. Tandem videri
 Cūctisq; hanc machinam praevidentem
 Quae carere quicquid potuit ut hinc alia non
 et nescire hae principia, et alibi hōmōm
 eā proportionē

Quae propter nos qui vniuersi salutem apprimēda
 ximus, quicquid Philosophia timēdū inter
 rare necesse habemus consilio omniū meo-
 positionem machinam explicatōne, inno-
 si nos huius facultatis amor, et studium ma-
 ius ardentiusq; tenet ad novā Doctrinā
 Vagnoni Mechanicā methodū, et
 hic et nos sacrificemus tēpore
 tenet.

De Hydrostatica

234

Definitiones.

Hydrostatica ars est liquidorum locumque equilibrii.
Liquidum corpus id intelligimus, cujus minima, in se ipsa, per
hinc inde leviter, nec non unum alio puncto se se summa
aut tangunt.

Axioma.

Grave corpus continuo nititur descendere, propriamque gra-
vitatignem in subiectum corpus exerit

Corollarium I.

Quia propter palam fit ex secunda definitione, et Axioma, liqui-
dum non posse non a se ipsis superiorum superficiem
a horizonti parallelam: etenim altiora aqua puta
vergetur M altiorum particula cum perfecti libere, ad in-
feriora vergetur N descendens, itaque ad libellam forma-
itur, nec redditurque perficere, et tandem proaeque
necesse, ut una aliam particula hanc supercedat,
scilicet ad libellam se se componat

Corollarium II

Porro autem ex dicta superiori superficie liquidi conformatione non ab iure putamus arguere, ipsius motu liquidi perfectum aequilibrium, quod nequidem est: nam particulae ex oppositis in fluidis conrignas liquidi, uellicatae columnae PQ, DQ, QDKR, RKL, S & aequalitate omnes gravitates saepe mutuo sustinere conitatur; alioquin a graviori columna laevior supra libellam elevata fluisset, idcirco elevata se fluisset: praeterque contra experientiam aut laevior libella, nec ulla quidem.

Corollarium III

Porro iterum aequali columnarum gravitate sponte sua aequaliter etiam in fundum praeter conaquis, et aequaliter contra ipsas conatur.

Corollarium IV

Igitur in vasa arctam magis superficiem superiorem, quod habet
 q. inferiorem, liquidi columna, velutrum rectam, aequam
 AB, et d. componantur, atque inter se se aequilibris con-
 tinuo brevioris columnae g h contra inclinata vasis latera
 urgebunt, lateribus interioribus iuxta majorum, minorum
 columnarum altitudinis differentia resistantibus, quodamq. pro-
 portione minoris deorum fundum vasis impellentibus,
 aliisque frictura quicquam, ad aequilibrium attenden-
 tes, et sane totum hoc comprobatur experientia, apertis
 siquidem in fra lobellam foraminibus, puta in E, liqui-
 dum exilit ad libellam quasi altitudinem, quam tamen
 perfecti aequilibrium foret, si respectivam concap-
 tam levitatem cum aequilibrium, cum concap-
 iminebantur.

Propositio

Si cujusvisque vasis ABCD pura aqua plene fundo.
 Lumen E aperiat, per ipsum exilit aqua eodem potui-
 se vique fluere constituto cujusvis directionis forami-
 ne ad alias fundi partes etiam in D

296

Propositionem hanc comprobato experientia, qua certo docetur
eadem prorsus vi fore opus ad obstruendam in E, ac D
sustinendum

Corollarium I

Idcirco non absimile faciemus, ex eadem diversis y luminis
visu aquam aequali semper effluere ut videtur, dum modo
aequalis lumina i liquidilibella congruantur.

Corollarium II

Quia vero aequilibrium liquidi perpendicularium pressione
non aliunde maxime quam ab aquo cilindro eisdem
visu cum foramine, ad altitudinem E, G ad libellam y
fuerit propterea est cuiusvis pressuram parvam aequa
lem semper fore aquo cilindro, qui eandem habet ad
cum pressa parte dytaria a libella, atque luminis ex
tensionem

Propositio.

Vim quam fluidum conorum basij fundum exerceat eandem
 nemus, quae aquae cylindricae ejusdem cum vase basij,
 et conorum liquidi in vase altitudinis

Sivasec rectum cylindricum proferamus palam sit pro
 positio, quoniam quodvis punctum E basij C D cilin
 dricis superincumbens aequale EG praestat, Idcirco a ci

and

Lineamentum E G simul aggregato ab C D bry tota

C D promisi;

Si vero vrayem A B C D, qui majorem habet inferiori
superiorem basin propterea habemus constat aqua cylindri

Quo h g, D C recto constricto nem taxat summan
um extra fundum D C exerceat, reliquis interiora
aqua cylindri obliqua vray leura promissa dny

Si vero vrayem cuius sit superioris superficie magis amplius
sy habeamus, probo propositio ex iam dictis, ea propter
re uerba conglomeramus supflua sumamus inclina
tum alium cylindrum A B C D

Exco perpendiculari C H non est amdigendum aqua
a h C D fundum C D promissu propositio aqua cylindri
recto cylindro g h C D reliqua interiora aqua h C b h
obliqua vray leura promissa

Corollarium I

Deinde ad proportionem liquidum in basin medietatem dumtaxat
liquidum perpendiculari abscindit E G, et bry amplius
fundum animadvertere necessum habemus. Siquid si
bry = a c perpendiculari a h recto = b vray promissu ex 3^a
omnium = a c b

Cor: II:

Atque ex hac tenus explicatam lucam meridiana clariore
se porro illius experimentum ratio addeat 600 libra
rum pondus innotuit superioris magni vray aqua
plane superficie, dummodo ad illius latera tubulorum

1^a fieri potest altitudinis habundantia, et non in una
 vase aqua AD fuerit prout viget: cuius cili
 dny aqua, d & C ad aqua cuius porro basij = C deli
 tudo vero altitudinis tubuli prout fuit.

Corollarium III

Hinc vultus occasio nuncupat anatomicum me
 tubum conficiendi quicquid hujusmodi.

Sumpsit celeberrimus auctor
 cylindrum ferrea lamina scam
 no obducta confectum, cui dem
 que tubulum G H affuerit
 ran uera vis. Ca prophylica
 vna bricula animan dicitur baco
 nem pulle, alia in uero mem
 bra nacca animalis partes ad.

superioris cylindri superficies super inducitur, et
 non modo ingenui in amphiphanica figura
 cylindri expanditur, est humor cylindro conotus
 illam subintrare poro, ita membranae omnes,
 et vasa dividit, ut laesum incipit digitorum
 dumtaxat ore magis acuto q. anatomico vel
 separans nec undum sane spectantur, nam
 propter membranae substantiam in summa
 hanc concipit est dypteros p. ad ipsos ramos
 distincti perpicat, tunc q. quia indistincti
 vulgus autumat in plures dypteros.

Cor: IV

Nec difficili negotio concipimus aer in communicatio
 nibus tubis omogeneo liquido replari hu
 ad libellam a b utriusque se se componere
 enim Basim in B utriusque aequali
 laud dubium est quin ad aequalam hanc
 ascendere debeat humor altitudinis
 Aqua hinc correlatio est
 ut tubi cum capillari
 alio communicari, exist
 tia, quae nos constanter docet
 in capillari tubo liquidum
 majorem altitudinem libellae ob
 tinere, et tamen non aliunde h
 effectus nascitur causa q. a
 majorem liquidi adhesionem

intra capillares parietes. Subi ampliori, quo sanguis
ut capillari sub columna in subiecta majori sibi cor
respondenti columna tota sui gravitate non pre
mat, ideoq ab ista surgeat adhuc super libellam

6 A et illa.
Pro coronide autem huiusce descripti liqui
toto matricis fonsu experientia

placq subtexat sine duos vasa A B C D
quorum quatuor unum alio superat latus, et quo
nem mobilis, quod in duas bases C D ita ut facile m
ascendat, et descendat intra cylindri E F C parietes, qu
as aqua, nihil tamen aqua
interim effluat. Insuper
funiculus annulo 5 Basi alti
gat uno eius extremo, ejus al
ro alligato libani unum brachio
interim si in libani alio br
chio pondus collocat, augeatq
donec basi sursum effrangi
continuo percipiamus idem prorsus pondus ca
pari ad basin effranta, quaten
us tamen dissuapor exigam
placido, et deprehendam pondus
fore aequale gravitate aquae citu
on, quae eandem cum base Basi
C D et altitudinem habeat

De Solidorum corporum influxu in mar-
ionem. Definitiones

Corpus specifica lavius illud est, quod sub eodem indu
nina possit gravitate minori quam possit
albumen.

Scilicet vero illud graviter quod sub eodem volumine magis
non obliquo gravitate.

Propositiō.

Signatur V: S. Cuius aqua specifica leuior aqua ipsa
met immoratur, quia ea pars immoratur, quae aequalis pote-
rat in leuior aqua grauior in ad aqua.

[illegible]

Corollarium I

Si igitur solidi speciem gravitatem magis ad
alium liquidi succedere concipiamus, majorem
etiam illius portionem in eum liquorem magis nobis
esse concedendum: rationem quo magis istam
gravitatem, et magis aquae istamquam illi ipsi
respondet, idcirco si ejusdem speciei gravitatem

pondus ut liquidum illud iam liquidum non
sibi sedam propugnacionis

Corollarium II.

Si specifica aqua levius totum corpus in se quod
ipsum continet, hoc quicquid inficiat in potiori con-
grua liquidi gravioris eductio non fore super
repulsiu illud idem in se quod specifica lique-
di gravitatis excipit supra de maiori corporis a bo-
nam adquebat: nec profecto aliud liquido speci-
fica leviori, cui gravius liquidum superius de-
accidat, illo quoniam grandior hoc inferioris par-
tis sibi y sumas.

Corollarium III.

Quicquid si corpori specifica graviore liquido corpus
aliud specifica ita levius iungat, ut liquidum
equale illum non gravius sit additum et simul
corpus illumine, haec ambigendum et simul
conjuncta corpus a secedere: propterea prae-
terit profecto de gravibus causis tollit utroque
pesus in aqua prae de gravibus aeris auxiliis offi-
lia introducta, in tuffis, vapores specifica levita-
tem assequuntur, quae postea supra aqua fionat

Propositio II.

Corpus liquido specifica gravius si in se liquidum
continet, ad fructu dependet, ut tunc sui pondus a me-

ut quanta subacta volumina liquidum pondere
descendit igitur corpus illud, acane dum subiecto corpo
ri liquidum volumina maiorem gravitatem q: uni
na precepsas, cogunt una cum supineumbat
corpore descendere, donec pondus inferius reji
ciat.

Amittas autem mihi q: diximus gravitatem par
to quia descendere corpus ariet aqua sibi aequa
le volumina, sed hoc e: reijciendi am hanc aqua
lialio, puta aqua volumina sustinet, idcirco
et tantum tam corpi pondus parat ab ipso eade
aque volumina sustinet est concedendum,
et tantum gravitatem parat a graviori corpore
deponi

Corollarium I

Constat huiusmodi corpus descendere propter gravi
tatem super liquidum gravitatem

Corollarium II

Necnon ulro patet, quod quominus a liquidum gravita
te solidi gravitatem super concedamus, eo magis
ne, gravius solidum corpus deponere necesse
est, idcirco plumbum, et bulbus majus ne gravi
tatem detrahant in aqua q: spiritus vini parvis,
majus corpus in aqua globule corpus quon
plumbum

Corollarium III.

Atq: hinc rigorose illud Hydrometricum

in hinc et metalla quo puto perpicimus opifio
cum simplicitate vel fraudem cornu ife
humanum subquale pondere opari pueris subra
my, et utrum, aqua aliorum si aqua immen
gas fit, quod utique aequalis sui pondaniamis
rati, utneq; eandem pueris ut bonitatem: si uen
pley artificis opus et fructus deperdas profecto in
ri, et mentis artificij dolum suspicabimur.

Corollarium IV

Quare nil amplius mirum corpore ad specifica liqui
di gravitate proxima accidentia videtur. in the
do speciei gravitate, et namq; pondationibus aqua
rebus onibus mixtis, et aqua aere perfecti speciei
fieri gravitatem, tamen in vaporibus elata aere con
cordare.

Corollarium V

Si bilancet novamque unius brachij duo plumbia aequa
lia pondere sint apposa, si quo rursus hominibus
pondent successiva diverjij pteij immittit et rursus
duarum intum pondere quod successives ipsi est ad
icandum, ut cum elato pondere in aere consistit
to ad aequilibrium conjuncto, hac Methodo specifica
quorumvis liquidorum gravitatem perfectis appu
tamus.

Hac dum tenet ratione usque est Cynchimidis
ad specifica liquidorum gravitatem determinanda,
q; nobis placuit aequandibilibus referre.

246 *Tabula gravitatis liquorum in pondere aeri
sino.*

<i>Mercurii</i>	7. 1. 66	7. 12. 14
<i>Olai vitridi</i>	7. 19	7. 59
<i>Spiritus vitridi.</i>	5. 02	5. 08
<i>Spiritus Niri</i>	6. 24	6. 44
<i>Spiritus Sali</i>	5. 29	5. 55
<i>Aqua fortis</i>	6. 27	6. 05
<i>Acari</i>	5. 15	5. 21
<i>Acari distillati</i>	5. 11	5. 18
<i>Vini Burgundici</i>	4. 67	4. 75
<i>Spiritus Vini</i>	4. 02	4. 42
<i>Cavijia alba</i>	5. 1	5. 9
<i>Cavijia fusca</i>	5. 2	5. 7
<i>Sachy bibuli</i>	5. 20	5. 25
<i>Sachy capivi</i>	5. 24	5. 28
<i>Utriae</i>	5. 14	5. 19
<i>Spiritus Utriae</i>	5. 45	5. 52
<i>Olai castorei</i>	7. 27	7. 43
<i>Olai Olivaceum</i>	4. 55	4. 46
<i>Olai Sarcocollae</i>	4. 39	4. 18
<i>Aqua Marina</i>	6. 12	5. 13
<i>Aqua fluvialis</i>	6. 10	5. 14
<i>Aqua putralis</i>	5. 11	5. 11
<i>Aqua distillata</i>	5. 06	5. 06
<i>Pollex Cubicus</i>	<i>Agrata Unia Sarsi Sarsi Hyeme V. S. S.</i>	

Superior tubula liquorum digerimus a seorsum, ut liquorem pri-
mum hoc ab inferiori cum illo componere rationem fiat
quam hoc ubi.

Corollarium VI

Haec non descripta ratione assequi ualeamus, ut in se-
niori, liquidi partes a superioribus, ut in cum tubu-
lis constringant, ut in si fiat hoc quod non vi-
detur. Ratum corpus pluri pondus in infeno-
ribus a superioribus liquidis partibus pro amigra-
tione, si quidem constrictis partibus majoribus
numero in singulis particulis sub eodem ut ueni-
re se colligant.

Exemplum pro facto tanta ut Francij, et Tarkij da-
Lanij. Accipit duos pedes altitudinis, ut aq. huius
intra globum pondus aquae decem, et octo grains ex-
tendit immisit, perfectumque equilibrium cum
vacat, et octo grains seruauit: dictum porro glo-
bum ex aequino cunctis, qui grani dimidium porte-
rabit ad infima aquae partes descendere praeiit
obseruante, quod pondus in usque quibus uidey grani
dimidio immineat, quod de cunctis non cum
aequino tunc praeiit de mero cunctis tribuatur
aut ueneret coniectis inde nullam inferiorum liqui-
di partium affici constrictione.

Propositio III

Sit uay ABC, D primo planus, et ad AB, de in
transit ad a b, uelocibus qua prima hypothesis

248

egredij aqua foramina D et ad altitudinem
idem lumen ab ore hipocri egredij liquidum
ut radix pyrisa AD altitudinis ad radicem
potentiam a D liquidi altitudinis

Ut fiat evidens propositio animadvertendum p^o conam lumen
D pyrisa aqua altitudinis AD supposita fore ad py-
risa altitudinis conam illud ipsum aqua altitudinis a D con-
stituta, ut aqua cylindricus AD ad cylindricum
a D sine ut altitudo $AD = A$ ad altitudinem
 $a D = a$

Animadvertendum 2° impetu seu motum aquae, quo fluit
si portio quovis componi motum ex illo vel ex alio
est: cum ipsa libere tum pyrisa, ita d^o q^o q^o q^o
equale ipsi eidem pyrisa: est motum aquae
equale velocitatem productum fluidi massae totam
potest comparatione, ita d^o hic pyrisa altitudo
motum aquae quae in vicem substitui.

Animadvertendum 3° aqua, seu cylindrici pyrisa

ad aliquo temporis momento excurrat fore ad portio-
nem alteri instanti excurrentem, ut illo temporis
velocitas ad velocitatem alteram; et tunc affluxi cilin-
druli longior do est ipsa mas ex curva ascepe non ejet
dant affluxi cylindriculi superficies, constat ergo portio-
nem aquae primo instanti & place vase exilianis
ad portionem alteram alio instanti affluente cum
aqua ad a b pervenient fore ut velocitas pro isto
instanti ad velocitatem pro isto, scilicet si primi
temporis & xian portio = P secundi = p , in illo
velocitas = V in altero = v fore :: $P:p::V:v$
et ex geometricis $PV = pV$. hinc animadvertit
ostendit Porporio

Quia $PV = pV$ si utriusq; per Vv velocitas pro:
Tunc multiplicat fit $PV Vv = pV Vv$, id est
quia $PV:pV::VV:vv$: est $PV = pV$ pressionis
Motumque, alioquin $= A$ et $pV = a$, igitur
 $A:a::VV:vv$, sine $VA:Va::V:v$ quod
ante demonstratum.

Atque haec sunt subjecta tertii nostri Physicis me-
chanicis. Quapropter sit . . .

Tractatus IV

Postquam uno atq. altero superiorum tractatu tota corporis
 essentia, eiusq. proprietates et affectiones, quae sunt ne-
 cessario consequentiae ad huiusmodi, modo supra
 ad huiusmodi generalem Physicam complemen-
 tum, ut sequantur omnia brevissima tractata de Sen-
 sibus, quae nunc corpora ab uno nunc in uno sine quibus
 insensibile, vel sensu sensationis proprietates, et affec-
 tiones quaeque idcirco accidentales de eorum qualitatibus,
 quae accidentalia generalia complectimur, haberi-
 mus inq. ut nobis haud sit animus peculiaribus qua-
 libet inherere de his autem tractata Physica nostra par-
 te itaq. propria ipsarum loco faciente deo, et suppe-
 ditante tempore, agamus. Ea propter de acciden-
 talibus seu secundariis qualitatibus tria haec de-
 terminanda sequimur inquirenda, scilicet ipsarum
 naturam, distinctiones, et intensionem, et extensionem.
 sit igitur...

De Qualitatione Originis Natura, et distinctione

Capitulum I

Circa qualitates originem, et naturam si à Peripateticis
 diuina referant rationem opinionis nullus potest
 uisum mirari, qui etiam ante circa primam

corpore formay ex ipso toto celo dynduac funde
quis.

Periphrasim igitur, dicitur Aristotele, Qualitatem
 habere ut per quod dicitur in equalibus, modo
 accidentis modificationis, vel dispositionis substan-
 tia in se ipsa, quoniam si qualitas accidentis licet
 a natura sua clarior deficiat, nihil tamen acci-
 dentis, si hoc unum scilicet, nihil est id quod acci-
 dentis nomine sibi videtur, ab illis accidentibus
 in se: quoniam, cum a materia accidentis, vel
 forme, dicitur dicitur in qua tametsi videretur
 dicitur utrumque, cum materia ab forma, et
 accidentibus contingens, superadditur in eis sub specie
 alterationis mutationis, diversitatis, acque indivi-
 dualis dispositionis signatur. Unde id est ut ab
 qualitate materiae ab forma dicitur est albedo,
 Nigritudo, dulcedo, sepiditas, et cetera, quarum quae
 si duntaxat subsistant, quo in eis officio non vel
 lem propter obiectum corporis mutationem,
 vel seque in eis potestatem impressionem affec-
 tus in eis qualitate vocabulo, quae vix est
 dicitur actus ut altero partem ipsam circumferunt
 quoniam placet atque occultum nomen (quomodo
 Doctrinae a leonice medicinalium)
 occultum ipsum nomen insignitum aliis
 dicitur, propter quia ipsa eorum origo, et ratio
 praebet.

Si cum in sensibus potestis actus a qualitate inanimata
 statim intervenire non queant agere atque magis obiectum
 speciebus: hinc absolute quatuor quatuor aliam in mi-
 proxiima superficie sibi similes velate generare hinc
 alia alia, quod omnes hepatic alia et sic deinceps
 donec ad ea superficie que oculis puro valent,
 valent immensitate tunc quatuor
 Miratur hanc materiam secundum non filiarum
 quod propria distincta quatuorque sine donec recipiunt
 commensuram legem sibi quatuor: quatuor: remotionem
 facillime macerant principis p. fici, et novam realitatem
 sunt mutationem ab qua ullo nova quatuorque p. fici, sed
 nova utamur p. fici, quatuorque materia dispositione, vel
 modificatione, novaque sibi duntaxat ab aliis.

Si cum in sensibus figuram positionem sit numerum atque
 immensum modis determinatioribus, atque p. fici,
 quatuor omnes ab aliis sui partibus disponi queant
 Quod in sensibus potestis agere. Ergo recipiuntur per
 partem ad qua qualitate sui tunc confingunt
 Probatur. Nonne unum partem dispositionem si
 unum conuocatur sit opacum? nonne certe partem calorem
 et ignis si obiectum in aere digerunt in fumum
 Tabulam? nonne aqua corpus velum si conuocatur in
 glaciem conuocatur? nonne triplex generatio sibi
 terra partem dispositionem sit herba? et nonne superflua
 vira? et rursus nonne alia dispositione partem? nonne
 sibi conuocatur partem digiti multo accipit digiti
 inflat

puberulum siquidem Mundum totum simul subli-
narium rerum compages complacti, Caelum autem
illarum duratissimas Multitudines quas supra sunt
constitutas conspexere: hinc ipsi praesto fuerit oc-
casio cogitatio congerendi formae luminis de Mun-
di unitate orbi, etate, magnitudine, et figura
necnon de laetatione, corporeque caelestium substan-
tia, et cum communione peculiaris Formae admi-
rabiliq; dispositione, quoniam oratione consuetudine proda-
qui nobis non est alienum: cum nostra rerum omnia
agrestis, aequi, imperia paululum dumtaxat sint
Materiae, et aedificiorum, memoratorem rerum
recipimus expositionem

De Mundi Unitate, Magnitudine
Figura, et Etate

Caput I

De Mundi Unitate

S. I.

Si in nostro libro de Mundo Caput Aristotelis expressit
aeris, et spana corrigina Unumq; Mundum
ibi enim ait = Mundus est compages ex Caelo, Terrae
= coagmentata, etq; ex his naturis quae
= inter illa continentur.

Si vero Chrysostomus, nec non Hieronymus, et Augustinus
non eandem nomen placuit obsequi tan-
tum abest, ut Mundo unitate concedamus, quin
ipsorum Mundi nomen res agere cogamus

At sicut cum Charolice Ecclesia Iordanus Brunum
 quondam actu nunc exgratum pluribus
 tamque obstinatis qui operibus improbant, ita
 etiam ipsam agant; utrumque enim coniungit,
 nihil prohibet, cum utrumque divina omnipoten-
 tiam non debeat, nec magis omnes suas operatio-
 nes non placuit, et valere. Quia igitur deo incerto
 tantumque sua inordinata valentia, et po-
 tuit ad mundi Magnitudinem nos confere.

De Mundi Magnitudine

§. II.

Varum hac circa hanc ipsam non nisi divina tyali
 quid valentia de curia: quoniam si coniungit, magni-
 tudinem fixam videtur, et equali hinc hinc suppo-
 sita dyonaria, aut omnium suis observationibus ac con-
 siderationibus ipsi se dicuntur. Astronomi quoque magis in-
 diligenter, incertum, si ad inaequalitatem aliter
 constitutum, talis ipsius est opinio. Illud tamen
 est compendiosum ut ad eam imaginatorem
 facit, et hinc concipienda haud quaquam sufficiat.
 Haec quidem autem hoc inspicitur, qui ex eam Mun-
 di rationem ad 442624007270 Italica millia
 na potestati potestati habet, si quod tunc tantum talibus
 Globis ferre, qui aequali tamper constantique velo-
 citate circa clarissime Veneris calculum unico
 minuto p. seu hora pulchre exarata Parisiensi
 100 metris explodant, ad fixum nyctem non de-

potestatem huius fluxus pervenit. Et Magnitu-
do divisionem, et potestatem huiusquam incompertan-
sibiles via ejus!

Monitum

Quamvis fixa sunt siderum signaria, et qualis magni-
tudo hanc certitudinem, etiam reliquorum omnium
celestium corporum, Alij neminem, Jovis, Martis,
Mercurij, Venus, Saturni signaria, et ma-
gnitudo Astronomij aliqua se se offert certitudinem;
quoniam omni propter paritatem non carere suum
modo sidera. hinc aliqua motus in ipso sunt
signaria, et magnitudinem daturat Astronomi
interpretantur: quod ut patet fiat sit Magnitudinem

in eijus centro DB radius positionem picatur
sit EG diameter et tangens KK ad sufficiens

hinc inde protensa, deniq; semicirculo magno aly
 duo concentrici descriptas, quaj valde propria do
 mo planetarum usari existimus: idcirco si a centro
 magni circuli rectam eandem planam pertran
 seuerim, atque ad maximam Peripheriam usque
 protensam placas ducere, et si a speculoso loco
 B aliam quaj ibidem placam eandem efficiat, et
 ad magni circuli ambitum perueniat, angulos AHB ,
 ASB , ALB , AVB & triangulorum AHB ,
 ASB , ALB , AVB efformabimus, quorum an
 gulos ad punctum B, angulosq; ad eundem A
 quadringis ope cum facili negotio valeamus ope
 rari, reliquos quoq; ut et ad describendum angulo
 rum parallaxim magnorum, et planetarum distantiam
 accedamus supponimus 3639 Politarum miliarium
 totam diametrum; sic ut sine angulipuncta BSA
 ad latera BA ita sine angulipuncta ABS ad latera BS
 sine planetarum distantia.

Corollarium I

Atque hinc quicquid videtur variationem sidereum eandem
 partem majorem esse parallaxim q; remotiorem
 sibi tamen correspondentium & siderum. Sma
 jorem habet q; H, V majorem q; L sideris siqui
 dem S parallaxim magnam esse arcus KI, sideris
 vero H arcus KO q.

Corollarium II

Quia vero quomajore sideris a terra distantia, eo minore

277

stabilimentis parallaxem hinc accedit, ut de quoniam
idem sidem altitudine cartis aliquid requie-
rit statui, scilicet autem de alijs: Sic quia Luna
tunc omniem proxima, hinc maxima ejus para-
laxi, et maxima ejus cognita distantia, et quia so-
lis parva parallaxi, et latitudine minima, et ideo
hanc distantiam maximam incerta, et quia de
sidem nulla parallaxi, et propterea ipsam sicut
sapi fuerint distantia incertissima

De Mundi figura

§. III

Unum vero circa hanc non nisi probabilis nullo para-
laxi presidio decessura audamus, etque inquam
veluturam Philosophorum opinionem si aliqua
illam ad optata cogitamus, etiam placuit obsequi
nimirum quod Mundi ellipticam figuram proponit:
et eam sicut quilibet planetam videmus cum so-
lem subterne subitibus in Orbe elliptico motum,
quomodo omniem primis adinvenit Keplerus,
Lapsus inde Ellipsim decessura, non abiecit igitur
licet opinari, et omnia sidera ad mundi limites
constituta in Orbe elliptico vagari.

Monitionem

Porro autem non quamlibet Ellipsim, et quam si va-
cantem Astronomi Lapsus eam appellavit totum
Mundum amplexari, velim ut concipiamus, quamquam
hoc formam prout dixeritis Orbanam.

274

Dieg & Eminor: puaer I, as I focu seu umbilicu
appellans

De Mundi ortu, et

Etas

S. I V.

rationis lumen appropinquare cauens haec vixit omni
non melius a Deo fuisse conditam, siquidem ex
sueuoluntate, fueritque ipsius patriculane
concluse eam ipsam exierit vaguam potius
se hancque sana fidelique manus opia huius: dicit
eternam ipsam abque monumentonem, atque
hytoniam eternitatem vna cum altum ma
xima nica bianeque omnium imperfectione.
Interq: q. Philosophi rationationibus, sumio
rom habemus scriptura sacra sermonem: qd
rim Gen: cap: 1: legimus: In principio creauit
= scilicet / creatio dei / creatio
= non

Prov. cap. 8. Deus posuit me in initio viarum
= meam antequam quicquid faceret
= a principio. Abscondito ordinata me
= anteq: terra fieret.

et Ioan: cap: 17. Clarifica me Pater clarifica q:
= habui pnceps: Mundus fieret.

Cap: Deus sicut vult omnia Libenter motor
ita et ipse non est fuit, atque q: immutabilis

261

Christi Nativitatem coniungere supra annum 1740
 cui annorum summa si 4000 que ante Chri-
 stum fluxerint addamus, extra omnem alterum
 est. Quodcum annorum 5740 spatium re-
 sita existit.

Porro cetera annorum Mundi rationem spa-
 tium in varia innotabilia puacte pro subita re-
 nonnulli diviserunt, quos inde varia annorum
 series Epochas, seu Aera dictas exordium ac-
 ceperunt, quarum Sacrae aliae, aliae profanae di-
 cuntur.

Septem Sacrae Epochas à Mundi ortu usque ad
 haec nostra tempora referunt Chronologi

1.^a à Mundi Nativitate ad diluvium usque
 compositi hactenus annos — — — — — 1636

2.^a à diluvio ad Abraham generationem annos — — — — — 426

3.^a ab Abraham progenie ad Israelicum exitum
 de Aegypto — — — — — 450

4.^a ab Israelici exitu ad templi fundationem
 annos — — — — — 460

5.^a a templi fundatione ad soluta Babiloni-
 cam captivitatem annos — — — — — 476

6.^a à dictae captivitatis solutione ad Christi
 natum — — — — — 532

7.^a A Christi ortu usque ad haec nostra tempora

1740

 5740

Capitulum si illa omnia annorum series in uicem com-
placuit lubet illi copiam fieri ut iam iam mo-
nuimus Mundum agere quodam annorum
Novum vero celeberrimas Epochas profane annone
runt Chronologi.

Primum à Troja exordio incipientem, est post graeci
annorum 2419 à mundi ortu inchoatam
secundam quae uicinis Graeci ab Olympia cyplicis
in Herculis honorem quarto quovis anno incipit
incipientem quaeque annorum Mundi 3126
etiam annorum se nungens

Tertiam Romae condita ab urbe condita, quae Mundi
anno 3121 sumptis exordietur.

Quartam Nabonassar Babilonia Regis incipit
anno Mundi 3157.

Quintam Salustiana ab Alexandri magni mor-
tu inchoat mundi anno 3693.

Sexta à Julio Caesare ordinatione anno Mundi
3959

Septima Hispanica anno Mundi 3966 indicat
cum eo temporis Augustus Hispania regem ca-
pit.

Octava vocans, est saeculare, et abby Simula-
tionis, et modo uicinis duces, huius condicio
anno 4000 Christiani bap-

Nota denique nomen Petrica, quae anno Christi
631 ortum habuit, atque ad hunc usque hunc

tonicos profusa illuminationis epochae.

263

De Mundi extrema super- ficie, atque ejus peculiari materia, et natura

Caput IIa

Nam iam superiori capite de illius figura satis
diximus, modo circa illius ambitum quam
celum vocant naturam de carne operis
si prout est.

Et sane nostris temporibus extra omnes alios
Philosophi universam celum omni-
um substantiam, nec solidam, nec incorrup-
tibilem, nec quandam veluti quoniam
hinc pro certo habent nostra Aristotelica,
et Aristotelica quae aliquam variationem
do, cum aliqua scriptura loco prosequi-
tus asserunt, quomodo extendit celum
sicce pollet tale ubi celum arguit, quod
superiora eius. Aristoteli autem ceteri, quasi
eius significat tamen verba illa non ceteri
ordinem, sed stabilitatem constantemque eius
expansionem designant potius Ambrosio, et Basilio
Hieronymo, sic de celum substantia dixerunt

liber de substantia Caeli satisfaciens illa nobis,
 quae ab Isaia nuntia dicitur, quae vulgaribus vir-
 tibus idonea nobis de Caeli natura sapienter exponit
 deus. Sicque qui formavit Caelum sicut formavit id quod
 quae omnia maiorem non solent, aequa con-
 sistent ad conservandam Caeli naturam fuerit, ut
 quoniam puerilis simplicique magis talis de Caeli
 libris corporibus habetur, ut laudat Bacon apud lo-
 tem de corpore et longum pag. 103).

Attamen licet Aristotelis aliqua ratione par-
 cam, nulla profecto Aristotelis, quae materialis
 scriptura secum verba nec audiunt, nec in man-
 us habuit, quaeque propria rationis
 humana potest de his quae conspiciuntur, quo
 modo enim videmus adeo viride et non
 usque lux, si per immensam conspiciam
 astra pervenirent quomodo Cynodonta
 materia per longum adeo opacum
 perque tot latuit, quod Caeli, ut apud
 disponatur, ut lucis radiis facilem tran-
 sitionem sinerent?

Quomodo Martia nunc magis fuit omni vi-
 cior, nunc ab ipsa cadum terra remoti-
 or, quomodo apparet Cometa, si
 nec in irregularia corpora, nec in da-
 ra

qua Regione vagantur, sicut fabulantur
peripatetici. Quomodo

Quod circa proprium
axem Sol, Venus, Mercurius
Iovis Saturnusque

cum suis
satellitibus caplastrum omnes
revolvuntur. Cuius

non sufficiunt
involvuntur in involvibilia cyc-
li: Admittit igitur

Astronomus
una cum suis satellitibus fluidam li-
quidamque calorem
substantiam.

Non facit, Aristotelici eam esse corruptibilem
 substantiam; etenim dum indiget, sic, et sex
 pariter eadem curia magnitudinis sideris habens, modo
 via quingenta magnitudinis, dicitur prodest; olim non
 nulla sidera erant, quibus Astronomis incomplicata
 quae per man Hipparchi anno 3000 deprehendit, de
 nigra adiacent, Minutula, et rursus, quid autem
 sunt omnia haec nisi manifestae corruptiones, genera
 tionis novae substantiae in quibus signa, haec dicunt
 Minutula telescopii vidit, vel potius in quibus
 planetarum per illud dicitur diurnam aggregatio
 non infrequenter, nam p. si telescopii vidit, et non
 non permanens, speculatio? cum eodem vidit omnia la
 boreat Telescopia, cum maculae nunc sunt, nunc
 parvae, nunc adeo magnae ut anno 1714 quatuor
 vicibus viderent, et anno 1706 eadem ipsam, 1712
 vicibus superaret, nisi ipsius sphaerica figura abfuerit
 et si planetarum congeries per eandem lege non appareret
 cum modo conglomerata, modo dispersa, cum denique in medio
 solis dices, quandoque euanescens, atque exorta eundem
 dices quomodo inveni placet ad nos Luna non vige
 rit

Caput III

Referentur conceptus maximae descriptionis superficiei
 Circulos.

Quamvis potius aliphicam universi figuram descrip
 tione, etiam quia nobis sensibilibus, conueni

seu spheram exhibet; idcirco etiam cum
liquis. Geographis in ipsam veluti sphericam motum
metuimus.

Placuit igitur spheram hanc ipsam de circulo sphericum
tubum: circa suam axem, vel diametrum, atque hujus
extrema puncta polos appellare quorum unus a minori
quam dicuntur latitudo, et Torus Arcticus denominationem
suam habet quoniam anno 1700 iuxta Parisien
servationes illa ipsa duodecim gradus
non a min. et spatio in unum minoris cauda
posita, idcirco planis nominibus diximus, alioquin vero
solum dicitur Antarticum.

Porro autem hanc sphericam velutilem superficiem non
nullis circularibus planis nec maximis, nec parvis,
nec parallelis, nec obliquis aequali ratione semper
graduum numero distinctis dividuas: quid autem maxi
me, quid parvi, quid paralleli, quid obliqui nomina
hic tibi valde praeferunt una atque alio de finctione degen
tere.

Definitio I.

Maximum circulare planum id est quod aequaliter
circularis, vel obliquis mundi superficiem dividat in duas
aequales partes eam ipse dividit.

Definitio II.

Minimum vero id est quod in duas inaequales partes
Porro autem circulare planum dicitur idcirco
et operis nostri praedictum est, de una atque alio pla

246

nomina generis, numerus, et occasio ut in referta
 et hac duplici sectione præstabitur quare p. maximus
 præcipuos circulos refert, minimos alios: Ea præstabitur

De Maximis sphaerae circulis

Secio I

Esto præcipuos magis circulos numerans Astronomi
 Equatorem æquinoctialem, Eclipticam, et Horizontem, Meridia-
 num, duos obliquos, circulos, longitudinales, latitudi-
 num, et tropicos, et circulos longitudinum, et
 latitudinum soluturum

De Equatore
 §. I

Aequator maximus id est circulus planus, quod
 exi mundi perpendiculariter incidit sphae-
 ra sphaeram in duas aequales partes dividit
 quantum una est ad oppositam polo arctico
 et australi et nominatio nem borealis, et

no

inflectis novitq; a principio divergum statim nancipia
profectio. Ergo sicuti absque ulla nova quod
dispositio dicitur illa partium minimarum disposi
tione ordinis, atque sicut componitur dicitur conange
re aqua bene proportionem, sic etiam diverga ipsam
et partium dispositionem inveniunt, quae in sensu nostro
obscura efficiunt impressiones dumtaxat concedere
necessum est: ob id enim haec ad eam bene utq; propa
gata diverga in materia excitantur impressiones, quae
per se sunt rudae, et ignavi homines ad objecta
referunt cum non nisi obiectis diverga partium
combinationes divergarum impressionum occasio
re sentiri vacentibus Philosophi attribuunt.
Hae igitur cum vulgari hominibus, nec parvi amplius
deinceps credantur glaciis frigoris quod sentiant, igitur
calore, qui non adhibet, absque conatione, qui duplici
ceat sacchari dulcedine quae de calore, in glacia, in igne,
in aethere in saccharo formalis ingreditur, cum formalis
corporis nobis inexistens haec quae: utraque si sine in
nobis: est concedenda in obiectis illarum reparari effici
atque causa, scilicet nunc illa nunc calor et dispositio
et minimarum partium statum sine motu, utroque effi
cienti quodlibet, iuxta rationem hanc explanare
corporis conditum, formalis negat: ibi qui dicitur
statum non formalis, ibi secundum se sunt non utro
ubi secundum causam: atque in materia secundum se
sunt, in corpore autem secundum causam, igitur for

orales nam, efficiens corporis in tunc.
 Nec obesse animae si ad hanc aversionem singularem
 et in generalitatem corporis formalis inducitur obne-
 scant, ut inq: coramini utaq: formalis talis par-
 ticulari dispositione corporis inexistens redemptio
 namq: yq: adhuc ut inficiat: at sic ut aliud forma-
 li exordio, aliud exordium proprio, et scilicet in
 corpore aliud formalis particularis dispositio, aliud aliud
 dispositionis in proprio q: utique sicut formalis di-
 positione utq: formalis causa, qua efficiens qualitates
 velut affectus aversionis in dicitur, in aversionis
 ratione et in Panzathetia formalis qualitate
 nomine donata a formali aversione particulari pro-
 venire arbitramur. Sed per ista ad hanc aversionem
 le agere sicut quaj in ratione placere videtur con-
 fideri, et deinde per ista inq: suscipere, ut in ipso
 modo majori in parte videtur.
 Objectiones p: Questiones omnes suas abduca corporis
 accidentia atq: neq: in corruptione ad aversionem
 et abundantia
 At neque in mechanica affectiones abduca ac-
 cidentia refertur.

Argo J.

Resp. negando majorem. Nulla alia profecto ratio nisi
 quia ad Panzathetia contra prodeberunt. Mechanica
 affectiones, quae subiecto abesse, et subiecto inesse atq:
 in corruptione quoniam sunt accidentia naturae ab-

luna superaddita, atq; cunctis in dictis: nunc talis or
do nunc alia dispositio, nunc talis motus, nunc effluvio
us affluxus nullus, nunc tota cunctissimorum nunc nunc
us, nunc diversimodis figuris partibus compositis, atq; sup
er ad omnia efficienda rationales accidentales, nec in
digeret ut in sui adiutorio impercapabile qualitas
ab adiutorio conficta aduocato, neq; si ante se nunc
ut sit atq; nunc subornata effluvia que nunc
adit a durissimis corporis sceleribus, ut nunc ad ma
xima incoherenterq; diuina putat ad tot canal
silia affundat, si de manibus tota sit habenda sit
Cythra anglicae cancellario, nunc dandis querantur capiti
dorum consilio atq; exierit.

Quod se nunc capere quia vult; nam si a consensu qua
libet iustitiam a rationibus capiat per totum in
canta a rationibus affluvia debigens capere.
Ceterum tota a rationibus nunc manet Philosopho corpo
re affluvio posse negari nunc ad ea confon
das congrua atq; inductibili cogimur experientia:
Animalis respiratio concedere nunc capere est, que
sua physiologia est: nunc deinde aromatum corporis
que deponit successu putredine de corpore acquirit
tribus coram exauntia affluvia: Qui non fumo
et theorie quod iugum odore tamplum vult? Qui non ex
siccata candela Glychris? Qui non duris corporis putredine ada
manti, magnam, marmori, metallis quod iugum par
ticula nunc mundi sibi inuicem atq; arcto coherere

ut aliquos in semine inasimulatus quos valde
 ethereum liquefactum, et saepe tandem
 auulsi, et agitati succos parietales, quos longius itus
 sic regioni medio in rarus aggregantur, id modo
 Myri pulvis ^{sa} expandant: vel si ad maius pro-
 uentum flammam adhibuerint sub aqua, et alijs
 additis in aqua intingent, et continuo ad caeteros pro-
 pellant: acquiruntur molae rari sanguinis in
 gressu, cuius inaccessibilis effluvia, qui propter ipso-
 rum et modum figuram, atque imperatam ad vasa cul-
 porum illa exipientium conformationem cum corpore
 in quae aquae effluvia una cum partibus corporis
 conformatione, colligatione, quae reliqua sunt, ut
 nonnullis exagitatione, et rari agitantur. et a prope sepe
 sapienter, ut hanc ad eam imperio illi ad ca-
 ribus propterea, atque hinc reflectantur ad has, vel illas
 vel ad omnes corporis partes adeant: totum igitur
 agerunt corpus atque illorum in quae aquae effluvia
 conspersione perficiuntur ad vasa, et hanc rari
 et aliter conuulsionem, capitis dolorem, et vomitus
 originem uicem ab effluuijs reiectione obijciunt ipsi
 non videntur.

Obiiciuntur: quia credas innumeras rerum qualitates agere
 dumtaxat mechanice affectioni prodire.

Resp. qui uult: credat una sensibilem actumque qualitatem
 ab infinitis contrariis oriri habere.

Resp. R. qui credit: qui conipit regionem puram quatuor

Alphabeti litterarum infinita pars diversa et luminaria componere
 concipiant. Adversary infinita figurarum necnon
 infinita dycomparata, et infinita infinita, ita
 infinita particularum dispositiones, eorum ordinis, infinita
 diversorum graduum, et diversorum quae nunc, so
 nu nunc huc nunc color, nunc coloris, quae nunc
 fieri concipiant inq: et perfecti de quibus Macha
 nicarum affectionum virtute laud amplius dubitabit.
 Instans: At vocantiorum maxime, quae pollere diu
 sae partium dispositionum claritate, ita plura na
 turae phaenomena corporum, puta magnetis, succi
 ni, maxis fluxus, et reflexus microscopii, claryae
 explicatae, nec distincte concipiunt. Igitur ad oculorum qua
 litates velint, velint confugiant necesse est; namq:
 explicatae nec concipiunt: alioquin ingraue nec tot
 dycomparationis nec dyputationis dydromini genera
 no ista nec re cariore gymnasia inoperant.
 Resp. Distinguido consequens. ad oculum qualitates
 Peripheteticas nunc: ad oculum concipiantur expli
 catas conueto. scilicet nunc est ut nec tot
 fuerant se quamvis quing; mechanicarum generalium
 factionum clary distinctarum; id est habuerunt particularum
 portum, quod in finem perueniret distinctum dy
 nomis. Cuius rei igitur hoc fuerant, et super non
 inficiant: est alius particularis modus alius generalis
 modus ignorantia: hunc circa spagnum ingraue
 cariores: enim nunc circa illud q: maxima

factum in se. qualitates suas, quae occultae appellantur
alpiant aduersioni, et quae respondere eis si oculi
tu, nihilominus eorum generis qualitates characteris,
scilicet distincti, absoluti et supradicti a se na-
turali. Est causae na in oculis qualitates pro-
dummodo ut non ponantur quae in ipsis foris
pugnantes.

Obiiciunt 3°. Si omnia potentia mechanica affectis
sunt quod omnia fierent ad id fieret quod
est corpus qualitate una neminem aliter
conuenientia, reliquis omni conuenientia: sicut
est triplici q^o: illa a partibus textum omni habere
sed hoc in utroq^{ue} corpore foret ead^{em}, et simili-
ter Corp^{us} 9.

Respondendo ad majorem, atq^{ue} illius expositae, alij
respondendo sicut ad min^{orem} hanc q^o: illa a partibus textum
et secundum ipsius textum diversa concedo reman-
entem id est magis, ~~et~~ proportionatim distincta minori
magis conuenientia.

Minus affectus aduersioni textum ignorantia eam
ipsam insuperabilem sumant, ut contra superiorum
obiecunt de la notu op^{us} sapient in id v^{er}u^m id est, ut quia
q^{ue} mechanica affectus quos omnes eis uerbo textum
romae complacit infinitis propriis textum, atque no-
dos contentum: si infinitis affectibus infinitis et
textum recognoscant, quam paucissimi una atque
aliter si gauderent de corpore, illam si conueni-

*Solica ecclesia prout et ipsas aquae peripatheticam
qualitate charactum gaudet ad aqua circum
phernaz nomine actionem panis quod; deficienti
para ad oculorum suum in ysaia omni po. omni day
suppleat, quod; sic innotat in dila. explicat.*

Veneremur impetrare p^r. paucis conversionibus in christi corpore band quae
fit accipere posse concipiunt in aliquo terrene in
quo interueniat ad quod adhuc remanet; sed potius
quodammodo conversione prout et non est paucis sub
stantia omnino in sacramentum conuertitur et ac
cidentalibus: itaque post conversionem accidentia re
manere possunt etc.

Qapp. majon omija fast. catuque tractatu 4.º de
la comarij diptuatiou 4.º cap. 6.º Sonarujia
Aiaj / elij. duntaxat atque loci idem non suffi-
cunt ad vnam conjugionem autem may / omija iro.
majon nago min. A pui pabacij pabata. conine
conjugionem spaij puerant a pui pabacij ac
fidentia.

Instrum. N.º. Pro curat Panjatheticæ accidentia, con-
 tra Vicariatus consuetudinem concilio sapientiorum in
 fidei hanc sequens propositionem: Accidentia
non sunt sine subjecto in esse saltem subiecti sacra-
 mento; atque ratiocinatio habet. Tunc. I. Probat major
 superiorum damnamus propositionem concilium contra
 doctrinam adoptavit: nempe: accidentia non sunt sine subjecto

Resp. negando maj. Deinde probatio est idemque hoc. Incon-
 sistit deinde in eo quod materialiter concilia sunt definita
 conito aut. in singulis formaliter tamquam in eo quod obiectum
 sensus materialiter non involunt concilia sine ad opem
 sine damna sicut hoc sensus materialiter contradictoria
 rationem utriusque propositionis formaliter sensus. qui per se
 concilia referre debet utriusque hanc non enim in materia acci-
 dentia sunt Pantheisticae. Si autem in materialiter
 propositionis propter hoc hanc non enim in materialiter
 materialiter sine duplicacione utriusque ipsius concilia in hoc
 non, qui in accidentia quae utriusque forma et subiecta con-
 creta. quae connexion maxima praeservanda, atque tales
 ut illi proveniantibus, et alia non remaneant.

Vixi non heretica; alioque si quaerimus omnes Pantheisti-
 ca accidentia pernegari ut hereticis formae, et cum
 proprio heretico heretico sentirent, et Pantheistici omnes
 Accidentia materialiterque Catholica dogma de sen-
 tentia, proutque de fide Pantheistica Accidentia forent
 contra fidem accidentia negatio: Haec acquiescentia man-
 a Pantheistici creditur hoc.

Replicatur. Haec concilia explicatio in unigenitum non
 ad hoc si idem concilium alig sua omnia non ex-
 plicuit. et explicuit, et non auctorem con-
 fixerat iamque hanc alia propositiones Materialiter
 substantia cum Pantheismo, omni finis manet in alioque
 sacramentis. Propositiones itaque quae formaliter sensum
 praeferunt itaque utriusque subsequentes alioque, et itaque

16r

materialis sanguinem conficit, alioquin ab igne accipiente a calore
radio multiplicaret.

Resp. ad q. min.: q. i. q. q. probationes sunt quoniam non inficiantur
diversa diversis propositionibus concilium confixisse, et tamen
sequi quod voluit per prima propositionem damnare in
inordinis autem ad idem ad idem ad idem inficiantur. Et
bat igitur. Vnde et patet substantias per se esse
rationes et rationes, et igitur damnare concilium
affectiones: Ad quia ob id in ibi. id est se ad
trasmittit, quodammodo, diffinitionem rationis et ad idem inficiantur
propositionem indigere ratione, ratione et substantia
accidentia non maneat sua subiecto in quodammodo
maneat: et concilium in quodammodo. Tunc etiam in quodammodo
conficit non absque ex ordine. Vnde etiam non
nunc: ex ordine in, ne quidem ipsi voluit infingere
subiecto, igitur damnatione caput amputare. Et
tamen sicut concilium opus et statum circa sub
stantias in quodammodo Philosophorum sequitur in quodammodo
substantia fuit et se ad idem. Et nulla ipsius in quodammodo
diversa circa accidentia Philosophorum opinantur. Et nulla
ex ordine in quodammodo. Et grammaticale, et
finitio in quodammodo. Quoniam idem in quodammodo. Et
in quodammodo. Et ex ordine in quodammodo. Et
interrogationes in quodammodo. Et circa in quodammodo. Et
tandem in quodammodo. Quasi in quodammodo. Et circa in quodammodo. Et
patet hoc in quodammodo. Et in quodammodo. Et in quodammodo. Et
maneat circa illa opera. Concilium nihil ex ordine in quodammodo.

In fine

Injunctio 4^a. Utro ipse Consecrationem accidentia non super
sunt, quod prout superius resp. species Panis non dicitur
res.

Respondens: quod superius debuit proficere quod bona necesse
est prout actiones dea sunt species panis necesse prout prout
fuerunt res. Resp. respondendo minus ad minus actionem
Panis sunt panis species, si officium sine totum id
quo panis recipitur. Atque sunt totum id. Panis
minus et totum prout consecratione deus in
panis Panis actionem prout, ad rationem in
bonis, vel prout est agere impressiones que
panis occasione si prout prout prout prout
respondeo: quod huiusmodi actiones sunt totum id
quod occasione prout officium. Quod sunt panis species
Ergo Q. quidam inficior superius panis species
prout Consecrationem prout occidendi mystic
occasione, non ante rationem in ratione rationem
panis exhibenda causa prout prout prout prout
hujus diuina ratio species panis quod in
idem prout, actionem in: unde nihil officium
prout. Christus totus in totum, prout in qualibus
prout Christus. Ergo Christus totus in qualibus sensibilibus
prout prout prout si species actiones dei dicitur
sensibilibus sunt. Ergo prout actiones. Resp. prout
consecrationem, prout consequens prout prout prout
eandem in prout prout ad rationem prout prout
prout prout prout prout prout prout prout prout

264

qua dumtaxat obiectum vel de re partem: hoc
 patet facili negotio concipiuntur cum ante, tunc
 pro consecratione modo speciebus panis in
 eodem modo divisi: atque obiectum vel de re
 partem obiectum panis suppletur, iure operis plurimum
 loci plurimum inque consecrationis obiectum exhibere
 cum plurimum quod in locis plurimum unumquodque
 sacrae hostie partes. Profecto arte consecrationis
 divisi panis consecrati sunt, sua partialis spe
 ciebus sua parte admodum, in loco panis inna
 xitum dum ubique panis partes ponere et tunc
 eadem Christum supponit consecrati et manent
 dum tunc partialis panis speciebus divisi
 Christum corpus divisi cum si fuit panis divi
 sionis.

Resp. Distinguo illa res. Christum corpus divisi
 consecrati in se ipsis: namque in se totum in
 qualitate omnia parte Christum: consecrati in se
 scilicet Christum Christum pro parte panis quoque
 in se totum vel plurimum consecrati in se divisi
 vel separati.

Dubium 4°. Clamo ciborio in regione nulla. Tunc
 rationes ex quo videtur nulla panis specie.

Resp. Clamo ciborio ad consecrationem vel tunc rationes species
 quod in se panis consecrati: ab aduersione
 parte, vel consecratione panis suppletur speciebus vel tunc
 imprimis: tunc in sacramento ciborio clamo

non proprie parvitas, si alterum ergo in actionem
nullo cum ex trib. de sacramento occasione ca
demonstrat actionem exarab, quapropter panis occasio
na: (ceterum in actu p. quomodo agens schola
ticis, clero in cibis specie nullo pacto infusa nisi
quod aliter ubi velint q. officium remissionis
poterant q. deo aliter officium parajitmo den
gari non possumus.

Insuper 3. si panis species actionem dei habet amplius
sub panis specie christi corpus est sub propria actione
in continentibus: hoc falsum ergo est illud.

Resp. dicitur maj. qd proprii actionis continentibus
quod de panis substantia panis ante consecrationem
tam continentibus continetur: quod nullo modo con
tinentibus nego magis: id panis rationem continetur, et non
panis in seipso. Continetur in seipso continetur panis
subdistinguitur in seipso, puta, quantitas, color,
odor, sapor, et modificationi dicitur in seipso offe
ritur, etiam ab eis subiectum panis offertur in se
Modificationi consecrationis et ha. christi corpus continetur
in seipso modificationi panis substantia ante
ante consecrationem continetur, et subiectum de
tinetur in seipso de seipso illa eadem rationem
tionem substantia ante consecrationem: quod subiectum factum
consecrationis christi corpus, in seipso, et subiectum
tam in seipso modo christi corpus manet in
m

Est tandem dicent quicquid sit hanc species actionis de i?
 aliqui forte necesse est continuo nobis deum. Iudicem, qui
 perfectus in alia substantia et cor uerum parat ad amorem in
 q. n. conuenit in uno prout est in subiecto
 q. negando propositionem rationis actionis non fallit
 deus si quod sub iudicio hanc apertat facit et dixit
 Hoc est corpus meum. est dixit et facit. Ergo q.
 actum non uerum ad uerum talia nobis obiecta et
 si propria accidentibus substantia ualde non sua
 nerit difficultas. Verum hunc capiti sub iudicio
 ad uerum nobis indicato facit in propria
 arg. de qualitate inuentione, in origo et q. p. tunc
 traditum caput aliam uiam incipiamus. exph. s. i.

De Qualitatum Inten sione, ac Remissio

na.

Caput Secundum.

Notum porro non ideo ad uerum est sibi uelut philoso.
 hi q. adde prout sunt qualitates magis in uerum
 quomodo apud magis in uerum: cum intentione
 omnia cum remissionem, inuentionem, et aliquos in uerum
 magis, deinde magis aliquos remissionem.
 Atque ratione utrumque accipiat perfectio uerum in
 hanc uerum philosophi. Thomam, siquidem in
 uerum fieri aut uerum si eadem inuentionem

non aliter, ac deinceps.

Exproph totam rem sanis videtur, ut eadem res explicari
re arbitrans, nunc a majori condensatione, vel
peritum dilutione, nunc ipsam de partem addi-
tione, vel subtractione, nunc majori, vel minori
a mundi particulam nunc, nunc denique majori,
vel minori affluunt ex eadem copia re-
raitionis, ab inbrationis fore noster.

Sanis inq: quia tunc v: 5: facili negotio in
F. legione inveni, siq: conseru, collectosq: ma-
gy conatamur radios et prope cor qualis est
Lunae corpus corpus inq: concipimus. et mitti
vero si ior a se da inuicem radij separati sint,
quomodo a lunis vero corpus illos qui in illa digna
constituer, dypatione concipimus, et quomodo
modo a centro ad circumpheriam ductos
namq: q: dypatione: circuli radii nos omnes prosta-
mus: et unum hypoty quo inuenio v: 4: effi-
ciora: in v: 5: v: 5: propterea affluunt im-
proportiona: propter ex eadem a congruas dypa-
sal tunc ratione de latione collectos vero
v: 5: lunae ad iudicia v: 5: dypatione, inuenio ad
ad iudicia, tunc quia videtur affluunt ad iudicia
dypatione, si eadem a mag, siq: conseru mag
affluunt in ad dypatione, ad dypatione, dypatione
tunc inuenio ad iudicia corpus, siq: conseru
quo modo fuerit ante meridie, a prope inq:

cum inangibile recipiam dicimus aut, quoniam fac-
tione sit: idcirco si tangibilis plures inangibilibus
adhaerens sit corpus quicquid modo inspicimus corpus idem
majus tangibile spatium occupare tangibilium
omnes dicti spatii partes tangibilis dicitur omnibus
tangibilis ut inter omnes partes corporis partes in responsum
sane iudicio magis inspicimus Aristoteles docens
rationem naturae partem antea, maximum
autem dimensionem, et deinde naturam
quae respectu autem dimensionis partem.
Si dimensionem partem, et respectu naturae
tangibilis major inspicimus, si dimensionem partem, et
respectu naturae minor et minor autem tangibilis inspicimus
an igitur corporis partes naturae inangibilis dicitur
tunc nunc inangibilis major propinquior, et an cla-
ritate illius Aristoteles docens in Categoriae 1. 1.
cap. 4. intelligamus. = Tangens quidem
= et eo quod est: est, quia partes eius propinquior
= rationem naturae ex eo quod est de se habet.
Sed quod est amplius non generaliter, sed ali-
tum immovibile, quod est generaliter Physica
ratione imperitiam finem ad se
eundem tractat
sicut partem contemplandam se finem

Totius Physicæ

Secunda pars seu specialis Physicæ

Divisio.

Porta autem: corporum naturalium communia principia, propriaque, et causas fuimus pertractati iam modo
 est reliquum id ad particularium corporum multitudine
 et diversitate; hanc nos brevis conuectamur
 scilicet cum viuacium, cum non viuacium. Porro
 autem viuacium nominata Philosophi placuit cum
 cum xibit, que in natura quo viuacitate, et sensu,
 nutriendi, similis; aliud etiam principio gaudent,
 quomodo Plantes, Arbores, Herbari, et non viuacium
 tunc nomina que in principio discipulo principio ca-
 rent, quomodo terra, lapides, aer, calum, Ignis &c. &c.
 et duabus ut in Physicæ generalis introductione tra-
 bitur, duabus inf: partibus specialis Physicæ
 aliorum more perstringeretur necesse non ducimus,
 quoniam p. in non viuacia particularia corpora
 etque alia in viuacia animaduertemus: que
 ratio quia a viuacia corpora in calastia, et sensu
 partium, idcirco prima specialis Physicæ nostri
 partem in duos tractatus dissectabimus, quorum quilibet
 inde in sua capita dydingemus. Sit igitur

Prima Partis

Tractatus I.

Physicorum omnium continens fuit in speciali Physicæ
 quoniam ipsum proponere debetur de Cælo, et Luna

minus fuit 29 peragratu tota interiori sphaera
 interiori) revolutionem integram quavis die
 ab oriente in occidentem perficiant. Atque hinc astro-
 nomi occasum suum per minoris describendi
 circuitus 29 et regulam rationem sensibilibus pa-
 rallelos, qui diurnum sphaera proprius quae illis
 corpus una simul decurrant.

Ceterum nonnulli id, non recte quae planam omnia ab
 ecliptica aliquantulum recedant, proinde, cuius
 orbis vel majorum, vel minorum angulum
 29 graduum cum diametro cum aequatore, vel axe
 mundi efficiunt: diurno 30 partem, seu fuisse
 iuxta nonnullos 20, et iuxta nonnullos alios
 16 spatium graduum comprehensam atque hinc inde
 ab ecliptica aequatim divergens effinxerunt. Astro-
 nomi, qui planam tantum omnium obliquitatem
 demonstrant, quae Zodiaci nomen sumunt.

Cum vero in in aequali partem quoniam quatuor
 una 360 graduum spatium occupat Zodiaci
 non plane est dividere, et quoniam quamlibet
 coelestis nonnulla tenet, sicut incipiendo a
 sectione ecliptica, et aequatori ab occidente in
 Orientem sua ut volunt, iuxta signorum or-
 dinem, sine in conjugata signorum prima
 30 gradus Arietis, deinde 30 alios Tauro, 30 alios
 Gemine, et sic deinceps 30 Cancer, 30 Leo,
 30 Virgo, 30 Libra, 30 Scorpius 30 Sagittarius

de constitutione progressu indicata

De Horizonte

§. III.

Horizon illud circulare planum, quod vel modo
terre centrum quomodo BB

trahit, est rationalis, vel modo parallela ad terre
superficiem ducit quomodo AA estq. utriusq.
planum hoc non habet pda quodam dictionem
appellans Zenit inferiorem alterum Nadir, et
que in meridiano nocte separant.

Porro autem quia p. originis pda scilicet Zenit,
et Nadir semper perpendiculari in plano coniugati
necessarii sunt, hinc Horizonte et locum diversionis
et ita mutari, et definire intelligimus, ut
Horizon numerus locorum infinitus sit omni
no adequat: verum in Arithmetici sphaera in
mobilem qui illorum est Oriens et Occidens
multitudinis viaggaret, Horizon unum
excogitantur Astronomi qui varie sphaera

elevatione pro vario locorum situ nunc ad aequa-
loz rectos, equatorem, nunc obliqui, nunc paralleli
sacant sphaerae, modo recte, modo obliqui, modo
parallela nomina imponeret.

Cum igitur primo immobili Orizon aequatorem ad an-
gulos rectos bifariam dividat, tum taxat iis qui
sub aequatore degunt: idcirco huiusmodi terrestres
incedat, et sphaeram rectam semper habens, et ppe
tunc aequinoctialis et solis, et siderum rectam
assensionalem cuius puncta maiorem aequatoris illi
axem et axis puncto interceptis punctis signis
num ordinem procedat usque ad punctum
alterum quidem aequatoris cum Meridiano, et
sideris apertum

Cumque secundo immobili Orizon parallela
tum taxat aequatori respondere concipiamus si
Orbis poli obliquo Orizonis polos per se ponant

ad prop[ri]am tempe[ra] lucis refractione[m] p[ro]p[ri]am terre
 si que sunt habita t[er]re et sex continen[ti]e man[us]
 solani radii illuminatores reliques uero sex t[er]re
 b[ar]i involuto non erant nec usq[ue] videns eade[m]
 die planat[us] deservit[ur] parallelis Brizonti re
 volutio[n]is occidere, et vivi n[on] fixa quame[n]
 h[ab]it[us] non v[er]o circa eclipticam p[ro]p[ri]a l[un]a
 d[ur]at: et ea revolutio[n]is, i[n] eade[m] in locis orbis
 sunt app[ro]p[ri]um m[od]o m[od]o non amittunt
 et cum h[oc] immobili Brizon obliqua est equa
 lis temp[or]e equatorum dividat reliques uero solis
 parallelas inaequalis sit comparat[ur] simul ex
 ta obliqua spha[er]a positione[m] t[er]re. Quoniam
 in anno die[n] noctib[us] parat ab eis in die[n] habet
 reliques uero die[n] modo super noctes, modoq[ue] i[n]
 noctib[us] super die[n] ut sita[n]t, vel alio die[n]
 parallelis ab Brizone h[ab]et qu[od]d[am]d[ic]t[ur] necesse est
 ipsum p[ro]p[ri]um sola valentia die[n] continet illi
 t[er]re, valentia noctib[us] involuto, et ip[s]a illam
 planat[us] m[od]o, videns obliqua aequales.

De Meridiano

Sa IV

Meridianus sic dictus quia ad illum pervenit illa
 iam media dies fluxus illud planum p mundi
 et horizon plos recipiens quod continet locorum
 situs divergentem contra cum horizonte mundi:
 est sicuti armilari sphaerae horizon, ut iam iam
 diximus innotet Astromi consuevit, ita inno
 tatione Meridiano:

Huiusce plani utilitas non solum commendanda siquidem
 propter qd: est aequatore in quatuor partes nimirum
 in aurorealem, et borealem, orientalem, et
 occidentalem plagam totum orbem dividit decem
 et octo longitudo, locum quoque corrigunt latitudo
 tudes: Idcirco et aliter sunt qd: aliter loci
 syrtis ab aequatore numeranda in Meridiano

296

Ita non nisi aequabris aequis, ad a proprio loci Meridi
 diano, tunc a primo occidentem versus Meridi
 ad iugis caput: ad quatuordecim Meridi partem
 prime huius Meridiani sedes sit referenda non
 concordant omnes: idem ipsum collocat Ptolema
 us in ferri iugula alii in asporis iugulis: Lybia
 ac, Hippodam septuaginta miliaria distans
 ab iugula q: vocant Capoverde nos il
 lorum nomina commemoramus, qui quoniam a sua
 re observatione locum docuerunt

De duobus Meridi

Se Va

Meridiana imperfecta circuli, quia scilicet oblique
 sphaera habitans iniqua: apparente integri, sunt
 plene se se invicem deorsum aequatoris in seque
 les partes dividit: Boreales conglobationes ab eis
 veritibus, et ascendentes a descendantibus sacro
 dia: hanc rem per puncta arietis, et librorum
 raris aequinoctione solis, dicit, alter per capri
 et canceri puncta solis

Significat hęc circulos utrimque aequales
conicipere se se ad mundi polos facientes
atque incipientes unumquemque a quatuor
arcuum quindacim gradibus usque confectos
hordacum omnes una cum duobus eorum hori-
zontis appellabimus: ea propterea si in undecimo sol
existat Horatio una est hora ante meridiana
si in undecimo, scilicet meridiana media diei
erit, si in primo ante prima hora pomeridiana,
et sic deinceps: hęc nos nomen horarum penes
omnes Europae incolas recipimus si Italici ex-
cipias, Babyloniosque qui quoniam post horam dimi-
diurnam a solis occasu ab huius ortu horarum
rati sunt.

Porro autem si circuli in Mundi poli se se mutuo in-
saccant, qui perpendiculariter aequatori incidant
et aliusque aequatori pertranscant quomodo ODG

arces ab aequatore scilicet DI aequi ab aequatore
extensionem modo unius horae modo alterius

1296
prohabetur

De Circulis Astrorum
Longitudinis, Latitudinisque
Declinationibus.

§. VI.

At si circuli eclipticæ CA perpendiculariter
incidentes ipsorumque intersecantur per G , &
 O circuli eclipticæ denique af in c centro per
transierit, conueniunt uterque DI eclipticæ
astro interceptum totum sideris ad eclip-
ticam distantiam, seu una uel altera de
latitudinem dimidietur, et eclipticæ
uterque a puncto A tria K , et circuli,
que af in c centro pertransierit comprehensum
prohabetur utraque longitudine.

[Handwritten signature]

Cordellarium

Ex his quae sunt in astronomia longiorum
 circuitibus semper ad eclipticam extra refer-
 rantur ut in planetarum, siderum
 quae apparent, quos vulgi deceptorum
 Astrologi ad hoc magni faciemus procatyphos,
 ut tamen si planetarum, vel siderum eadem
 eclipticam percutiunt reducantur, et con-
 junctiones vocant, si ad opposita percutiunt op-
 positos si non quidem gradibus comparantur
 in quadratos, si scilicet viginti gradibus,
 in octonos, si sexagesimos in sexagesimos, quod tamen
 apparent omnes generis

notitia circumfer-

rentur. Por-

ro con-

junctiones proprio generis inedi-

cant scilicet & oppositioem & quadratum
 □ trinum Δ sextila ✱. Atque de maxi-
 mis planis sphaeris hanc
 plura, iam...

Finis

De Minoribus Sectio altera

Posteaq: de majoris categoriæ superficiæ circularis secar
 tis planis suis dixerimus, reliqua sunt qd usq: ad de mi
 noribus nonnulla distincte in cap. paragraphis subiici
 amur, scilicet de Tropici, planisq: parallelis, et
 Climatis, et data occasione de Arcticis, Periclis,
 et Antipodibus nonnulla.

De Tropici

§. I.

Tropici, qui et solstitialis appellantur quia ad ipsos mo
 tu proprio sunt sol pervenire videtur, ut deq: et
 stare, nec ulterius progredi / sunt duo plani hinc
 inde ab æquatore per ferre gradum cum divi
 dio parallelorum: unus Canceris, alter
 Tropicus vocantur, alter capri, et hyemalem
 quomodo in octava fig: GG, et AA

De Planis

§. III

Et duo Tropici, et æquatorii parallela; et æquator
 et polares inter se paralleli graduum spatio, una
 eorum gradus dimidio deposita plana sunt plani
 circuli ab ædificatione in totius sphaeræ constructio
 ne describi quomodo GG, et OO idem non una
 Arctici romanæ, antæctica aliorum sibi vindicant.

De Zonis

§. IIII

Porro ex descripta superiorum minorum, et circularium
 planorum parallela æquatorii sectiones consequuntur
 ista celeberrima quinq; Zonarum Divisio quæ non solum
 a polari circuli constructio, frigidarum non quasi
 bi argumentum, sed vivo quædam planis, et Tropi
 cos scilicet GA, et OC temperata, et quædam
 inter tropicos nimirum AC caliditas: hujusmodi
 calidæ Zonæ habitatorum ingenui et tropicam alteram
 constituta Amphysios Geographi appellare consueverunt
 vna profecto quia in oppositis partibus proiciuntur
 umbrae si orionem una æquæ altitudinem omni
 propriis umbrae deprehenduntur exicipias quo tempore
 vocantur Arctici dies et hæc æstas habentur de æstate
 magis dummodo tamen sub Tropiciis habetur Zonæ
 tunc enim æstas una purior hyemum, et si id
 solitalem diem exicipias quo qui sub Tropiciis habet

Anteriori et posteriori, qui parallelus hinc infra et
 aequatori aequalis dicitur, qui quando longi-
 tudinem, abesse omnes, hanc in latitudinem
 oppositum temporibus tum taxo videtur habere,
 et hyemem.

Antipodis terrarum, qui eodem ratione hinc
 et inde sunt, et sibi mutuo contrarios et opposi-
 tos, oppositi divites gaudent omnes, hinc, temporibus
 abesse divites, ut hinc superioris per hinc, et hinc
 inferioris aspectu per hinc inferioris, et hinc
 hinc, et hinc, atq. hinc sine hinc, per ad hinc,
 illius ratione mutua hinc sufficit ratione
 ratione. modo hinc.

De Solis Fixarumq. Plane-
 tarum, necnon Cometarum substan-
 tia, natura &c.

Caput Quartum

Iam intra ea maxime superficies planetarum
 Saturni scilicet, Jovis, Martis, Terrae,
 Lunae, Venae, Mercurii, Solis, Comae
 et denique portarum hinc solis, et hinc
 quodam modo circumferunt cum ab occidente
 oriente iuxta signorum ordine inaequaliter
 non eorumque inaequaliter et aequaliter motu

alio dicitur abire in occasum conem in praeven-
 tione obij a se anemij nisi illone in subcan-
 tia animaduertere. In quana? postea caputibus
 sine peragrophij quoniam motus Phasomana pro-
 prietas eamque omnia explicat.
 Et sane extra omnia aliam sit soli fixi Phasij
 quoniam correctis concedat a quoniam materiam
 Phasomani? efficitur quia explicat ad concedat
 unajima: Porro autem illi Phasomane sunt
 iniquitatem partem agitionis. Phasomane quae sunt
 abque datur in natura lege ab ipso nunc conem
 putat, nunc a Phasomane, nunc a quoniam
 vinctus scintillatio, lux, calor, macula, quae
 omnia haec quae, si quoniam inibi nunc, et
 ipsi ignea concedat materiam substantia. A quo
 Macrophis contraxit substantiam vel magnam
 igneam materiam dispersit, vel inceptibili con-
 ditione: conem sicut vinctus vel sicut conem
 in substantia vapores vinctus partem admixtos conem
 in quoniam vinctus in pluribus, conem in Phasomane
 affirmari concipimus in conem et in Phasomane abque
 illi? vinctus in Phasomane per etiam ratione
 Illa haec vinctus in Phasomane ignea diffusa
 partem: si quid quoniam habet, vel vinctus, vel
 in Phasomane vinctus in quoniam in Phasomane
 vinctus in Phasomane vinctus in Phasomane
 in Phasomane vinctus in Phasomane in Phasomane

scop: necdumtaxat quia non p apt quia in maxima
 à sole dignitate congruente p patus scindit, scin
 à illa quoque quae Vane, scindit et non p
 quid inde?

Obiectis suam novitatem, non modo ut vocat
 secundario lumen, non illi loco proprio
 Resp: concedendo maj: et min. Negando: quia
 si proprio lumen aut ad eum rationem? concedendo
 lumen aut modo candidum aut modo ferru
 ginum, aut modo pallidum, aut modo nullo?
 Negando: est quoque et a fulgore alio, et ab
 ego cum Kepler, et Galileo. Verum non illud
 idem a vnicuique dyco quomodo quid dicit dyco
 naque a primariis solis radiis ab illis viciis
 Quam facile diffugit, et per vias vapores aqua
 a vnicuique facit indurabilem quomodo offe
 natum est a sole à solari radiis non autem
 nubibus. Itaque circumphago autem in hunc
 reflexis: qui inde diversimodum vapores conser
 vationes, per vices suas diversis ad solis colo
 re affectibus meritis, et quae ex his exhibent;
 atque hunc sententia, sunt operationes obor
 rationes, quae et complent suam maxime officia
 antistellarum respicientes abundantiam
 Ad id accipere q: occidit autem tunc cum
 parit Occaso et copiose radiis reflexis
 miris apto substat.

De Planetarum omnium proprio mo-
tu orientem versus, & quae ip-
sorum motu directione ite-
rione, at & retrogradatione

Caput V.

Porta est: regioni capite Planetarum necnon fixo-
rum siderum materiae fuerint contemplari
recte rei vestre adeo posuit, ut modo illorum
omnium et praecipue planetarum motus & directio
retrogradationes, contemplatione
Et ita ex parte una aliam primo est omnia
ab occidente in orbem inequaliter & inaequaliter
inaequaliter circa suos orbis se se apparent
in orbem inaequaliter

2. ob maximam hanc modicam, et hanc minorem
ipsorum motu a terra distantia, diversamque
magnitudinem, radii, vel apparenti modicam
vel eccentricam, et lineam describitur
3. Propter motum hanc quatuordecim se se ad se
centum cubi

4. a quibus planetis in hanc resolutionem imparetur
poteat autem a medio conductum A S per contrarium cum solis
hanc Planetarum motu describitur

5. Planetarum hanc in hanc orbita stare, nunciat loci
ma pro gradibus, nunciat autem apparentem hanc motum

Am

ferrum excepta terra ob rationem viciniam
terrae Luna.

Si igitur ex omni dubio per se recipimus
Philosophi conari eam datur merandi
lineam, quae sit recta in se tota propria
habitu, qua unica illam rationem omni
facili, et laetitia patitur aperiri via.

Solemaque quoniam terra orbem concipit
capax cogitavit, ut post non multa secula
terrae planitiam variam a terra distan-
tiam stationis, directionis, retrogradationis
explicationis extrinsecus, et appellationis intra-
intra.

Sit terra

Sit terra A tangens magniorby **HDPH** caelum,
 sitque interior alius plerumque videtur **GICF** caelum
 in B habens proprium alium excentricum: Punctum I

a terra remotius appellatur Apogaeus; punctum vero F
 tam proximius Perigaeus, vel imus affixus rectae
IF apsidum lineae arcum denique **KD** a primo an
 ali puncto ad summi apsidis punctum apogaei dixerunt
 hanc: ita si planetam constituas in G illico ensignis
 refertur in E firmamque punctum quod sonat hanc
 atque apparet planetam locum ipsius planetam appellari
 cum si a puncto B spectas illa ad K firma

manipunctu rationale loci seu radius quod di-
 cunt magnum foras referre: iam vero si fuerit
 postaphorin dicta distantia inq: arcus $E K$ vero
 loco apparetur confici modo addunt, modo subtrahunt
 apparetur loco: addunt ab utrague ad perige-
 um, subtrahunt ab perigeo ad apogaeum, istaq;
 motu loco vnde planat loci apparetur q: perigei
 no nomina contraria dicitur appellare

Ad hoc autem id planarum irregularitatem explicanda acci-
 dentibus supradictis alio Podlomanii animo
 conuertitur aethiopianum signum de planis quatuor
 illis exceptis in quod $P O H$ apparetur uiginti parue
 obij in ortu excentricis $A B$ sic excentricis uiginti
 nam ordinat recte in sui superiori semicirculo

nam in inferiori vero contra signum ordinem: et
 et descripto modo non solum Epicyclus circa propria
 canonem agit sed in signum consequentia procedit,
 ita ut dictum ejus de canonem finem accentu pa
 nety descriptis circulis **KD** diverso tempore
 quibus circa se ipsum Epicyclus. in hac hypothesis pla
 natus in **H** et **L** videlicet stationarius in super
 ra Epicycli regione dicens in inferiori regione
 rursus canonem accipit hunc qui sicut dicitur: in
 trogata, cum ejus accentu voluit alius sui
 Epicycli accipere, quae quo in superiori Epicycli par
 te contra signum ordinis, in inferiori in idem mo
 do.

Item Solis canonem Epicycli aequali tempo
 re aequali sui accentu itaque hunc descriptum: prop
 ter magis ejus motus mensuram ab eo repetendam
 ab accentu **KD** sed ab eo **C** dicitur continetur ab
 accentu canonem dicitur quomodo hujus canonem a
 rora.

Syconici vero Epicyclon ambages maxima a vici
 sandi putant planitiam irregularitatem seclane
 explicationem si duplicat motus additionem et de vice
 motus et concussione circa solis admittunt: hic enim
 si de canone totum quod se motus exurgit or
 dinis quicquid videtur: sit enim in canone **O** cano
 et annuum circa ille idem orbis **BACD** nodos
 planetarum alij: ponantur in **E** quicquid igitur cano

posito modo adducag in 7

313

aequidistantem ipsi rationem non oppositum? sicut
 I in G, et H aequidistantem si ex H in I aequidistantem
 non stationem? sicut I in H aequidistantem
 retrogradum?

De proprietate loci philosophos planetarum omnes insinuat
 Penitentiis coelatione ut circuli sed spiritus
 spiritus referat describere ita, ut undam spiritus
 spiritus referat describere ita, ut undam spiritus
 Verum locus, non-Christus, qui est in centro mundi, non
 aequidistantem simpliciter planetarum irregulariter
 explicare sic enim dicitur: A B F et percur
 ram per orbita M P Q interin terra in Raxi
 terra planetarum in F hunc in puncto L firmamentum
 ad iudicium progressu antea dicitur P, et tunc in
 e hunc ad firmamentum punctum H reformemusque
 propere dicitur nobis apparet: si uider
 ra ex P in O et Mox a in d deformans

namque in h[ab]itu p[ro]p[ri]o ag[er]e vult

deque si circuli O in N[on]nullis ex d[ic]tis
planis adducantur Mars illic ad fixam mentem
puncta I Respondet, et h[ab]et v[er]um appellatum,
cum cum ip[s]o v[er]o signum ordinis p[ro]p[ri]e
nobis apparet.

Nec difficultas in planis inferiorum explicari
dignis regulis h[ab]et, ut se expediat: reuelationem
circa sunt orbis AB & Mercurij

ad circa aut $E F K$ cum illa in centro Mundi con-
stituta: modo supponamus aquas in Terram in c
autu planatam, iam hunc in firmamena puncto
c refero equatio postulat, si vero ad in F ad hunc
in B ratione directum marcurium in A recipiam:
nam; si ex F in G terra sit, ex B in a planatam
tunc illud ad partem A firmamena referamus
homonium non possumus inficere, denique illud
ex G in H mercurium vero ex A in O hunc ad
firmamena punctu D reducuntur retrogradus fieri
necesse est

Quia vero licet Copernico - Copernice planandum est
adhuc expositio irregularitatum ad iniquam denu-
tiationem hanc quoniam rursus aphelia, periora
autu periclia vocantur facileque antea assequi
quod si in circulo excentrico solummodo plan-
tus circumferri constat, etiam non sic con-
stat quod expositum est Phenomena: alio id
circo planum in una via est nimirum elliptica
Keplero cuius supra commemoavi;
huc si insistamus semper nihil incomplexibile, ne
diligenter habile ostendimus

Atque ut nos videretur sa se istis ulro prodatur:
 poramus in infimo Ellipsi FE , seu umbilico
 Si dem existeret, atq. factus AS vacuaretur, istis
 p[ro]p[ri]et[ati]bus, et planis, cadent mirabilisq. varia
 p[ro]p[ri]et[ati]bus AA , A circuli AE tangens, et descriptio n[ost]ra
 AS equalit[er] componit equalit[er] arcus ASA a
 p[ro]p[ri]et[ati]bus medijs seu equalit[er] arcu[m] appellat[is] de
 uenire line manifestis, sequit[ur] Planis ad p[ro]p[ri]et[ati]bus
 E p[ro]p[ri]et[ati]bus si equalit[er] componit equalit[er] arcus
 co[m]m[un]es ip[s]e descriptum arcus AA non apparet, et
 non tunc daturus super arcu[m] realit[er] continetur
 non p[ro]p[ri]et[ati]bus ita, ut p[ro]p[ri]et[ati]bus puncto P ut arcus AA
 infim[us] p[ro]p[ri]et[ati]bus sicut planis istis tunc cumq[ue] in
 circulo ab eodem puncto P distans arcus p[ro]p[ri]et[ati]bus major[is],
 et major[is] sicut planis istis distans p[ro]p[ri]et[ati]bus immo
 et umbilico infim[us] arcus p[ro]p[ri]et[ati]bus non ab
 p[ro]p[ri]et[ati]bus opp[ro]p[ri]et[ati]bus: Quod p[ro]p[ri]et[ati]bus infim[us] arcus
 AE dixi Planis tunc arcus ASA tunc, et se
 quantificatio h[ic] ostendit.

Nec minus eisdem sequit[ur] Planis, cuiusq[ue] velocit[ati]bus
 AS in p[ro]p[ri]et[ati]bus tunc lineare et solitas plane
 in unum p[ro]p[ri]et[ati]bus quant[um] et p[ro]p[ri]et[ati]bus ad Ellipsi
 tangens ductum: Quoniam sumus AOB , et
 BOC equalit[er] sicut seu triangul[is] infim[us] p[ro]p[ri]et[ati]bus
 in p[ro]p[ri]et[ati]bus quant[um] arcus ad C et ab AB
 tangens p[ro]p[ri]et[ati]bus OA , et OC tunc iam
 et p[ro]p[ri]et[ati]bus tunc unum cuiusq[ue] triangul[is]

area habet si ducta aliouding byion dicitur
 p. n. quare trianguli $A O B$ area = $AB \times OC$
 et trianguli $b O c$ area = $bc \times Oa$.
 Propterea $\frac{AB \times OC}{bc \times Oa} = \frac{AB}{bc}$ et propterea $\frac{AB}{bc}$
 :: $Oa : OC$ scilicet quomodo perpendiculae ipsae
 velocitatis reciproce

De Peculiaribus tum siderum tum Cometarum omnium

Caput VI.

Factum de Generali regionis capite moribus quocumque
 tunc ordinatur, ut de illorum maius peculiaribus
 tunc signis per paragraphos novam illa subiungamur.
 De Siderum omnium

S. I

Fixa ab occidentis in ortu ad id tenor moventur
 celebratissimae Cassiope via 70 annorum spatio
 una gradus periculis deprehendens res est certissima
 ma, nam ex Astronomiae observatione perodi
 cui signa per Hipparchi temporibus occupant
 hunc sed a modo amplius non occupant.

Propter modum disceptum alio novum Alphonsus
 talia Regis placuit observare periculis uno, alio
 irregularum: Cassiope enim et solles nunc in Orion
 omni, nunc in Occidentem periculis hunc gradum.

vel a sola, vel a proxima elementari ignis spha-
 ra accendat, ad hunc alii magis nominis philoso-
 phi inuenerunt se probabiliter comparant, quos in
 Laplanz autumant comparant per eandem
 analem particularem conuenientem totum compositum
 substantia efficit, dummodo tamen illam sub
 stantiam solantibus accendat radiis, et sicut si
 in lingua rectam excurrat donec tunc de compositis
 te extinguat.

Haec autem cometarum esset tunc et quoniam
 non erant cometarum, et illa cometarum in una successione
 particulari, si tamen in maxima mole excurrant
 sicut videtur, et illis calore ita excitant, ut et
 igne concipiant, et hinc, et illic fortuito cursum
 accipiant.

Cartesius opinatur cometarum quendam ad hunc
 modum obducere, seu erigere, ut quia calor in
 materia sua motu cometarum accendat a propriis sibi
 cometarum, motu sibi cometarum hinc, illuc regulariter rapiant.

Newton, et Cassini qui Pingon, et Democritus scilicet
 excitantur cometarum referunt ad quendam opacam calidam
 corpus, vivo pluviam magis excitantur et aliquid obducunt
 qui primis sphaeris percutiuntur, et accenduntur. Pontium autem
 cometarum rursus apparet.

Caro Jacobi Bernulli cometarum quidam sphaeram
 satulitatem, qui circa idem annum 1680 et 1681
 quiescit a sola 12543 terra diametri distans cometarum

sit inaequale, ut nunc: Saturni orbita peragitur,
cum tamen hujus satellitum in inferiori elliptici
partibus versantem se videtur accipere.

Expropterea, quamvis expositum non valde tam videri
magis probabiliter pro se facit ut potius
tam naturam, ut utrumque etiam inficiat, quod non
astronomis longiori ditione, legione, alioquin, et ob
ratione omnia cogit, attamen ut dixi nihil
aliud ferendum potius valens, siquidem cum
apparentibus nonnulli rari comae, observationes
itaque per se capere subditi nonnulli rari
cui oculo quare fieri velut patet ad huc dubitatione
manet non sperare.

Ipse observatus a Cassio anno 1650 et felix per ditionem
et propterea omnia comae annorum 1595, 1665, et 1677,
1677 ita congruentia ut illi, et illorum orbitae
proprie subditi nonnulli solia et decem hujus sequenti
duo vixit congruentia.

Andromeda, Regulus, Andromeda, Taurus, Orion
Procyon, et Sirius, Centaurus, Scorpion, Antares.

et congruentia per se futurum / si tamen futurum / co
motus annorum 1736, 1747, 1751, 1754, 1769, 1790.

illi temporibus separata dies, et in adhuc
interalia profert, quae postea nostri, quomodo ditione

mirum tempore nos nuncius, quae flouiam
que de moyse rursus quae comae elliptici hujus annorum, et
quodam modo, et curia hujus huius sequenti.

Illud autem continet in comae hanc materiam scilicet
 modo cauda, modo barba, modo corna sua quomodo
 appinans rotundi canis viri et comae corpus a me
 biant vapor, qui a solis radiis proque in a v:
 usque soli regionem inde ad nos lucem vagatur
 in aeternam in altiora regionem a solis aethere et
 in plura vapor, qui tandem velut fuligo
 quidam comae in superficie habet: in igni
 autem cauda nomine comae comae sequi
 barba, si proque, comae denique si comae circum
 biant.

De Saturni, cuiusq. satellitibus

in motibus

§ III

Saturnus, qui ex acurationibus Ozanam, et Bion
 tabulis, distans a terra maxima habet distantiam
 244000 mediam 210000 minimam 176000
 terrestriam semidiametrorum circa propriam
 axem spatio decem horarum circuli meridiana
 semper nonnulli ex quibusdam locis suum mu-
 tantur fasciis, attamen non exaequantur. Quod
 extra omnia alia est decem satelli-
 tibus et coronae aeneae sufficiens satelli ad hunc
 ab circa ipsa et se reddunt, eamque velut diu-
 ream cuius materiam dixerim plurimum plate-
 tarum congerit circa Saturnum determinata
 quaedam lege et movenda: dixi indiana, quia

322

ficci ad hunc scilicet apparent, et modo scu
 lo, a thomae saturni in. ad. an. et ad. 45
 yonnia, quod saturni radium. 45. et 5. et
 45 radium an. et major ad saturni radium
 ut 65. 29. 45 minor ut 45. 29.

Orbita autem descriptum circa planetam su-
per se movetur anulum iuxta signorum ordi-
nem suum habet admodum valentiam oblongam, vel
tunc motus annuus, spatio regitur 774
horum 4 a 56 minutis 1. 25.01. et nominatur
et circa Saturnum 5 iuxta signorum ordinem
sui periodicam revolutione agens Satellites quo-
rum primus ex Vgany et Cassini observatio-
ne est a Saturno distans sui annuli diametri
 $\frac{79}{80}$ secundum 4 horum $\frac{1}{3}$ quartum et quintum or-
dem propter similitudinem inferre licet iuxta Keple-
ri tempore quatuordecim satellitibus in suis
quartum orbem impendat. Primus significat
dies 9 horum 29 m. 16. 31; secundus dies 2
horum 17 m. 41, 27 tertius dies 4 horum 17 m.
47. 56 quartus dies 15 horum 22 m. 41. 50
Quintus dies 29 horum 8 min. 54, et 57.

De Douij en g'atellijue
motibij

5. IV

9.2^{1/2}
Junct Saturno sara inferiora ut illius maxima distan-
tia sit circuli semidiametro 143500

media 115000, minima 67000 circiter
axem mundi sicut clavi indicant de tractu a Franco
fontana quidam facie profundi innotuit per
modo pluvius, modo paucior, latior modo, modo
gracilior: haec evolutiones faciant quatuor
inequaliter spaci deprehenduntur astronomi nunc
scilicet spacio horarum 9. 50 min. nunc horarum
9 min. 57. nunc horarum 9 56 min. et per
ad hanc frequentiam coniugantur per uicinos: obser
uamus in super quatuor circa dona ferri scilicet
quorum primum a dona digressum sui plane orbe dia
metri $\frac{2.5}{6}$ secundum $4 \frac{1}{2}$ tunc $7 \frac{1}{2}$ quater
tunc $12 \frac{1}{2}$ et per se habuerunt, et per se sequen
ti ordine in signorum conjunctione circa super
planorum officia evolutiones primum dicuntur spa
tio 1 horae 16. 24 min. 36. secundum
dicuntur 2 horae 17. 37 min. 54 tunc 3 horae
nunc 3 horae 39 min. 40. Quatuor dicuntur
16 horae 14. 5 min. 60. praeter autem. Donum illud
describit circa suum axem modo aliam ha
bet, quo movetur et numero dicuntur 407 horarum
22, 41 min. 30, 56 min iuxta signorum orti
na suum orbem peruenit.

De Martij motibus

§. VI.

Et maximo affligit rubrum mare qui quando ma
xime a terra assequitur dignum est et in iugis

324.

Diametri dyotus 5000 quando mediam
 3000 quando minima 4000, circa proprias
 axes motus longi per 40 dies, et orbita sui
 orbis peripheria phytus spatio unius anni
 manuum 10. Tunc per horum res ab occi-
 dentes in ortu progrediens huius planete, orbi-
 ta sicut et Superioris Saturni et Jovis terra
 complacit.

De Venarij moribus

§ VI

Venus illud pulcherrimum sidus à Sole 40 gra-
 duum aequino septentrionalis propioris indurigi-
 bilis comae adeo et id est antea et postea, seu
 fuisse, et subsequens huiusmodi, seu Veneris
 nomen habet, et dyotus à terra minima
 xima dyotus 5000, mediam 4000, circa
 proprias axes, orbis spatio horum 40 dies ip-
 se eius dyotus huiusmodi maculis 40 circa Solem
 motus iuxta signorum ordinem spatio manuum
 7 diadit 12 horum.

Veneris nomen habet conjunctionis cum Sole, suas oppo-
 sitiones, suas quadraturas, sicut Luna de
 quibus dicitur orbis sui 40 dies.

De Mercurij moribus

§ VII

Mercurius a terra septentrionalis et terminis semidia-

nam 43000, 44000, 45000, 46000, 47000, 48000, 49000, 50000, 51000, 52000, 53000, 54000, 55000, 56000, 57000, 58000, 59000, 60000, 61000, 62000, 63000, 64000, 65000, 66000, 67000, 68000, 69000, 70000, 71000, 72000, 73000, 74000, 75000, 76000, 77000, 78000, 79000, 80000, 81000, 82000, 83000, 84000, 85000, 86000, 87000, 88000, 89000, 90000, 91000, 92000, 93000, 94000, 95000, 96000, 97000, 98000, 99000, 100000.

taxat per gradum arcus fere semper collatione
radii, id est inmergendo in Theoria astronomici
apparentis, supradicti, etiam sic huc et quomodo
de cetero planat circa propriam in novam
et in hoc signo ordinis sui obit accuratius quam
maxime spatio dicitur circa, et, supradicti inq; cum
ca, et quod. Astronomi sibi expectant, etiam in
in solari dicitur anno 1707 tunc non. May, atq; ibi
re. anno 1710 49. Idem Nov. et quod et de an
na 49. id. May et expectant, etiam in
et expectant, etiam in, etiam non ignorent ipsi
consequenter anno 1712 idcirco frequenter etiam
nigra observationi, etiam in, etiam Mercurio
noti, etiam de carnag.

De Luna motibus

S. VIV.

Luna maximè circa proximè in sui magna
distantia dum huc et hinc semidiametro
si recedat in media et in minima etiam ipsa
circa sui axem novam tenet, etiam in spatio quod
vocant Periodicum die 27 et horis 7, et min
ut 47, compositis quibus semper nobis eadem
sibi facit exhibere: sicut enim qui planat
circuli per motu conatus carum supradicti circa
se ipsum in integra circuli revolutione se age
re, id est profecto et huc et hinc etiam in

326

modo librari in ortho modo in occasu modo Bo
na modo de me conjuncti Gnomonibus cele
stium lantaly lantaly

Propter autem hanc rationem alii ipsi circa or
ta ab occidentem in orientem, quo qualibet die in
ferunt gradus percurrentes in zodiaco suam
orbitam perferunt ita ut illi per dies anni mi
noris mensis sinodici qui est dies 9 horum 12
m. 44. 12, 11 completis magis hanc imperant
luna, ut illam tota per diei magis 27 gradus
numera apparetur talis progressus per gradus
quos

Cum autem per dies horum 12 horum 12 per
supra ut per dies magis significatur, oblatio
nos ut sinodici magis aspectu minus unum
per dies 9 alii 120 completis, qui per se per
magis non oblatio

Potest autem quia idcirco anno 1363 die 9 confectis per
11 superius die, quomodo autem in sinodico magis digressu
per se ut 12. 12 magis autem oblatio magis per se
anno ed hanc magis diei spatio comprehensum, qui annus
oblatio, et hanc sequitur per se hanc, dixi
per se 11 die, qui illo per se, per se vocabulo indicant, et
ca. 12 magis non per se ad die 10 horum 15. m. 11 min. 45. m. 48
excedat, per se per se per se 4. 5 horum 12 horum 12
unum die addere, qui per se per se per se Kal. Martii

Propter in hac per se per se per se per se per se per se

Alisy, quaj meritis nunc plera, nunc gibbata, nunc qua
 ratione nunc novam & Nam ipsam vocedamus, et qua
 non vnde dicitur divergum illij aspectum vnde firmum
 etiam hunc Axytanta in K seu in conjunctione

cum sole cum obvia et vnde
 ejus faciem solari radii non
 illi tunc vnde vnde hunc, pro
 vnde a vnde a K ad B vnde
 dimidium ejus faciei vnde obvia
 seu vnde hunc: idcirco p. qua
 vnde hunc appellavimus. Hunc
 vnde I ad C vnde hunc, cum
 hunc hunc vnde hunc vnde
 faciem. ob vnde hunc, et pro
 p. hunc vnde hunc, denig. A C ad D vnde hunc, et
 dimidium hunc illi tunc faciei vnde hunc, idcirco
 vnde hunc vnde hunc hunc hunc hunc.

Corollarium

Vnde igitur, sive vnde, sive de vnde a
 vnde ad vnde, et a vnde
 ad vnde, idcirco vnde vnde
 illi tunc vnde, et vnde, quia vnde
 vnde hunc vnde, vnde vnde vnde
 vnde.

Q. Q.

Duplex feruntur Rodamici et Sidonii. proprium
 motu conuerso conueniunt. primus qui oritur ab
 Oriente in Occidentem circa proprium axem cum
 ecliptica plano obliquante angulus gradus 27. eo
 minus 30. proprius. secundus borealis in 45. gradu
 pyramis australis in 45. virgine qui respiciat.
 Porro dicitur etiam hunc 45. formam ipsam
 circulationem circa se ipsum complere. Vnde
 antea non frequenter maculae observationis
 quae ab Orientali limbo solis conuersione
 obuii ad occidentalem adsequuntur. His
 decem ab eis inueniuntur et postea dies
 singuli in Orientali limbo perueniunt.
 Peruenit videtur vix mens: aliter quae
 vixit Lyconico — Carodiano Phylaxiani
 et Antoniani inficiantur illa est motus in
 nunc in hoc signo et ordine quo sol eclip
 tica vixit peruenit singulis annis. Specie
 la aliquod signum. Tunc et quae in die ad
 quatuor partibus procedendo in media conuersione
 in diebus annis quodammodo 50. et eo
 minus.

¹⁴ ~~procurat~~.
Vix in media corporum digressa signata in pinguo
sequitur / quod modo in ea Rotulini vultu
et equo / quod in pinguo / quod in ad

octavum capri referimus idem per orbitam
sua circumpharama progredi. Keplerus
per legem in nemo potuit infringere. Propri-
ter aequali semper motu in sua orbita
non fertur / si tamen fertur / id quod
modo recte, et in planis, aequatione non
abjiciunt opinamur in Boreali regione ab
africa, et libra comprehendere peragunda
in qua Apogaeus modo reperiri vidimus. Quod
1467 dies imperdore cum demtaxa in hydra
1746 dies ingratat.

De Terra motibus.

Ptolemaei, et dyconij apud antiquos
est opinio in fide error terminari: et
tamen ut Ptolemaeus, Philolaus magis nomi-
nis viam representat Copernicij in ea senten-
tia est, idem in centro mundi consistit
hanc quaque circa terram abscissam in orbita
quod immo terram motu illo circa ipsum
fieri: Porro quod est laudabile, in duos
dicuntur idem, quam circa primo agitur Mer-
curius, et Venus, secundo per terram

tum circa se ipsam dictum ab occidente in orientem
 tunc annuo motu iuxta signorum ordinem
 totum circa se, orbis circa terram motu
 magis ~~magis~~ celeris fuerat, quod denique in
 propriis orbibus terram, et lunam complacent
 sibi, quantum tamen sit canon. Et Mer-
 curium, Iovem, Saturnum, et fixas omnes
 motibusque iam descriptis revolvit, hinc
 quam facili, quam breviter explican-
 tur. Phenomena vero quae quoniam videntur
 at.

Courier p.

Terra ab occidente in orientem in suo elliptico
 orbe **A B C D** progrediatur conueniens
 eodem ordine, eodem orbe progrediens
 significabitur, hactenus legi, ut in alicui
 signo existeret terra appareret in libris
 illaque in eam signo cognoscitur, sed in cetero
 refertur.

Secundo si terram huiusmodi aut horam

spatio ab occidente in orientem circa se ipsam agi con-
 cedamus, ut illic idem planetas, et fixas omnes dicat
 ab orbe in occasum. Tabulae primo nobili progredi
 incredibili dubitatio a Todeuacis, by congectionem
 pictorum summi capiemus. Quippe in E constituto re-
 le sit **A B C D** terra, ad eam C partem spectatorem
 aliquot in suo rationatione et E referemus:
 Invenit terra ab C progrediens et alicuius horam, per eam
 horam

Quia 6 stat mentiamur peruenisse spectatore siquidem
 in A exigent, et per alias 6 horas et occurrat id. peruen-
 re siquidem in B alicuiusmodi aduerso. 3.º sicut
 ra annuo suo motu, et ibi, et tunc ortu axi sui parallel-
 lum axi semper habeat, qui proprie ut ecliptica
 locum conficiat angulum α grad, et forma ut similitudo in
 axi tunc peruenit se ueluti protuberant: Apparet enim, si
 cancri, tunc in capricorno exigent, tunc quia illa
 radius tropicum cancri perpendiculariter attingit
 quod, et illud tunc cancri plenitudo comprehendit sola
 Partium a centro peruenit accepto, tunc quidem
 radius cancri est. At a B A, ad B parallela tunc
 est, iam eadem ipsa axis signum respiciat
 Partem libere videlicet respiciat, et tunc radius cancri
 equatoris peruenit perpendiculariter attingere, et tunc
 ne ut nunquam possum afficere, tunc radius est
 tunc. Tunc inde ab B ad C ueluti ad cancri tunc
 parallela tunc tunc peruenit, pro facto
 quia respiciat in capricorno, perpendiculariter
 tunc tropicum cancri, et tunc luminis tunc
 tunc afficere peruenit tunc tunc tunc
 tunc. Tunc in D hoc est in libra tunc tunc
 tunc, tunc illa axis tunc, qui perpen-
 diculariter tunc equatoris puncto attingit, et
 tunc tunc tunc tunc afficere, pro tunc
 tunc. Tunc ratione tunc tunc tunc
 tunc, et non in tunc, tunc tunc tunc

Att

4.º Ad hoc ut sciamus quomodo parallelum adaeu uigorem de
 accipiente ut motu quidem leuissimo contra signum
 ordinis / qui motus iuxta Copernicam observationem
 patet annorum 2360 id est ab obitu aliquotumque diue
 rsionum non minus: qua ratione fixam motum ad
 occurrere in ortu antea ex explicare: ut qui ortu
 de noua et B linea quae ortu & elipticam repre
 sentat. Sit ortus & elipticæ axis T I, quæque poli
 sit punctum F sit axis ortu T C, ab ortu ad idem
 punctum D sitque & elipticæ ortus G I D E pa
 rallelum elipticæ peramque circa quo terminatur con
 tinuo nouas ut ortu contra signum ordinis
 parallelum aut inuicem anguli cubitæ & elipticæ
 sulcatæ ex D in F in I sic patet sit ortu fixam
 ad & servatam latitudinem ortus & elipticæ parallel
 los apparet iuxta signum ordinis describere
 ut & elipticæ ut aquatorem ad idem ita procedunt
 nunc de respondens idem quod de deobis ab
 lineæ anales procedunt dignitatem
 Cuiusmodi hæc sideris procedunt quod magis proprius
 minus æquinoctiorum processionem deans non est
 adeo sibi constans ualide si alioquin latitudo fixam
 eademque se & processionem ad meridiem obuiam
 si per æthiopicum intervallo ab B uicem
 in occidentem hoc uicem gradum 44 min
 40 spatio irregulari uicem patet: huiusmodi
 pro Copernico Cartesiani uicem uicem uicem uicem

quod a. loca dicantur.

Quoniam si in mobili inuicem si eorum terra con-
tineri circa ipsos ponamus orbem qui ab occidente in or-
bita sua, qui in suo apiculo lunae defertur, deinde
orbem alium quem concuniam, qui in suo apiculo, deinde
inde alium qui in suo apiculo marcurium, et alium qui
in suo uenere, alium qui in suo Marte, alium qui
in suo Iove, alium tandem qui in suo Saturno cui
et reliqui omnes planetarum sunt proprii et hanc
tribus daceptus est. Hae praeter unum quod pla-
narium coeli et fixarum habent quod ab occidente
in orientem uocatur et aliud crystallinum quod adino-
minis dicitur quod ab occidentem in orientem ab orientem
grad. 2. et min. 30. spatio ferunt et aliud crystalli-
ni primi uiscatulo de hanc, quod a forma in auro
et a conae min. 24. spatio libras, et aliud
tandem primi mobile appellatur quod ab orientem in
occidentem diurno suo motu in auro uiscatulo
et sufficiunt planetarum stellarumque cum inferiori
coeli et apiculis deest a triplici

Itaque de scriptis coeli placet addere in Praeterea de
suis et a triplici: Cuius omnia necessario hanc
motu explicanda sunt et hanc de hanc in
explicanda

Et omnia a triplici hanc: sicut in orbem
odio coeli et hanc deest in suo circulo et hanc
rotam motu proprio hanc et hanc quod hanc

canonumque aliorum concisionem. Merito igitur
 Venerabilis alio in orbe error ex canonicis progrediens
 hic humani legem ut quatuordecim planas orbis
 ut comprehendat hanc quatuordecim. Nihil otiose in
 hoc canon ipse in inferiori significat: hinc autem
 sacra ex canonicis tum de orbe, tum de canonicis
 orbe, orbis concisionem, Nihil otiose comprehendens
 quae ab occasu in orbem quatuordecim superiorum
 et progrediens. Porro hinc ex canonicis concisionem
 in iuxta signorum ordinem circumferri, tollantur
 hinc error concisionem. Tenet, et error concisionem
 ut primum mobile supponamus quod contra signorum
 ordinem dictum non integram orbis concisionem in
 abducat, ut scilicet tollat orbem et planas orbis
 abripit, ut latior sit ubi latior primo mobili
 concisionem, quae circa mundum dictionem
 ab occasu in orbem quatuordecim planas orbis
 omnes irregularitates, et phenomena facticia
 per nuncius assequat.

Canonem quamvis vigorem loquendo iuxta Ptolemaeum
 non signa omnia non assequantur legibus
 quatuordecim orbis, qui tamen sub silentio soluti
 tabulis incorruptilibus. Latere proutque quatuordecim
 et physicis legi concisionem non cadet. Quatuordecim
 cadit orbis, quae sui sunt in operationibus
 faciliore, et tunc sibi sectanda proponit
 tot ex canonicis et quatuordecim, et quatuordecim orbis

illis. primi mobilis omnia imaginatioque cum
 accidentibus perfectis et perfectis.
 Quod si est exemplum difficultatisque ut in Solomone
 abdicare videtur Dionisio. Tamen et ipsi in
 duas in scopulis: et tunc per dicitur de illis spiritibus,
 ad planorum irregularitates explicandas in qua
 est profecto haud quaquam philosophica adia
 tumque cum in punctis intersectionum orbium
 illis et motus communem habentur videri sol
 utque. Per dicitur et videri abducere a lignum
 do recipi et planata simul conuenerunt et ali
 quando conflictum recipere per quod nam ad huc
 novit

Praeterea quod et ipsi cum Solomone primi
 mobilia ingerunt ut tunc diuinum motum ad
 struant, si qua luna, in novis incidunt diffi
 cultates, et quae ad profecto, quibus est sua sy
 stemata Copernicanae maxime, et quae videri
 aduocata satagunt: nonne contra ipsos in
 tura clemens, nonne bis repetita Romanorum
 Pontificum Bracula

Verum si quid dicitur: ipsi sique Proloqui, nec
 Dionisio systema philosophiae et quod non me
 rant hunc sibi Copernice systema indicat
 bis.

Ipsi hunc profecto et si Coperniceanum systema
 hunc intubantur Ipsi proponere maxime non

ut tamq: hipotesis, et responsio probat, quo ad ut
ramq: partem.

Non magis tamq: rursus si id prohibeat sacra lev
dinalium congruentia, et portio iura prohi
bent, ne scilicet dicamus prohibere videtur, nec
in iura adducta scriptura loca, quae e copernicani
frustra et passim ratione explicandi dicunt
huius scripturam in sensum vulgi fuisse locuta
non esse terra motu, et illi locuti non Au
gustinus, et nova alia manifeste a patre scrip
turo: et non legit in euangelio Dominus non dixit
= et mitte vobis paraliticos qui non docent
= de iure illi, et fuisse Christianos omnes p
= carum illud non maxime dicit

Proba Responsionis. 1. pars tamq: hipotesis ad op
tata hinc Philopoli copernicani systema
in hoc ipso exortum. Si terra motu ambigatur
et scilicet ratione, maxime simpliciter pla
natam siderumq: motus et celestis Phaenomena
per expediat: itaq: Corp.

Prob. min. Non terra diutius itumprine motu
li abduci, qui iuxta Papi Riccioli calculum
unico minuto p. se unico et tota pulsa
militaria ita hinc 552166 percurreret: ut
non quis credat hoc.

Motu tamen terra terraq: exora contrahit
vituta et sibi, et axi vobis parallela anni

tumpe, et plane non irregularior, et equina
 fione proportionis simplicissima, p[ro]p[ri]a.

Quoniam motu non supposito agitur, Kepleriana illa
 est, scilicet Quatuor temporibus de quibus
 tantum ubi, et sagax natura quae taliter
 quicquid planis motum, qui sit ab occasu vel ori
 tum indicat sibi motu unius formae conspiciat?

Et opponunt 1. Admiratione Kepleriana
 verticalis stellas, ut ad motu tunc anato li
 quaeque videtur, etiam iam inappropinquat modo
 conspiciat apparere, ut p[ro]p[ri]a stellas p[ro]p[ri]a
 nec quaedam altitudinem, nec magnitudinem ser
 vatis est doc. astronomica inprobare o[mn]i servatio
 nes ergo p[ro]p[ri]a.

Supp[os]itum arguunt neminem Philosophi
 deducunt, ut p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a est in omni p[ro]p[ri]a line
 ty naturalis non corrupta supponas quae dicitur
 tam obliqua comparat aequale tam obliqua
 huius punctum, aqua inde, si quaeque arguunt, et
 verticalis stellas, ut locum, et sidera. Quae argui
 tudinem, et altitudinem, nam si terra
 iuxta Ptolemaicum systema adeo est a firma
 manto reposita, ut hinc comparata non ingratum
 nec vasta nobis est firmi indivisibile punctum
 apparet ut autem concipere non prodebitur
 tam obliqua a stellis alio in loco constituta
 ut et respectu huius illi puncti tumtaxat in
 qui

tudinae pro, & forma: nonnulli parallaxi angulo sol
lae subiciunt: corpore per parallaxem nobis cognoscitur
variis aduocantur, ut per parallaxem cognoscitur si
terra parallaxi currit, uel nisi fili aduocant
distantia matris, uel parallaxi inde maiorem
puncto magnitudinem uideamus tendere.

Currit Copernicanorum nonnulli oppositum
excipiunt, qui uelut stellarum aliqua tunc me
tore locum magnitudinem, & altitudinem con
cadere non uident.

proponitur: in Copernicana hypothesis domus mensura
excidentia arborum, in aera feruntur turre, & ad
occasum longius est: aduocantur projectio noua:
tunc, a se uelut domus accidit Corpore

Confirmatur. Motus terra si fieret & sensus per
ciperetur.

Ad hoc non.

Corpore. nec illud.

Reponitur omnes maiori partem regardo. De pari,
quam, ad uelut non, & non generationem inuicem
propellit in idem signum uincit, arbor & excidit,
in aera feruntur & de la? profecto non, quia
omnia uelut uelut uelut cadit obripuntur
cadit inq: corpore ad eodem modo propellit debent
corpore omnia uelut uelut aquarum superficie non

habens excurrere: et per inductione simili cogua
 tur adurganti obducuntur et domus, et arbor
 res non arbor, nam aqua ducitum illa
 hac regione ita est eadem propter loci
 habet non tamen mota sui in locis equili
 brata circa suum met communem centrum
 ab occidente in orientem egressa.

Neque insunt lapides frusta actum circu
 li tangentem dyenibus, nam quid inde? App
 reuit lapis? at sit hoc, est factus in aera,
 App et arbor.

Neque inquam insunt, eorum roborde supponunt
 nam sicut in lapide aequalis projecti sine
 horizontali virtute, ut gravitatis vel rotas, vel
 ferri rota, non autem verbo circulari motu
 regitur, cum circuli arguerent magno lapide dy
 enit, circulari erat impetu in domibus, arbori
 busque sufficit si illi omnes velint arbor
 et si motu circulari non intuerent, et con
 us quomodo domus, domus, et arbor et lapis
 etiam circulariter urgeretur et tunc non
 amplius mirabuntur lapide arguentem
 per circuitum.

Propter quod quod, et ad concitamentum domus et
 arbor

arborum hoc cum fusta lapide habere communes
 sulcos tangantur, ut tamen rationem can-
 bus oportet regulum a tangente facere, qui
 infini parvus est ab infinita etiam parva gra-
 vitate in perpetuo operatur elidi, et sic contra
 geometricas rationes, et physica experientia non tan-
 tum prestat in medium proque
 Invenit quo ad oppositionem videtur, quae agens majus
 spem peragere debet in corpore utroque
 Invenit proinde, quod arbor.

Item profecto falsum afferunt ipsi favoribus
 auctoris, quam tamen in Copernicana
 Hypothesi fore conqueuntur, ideo contrarium, quia
 claret, quod iniqua Hypothesis non complectitur.

In projecto Occidentem versus communem de-
 re modum hancque quam cogitant,
 est tamen etiam suum proprium, cum tamen
 de comuni illo etiam debet in se cogitari,
 et necesse regulas motus alibi traditum sic alia
 rationem.

Quo aequalia corpore A, et B ferunt versus
 occidentem cuius hanc velocitatem = 40

340

hac tamen lege, ut corpori A alia velocitas
 occidentalem velocitas addas = 12, et alia
 corpori velocitas B = 12 orientalem velocitas
 Igitur absolute corpori A velocitas = 40 + 12
 et corpori B = -40 + 12 At quia na-
 turam suam velocitas = 40 consequi corpus
 A diximus, et eadem velocitas = 40 na-
 turam recedere a corpore B, idcirco respectiva
velocitas corpori A = 40 + 12 - 40 = 12
 et corpori B respectiva = 12 - 40 + 40
 = 12.

Ea propter parvam interest supposito motu
 terra, utrum corpora velocitas occidentalem,
 vel Orientalem sine motu, cum eadem om-
 nino spacia equaliter motu, et quaque
 varium corpora deprocerabuntur.

Ad Confirmationem Rappoldi.

Quia rudium hominem motum adeo suum
 sensibus fidei, usque, ipsi sensus exhibere
 citò credens, quicquid laud exhibens, non cre-
 dant. At Philosophus, cui clarum, digni-
 tatem.

et quia ratio summa non recipit
crembris animadversionem

perspectum habet com
mune motus

non poss

veru

di
L

Monitum a

Attamen ut nominis se valia non, quamvis cum Casto
notum terrae adriaticae illius tamen quoniam li
bro secundo 3. principium tradit explanationem
non adoptare: Autumat ibi significum totum
Cartesianum in qua planeta ut hanc in modum
cujusdam rotarum, in cuius centro est et quidam
giron, ac cuius rotarum partem illi rotationis colorem
provenit quam rotationis, plane tamen om
niis a quoniam a motu est et in motu
temperantur Casto materiam partem superaver
ant: Ex quo sine ulli machinam omnia ip
sonum Phenomena facili negotio intelligantur,
ut

ut enim in istis fluminibus locis in quibus aqua in vortex
agit, sicut et foveae, in eadem videmus ipsarum
aqua simul ferri et nonnullas adamas circa proprie
centro convari, et eo clarius quod insignum ab
eorum quo vortex quatuor videtur, et datus quatuor
circulorum lineam affectum, videtur utique
eos circulos describere, utrum non nihil in longi
tudine, et latitudine ab eorum in eadem omnia
de planis, abque difficultate possumus immagi
nari et hoc unum unum Phænomenon explicari
habetur.

Quoniam quoniam quoniam ipsi illud idem non possunt
promittere adhuc sapienter inaccessibilis difficultas
tota, quoniam primum locum obducere et sci-
licet cur eodem vortice accipiantur, et am-
tamen non omnes servando directionem, cur
quidem fluido in statu, et ipsi potius ab illis
et cur servando directionem, et ipsi non dicuntur
neque quadratum quod: quadratum dicitur et non
qui servando aquas vortice modo corporum.

Hicca igitur rationem totamque laudem duplicem
 non solum nascenti Karleui, que conueniens
 laudem totam duplicem habet, specie conueniens
 de quibus eiusque planum, aqua boni modi
 iam qui primum sicut magis habet ad
 accipiendum solam circumstantiam ad locum
 dicitur prout totum speciem suam habet ad locum

proprie accedat, et cum aliorum solum immaterialis
soli speciebus a se ipsis operantur ad eam inde
q. assequens planitas dyonisiou a. de propellat
nec Kepleri inq. cum quia, si cum lucidit
corporis radii confundant, quid sit illa im-
materialis species adhuc latet, cum quia
ut debent illa magis ad vi calidit corpora
tunc maxima a illa abstrahere adhuc Philosophi
discipuli.

Ad si aliquid praeponere dicere praeponere in calidit
tunc. Nam utroque planitatis operantur a se ipsis
nec canonem iuxta magis dyonisiou, rationem
tunc, ita ut equalit dyonisiou, major exen-
gratior quae major coram tunc materialis, si
equalit materialis quae materialis inaequalit
et dicitur canon dyonisiou, vii. praeponere ex habere pro
portione q. dyonisiou recipit quadrat
Capitulum hoc attractionis lege, cuius praeponere, si cum
iuxta dicit alia affluere causa q. dei omni praeponere
ut materialis dicitur nec, solum praeponere calidit
corpora quae materialis in praeponere materialis eade
tunc, si deus ipse continet eade praeponere
deus praeponere lineas in parte opposita materialis.
duplex siquidem illa, scilicet a se ipsis et a
nec, ita ut ad curvas lineas describenda cor-
pora determinat: cum praeponere planitatis praeponere
li in praeponere in praeponere a. A ad B praeponere, praeponere

cum ad B quavis se progredere et ita usque ad C
nisi gravitas obstat qua usque sola deorsum
et sic deinceps.

quare aucto Triangulorum numeris, et ibi $\triangle AB, BD$
in infinitum immensum, linea AB, B curvuli
na, portiones prout fieri et sunt elliptica
nunc parva si projectili motu usque gravitate
et ita nunc magis sic contra

Cor. Unicum

Atque hinc utitur Kepleriana itaque legi 14 se offert,
similiter planat, et equali tempore equalis area
describitur quoniam enim p. tempore adest
corpus Triangulum ASB non modo describit
secundo autem equali tempore non triangulum
 BSC quod projecti tum maxime motu desin
tunt, et Triangulum BSD cum etiam gravitate
in potentia, et Triangula ASB et BSD sint equalia

in quomodo quique parallela ducta B Cadu-
 B sex uel octo conuicis regit nam planities appa-
 reat in 9 equalis areas descripta. Vnde in
 his haud plura: idcirco hinc eclipsis corporum
 tractantur sine punctione eclipsis a partibus subie-
 untur

De Eclipsi Solis & Lunae Appendix.

Cum ex astronomia observatione constat luna orbem suum
 eclipsis plano gradus 5 minut. 7 angulus officere
 hinc astronomi occasiones an praeteritis quibus
 ambagibus in sectione diuini nominis 9 insignire
 eam profecto quae a meridie ad boream pro-
 tendit excedens nodum sine draconis capite
 hoc caracore dignatur. quae a borea
 ad meridiem descendens nodum sine draconis ca-
 de hoc alio signo indicatur. apud
 et conueniunt spatium uero ab utraque ingres-
 sione computatur ut draconis uenit: idcirco
 ut utraque luna eclipsis accidit uel in
 nodis uel circa nodos / qui qualibet die uel
 occidens progrediuntur min. 4 sec 2. spatio
 assumptum est ut in de planis uel angulis: quae si
 in nodis ita ut recta linea uel recta sunt
 illi, tum sunt tum terra uel in
 tale quomodo a iure eclipsis patens com-

do totius modo cum novis et modo sine: cum non
si sermo sit de terra eclipsi quoniam luna app
paret diameter apparetur. Si diameter
superius, quod profecto contingit luna partialia
sit de luna eclipsi non ab luna in Aphelia maris
et nam licet Perihelium valde luna confusum ad
non cum cuspide umbra terrae coni pariter
afficiat, et non plus aphelium confusum, quia mi
nor caliditate habet et caliditas in
Perihelium est umbra coni cuspide in Aphelio
Ad quod cuspide in Perihelium. maxima autem
non totius obscuritatis terra est min. 9. 40
partiali in novis transiens eclipsi spatiorum
7. min. 40 et obscuritatis luna maxime terra
est hor. 4

Tunc cum non valuerit apparere diametri
 partem sunt aequalis valuerit diametri
 minor, quia hipotesi in a tunc hinc inde annu-
 ti obiecti solis apparet
 Tunc non in nobis sed prope nos planata non sen-
 tunc eorum partem partem observamus eclipsi-
 ses quia in parte solis, unde tota luna non
 obtegunt

Monitum

Solem suam incipit obtegere ab occidente par-
 te ad circumlati e continetur sua parte um-
 bra, quae eod tempore omnes qui luna in qua
 eae adspiciant hanc eandem obtegunt dum in
 tota luna umbra a omni parte a omni phe-
 ni habuerit tota est de hinc in qua in hor-
 um brevis tempore eclipsi non ang, est
 dum ea et in omni diametri tempore, dicit
 ab occidentali parte est. Diametri est hic
 hinc prime tractatus: dicit
 ab hinc hinc prime
 partem propriam

351

De non viuantibus Corporibus
Tractatus alter qui
Terram, Aquam, Aerem, Ignem
contineat ~

Propter quod circa caligantia philosophi Speciosa locutione
non attingimus, in Physica nostra vero ordine posuimus a
elementis regionalibus descendamus, utque sic appellata
quia quatuor vulgari solentur, terra nempe
aer, aqua et ignis comprehendat: dignum quoque
proxiore coniungere quae elementa habent
proprietates, et phenomena explicationem, et
quoniam quia non viuantibus corporibus
in uno quocunque elemento sede habent. Sic Regis

De Terra Typographo I.

Capitulum I

Cum iam ex generalibus rebus omnium principij
satis conuenienter in hac materia particulis diuisi
modis iuxta atque inter se complexas combinatas, et di
positas conuenienter illas modis delectas quae
alibi iuxta eas diuisas combinatas mix
turas, rebus omnium sensibilibus semina deuenit
apparet, ea prout aer, terra et aqua et ignis

quicquid in uniuerso est corpora corporis species
 habet et naturam inensibilem illis partibus
 moleculis et seminibus compositis. Quia
 uero si describere iam moleculas summa
 irregularum maxime conuersione, atque in
 allocatione aptum congruere concipiamus, nascitur
 omnis motus ex partibus continuis omnes ponderis
 systeme summas. Solidum quicquid et frigidum
 elementum hinc trinitate intelligimus et unum ut
 ceteris partibus simpliciter, et ad hanc maiorem, ibi
 et soliditas maior, et maior densitas, et maior mi-
 nus maior gravitas, quicquid maior, denique maior frigoris.
 Terra igitur hinc de hac distributione accuri sumus
 est elementum solidum, durum, quicquid, et frigidum.

De Variis terrae speciebus

Caput II.

Secundo cum a philosopho idem modo Philosophi
 munus quo variis terrarum speciebus subiungere, quae
 in extrema, cum frequentia in una quidam
 regione uariant.

Attamen nobis hinc est animus totam terrae regionem
 in phylogonia, nec in omnia, quae in sacra huius
 magni elementa uicant cordum corpora animad-
 uertere, opus enim inane operosum, et inuicem di-
 uersum foret. Ad ea dumtaxat et nostro subiecto
 ut examini proximo de quoniam ex omni uariis
 observationibus sumus ad ea: Carnum idcirco
 terrae

393

verum hic censu habebimus, eandem sequens
una ad aliam sui distincta paragraphi sectione
natura, originis atque causam inquiremus. 1.
seorsum huius elementa, sufficiens ut plurimum
contantum comprehendat: altera vero semper quaeque
de ceteris complectitur, idcirco sit

Sectionis Prima

S. I

De terra horumque

In hac terra regione notissime videtur quod terra
terra appellata, profecto summa tenuissima et propa
colata est, ceri sic videtur, quia in omni for
ma horum sed et habet

Aliud terra genus est ad faciendos in paucissimum
quomodo formae comparatur, et argillae forte
si quia nutritiva in ore alendi fugit, pro
est parva propter nimiam concipere partem
frequenter multitudine non continet, aut
si continet, tamen videtur illius particulas pla
nitas sagittasque parvas horumque polia acutius me
co ingressus prohibere, et prohibere.

Supplet igitur terra species fecunda scilicet, et ideo
nil tale summa aqua et diversitas efficienda
utrumque sit aqua abundantia copia, et in
gatio, fortiter dixerit cum laqueis perpendit et non
nulla partem propter aqua et per necessaria

nescia succi vincula a inferior ad superiora
 diutius alkalios, nitrosos, sales ex parte, experien-
 tiam omnium naturae edocuerat, et omnes aquas
 ingens pluvialis maximaque praedictae, sunt itaque
 suntque omnes si alkalies, nitrosae, salis subiectio-
 nis, sunt corruptionisque ad vitium dandae de adu-
 rissimas: Atque hinc, pro silens praeparationem
 alia omnes generum quae vel edonit vel medicis vir-
 tibus, vel accidentibus distinguntur. quomodo
 dochia malibani, botry, amara, Tripolitana,
 illa celeberrima est salinis divisa scilicet in
 nativum nitrum, alvum, et Vindictum.

De Marino Sale

Cap. II

Marini salis, et communis naturam in solidam molandam
 quae, et oblonga, rigidaque sint, incisa corollatione sustinentur.
 Hic non solum ad conficiendum cibos et gratum illis capi-
 non conciliandum facilioreque corruptione et in primo
 usum, est etiam ad multa alia praeparata ad carnes diu-
 sine putredine servandas, ad praeparandum frigusque
 frigiditatem praeparationem suamque praeparat et praeparat
 salis in.

Cor. I.

Atque hinc ex salis partium consideratione palam fit, ut ad
 ipsam aquam partem et si facili sociantur, ipsi quae in-
 ter, etiam aquas, molandam, quae, flexibilem sint
 circa oblonga rigidaque partem, veluti molles sunt.

spiraliter baculo circumductus continuo mouetur.

Cor: II.

Cum uero salinarum particulae per aquas faciliorem diffu-
sionem modo iam animaduertimus, sunt tamen quae
pauciores; quarum respectu a latitudine tamen, ut illarum
gravitatem summa superet, et excedat. propterea
in earum levitatem hactenus gravitatem in proportio
major est: in salinarum specie tamen earumque flexi-
bilitatem.

Cor: III.

Valde igitur aquarum particulis salis alii optima conueniunt, ut
cum aëribus aëri expositis humescant, difficiliter in
siccitatem redeant, et partium salinarum regrediendi ani-
ma deficiat, cum et aquae congelatione rigida obstitant,
cum ad maiorem illarum perspicuitatem infusantur, cum
ipsummet aditorem macula intus igni exposita
siccitatem relinquunt, ut salis diutius durat, cum salis
visum salubritate sua ut partium earum sollicitudinem
tunc omnes aquas particulas occupat, eorum quatuor-
dam particularem salis in se eorum cum medulla
nec de oculis ulore, nec comitatur: et cum carnis fib-
ris propter salis injectionem apperianem prae quia aë-
ri non quantum exiit, et aquam particulas, et alkalicam
quae per minima diutius durandi virtutem in se expellunt
et conficitur maior, et maior durior, et res ista
maior aduersus eas, quae dissolutionem in se habent
coningit, prout in illis, frequenter dissolutione
reprobatum carnes libenter, ut in his et in aliis prae

exsaqueisquid videtur

De Nitro.

§. III.

Salis niri innumeris communis Physici species,
quorum p. niri, vel nati simpliciter nomen habet,
alia salis p. niri. Illi varii abundans Regionibus
nimium, Africa, et Indica; hic nova Hispania
terra magis in locis ad opus et illonem sufficiens
si ipsa tota obtinetur, et per similitudinem locorum
quasi exsiccatis et siccorum huiusmodi salis omnes eriguntur
quae scilicet niri magis age non in calidioribus parietibus
in vestigiis simonum, macerantur, et spaliuncis,
aliisq. subterraneis locis, et aqua etiam siccis, seu
p. niri in quibus salis p. niri nomen sibi duntaxat.
Salis niri acuminatus parietibus unico humore
et argenteo coloris et infusione, sique datus
rationem omnibus magis et ex parte et ad ca-
men de tracto variis modis et in quibus et haec
nam acido spiritibus superasse alkali parietem
et duntaxat salis duntaxat, et aqua inter haec
juxta alkali spiritibus et acidis spiritibus
tunc niri, quod p. niri, quationibus videtur
exonit.

Cor: I

Capitulum niri multum aberrat qui in simplicia
corpora niri vaporum, quod inde in exon agentibus
sunt niri, quod niri, quod niri.

nitrum congelatum in piramidale cum
accensas adhuc etiam alkalio remanent salis, et
quidam acidum nitri coniungit, tamen hoc non
refert cum agendum in alkalio in acidis, et
acidis in alkalio particulis conuertere posse
p q: sit facillimum: prout est: q: in his ex
perimentis sed prout est de conceptione tra: quod
quoniam prohibet igitur uisum hanc alkalio quod
fixas particulas acidis et uolens, atq: in ni
tri combustionis acidis particulis non alkali
is remanere adhuc et huiusmodi sicut enim
in longa uisum hanc igitur non uisum est
omnes uolens agendum particulis, multum uolens
et huiusmodi, ita in uolens conceptione necessarium est
nonnullas uolens particulis debilius conuertere
q: prout est ad proprias affixas obliuiscenda separa
tionem

Cor. II.

Si igitur probabilius sit q: duplici illo particula
nunc generum nitri prout circa iam conuersio liquet
quomodo intra tam modum conuersio alkalio
acidisq: particulis nitri generum: uel
enim alkalio particulis a prima nitri conuer
sione in tam uisum hanc qua modo uisum
foram prout est, uel ibi conuersio in ignem ibi
liberata q: conuersio quomodo conuersio
conuersio in tam uisum hanc si intra tam uisum hanc
ad uisum hanc tam prout est uisum hanc extra tam prout est
uisum hanc

375
namque accidit in illis alijs auidijs partibus
quod autem quodammodo illis potest non
atque corpore etiam plurima diffusionem suam
scire, et confici intelligimus.

De Alumina

§. IV.

Vana alumini circumstantias corpora aliter sunt
atrum plumeum, seu plumosum quod amian-
thos et se perhibet quo infusa vixit incombustibilia
vel saltem sumuntur ignem tolerancia tinea com-
parans aliud salsum, aliud oblongum, aliud squam-
mum quod nihil aliud quam ex leui in tunc
pelliculae breuissimas diuisibiles caryas, aliud
rupium, seu simpliciter alumen cuius hie po-
tissimum solum dicitur autem rupium
ualqueia et rupibus aut salsis albus, aut ro-
dibus, vel quia illis protuberantibus angulos-
modis rupium fragmenta conuulsa, hic solum
que potissime potest adstringendissima et
labij est apud medicos, nec non infusa qui
et sapientissimum ut salsum et tunc coloris
inducant

De Vitriolo

§. V.

Vitriolus solum variis solum quomodo ex fructu
ipsius mat in aqua resolutio ut in quibus

huius organa functione à nonnullis simplicibus ut apud
 legat à nonnullis etiam metallicis cum uelut man-
 tis istis conciliantur diu sustinentur et liquefacti, et
 tum in metallicum statim cum Philosophorum
 liquis placet appellare cum quo ingreditur uel
 non salis indolentis per se facti, et uel liquo-
 rum salium more acidum spiritum et sic
 generis alkali metallicum salisat conueni-
 rit aly analisi, et compositioni conueniunt si-
 mul: obrem in fornace uelut in igne expedita
 inclinetur in idem spiritum acidum cum
 his quod est sulphureum, et in Retortis
 Do materiae linguitur generis cuius forma omnia par-
 ty in eis aut formam conueniunt: in uelut
 sinat in furni uel aly spiritum sulphureum
 sublimat aqua quanta non affuso siat collationem
 trahit et in uapores exhalat in idem
 formam crystalli

Cor: I.

Idcirco palam fit in non uicinis in idem generis: cum
 non aly sulphurei particulis in idem generis
 res coloris eluati et quidam occurrant in idem
 et ubi in metallicis aly aut fori et non glabrescit
 et per partem, ut in idem, inuenit in idem
 ex quo propterea in idem salis particula generis

Cor: II

Atque hinc ex metallicis partibus conueniunt partibus

ipsumque vinoli nominis, quod modo dicitur, modo
cuprum, modo ferrum appellatur

Corollarium III.

Stendunt tamen quædam sympathum vocant
operationem solis calcinatum, vel longic
catum, cuius parti in pulverem redacti
tot tot prædicant, sed ab iure mirabilia:
hic enim ad stringendi virtute quæ per illa
sanguinis fluxum obducta vulneribus ingru
correns, laudatam sanari non applicato pul
vere, æquæ procul iacentis vulnus madet, nisi
ejusmodi, quod spongi ab aqua ullo arigantibus
sanari queat.

Corollarium IV.

Modicum carnetur ex equalibus parti, ad Vinum
Lithæminis partibus odori aquæ: quæ fortiter ap
tata, quod cuprum ferrum, Argentum,
et metalla omnia excepto auro soluat.
Soluat autem auro, si quarta pars, vel
octavi salis armoniaci forti aqua communis
est, quam tunc Regaly nomine circumferunt
nec mirum vobis honorem spirituum maxime di
stincti communis, ad diuina virtus, cum Levi
in spiritum particula facta animaduersione
illius

illico metallorum ponit convenientiam, ut si
convenientia se se ultro prodas, ex qua pro
inde fit, ut tunc metalla convenient; nec hoc
posse, nec debere contrari concipiamus

De Succis Pinguibus

SAVL

Pingues succos ramosis consistere particulis, quae molles,
laxes, faciliq. se se ultro prodas, ex quibus
progrede, et quae admodum difficili regressu agunt
ut si non dixerant: Per hoc dumtaxat a reliquis
tunc succis et ipsos discernimus, quoniam sunt
laeviores, laxi, omniq.que obnoxii sine
exertu facile intra poros propellunt, faciliq.
motu in auras effugunt.

Corollarium I.

Quare ea corporum structura, quae inter illas majores
et minores cum gracilibus multiplici inflexi
communicare possunt, videtur apta ad succo-
rum pinguium generationem: multiplex siquidem
et gracilium fibrularum inflexio rigiditas adversa
est, et brevissima fibrae ita in maiora confluan-
tes, ut aequa velocitate ducantur, ac si in
se metuo agerent, motum suum eadem
perinde quaeant, facile ualens, aequa in

ramosam inde particulam abscundo: Hæc
ratione pingues succos in planis, inani-
malibus, in mixtis nonnullis, et in sine
contactu procreant extra omnes aliam
exiguitatem.

Corollarium II.

At non illum succum pingue generatio ex
Bichis conquirunt, nam etiam facillime
nunc Phenomenon explicatio: Et tunc ra-
mosam fibrillam in utraque supposita suc-
cos pingues pro macris et motibus herbas concie-
pimus, minusque floridas, moventur tamen
et illa particula aliqua fluiditatem non
est, siquidem non ita ex se mutuo amplexantur,
et duriciunt, ut proprio alia pondere, quando
erigitur, amplexibus non liberentur, ne et tunc
magis et heras matrem eandem in proportionem
ramosam generant, in quibus ingentibus, proindeque
lucis, et pingues particulas impellunt, et circum-
agunt, quo sans fit, ut licet pluribus se se tan-
gant in locis, et copulentur; tamen cum
non valde tenaciter, et pluribus aliis in locis
liber.

Libanum aetherae materiae transibit in
 rano, fit ingratum, et adhuc liquidum
 adijiciatur.

Corollarium III.

Quia enim, cum non uetiqua materiae aetherae
 res locum praebent pinguius fibulae diffi-
 cili proferat, ut illam uicem deinde
 ad alia reliqua, et libani transmittantur
 idem idonae: Propterea si illonem parti-
 culas, et ex omnes com-
 miganter facile
 condantur
 conglomerantur, et etiam
 si unopacae.

mm
 3 43
 e e e e e

Cor: IV

Idcirco quicquid dixerant in particulare oblatu maxime
 distillationum in eadem caliditate concussione nunciatum
 est, nunc dicimus fibrarum etiam videmus ad ma-
 ximam pinguiam succos propicietate praesertim ad majorem
 cum distillatione praeparandi corpora videtur
 posse.

Cor: V

Cum igitur pinguis fibra ingra implicans consequitur
 et videtur conspiciat congelationem quod non maxime
 nanciscantur rigidiori frigore opus est. Ad hunc
 pinguiam in corpore quod maxima officio frigoris con-
 cretionem adhuc aliquid mollioris voluerit non
 dicere et rationes quasque aut omnes et melior
 et praerogative frigoris prohibere, nec omnia per se
 omnia omnia obducere: dixi si possis signum
 succi pinguiam frigoris concrescere adhuc quod
 molles, et tunc natus de pinguiam ad refrigerationem
 ratione sibi causa est in ratione unde non parva
 soliditas assequi in quo prius sibi indi-
 cant sulphur bitumen et succinum quorum
 origines et proprietates in paragraphis praesentibus
 nunc hic reuertamur.

Et Sulphur

S. VII.

Sulphuris natiui quomodo a ignis ignis ex parte
 quod potissimum propria ignis natura monetur, et in
 ipso foditur, quod, vel factum quod torrens ignis

binarius, ut à terra glabij ac lapidi calcis, & azele
 si habeamus continui, & talam fit tam varia de sulphu-
 re compositione, pinguis, & miris daretur amplius, ut
 sulphur in gradibus, dura, & mole succor, & caru.
 Sulphuris igitur analitis valide phlegis perbit conj-
 cendi argumentum illud si de ipso mixtum pinguius
 inflammabilis, & omni pars particulari acida
 & spiritus fortis in se sit. Mixture proinde
 de hac serie particulari complexu, qui naturalis est
 nature, fit origo illius ipsius generis.

De Bismuto

Ea propter non obiore opinari qui syderant ad ingi-
 gna sulphuris, & ditione azele, acido spiritus
 phlegmatico confusa cum experientia, & de pin-
 guis, & alijs succis majoris, & azele naturali
 indole, & patris, & formae, & divisione attribuant.
 nam si azele in spiritu Nitro, & Nitro offundat
 maduella, & Nitro, & Bismuto, & Nitro, & Nitro
 & azele, & azele spiritus si azele deo commi-
 scat, & sub terra resina similis, & azele: & propter
 fortis, & azele, & azele, & azele, & azele
 pinguis, & azele, & azele, & azele, & azele
 copia generari.

De Bismuto

§ VIII.

Et terra succis pinguis, & concava, & pinguis, & longi-
 que à sulphuris pinguis, & deo, & azele, & azele, & azele.

cum nascitur in solidum aut sulphur, aut sua phie
 ditur de terra, dicitur sit tenuissimum
 suntque liquida in terra plura in mare influ
 vior, in tunc, in foras de fluit, ubi posset induere
 molam conera videri ut expyreg, vel fluctu ractio
 ut ad ripa propellit colligit.
 Bitumina caria, species salicis, Bitasphaltum a man
 rina, membra dicitur carbo petri, Bageon, canpho
 ra, Ambra grisea.
 At illa celebris q. Mauphor, seu malon vocatur,
 quae flumine procul accendit: vix mira sed et
 a difficili explicatione, tum modo ad maxime
 extracta candela denique, copiosius flumina q. flamma
 stringas anionum conuersionem.

De Laccon et Succino

S: IX

Cum succine seu lacti quod a terra in mare effusa
 in solidum corpus carissime coagulet, in balneo ma
 ri sique de aq. maxima abundet copia, ingenua
 sunt omnes quae prota coo ex sudantibus videri
 sufficiunt quomodo dicit fabulae nonnulli, me
 cini inq. seu lacti coalitum praebeat tunc
 subtilioris pinguiorisy sulphurea particulae
 spiritibus salinis volatilibus et terra, Lincol
 ab iure & xij. manay succinum esse mixtum
 omni compositum.

Cor: I

itaq; ex hac parva succini confiditiora illa nimirum
 bily virtus trandi palatioris aquis, dum modo la
 in affricans, atq; alterans: quoniam particulis sic
 in variis modis exilitat, et calor conijcet et
 papaveris porro extra succinum ad aliq. distachis
 virtute motu subtiliori, et volatili magis af
 luvia fandi nunc, quod: quoniam fons in
 tra illam ambiret conceptu ratione calore,
 et virtute motu atq; et sua rarefactione in
 tione et palatioris agit. atq; deficiat
 in virtute succini calore et in virtute
 fandi virtuti illa condensa proculacis
 occupantur in atq; glabra, palatior succinum
 promoueri, atq; in huius scriptura atq; tradit
 per marem apertis, donec nulla in se acris
 ultrafictio, uel condensa: tunc enim ma
 iori uirtute potest generare pullacis: atq;
 propter gravitatem leges seu hanc hanc amplius
 virtute, uirtute palatioris et in in
 Cor. II.

Qui vero levi affricat, ut monimus, opus est
 nam si flammam admodum uel nimis in
 calorem succinum elaciat virtuti affecere
 frustra expectabimus: siquidem in uirtute
 nunc calore, uelidua frictione porro in ob
 stonoz, prius hanc amplius uirtute liby par
 uis Ruchpania patet, atq; effluxus quicquid

contingentibus:

Cap. III

Ca. prop. 1. nate philosophantur ii qui in aliqua
 vicini forma, vel occulta qualitate tota
 compositionem vident, et p. 1. a virtute adher-
 rent ii, qui mirabilem transiunt in tota
 propriis particularibus dicendum, et ratio-
 nem rationis effluuii attribuendo quod
 non videtur, cum et ad oculum qualitate inueni-
 tur observari proponere non abunde expli-
 ca- re, et effluuium duntaxat videntibus
 referre nihil sit, cum et idem videretur
 hic ratio, atque causa superius adhuc explican-
 da q. 1. quo modo proprium nescio, si et in ex-
 plicatione acrius clarescat igitur nobis ad vici-
 nam.

De Vulcani et terre-motu

§. X.

Quonia totum hoc caput de salis, et sulphuris
 bituminosisq. succis vana habemus, oportet
 praeterea q. 1. ut et de Vulcani, et terre-mo-
 tu non nulla subiiciamus.

Vulcanum nomen nil aliud Phisici sibi vident
 q. 1. quodammodo flagrantem motum, quos in
 Italia celebres Vesuvius et Aetna, cuius mi-
 rabilia, et horrenda Cicero lib. 2. de Nat. deor.
 August. lib. 7. de Civitate Dei cap. 31. Cassian

Dux as Novodolus ad annum 1665 narrans
 Vulcanum igitur cuius inquirere nos admodum difficile
 si ex illorum faciebus, nunc sulphurea materia exu-
 dat, nunc carbones, pedes, arborum, nunc oleum quod
 lava, nunc alios pingues succos colligi miramur non
 minus, quam omnia profecto extrinsecus hanc apparere
 ut si iam indur non latuerit: ea propterea nonnullis
 sua utilitatem omnium, quos exposuimus, succo-
 rum complexu, et mixtura scilicet ipsius Vulcani
 materiam parari seipsum, dum modo carceres,
 non solis, quae hanc creat: neque radijs ad orationem
 terrae pro funditionem cavabrari valde, sed inter
 os calorem, qui quippe visus movetur, et aquas in
 piabiles, facili inflammabilis particulas.

Porro cum huiusmodi calor, vel a propria latraria terra
 vicaria, quae igitur pinguis particulas, accendit, et
 quomodo in calce quotidiana existit, et per ignem, vel
 a solo aere, cuius foramen aliquod via patet, quo
 modo fulmini, et fulminantia pulverem ex aethere
 vel tartaro, et sulphure, aut vel tartaro, et aere
 et regali aqua parato contingit, profecto origo.

Ubi igitur alia simili instrumenta natura vel
 in vulcanorum accensione, et an aether dixerit et
 non aliis, quando nunc tremore, nunc pulvis nunc
 inclinat, et concussio operam suam, cuius quodam
 igitur, quoniam est solis pinguis parare, si libere in aere
 illi via patet, communis impallandi cum dixerit

non tam impetu vires quæ dæmonibus, ætæque flammæ
 incipit, aut imminet, aut obducit quæ æneis
 angustis spiraculo dæmonibus, aut saltem torpore, obdu-
 gunt: præterque quod si sole vulcanorum accensa
 materia ed concutienda terra superaret, ubi fre-
 quens accensio, et continua ibi frequens, conditæque
 contra experientia non movet: idcirco in nix ex-
 citandis fragoribus et movenda diversimode terra
 aliæ præter ea sibi natura sunt adiectiones
 scilicet æni, salsæ, quæ nihil aut magis aliis
 aut magis in expansionibus, accensionibus, calorem
 præcipue potentissimè salutaribus et ponderosis in
 pyro pulvere cuius accensio in majoribus bellis
 formæ, incensæ ferri globi longissima proci-
 ung, et magna propugnacula et arces invictas
 maximo corpore et valido terre motu suber-
 tunc.

Cor: I.

Quæ proph non a substantiis aquarum quæ sensim circum-
 fluantur, supineum brachii terre prædamentum quæ
 aut subvertit terræ motus origines hanc
 cum Epicuro, et Democrito repetentem deinceps
 non quod subducit et modo fundamentis æque
 nonas, atque ut in subjectis amplissima curia
 ter dæmonibus, nonnullum interea obiciant non
 quæ præterea tremore, et quia sic dæmonibus
 mona et sic idem cæpæ, non inclinat, tremor, et
 pulsus: quorum nunc volatilis, imo et omnia

condensis viris, quos apollinis sacra - motus committit
Cor: II.

Ex quibus in magna aliqua cavitate subito aut
parva, pinguis flatus, vel ventus feruiscit, et in
ingens, vel non expandit, aliquam concussione prius
efficitur, maxime si ad eam cavitate in aliam
Aut plures cum impetu neque tunc animo proprii
id est visibiles vibrationes quatuordecim, et ma
iores ad impellendum visum haberi facile conii
pimus, cum Aristoteles lib. 2. Meteor. cap. 6.
tamquam sic commotus aer ad ingens, et parvas
edendos, quos omnia sui sui, et ad multa
milliaria vapores proiciendos, horrentesque inferendos
clausis oculis oculis massas, et saxa liquefacien
da, et arborum exurentes, et debilem non ab ip
sa illam aerem originemque capere

Cor: III.

Reliquum igitur, ut ad concussam terram ma
ria pinguis, et calidius accipere, et magna vis
eque concussione nihil, et impeditur maiorem
q: quod ex dictis alibi in sui motu in die in fine
parva sit, a modica est concussione et parva
a ratione dubios: si ergo vis in se habet, et
amplius minus cum omni ferre tremore committit
tremor flammis, et ignis omni subiectis
et non frequenter, et subiectis tremor
et absumpta nisi copia flammam impedit de igne

itaq. capere hominibus, et brevioribus intervallo
 et longo peruenire terrarum concussio, et repa-
 et quicquid quada impetuosa impulsione Hammoni
 Tanyta commoverant iuxta non satis vixit ordas
 diversis in locis, et magis minus et dyonibus consi-
 derant, et conserant adeo res, nunc non, minori
 nunc opus sit more, ut igitur obire non conceptu
 culo in aliud progrediatur, denique, et ad regiones que
 eas non modo communicant, singula cavitas
 habent, quomodo in Italia Apennine, et Peruvia
 iugo a Septemtrione ad meridiam protensa lon-
 go tractu facilius propter magnam Hammonis co-
 piam et eo illis cavitatibus, omni succorem
 pingui tum non abundantia, quae omnibus
 in chymis, et videtur non commoverant, et ad
 regiones inq. ea praecipue concussio tremor
 et inclinatio praecipue. Varie de eis quae in sup-
 iori non regione conserant diximus haec plu-
 ra. Nam de eis quomodo maxima pars et non sine
 quibus, quae fossilibus nominibus circumferantur
 dicemus.

Actio altera de fossilibus
 Sicut autem recepta corpora adhaerent fossilibus
 nunciat ut nomenclaturae referri queant, tam
 huiusmodi generis nomina potius perhibere la-
 pidis et metalli, quia frequentissima sunt tam
 sufficere videntur, et quoniam nonnulla sola fossione

ducung: dixerim porro cum mactallum, seu la-
pidem solum apertum est: frangung sicut de la-
pidis non nisi caput liquantur, nec ad pristinum statum
reformantur liqua redantur; non ducung, hac tandem
aqua dicitur ducung: mactalla vero licet non frangantur,
attamen ductilia sunt, liquecunt igne, aqua
nunc fortissime coacta ducung: cum igitur ex pro-
prietate hanc ducungione licet dicere non posse
hanc naturam conuenire, immo ab Physicis debet:
idcirco nos de utroque uno, atque altero articulo
agere parati sumus, et propterea sit

De Lapidibus

Articulus I

De variis lapidum speciebus

Capitulum I.

Porro lapis aut solum aliud araneum est, aliud
frustellacum: Araneum inquit: quo modo
Lapis, Pumex, Cor, Cuticula, Gypsum, Vitruvius
lapides. Quorum ex araneulorum congestu ita con-
ponuntur, ut et conformatione facili in araneam re-
solui queant, et praesertim vacantiissima et por-
tuitam repleantur catione, profecto ob mi-
nem firmum ad exasperata unum dicitur ar-
neulorum nexum, qualesque hinc in dicitur, quae
sunt aperte in alveis deposita, et vocantur hanc
et partem et maiorem partem firmam et nexum

assequens frustulacum vix illud quod idem real
 perfections in frusta, aut fragmenta exilis, et
 hoc viximus sicut quo ex ignis excutit, et calx
 parat, deinde marmore, quae modo a vix col
 omni diversitas, modo a regione aquae vix
 conung, diversa sortita sunt nomina, deinde
 gemmae splendor aliquo noster, et plerumque
 perspicua et purpurea in ignis aliquo vixit val
 idem homines opinionis in praetio habere
 vix praecipua sunt hae vix, Rubra, et
 granata, qui colore fulgido accendi carbonis in
 solis cum affulgeat carbonuli abia nomi
 na circumspicit: hae adhaere auro colore topa
 ri, calida, Taphia, larnidus, grato vix
 splendidus sonans, et vix, et denique adamau
 ra splendoris diversis, perspicua, et reliqua
 nos praeterea: deinde minores vixit alii
 adhaere lapides, et vixit aliquo in ignis
 quomodo dicitur nomina. Magna, et
 forma figura origine calabra, quomodo
 vixit vix, quod in vixit forma
 ria, loy Moravia, hae vix, Silicia,
 Saxonia vix, et in Melita insula vix
 hae vix, et hae vix, et hae
 vix in vixit vixit vixit, et
 denique in Moravia lapides vixit, et
 vix, et vix.

Quia omnesque principia lapidum generibus et duris
etiam metallicis nuncupantur, tam metalla
sive apallata, qui in quodam confectione non sunt
liberati multum metallici continentur: quod de la-
pidum speciebus iam satis: ad eorum originem
transgrediamur.

De lapidum origina

Caput II

Quamvis ratione sit convenientissimum lapidum
hysmodi conditionem in prima specie et creatio-
ne in quo quo videntur itaque lapidum conditio
attamen non debemus Philosophum de eorum
origine in terra sive in fulmine et in eorum de-
tinatione hanc ex molli, vel liquida materia
novi generari lapidum: Verum quomodo id
proveniat natura, hoc inquit non est nostrum
hic labor est.

Profecto quam repem omnia principia et casus
materie particularis speciebus diximus, non
illis dumtaxat uti pro varia, multiplici corpo-
rum compositione nature partium liquida et elemen-
ta infinitum in magis generis differentia
cum quia innumeri modis innumera corpora pro-
portione velut agere, ut quia singula elemen-
ta generantur in speciebus innumeras ab eis, ut pro-

Si unionibus propriis, omni particulis vel sulphu-
reij, naturalibus, quae propria indole inter se
se variâ implicare, magnâ, sufficiens ita se
amplascant, et pauca, ut copulata ab aere, aut
aliâ si lubet ab ethera materia penetrabilia
in eis introgrediantur, et quae infusibilis durissimam
Lapidem non exurgat.

Et quomodo inaccessibile nulla ulan naxig, obli-
gamur contrahat omnes reforme modos non est
tunc, quodiam numerus hanc dixit: Profectu ex
pariter quod sit nulla hanc extra munda
lore idij, nec videretur hanc ignis aqua obdu-
scere, et hanc aqua: Dilecti ceteris concurrens,
hoc valatio dicitur ingenerans, quod hanc
natura concurrens videtur obnoxius, ut potius
naturae ad hoc colligendas, illamque apparitionem
in aliam cavitationem concurrens.

Ceterum cum et in fontibus dicitur dicens, et man-
ant globes in lapide concurrens animadversionem
pauca non est, ut validior sit aqua (suis brevibus
nonnisi: proficit, et longa se respicit non
ad munda perfecti et opus ingenerans possit
naturae, in qua profecto salis alkali, et acide
proprie, aquae vero nates, ut nihil formae se
sua salium, acidumque ad invicem naturae nullam
in sua carmina inaccessibilibus dicitur, hanc dicitur
git, dicitur, et omnes concordias colligit, et
p.

377

Sicut, coagulat, milleque modis novis componitur
formas inducit

Corollarium I.

Salis igitur Alkali aqua acidu sunt lapidum
potissima materia, quia in magnam mollem
facile agnoscere coarctantur, si iam lapidificata
materia, novis salis, aquae acidu una cum ali
is terreis particulis accedentibus, novis temperat
que ita sunt novis facere componitur, per hanc
quoniam materia iuxta positiones, et particulas
ad partem additam novam materiam, per inola
pionem, et gammas elaborare per quam facile per
cipiuntur, et quae inter se se tam ipsam affundit
non solum, acidumque per lapidificati
vum placeat appellatur parum nunc omnia
graecia, nunc imperfectione, nunc perfecti
one, nunc qualitate, nunc domus
illorum una cum omnibus
insufficientibus, vel aliis
extrinsecis particulis majori modo,
modo minori ligantur, et
congruunt.

Cor: II

Aut non solum rari lapidifici necesse accessione lapidum
 affirmare, uarietatem plurimam inaequalitatem
 in planorum fibris, in conchis in piceis in ostris
 in corallis, in plantis, et conchis, et piceis, et ostris, et corallis
 lapidificari non esse conuenientem: corallum lapidificari
 rari particulae piceae: aut corallum, aut ostrum, sine di-
 picea et scoriae fluxuente, facile in corpusculum
 poros pinguem velum calidum sit ut porphyry
 argilla colligant radice conchidina de uincum,
 atq; inde lapidum fibrilla componant: propter
 regulam in quod penetrant lapidifici ducti, corporis
 particulae ab ipso iam obducunt atq; inesseant
 nudum amplius, et illud corpus, et atq; illa inextinguibile
 ne aqua induit inesse, atq; deinde lapidum species:
 hinc et ratione componit observationem, significat
 in ore piceae tanquam piceae adhuc rariissimi odo-
 ris herbae aliquando conchidinae repente, et atq;
 quae de picea picea et uicinis amaris propriis
 alius media in parte uicinis amaris piceae, et
 aut ex modo quo diximus nichilum ignem piceae
 conuersionem, et quod alia ratione potuerit
 uenire.

Cor: IIIa

Atq; hinc conuenit illud error, qui artorem, maris piceae,
 conchae, et in lapidum conuersione odo in tripide infici
 atq; alia propter rationem ducti q; quia modum
 quo illuc translata fuerint ignorare infirmum

[illegible]

ignis materia illa itum duplicata in igne
 velut tot radii una cum orbis plurimij quasi
 eius vel ab atmosphaera vel a terra ipsi corpora
 ad vbius partibus tota ipsa hoc inferni. ad disposi
 tos quibusdā axi parallelos penetrant, et per totum in

Suppositio IIIa

Huiusmodi autem terrae materiae radii quod in
 potius magnetici dicat, ad modum spirae ut cuiusque
 coelestem confectos existens, omni ab iniquatione ad ipsos
 circuitum motu a terra ipsi omni terra existens
 omni perpendiculari, et pari ratione conuolunt
 terram, tunc intra ipsam non magnetici rivi
 los ad spiram formam efformatos, vel ab eorum crea
 tione, vel a conuolunt dicam materiae fluxum, et
 reflexum actione quod hoc tunc potius non de
 bito cum ferro quod sit magnetica materia
 videtur virtutem, atque a quodam tunc aqua ipsa
 telonina dejecta cuius frigoris magnetica vir
 tute possit michi a terra hystoria quod profecto hanc
 quod potius hoc potius contingere nisi concedat
 magnetica affluvia in ferri filij quod sibi facile
 Si ponatur autem innotis materiae excauata

Corollarium I.

Itaque huius suppositio nil amplius inuenit magnetem
 inaeque ypsi de collecta non exiguam se ipse de
 vbius omni a figura, donec huius excauata telonina
 conuolunt, et cum magis innotis innotis huius

Supra

Suppono 7^a

[illegible]

— Sep. 27^a

[illegible]

utrumque tamen cum ingressu, tum egressu: Australis magnae
 polus sibi ab austrum propinquitatem effluxu accipias, emitte vero
 à borea fluxum, Borealis porro magnae à contra: illorum
 utrumque nominis non punctum rotundi magnae axem terminantes
 duas taxas intelligo, sed tota obliqua hinc inde approximatio
 phoria, non quoniam à solis polis velis punctum ignem à borea colat.
 inaequalitatem stricte, materia in totum fit affluens: illa ora
 totum refluxu non solum in aere, sed in terra totum in ortu si-
 licet persuadysima crux magnae circum ducta; in hac
 siquidem magnae affluens non minor, quam in aere
 reperitur, offendiola, et ad circumferentiam cognatam, et ad direc-
 tionem aliquam ab axis terra directionem modo magis, mo-
 do minus, modo ad orientem, modo ad occiduum deflectionem.

Cor: I.

Hic alterius duabus propositionibus facile quinquari
 quod magnae à terra extra terra boreali polo terra non
 borealem propinquitatem, quomodo et à uariis magnae borea-
 lem solum boreali alterius polo se se obducere, et quoniam
 positum haudquaquam bene se accipiant affluens, sed potius maximè
 se se mutuo repellant, et repellant uicem quidemque directionem
 quoniam cognatam polis quotidianam id experiri experientia

Cor: II.

Ubi agitur quinquari illud altitudo scilicet magnae inclinationis: etiam
 si magnae affluens magnae dubio obliqua quicquid potest
 inficere recessum fore sub aqua bore magnae prolella
 ad orientem dirigere, et sub solis terra axi perpendiculari
 nig: potius perpendicularem inclinationem sub solis uicem

Nam ut impediant contrarii magnetis polo tantum eam adhe-
re iacina ad magnetis affluens uno potest contrarii
sufficit
Cor III.

Igitur si magnetis affluens quicquid apparet inclinatio magnetis
potest, ut et ipsi magnetis declinatione magnetis declinatione
vires: nam ex varia coherencia eorum in terra sicut, et pro-
pter ipsius superficiem inveniunt talia quae in corpore mix-
ta magnetis affluens occluduntur, confunduntur,
turbantur, ut inordinata fluit materia, et non rivuli acqui-
ficiuntur divergent ab ea quae inordinata affluens videtur
hanc directionem agnoscere fore superfluum? propterea
quae plura coherencia materia sit ex parte ipsius et non
ma divergent opposita non amittit rationem rivuli, et con-
ad idem locum inclinatur aut ad oppositum terminum, triplicem
circularem, ac si sit fortis inveniunt ipsius inordinatum direc-
tionem alia materia rationem rivuli ad motum libere divi-
gant: et quia non eadem semper terra, et structura eorum
et quatenus non in minoribus generibus
corruptionis, et terre motibus, et subterraneis ignibus, aut quae
manifestum iuxta illas varias frequentissimas mutationes
tribus materiis et magnetis directionibus, etiam de eorum
debet: idcirco nil mirum amplius si secundum aequum
inveniunt anno 1556 idem declinaret gradibus 11 min 30
anno 1610 grad. 6 min. 10 anno 1675 gradibus
circa 24 anno 1667 nihil, et modo plurimum graduum
numero ad occiduum. Sed de Magnetis sicut iam ad alia
Magnetis alia et accedamus quare sit

De Metallis, et Metallis
2. Sectionis Art. 1.

Cap. primum.

Metalli nomen nil aliud intelligere q: durum corpus ducile, et liquebile iam diximus, propriamq: a lapidibus differenciam idcirco quia lapides durissimi habent, nec exoriri valent, nec sine corruptione liquecere.

Cor: I

In hac metallorum omnis comparatione idea facili corum de origine, et compositione partium naturae, et figurem assequimur: et tamen si metalla exoriantur, et liqueantur haec quae videntur illorum inaccessibiles particulae oblongae, et ramosae, quae aliae super alias, haud egro ex uerticibus angulis superficie obtingunt, quia se invicem omnia in vicis expellunt: quia vero ramosae particulae oblae conserunt in superioribus ordinibus: et propterea quod particulae a constitutione constitutionis procedunt quoniam figurae naturae cum ad facile expansionem, tum facilem validissimam solutionem agant in liquefactione.

Cor: II.

Quia vero non ut lapides propria natura amittentes liqueantur metalla, idcirco cum ducis particulae adeo bene colligantur omnesque alkalicis aliis, sulphureisq: particulae, ut non validissimorum agant in dissolutione: et sane in visceribus metallorum palea sit agna supra modum alkali natura, et acidissima, quae illud contra se parat.

Cor III.

Avior rariorem, iacimurq; pariter ligamentum, quod materiam in
corruptibilitate conservat, corpus est aliud pro lapidibus ra-
riorem gravitatem, siquidem ubi fortior est ligamentum, ibi
pariter exilitas major, et major soliditas, et ultima
ior hac ibi et major gravitas

Cor. IV.

Si igitur exilis, rariora illa terrarum sulphurea alkalica,
acida sic colligata putrescentia sint rariora metallorum
semina haec igitur non videntur ex multiplici illa rari-
tate valida et harena materia omnes rariora porro
parva denique nunc subterranei coloris et ignavissimi
adjuvantur, illorum igitur multiplici congressu, ab con-
gressu usque aformari. Atque ad metallorum species
accedamus.

De Metallorum specie, adjuvantur

Cap. II.

Supra modo quaedam adduximus, ut ad septem tantum numerum
metallorum species antiquitus referunt Philosophi, pu-
tantes significare Metallorum generationis placetum in
fluxibus dabitur; idcirco autem soli, et ignem, lunam
cuprum, Venus, ferrum Martem, Saturnum Jovem, Mer-
curium Saturnum, Mercurium, Martem, Venus, et
ignem non ratio, cum iam metallorum congressum reponant
mercurius non solum non sinit, verum et prohibeat,
nam et maxime fluidus, quilibet induratur, et
et fixus nunc à nigra, seu viridiana, nunc sulphu-

nunc ab affluxu liquora plethralia nunc alia puer
 curq. mixtiona, tamen nunc illi uogantur duobus
 accionibus aduanaia turia ducit liquoris, nec in
 corrigibilitas, quippe si ignis exponat in fume
 abis. corda igitur hominis planis formis omnibus
 salis superioribus in rerum superficie uogantur in
 quibusque moris abstrahuntur sex dumtaxat orant
 tenent species decernunt, et nos itur, qui suum
 hominis superioribus uogantur, et planis impo
 nisit ut uogantur potest ibi alia formis, et sex
 dumtaxat species decernunt quare decernunt
 placet nonnulla dignitas attingere parvum ibi.

De Auro

S. I

Quinque auro et omnino metallo ponderis similes, or
 non magis ductile, idcirco ut absque inflexione
 illud inuenit esse aurum de pluri, exiguos paros de
 mercurio particulam multitudine pro carbonis metallo
 uogantur, quare particula ut pro reliquis actiones
 sine ne uogantur, et omni nisi parum uogantur con
 damus maiores uogantur in parum in
 cis, quippe si auri uogantur, forme uogantur de
 non uogantur quomodo uogantur ad eo exorant
 uogantur non uogantur.

Quinque igitur uogantur alii, ipse de sua uogantur uogantur
 uogantur uogantur et si uogantur fluxu ad huc
 uogantur uogantur et uogantur uogantur, et uogantur

ignorantiam ueris illius circulationis sit habenda sit, qui
aurum conficere sui libri de predicto reuolunt
coram est quod aurum quod habetur in iis rebus conu-
ingano per se debere, quod aurum: in omni de perda
nulla ratione, uel arte inueniuntur.

Aqua vulgaris saggia marino sale albugine superiori
si frum aurum in puluere equi si uis digito auro
aurum fecit mirum conficere sic dicitur, quia aurum
ut albus ipius non uelora cuius a ceteris can
doloris subiticiis in omni graue edit sonitus
explosa, bombarda similis.

Aurum dicitur aqua subditio condere aurum, et u-
lamarum ignis uisione liquescat, nam non
in adiuncta aqua, ut ignis, qui per se liqui-
et aurum afficere fabulosus ignis aurum pos-
sibile, et fabulatur dicitur chymici, qui spiritus
non liquet aurum colore purpureo, et ordinari
se potest aurum uideri recte clausa et operari
R. deo iudice R. Argenti

§. II

Argentum maxime cum affina, quod dicitur, aurum
hinc, igitur differentia ab eo sui magna iactura,
non non liquidationis difficultate, meriti causa
quod et contrarium, maiori quidem duritia, et quod non
requiritur argentum particulam ramosam, et uisum
que in eo colligatur, uisum, et quod uisum

partes rursus atq. exilius ductilioris, natus est
multis corbibus et rigidis duntaxat in exiguo spec-
ie particularum multitudine generis, q. per se al-
terius. De Cupro
§. III.

Cuprum argenti minus graue ad liquationem difficile,
et carnis maxime corrosive pariter rursus, nisi
ad id appropinquauerit, siquidem pariter rursus, et
minor colligat ad idem majorem tribuit dicitur, quod tamen
tanta haud est, ut liquationem omnem propter difficultatem
auerret, et contactum rigiditatis et rursus confusa, et
appropinquandi, atque rodendi rursus, qua profecto dicitur
magis ignis possent salina, ac idq. pariter.

Sed quoniam ex descriptis particularum cupri constitutione aut
fortassis non q. molecularum in sua elementis sectione
sequitur facile cum reliquis metallis coniunctio. Ca propterea
mixto cupro calaminari lapideis, et quorum similitudo
dianonem, et illa enim mixtionem corrumpit, quod suo loco
et specialem rursus, aut idcirco oricalem dictionem consi-

De Stanno, et Plumbo
§. IV.

Plumbum quatuordecim stanno confunditur, utrumque
nulli, tamen ingens calida differens, et tunc grauius stannum
no plumbum, licet ambo ad uicinas quod facile diui-
dantur, et flexant liquant, q. idcirco non abs. inuicem extrema
magis eorum particulas gramini rursus, pro aliquo tempore

si nona minus quoniam ingreditur, et colligatur, qua-
rum proportionalis dispositio non aqua contingat li-
quatio, ut tenax dentibus, illorum alia particula
rubra aequalis, et flexibilis propter quod ad signa
maxima in omnes partes flexibilitatem adveniat hoc
tamen digestionem, quod per stannum phospha subdo-
60 et ubi minus majora particulae una et condenses.
Illa enim major portus efficit iam supra sepius di-
ximus

Utrumque liquatum metallo si ferro bacilla agitatur
adveniat tanta rubicunditas in pulverem alio
qui per densior est alio non liquat, sed condigi,
vel coniecta plumbi, vel stanni pulveris.
fortassis quia acidum particulare quod acidum
dissolvit iam supra commemoravi, et quod
apud illa agitatione facilius intersingitur
cum metallo induratur, non eorumque hanc
agitationem illorum particulis in extrema metallo
et superficie dum tenax illa, acidum particulare
hauriens admodum albidum extrahit particulam.
De Ferro

S. V.

Ferrum argente laevius, sed densius et potius non laevius
crepissimulas particulas majori etiam rigidior de dona-
tis quibus facile concipiuntur pororum ferri copiam
aque, amplitudinem, acervos dentium: attamen
ingressione valida ferri quomodo metallo veligen

magis consipias eque non magis comprimendo ut
 et magis si ut sic preparatum fuerit, et majora
 aqua rigida tibi, et ad uerum rubigine magis
 rigida tibi in calidum convertas

At, ut alia dicitur, fabri ad idem inducunt conuersione
 utne suppetat, ipsi autem igne ad idem ad idem
 ratione formae excoquantur sub illud idem frigida aqua
 magis. sub illa quippe refrigeratione particulari
 ferre calore, in quibus, variis modis agitatis ab
 eis exemplis prohibens, et agens in eis in ueris
 magis qui singularem conuersionem particulari
 in ueris, aut rotatione reflexi, aut compressi
 idem in idem modis, quae maior grauitas, et
 rotatio sub illa magis rigida

De Mercurio

§. VI

Mercurius in se habet hanc quae reponenda
 et per omnes annos dampno grauius, maxima fluiditas,
 et volatilis partitidinis suae in solidis, exilitas, et
 se se leuiter tangens, et conuersione, soliditas, et graui-
 tate confert, exilitas, et stabilitas, et leuiter conu-
 ersione fluiditas.

Mercurius ingrediens anni porro crediderunt nonnulli
 maxima erga aures habere inclinationem, et more
 illius operis, quod attente maxime partitidinis dispositio-
 nem difficultatis illa, paucis et paucis et paucis
 gressibus, quod ut sit uti se ipso mercurio, et in aures

in ab acce iam.

De Antimonio

§. VII.

Potius iam me ad illa referre de Antimonio qd. Mercurius
nisi illud cuius fructus, nec fignat in alia in terra
sit natura, quodq; licet Prothius in ista arte
varia, varij inter se foras, conjugata vero
si conueniant, tunc eis recipiant. Hic quia quo
modo Metallum hanc ducit, ita ut ad fa-
ciliora res metallicas generat illud vero can-
mes. Constat autem particulis salinis min-
relibus, ut apud chemica docetur, quae absq; pur-
gandi actione nequit corrigere; particulis sa-
lis, acidis componis, et alkalicis, cum iugis
et hinc illud sit potius huiusmodi

De Argentum

§. VIII.

Argentum quod est de minimis mineralibus et pro
stantissimum vasculum cum maxima corroden-
tia possit, nigri tiori alkali, salisq; acido potis-
simum conflag, quod modo flammis, modo ve-
luti Candela dicuntur nativa originis
puta fuit: aliqui tamen huius estia ma-
tiam eius videri caute adhibere siquidem
non est aliud in domibus compositionem. Ne-
re de nova haec plura.

[illegible]

magnos undanumq; ambitus, eodivisiq; quo sit ut ita natio
 res partem primo respectu ad undanumq; diutius sci
 licet in Atlanticum, quae pars in Occidentale affri
 ca sita, et America orientalis continet: in paci
 ficum, ingens spatio in America occidentalis et Asia
 Orientali littora inijecit: in Hyperboream circa sup
 tenniorales partem diffundit, et in Australis circa au
 strales partem exspargit: 3° dividit in minorem par
 tem sinu, nunc latam, nunc longam et spatiosam, quae in
 ora remansit excurrunt: si angustia officio ut
 mare communicant, sed longe in mare sinu ingulso pro
 tendunt, illis latum copiamq; habere ostendit
 non a quo nunc latum in ora remansit excurrunt, si la
 titudine, non longitudine in istis comparatio:
 in longioribus calidioribusq; et Mediterraneis
 quae ab Atlanticis maribus gradibus transierunt
 et in calidioribusq; et longioribus in Europa
 minor Asia, et Africa usq; ad palagium Pers
 in protendit cum localibus communicantibus, nunc
 Adriaticum, Aegeum, Thracicum, Euxinum:
 in latioribus sinu nunciant Mexicanum, Sargenicum
 Mallacicum, Russicum, Canochilodiam, et Hyper
 borean. 3° dividit in tota, quod illa partem an
 gustia, quae vel Oceanum vel Oceanum, ut sine
 vel sinu cum sinu communicat: paucioribus
 Magellanicum, quo pacificum mare Atlanticum idem
 et Asia America extrema inijit, gradibus

san. Haverland, quo mediterraneum ad Atlanticum con-
nectit: Dardanis, Constantinopolim.

Atque haec circa maria, sinus, et portus adhibere satyris,
Physicos in omnem monentem in unum, non in mari
Phenomena expendendi accipimus esse animadvertenda
in variis mariis circumstantiis, et regulas utriusque
quoniam de terra et aere in speciem mariis, et totum
descriptio intelligitur. In omnem nam alio
in Philosophorum, regumque maris aliquando per
venerunt in marii altitudine, atque exploranda propo-
suerunt in ejusmodi mariis, in ejus precipui mo-
di et inde eorum fortiter originem ostendit: quare sit

De Aquarum Marii altitudine et profunditate

Caput I.

Quod si videtur Philosopho alienum quodam utrumque aquarum
et subig in supremam superficiem obstante altitudine liqui-
di et omnis ex hydrostatica lege et balneo ad libellam 2014 componatur,
atque per nullius roboris argumentum in mariis aquae omnes sine
motu non conjunguntur, et in mariis in altitudine diffundunt nulla alia pro-
prietate lege reguntur, et in mariis in altitudine / si quidem / ad libellam non

in mariis
Cum vero vero auxilio se supra a. gen. et mediterraneum ad he-
re manifestum prodit conatibus non solum aquarum in profunditate
interque in Elephanta in Marii lege et reliqua quae in mariis
effluxu et refluxu et in mariis in altitudine / si quidem / ad libellam non

de cunctis magis omnia conversum minor q: longa

89. *Quercus laevis*

Cap. 62.

Quidquid autem sit de his profusissimis et inhorum omni serpio
nos habens sed ad idem, sed magis cognoscitur, et formam
nisi autem, uti, et per ipsum clausum Valignario qui
in latente vna inay cona exoritur, nulla foras
peruenit in mare immittit autem: ita corigerit, sed ad ag: au-
rit, nec Francisco Rodigui profecto habet, et hinc
p. collatione, vel filtratione sed ag: magis a magis, et hinc
venerit in corpore affirmare non audet: sua tamen
in sententia proferre, de hisce aliquantulum opinor
si 14 libram aquae solae p. 15 libram vna partem
gani, partem arrosa tunc plena p. collatione superius
tunc quing. saluginis, et parva coniuncta audire de tanto
maris: et quicquid in cultum coarctat, definitum, vel
definitum, et a toto anima illius, et a hinc ingreditur
et a hinc tunc a hinc tunc

Porro circa questionem hanc non potest esse quæstio hanc affe-
rentem ab initio manifeste fuisse a deo conditam optimo indi-
cibus et longior cum enim tractat non solum ex se magnis corp-
oribus sed etiam propriis quibusque conditionibus et modis maxi-
me conducere deum deus illud ipsum ab initio con-
ditum propriis et characteribus bonis et malis et
aliis particulis in generatione et collisione atomorum
dispergentem, etiam in generatione salinorum et mineralium
super atque infra terram creationem præparavit, quæ

[illegible]

Cor. I.

Hinc palam fit quam à vero non necessario Anglos
 ty, qui à Marij saluadina repetendam duxit à siccijs
 à terreni caloris eleuata exalatione, quæ postq[ue]
 vaporis coactio fuerit in pluiam modum con
 uertitur in mare decidens: Asconsequitur à ratio
 ne aliorum, cum quia decedunt plura per uia
 collata indeq[ue] in vaporis exhalatione nihil saligen
 sibilis deponit cum quia exhalatione, ut foras, ex
 mium, ut luy saluadina per a luy

Cor: II

Cor: II
 Nec minus falsa peripateticorum sententia existimatur
 a non ignota ab aqua advectione q: sol inq tropica ma
 xima afficit, provenire, falsa inq: ab eadem inuagij
 sima sit aquarum sub aqua bore advectione non
 haec non valet aq: in tale conversione ut quic
 quis potest in propria domestica culina experiri:
 non diffidat sava sub aqua bore advectione aqua: a
 raga uentris parit ubi inq in superficie q: in fudo

Ad quod gravione corporis sanctorum lege conversionis repa-
ritur debet salina particula: non inferiori. Non tunc in. de Capio:
et Occaro ad idos confusus minoris salis regine, quae à ma-
xime ibi imbrui deciderat copia fluxione, et amplius
non multa ducit. Fortassis vero habet; apud nos nec
sa, cum tunc morali mari salis dicitur repartiri dyoan-
igenae explorant; non inferior non unaq. tunc pro
pe fundum minus salina. Verum passim in eis illa
minore salis regine minor aqua tunc dyoan-
tunc ad idos; non quod regine in medio est in tunc
dyoan aqua tunc maxime fluxione et sa ducit
tunc in fundo sub zona tunc tunc asservat sal
tunc ad idos. Boyle tunc tunc tunc con-
cordant inde de tunc. Ad idos tunc salis regi-
ne dyoan in eodem tunc tunc tunc tunc
aquae ad idos. Aliter hoc, id est tunc tunc
modo minor salina particula tunc repartiri
et tunc major, in tunc minor ibi ingreditur tunc
tunc fluxione tunc.

De regine Occaro ad idos
Capitulum III.

Nobis autem hunc animum omnes particulae et mari. non
hic tunc, tunc regulam tunc, apud nos tunc
et tunc tunc tunc, qui multum ab hinc sa-
culis tunc tunc tunc, tunc tunc tunc
tunc tunc tunc ab Occaro in Occaro, aliter tunc
et tunc sine fluxione et tunc tunc tunc

Sigisacii paragraphi hoccapitulum agemus de propositis.
De Oceani aborte in Oceanum
more S. I.

Oceani aqua ab Oriente ad occidentem terminans dulciter Philosopho-
rum, quamvis L. G. v. a. l. s. a. n. y. b. o. l. s. q. u. a. n. a. i. n. a. l. i. n. g. u. l. a. i. l. l. i. f. l. u. x. i. o. p. p. o. s. i. t. f. r. u. i. l. i. s. q. u. a. n. a. n. u. n. c. t. e. i. n. p. a. r. t. e. a. n. n. e. d. e. t. o. r. y. q. u. a. n. a. i. n. x. a. d. i. r. e. c. t. c. o. m. p. o. s. i. t. q. u. o. t. y. l. o. q. u. a. n. a. n. o. n. i. n. o. s. i. y. t. o. r. y. q. u. a. n. a. p. r. o. p. t. a. v. a. r. i. i. s. i. n. g. i. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. s. a. q. u. a. n. a. f. l. u. x. u. p. a. c. i. f. i. c. i. m. a. r. i. u. m. v. e. r. y. a. s. i. a. d. e. c. l. i. n. a. t. h. i. n. c. a. d. s. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. m. i. n. t. r. o. u. d. e. s. e. p. t. e. i. l. l. i. n. e. a. d. m. e. d. i. a. i. n. v. a. r. i. a. f. o. r. t. a. c. o. n. v. e. l. l. i. g. i. n. g. u. l. i. s. i. n. g. i. e. c. t. a. q. u. a. i. n. g. S. u. e. i. c. a. t. a. y. I. n. d. i. a. y. s. i. t. a. s. u. n. t. q. u. a. n. a. e. d. i. s. t. a. n. c. i. a. h. i. n. c. a. d. m. e. d. i. a. i. n. M. a. g. a. l. a. i. n. e. u. s. f. r. o. n. t. h. i. n. c. a. d. s. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. m. i. n. v. a. r. i. a. n. o. n. d. u. m. b. r. a. n. e. e. x. p. l. o. r. a. t. a. f. o. r. t. a. s. s. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. m. i. n. l. i. t. o. r. a. s. o. b. j. e. c. t. a. s. i. n. l. i. t. o. r. B. r. a. s. i. l. i. a. y. S. a. j. a. n. a. y. c. o. C. a. s. o. l. l. a. a. n. t. o. r. e. s. M. a. r. i. A. t. l. a. n. t. i. c. M. o. n. m. o. t. u. i. n. m. e. a. n. a. s. i. n. e. d. e. t. o. r. y. q. u. a. n. a. i. n. c. o. l. l. e. c. t. a. a. q. u. a. n. a. m. a. g. n. a. i. m. p. e. t. e. i. n. g. c. u. b. a. y. c. o. d. e. c. a. t. a. n. o. n. f. l. u. x. u. s. c. o. a. b. i. l. l. i. n. g. s. i. n. u. s. l. i. t. o. r. i. s. p. u. l. s. u. r. a. p. i. d. o. e. x. f. l. u. x. u. i. n. g. c. u. b. a. s. a. b. F. l. o. r. i. d. a. y. i. b. u. s. r. e. f. l. e. x. i. o. n. i. s. i. n. g. u. l. a. y. l. o. n. g. u. i. n. g. O. r. i. e. n. t. e. m. p. r. o. d. u. c. a. y. a. d. s. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. m. d. e. c. l. i. n. a. t. q. u. a. n. a. p. u. n. a. t. a. b. i. l. l. i. s. r. e. g. i. o. n. i. s. i. n. H. y. s. p. a. n. i. a. O. r. i. e. n. t. a. l. e. s. y. f. r. e. i. l. i. n. g. r. e. m. i. g. e. n. t. i.

1. c. o. n. s. i. d. e. r. a. n. t. i. s. i. m. p. e. d. i. m. a. n. t. i. s. q. u. a. n. a. i. n. c. h. i. n. c. i. n. d. e. s. e. p. t. e. n. t. i. o. n. e. m. l. e. a. n. o. a. q. u. a. n. a. a. b. s. t. r. a. h. a. m. u. s. c. o. a. d. a. m. p. l. i. s. i. n. u. s. m. a. r. i. u. m. f. l. u. x. u. y. n. o. n. c. o. n. v. e. r. t. a. m. u. s. a. d. q. u. a. n. a. i. n. c. h. i. n. c. i. n. d. e. a. q. u. a. n. a. i. n. c. h. i. n. c. i. n. d. e. l. i. t. o. r. i. b. u. s. l. o. n. g. e. c. o. n. j. u. n. c. t. a. y. e. x. f. r. a. c. t. i. o. n. i. s. a. n. i. g. a. t. i. o. n. e. a. b. o. r. t. u. i. n. o. c. c. a. n. u. s. q. u. a. n. a. i. n. c. h. i. n. c. i. n. d. e. a. b. I. n. d. i. a. y. c. o. M. a. d. a. g. a. s. c. a. y. I. n. g. u. l. a.

Inguat, eo lineam Brasilis ab Occidentali America
littori ad Chiam specificam Manat: i. coram, licet
ille aquam moveat ab Oriente in Occidentem
Petrus: quod illa motus in sui tempore
nova terra et Vagabunda, licet illa non sit
alia ad orientem apparet, unde illa non dicitur, sed
dubio, quod nec dubio valeat. Aliterque
vero illa causa cognoscitur, per inam
placita nupri sibi aversa, et per
una, et alia hypotetica suppositione
dian...

Quia alibi explicans modo et opinor circa prop
niam ad dicens, moveat ab Occidente
eiusque portus iam tropica confluunt
et locum illi...

Igitur et Oceani aqua eodem modo ad illa
partem respicitur velociter, tam deinde: A...

Quia superficie terra ad idem profectus
citat hac de obliquitate, eadem
quoniam minor pluvia est: major circa se ipsam
portum dicitur, pater sit aqua libere
iam in terra majora signum terra
enit ab illa...

Capitulum quoniam aqua maris rariorem ad
tamen quia terra in tropicis confluunt...

apparatus ad occasum ipsius maris deici nactus est. et sicut
 aqua vase contenta, quod in altum non elevatur, sed
 accidit, ita et aqua superius labra ex utroque in po-
 tiora diffundit. ita Oceanus aqua superius occasu
 quadaam vi ad altum elevatur, et ubi magis elevatur
 hinc libere abiciuntur in illius idem altum, hinc in
 gressi sunt sicut signum.

Cor: II.

Obstantia sunt rationes contentae Oceanus carpi
 polaresque ubi contingit diversitas, ibi autem terra mi-
 nisterioque est: aqua ad occasum, terra ad ortum, terra
 magna sui motu pariter sua majore superficie
 communicat, videlicet in ortu communicat aqua, id
 est aqua ad ortum dabitur, et ad ortum maxima
 velocitate vadit, nisi quod contingit aliquando in con-
 stantia alicuiusque, et ubi a Tropici in hunc pulsa-
 tus potius impulsa aqua hinc inde datur, ut
 de Marij Alsti

S II.

Agitur nomine nil aliud intelligitur Philosophi quod
 animatusque et horum spatio et hoc ceteris menatorum illi
 aqua, bi bis ab aquatore datur, polo in summa sua non afflu-
 unt, et bi datum aquatorum refuunt, vel minus affluunt, pro
 indeq. nil minus si huiusmodi maneat fluxus, refluxus
 recipere nomine iniquum
 Vnde hanc rationem Maria littora videri non habent
 nancij, ut alia signa de ceteris, signa alia et

accusantur ut tunc resolutione aduocantur et
omnem prout caligine hinc autem, hinc autem

Interdum vero latius circa terra signum ordi
ni curam mundi orbis tamquam elliptico cuius
magis diameter orbis terra annuum ranges
et minor autem secus perpendicularis hoc rep
posito accusantur conuulsi et quocumque loco in
ante luna curram uoluntatem maxime et sic
subiecta aqua proinde nunc magis, nunc mi
nus, proinde maior et minor atque morpham tron
ni sunt amplius; et propterea sic tota terra
in aere et aqua hunc partem tota et in aequali con
tingat angustia nobilibus et magis pro reliquis
subiecta aqua ad occasum non minus, apparen
tiam paratam hinc iade uerum polos proinde
luna; et cum proinde hanc quasi ipsa va
let quia aqua in aere hanc proinde; maior
autem et minor aqua et ipse uerum polos de
thetis iude et ante aliorum quocumque hanc di
positionem

Interdum cum propterea proinde proinde proinde
tropicos immediata exantit Oceanus aqua et
ipso affluere nil mirum si subiecta hanc
et dicit eodem. Maxima uerum aqua
diverso hanc in hanc, et hanc
proinde Oceanus in hanc et hanc proinde

[illegible]

uergetur hanc prorsus ad dicti specij angustias
 accidit perpendicularis pressio, quae perfectio pro-
 pter inaequalitatem earum facit
 Hae sunt Hypothesis affluunt, maris refluxus per sin-
 uositas lateris, quae ibi videtur ut fluxus et
 refluxus in sinu angustioribus
 Quod est tamen cur in quibusdam sinibus quia in
 sinu longo confluxus, qui non contingat, et
 cur in quibusdam occidat, et tamen ibi non con-
 uenit; cui quodammodo facillime auctoritati
 recte tribuitur per fluxum maris. Oculi angustia
 magna, inde sine amplius uisione, nunc ubi in
 librorum dispositione, aduocant si aquae ibi obliuiscuntur
 promouenda perinque, aut putrini, quae
 praecise nisi longas deflexiones ad quaedam librorum
 claudantur, et in eas operentur ob eam dispositionem
 in oris aquae, et locis affluunt, sagittae conuergunt ad
 uidentibus; quod est ego facit, et in hac camera
 lae, et fluxiva, et cur ad eo mirifica, et sen-
 sibilis. Nam aqua, lunare corpus, de mare quo
 sumus, nec totius, nec plani, nec ipsius
 nec horizontalis, sed supponit librorum, nec
 uis, perfectio, non patitur, ut iniqui, et obliqui
 librorum, et iniqui, non uis, affectus, excepto, quia
 fit, ut librorum, et iniqui, et iniqui, et iniqui, et iniqui
 aliam desiderant
 Ponitur

Præterea si mare huius non idem in fluxu
et refluxu. aqua non solum quadrang. horren-
tius, sensibilib. quibus animadverti, nam in ay
sensu pro minor in parte impellunt aqua nery
affluunt; propter quod affluunt aqua cum
in majus spatium expandi debet ad minoris
altitudinem in affluxu sine augmento, & per quod man-
suetudine sicut in sensibilib. excurrit; ex duplici itaq.
illo capite affluunt tunc in sensibilib.; in sensu aut
la aut refluxu inchoat, et ad hunc generis
demonstratur aqua refluxu aqua hoc huius
si omnia sensibilib. gradus transcurrit, ubi in
demonstratur longior inchoat ut sensibilib. ubi inchoat
et perinde inclinatur lineam aqua maris quæ
est.

De fontibus fluviorum
origines.
Capitulum IV.

Tandem advenimus ad fontem fluviorum quæ origi-
ne qd. Aristoteles condignatus acriter lib. p. Met. cap.
13 et Peripatetici omnes, et recentiores plerique, quos
int. Bernallus, Sualdian, Ramanzini, lev. multib. aqua
ex aqua et sabulorum argillosa terra profluunt
ex qd. sibi salugina, et amara vnde lingua, quom-
modo cum aliis Bernallus, et Sualdian videtur, vel
sicut Ramanzini, lev. plerumq. alii, nam sicut pater
ex dypterygiis aqua, subterraneis ignibus in

vaporis ad usque alucens, Torac. l. p. i. d. a. a. i. n. p. u. r. i. a. q.
 cryta, u. l. u. o. a. l. u. m. b. y. c. u. o. o. f. f. e. n. d. a. n. o. r. u. m. r. e. p. i. n. c. i. u. m.
 f. e. n. d. i. f. r. i. g. o. r. u. m. i. n. c. a. n. e. r. a. s. c. a. n. o. u. o. i. n. g. u. b. u. l. a. p. p. r. i. u. l. u. m.
 c. o. m. p. o. n. a. n. o. c. o. l. l. i. g. a. n. t. q. d. e. n. i. q. f. r. e. q. u. e. n. t. i. o. n. i. s. a. l. u. i. u. m.
 u. i. q. u. i. s. f. r. u. i. c. i. s. p. h. i. l. o. s. o. p. h. i. j. a. d. p. a. r. t. i. c. i. p. i. a. n. t. i. n. s. t. a. c. a. d. e. m. i. a.
 f. a. s. s. e. n. d. u. m. p. a. r. e. n. t. u. l. s. p. u. n. i. t. e. l. a. s. i. n. e. p. l. u. r. i. u. m. n. i. r. i. b. u. s. q. u. a.
 s. d. u. i. g. i. l. l. i. c. a. n. d. i. s. i. m. i. j. i. n. i. r. i. n. o. i. s. i. m. i. s. a. c. c. e. p. i. t. v. a. l. i. j.
 n. a. n. i. j. n. o. s. t. r. u. s. t. u. r. p. o. n. i. t. u. r. u. n. i. c. h. r. i. s. t. i. n. u. s. q. u. i. i. n. d. a. t. u. j.
 c. l. a. r. a. n. t. i. s. i. m. i. j. s. e. n. s. i. j. o. n. e. a. p. r. o. p. r. i. e. c. a. l. i. g. i. n. e. d. o. m. a. o. S. a. l. u. i. n. i.
 n. a. q. u. i. s. q. u. i. s. o. b. t. r. u. p. a. n. s. f. i. g. a. n. t. o. s. q. u. a. p. r. o. p. r. i. a. t. a. n. t. o. l. u. m. i. n. i. o. b. s. a.
 q. u. a. n. t. a. s. f. r. i. g. o. r. u. m. l. i. g. a. n. t. a. n. t. o. n. i. a. p. r. o. p. r. i. o. l. a. b. a. n. t. e. l. p. o. n. d. u. r. a. n. i. j.
 i. n. f. a. c. i. a. n. t. u. j. n. a. c. n. o. n. a. b. i. n. g. a. n. t. o. u. r. e. c. a. p. t. a. u. l. i. j. c. l. e. v. a. t. o. n. i. s.
 v. a. p. o. r. u. m. a. l. t. e. r. o. q. u. a. u. b. i. r. e. p. a. r. i. u. m. s. i. c. f. o. n. t. i. n. o. n. u. l. l. i. j. p. o. s. s. e. c. l. a. r. i.
 r. i. l. a. q. s. n. o. n. d. i. s. t. i. n. g. u. i. m. u. s. i. n. d. u. b. i. t. a. n. t. u. j. a. t. c. e. r. t. o. q. u. a. n. t. u. j.

¶ M. n. i. j. a. q. u. i. s. l. a. u. d. q. u. a. s. q. u. a. p. l. u. v. i. a. l. i. s. a. q. u. i. s. n. i. r. i. b. u. s. s. d. u. j.
 f. l. u. m. i. n. i. s. a. t. f. o. n. t. i. u. m. o. r. i. g. i. n. e. f. o. n. t. e. r. e. p. e. t. o. n. d. a. t.

¶ M. n. i. j. a. q. u. i. s. i. n. v. a. p. o. r. u. m. p. r. i. u. j. s. u. b. l. i. j. u. j. i. n. d. a. l. a. s. i. d. e. a. c. r. y. s. t. a.
 S. a. l. u. o. l. a. m. b. y. c. u. o. c. o. l. l. i. g. a. n. t. u. j. u. l. t. o. f. o. n. t. i. u. m. o. r. i. g. i. n. e. r. e. p. e. t. o. n. d. a.
 s. i. m. o. n. t. u. j. q. u. a. i. j. f. o. n. t. e. s. i. n. g. i. d. e. r. o. n. a. c. f. i. j. t. a. l. u. m. b. y. c. i. p. r. a. e. s. e. f. u. n. t.
 n. a. c. s. u. b. i. p. i. o. s. i. d. a. t. u. j. a. l. u. m. b. i. o. a. m. i. t. t. a. n. t. a. q. u. a. s. u. o. s. i. a. f. i. v. o.
 o. r. a. m. p. o. r. e. n. o. n. u. n. q. s. d. a. f. i. c. i. a. n. t. f. o. n. t. e. s. a. t. t. m. o. n. t. i. s. t. u. e.
 r. u. s. n. a. c. a. l. u. m. b. y. c. i. a. n. p. r. e. s. e. r. v. t. s. i. g. n. a. e. x. t. e. r. i. o. r. a. h. a. b. e. a. n. t. l. i.
 p. i. d. e. a. c. r. y. s. t. a. n. a. c. i. b. i. f. o. n. t. e. s. u. l. l. i. s. a. t. q. u. i. r. a. l. i. q. u. i. j. m. o. n. t. i. s. p. a. r. t. i. s.
 s. e. a. t. u. n. t. f. o. n. t. e. s. a. t. t. i. v. o. o. r. a. m. p. o. r. e. n. o. n. u. n. q. s. d. a. f. i. c. i. a. n. t. e. x. p. o. s. t.

¶ M. i. n. o. r. q. u. o. d. i. a. n. a. c. o. m. p. o. n. i. t. e. e. x. p. a. n. s. i. a. n. t. a. m. a. j. o. r. e. c. o. r. o. n. a. t. q. u. o. a. d.
 p. r. i. m. o. a. q. u. a. l. t. e. r. a. m. p. a. r. t. e. m. p. r. o. b. r. a. a. u. t. e. r. q. u. o. a. d. s. e. c. u. n. d. a. m.

¶ I. n. s. e. r. d. e. r. m. o. m. a. t. r. o. s. u. b. t. e. r. r. a. n. e. i. s. l. o. i. j. i. d. e. c. a. l. o. r. h. y. e. m. a. l. i. a. q. u. a. m. i. n. o. r. a.
 p. o. r. e. i. g. i. t. u. t. r. o. q. u. a. t. e. m. p. o. r. e. a. b. a. q. u. a. n. d. n. o. n. u. n. q. s. d. a. f. i. c. i. e. n. t. i. s.

recapitulis eadem sublatione vaporis collectio, proindeque
etiam aqualiter aponit affusio. Nec a Mani aquae pelti-
dona, et filtratione ab eadem salugine et amara spoglia,
et nemine nihil dico de filtratione impossibilitate q: in-
trigida ut videtur, modo sufficiat nonnulli, et q: in dubium non
est nonnulli, quae longo tempore salinij et dyperij parit
capillari tubone cum ad varium frigoris aptum tantum abstrahat
et tunc si filtratione maniaque origo caliditatis ad montem
sic supra manij libellam perpendicularis aliam triginta millia
extra montem tubone ascendere, apto hoc hydrostatica per se
ut inaequaliter gravitas et liquida uno aequaliter communicant
ubi brachio constituta reciproca aequiangaliter sita, et pro
cum Maniaque gravitas ad tubum aequa gravitas Vavaniotae
libellam Geographia cap. 14. habet ut 46.45, si nonnulli
fontis supra aquae manij libellam altitudine ad 75. millia
ut protinus deprehendamus, manij altitudo ad fontis altitudinem
eandem proportionem habere necesse est q: 135. millia ad 1075
scilicet hac ratio protasi 46.45 :: 1075. 135 ut videtur et hoc
nec ipse magis Galienus, quamvis non Italica millia
pro manij profunditate libellam profundat.
Nec dicat dubium exilitate ad tanta foras exilitate non
parum conferre, atane prout quod hoc non sit mirum
utrumquam de exilitate optimis prolixius de his loquamur, exili-
tatem habent inaequalitates impedimenta physica, scilicet
multiplicata apparet, tanto abas, et majore
ad unum altitudinem, quam immo et congrua in
dicant.

Capitulum

Caput si quomodocumque summas rivas aquarum aut quas: omni fontis
 et fluminis confusus reliquit ut ad pluviales aquas et flumines
 rivas confugiamus: et profecto si pluviales aquas ab omnibus
 rivas omni fontis fluminibusque salis sine conspectu in tribus
 nimbisque illorum non adferimus, apud exaltando a pluvialibus
 montibus belgi, Gallie, et Italiae in iuvencis abunde suffi-
 cienter et quod in eis carceribus decipimus perinde exquiri
 ut quanta aqua calculis quilibet anno d. et c. in
 eis inis, componitur et ipsa si in eis sufficiens
 paretur, non est in eis pluvialibus fore asse-
 runt: tandem in istis exarationibus quantitas
 aquarum fore non minus quod in pluvialibus et horum
 spatio in eis affluunt, per se aqua pedes unius obas
 profundius, id est non aliter, sed de cetero receptum
 est, quod in eis 6000 pedes unius coordinat salis esse
 aditus et cetera, et fore non illud effluat: animadvertit
 hoc etiam sequens, et longas antea: in eis alia
 flumina et cetera accipiat hinc inde in locis aqua
 elongata ad ceteras longas longitudinem pro-
 pter et tubum excurrere proinde dicitur aqua
 quantitas in eis per sequens alium effluat antea
 in eis ut aliter in eis et cetera comparat
 si forte non nulli tamen ad hunc locum longam
 dicitur duam longitudinem, et cetera in eis
 profundius per totam aquam in eis cetera
 sexta, ut quanta pedes ad parietem illius et
 quanta affluat ab in loco sufficiens: sed et in eis

sibi acione gustat sanguinem per montes lacum auctus:
 vult in suo iusore alij socium perpendere non
 quod de montis iusore sic aggradi peruenit afflu
 fony
 de huiusmodi ingressu descriptis in epistola sudore
 putat deciduabit opione in bny in sa replia sua
 dant ad aliquos cantura passum in profundissimis
 fadine aquarum uana supra de oportet quod dant
 conuay: alia ad montis radices qui s' finas s' di
 ma s'arpa s'arpa sic p'uenit uita, ita dant a
 magna uacua, quae ingreditur in S. Pala
 gionis Alpibus accuratissimam de oris ibi Valij
 uariis quatuor ibi de l'p'us forma canap aqua s' co
 iduay uariis ibi colliguntur conuay uo d'one
 oculi a paulatim a uagantibus iuxta illud iuxta
 subordinae f'luuio Michia uariis p'uenit
 in copia f'luuio f'luuio conuay sudore
 dant ip'one montis structura, et conuay inuay
 etiam diuay iordina conuay, et uita supra
 positi s'raay conuay quorum alia uita supra
 uita, alia sabulosa, aduylora alia, alia lapidea
 marmorea, ual gypsea, ual marmorea, atq' aduo
 mirabilis sup'ingua diuay iordina inclinata, et
 uita alia alia conuay ad horizonta incli
 nata alia. Corp' ut pluviales iudicia s' d'one
 uita aduylora p'uenit uita sup'icua uita
 uita, montis s'raay aduylora s' d'one s'raay

420
 et ediligenter apud descriptionem iuris et maneris
 affirmationem et verum dulci et omnia fontium
 et salinorum etiam qui supra sublimis montem
 vaticam sibi dant originem dumtaxat ab his ipsa
 vaporanda salinorum inquit etiam que sunt huius
 modi nonnulla fontis et per totam abbatiam quae exoritur
 et diffunditur nappi etiam ab his cum et supra
 sublimis montem vaticam confluunt et huius
 ducunt qui si sub uno reperit idem dumtaxat fodi
 nit quod in uno itinere peragatur quomodo et
 huiusmodi fodiunt validius aquam nappi in
 facionem totum locum et tribuere non dubito
 si aquam proderit hanc tenet aliorum et
 separationis ab aliis quae comparat habent
 plurimum etiam superius ubi etiam huiusmodi
 et quodammodo progreditur ab utriusque etiam
 et adhuc de inculta terra quae salis amplius
 fuerit etiam videri scilicet locum fuentis qui huiusmodi
 caret cultu et scilicet non est huiusmodi si
 dispositio huiusmodi sit, alioquin veli veli inficiatur
 etiam eadem et plurimum putant aqua non argui
 et contra expansionem in inficiatur majori
 rationi et flumina quae huiusmodi ad ripas in
 cultum ager praeparantur et cultum non sublevari
 quia in huiusmodi quatuor pedes etiam non pa
 ratum.
 Obiicit per etiam in huiusmodi, nimirum quod etiam flumina et

fontes ducuntur originem hyemali tempore non ex his
flumina, et fontes exundant; aut ex his tempore
nulli decidantibus fluminis copiosioris sunt nonnulli
fontes, et flumina exundant ut de reliquis sileant
celeberrimus Nilus. Ergo.

App. quoniam maiorem vero saepe regem non abhor
reat tamquam generalis loquendo falsitatem pro se
ferat, et tamen non sola imbris, sed etiam plurimum ni
vis confertur ad utrumque fluvium et fontem affluunt,
quidam iam celebrant hanc etiam: incrementum
suum praestant neque divitibus. haec autem abundanti
ex illis nonnullis prae ceteris montibus dumtaxat
ex his nonnullis vero tempore obvenit, idcirco flu
mina, et fontes, qui sublimibus nemoribus monti
bus decedunt ex his tempore copiosioris exur
tunt: ii autem, qui ab his quomodo non tantum
regiones flumina usque tempore magis exun
dant: in Aegypto autem quoniam fuit nulli
imbris usque est carere illis ad incrementum
la aequinoctium ita minime exundat Nilus, et
omnes ipsas transgreditur, quia non in Aegypto
verum in eundem montem dorso ipsi ab his locis
per in Golan Regno scilicet apud quosdam ma
ximam variat hyemalibus, et nunc me
ru in modum abundans: hac eadem porro ratione
Indum, Gangam Indicum flumina superflue
re certo videtur.

non

Attingit uita nam si non à Mari in nonnullorum
montium vertice scaturigines? contra

Resp. Non ab Oceano aquarum altitudinem
obtinere valentibus? Ergo ab aliorum montium aquis
quae per interiora eorum terrarum regionem descendunt
per terram patet, ut per subterraneas conueniant
in subulo iuxta Hydrostatica leges / quae aquarum
tantae aquae quantum descendunt necessarium est / ad
alium depressionem montis verticem asurgunt à descen-
dentibus ergo: et asurgentibus dicta ratione aquarum
montium fontes nam dicuntur originem, illique
etiam debent quos nonnunquam in Mariis insulis
confixos narrare, illique montem aquarum vel
cum subit propè Marii littora sibi etanimpromissum
describere generalis rationes clariusque Valios
que recte dicitur Marii exora Liburniae ibi
ianis in plurimum fontium incidit quoniam fendo solet
hyemum via descendens salicibus datatis è mon-
tibus ibi atque inde ad Mura dulcis aqua apparere
re: profecto si ab Oceano illi originem duxissent
putei quos credas aliquam in Marii rante vicini-
tatem aditum maximum quae fontium adeo exor-
tari & fuisse passuros?

Urgabit. At quos salis fontes quos putei maris uocant
hydrosantes?

Respondet. Quid contra nos salis fontes non sufficiunt?
Ergo omnes à mari? profecto qui à mari

omnes salsi, quique fluxum, refluxumque praefu-
rent ab Oceano oceanum tot omnes salsi fons, non
omnes salsi à mari proveniunt, qui modis
scaturiens nam salugina aliunde sulcata salij
fodini auferat.

Obiicit 1°. Quid videtur in ore mundi conueniri
scaturientissimos hinc iudè dypeteros tubulos diero
ianodè inclinatos concipere quosdam vero officio in
gordiam aqua per eos maris exuunt, sapienter
supra Mari libella ut modo altero officio exi-
lias. Iudè capillares tubulos ad maiorem al-
titudinem confam namo negat, nec non tamen
bitacitatem spongiosa instar subnata, cum
ipsum aquarum ad iudam

Resp. Quid videtur. ut modo memoravi quia libella in pu-
tri, qui à conficij axilissimis tubulis aquam
non recipiunt utro celebrata illorum exiliorum
quorum canaliuli salinis ibi deposita partem
hij tandem imperius debent sate operari, utro
tanquam hydrotatica leges, quorum videlicet
et mari aqua supra libellam Mari ad tamen
in superioribus memoratam altitudinem non
valens pervenire. Verum equidem tubulorum
salinis aptos ad liquidum altitudinem au-
genda, non solum libellam illam sicut quid
ab eductio quidem impunito, et ea, quae tubu-
lorum diametri inter se omnia correspondere.

arborum innoxia; foucibus ramis culti, spicant
 que manipuli: Quapropter si alpinum recepta
 culti ne digne per aquas iterum in eam
 remota tam Argilaceam terram, atque in
 arenas et glaciem conuersionem praestabimus aqua
 quam quod hic non ex ipso vacuo? sicut et sicut
 tam ac alibi ex ipso, haec quid non vides tam
 bruto argiloso etiam parum aqua in se exi
 liantem ad propria origina albiditatem fore per
 suras, nisi arenae, glaciem, saxa, aliisque
 saxatilis similia aliquando aqua per impu
 tionem? haec quid non vides? Mediamque fontem
 nullum fore unquam destringentem passum
 sicut, et sicut aqua fluxuibus, qui quod Medi
 nensis fontibus super excedit colligunt? Verum
 secundum Typothetam iam ad

De Aqua Typothetis

Item ad illud aliter complendum ducimus aliamque
 quoniam magis in Phisico mundo praestituta, vel magis necessa
 ria et siquidam duritia corpora, et molliora rancid
 itas et elasticitas, et aquilibria illo nunc inpi
 rato, nunc claudum respirare placent, videntur her
 bi, bruta, homines et propter hanc maximam beneficia
 quae contra hic laboris animaduersiones et tribula
 tiones ducit, atque nunc in sensu et in modo inha
 rentibus et in capite dybasta Typothetis complac

quaeque de his rebus habentur et quaeque Libani gravitate magis
et quilibet in corpore pariter habentur, et in ista
et principia Phenomena, quae in aëre Regionem
ferunt semper accidere videlicet ventos, pluvias, nives
prunas, horas, quodiamque fulmina, tonitrua, ob
fulgura, sive praeceps ventus, vapores, exaltationes
uno verbo materiae idcirco fit

De Aëris Naturae et divisione

Cap. I

Aer profecto aqua liquidior quia facilius est divitibus
fluidus et magis aqua pellucidior, quia copiosiori
bus lucis radiis per suos ubique dispersos poros et majores
inter non solum vel oblongos, vel cylindricos vel tri
gonos vel inaequos, vel flexibiles et compositis particulis
vaporibus, et ut omnes multiplicibusque aliis diversis
irregularibus figuris donatis, dummodo majorum li
quidiorum ipsius adiuvante quod sibi confusum in
paucis huiusmodi contractibus se se amplexantur et
circumstantur

Vnde licet dixeretur aer et liquidior, et diffusior
etque repens, tamen non videtur, quod qualis sibi congruat
nam est inferior aer quam spiritum millebus ex
tremis aeris generis particulis repletis, per se vapores
exaltationibus, salibus, quodammodo annis frequentius
et multiplice ad tunc forma multitudine ali
tudine mixtura in purum se sibi indicat, hinc
proximior, et sicut in aëre purum aer, aëre lucidior

viculum habet, quoniam aqua in glo-
bulum **DB** ingreditur, aqua aqua dicitur
sicut, autem prohibet: iam si aper-
ta clavicula aer cavitas **DA** conser-
vat, opus ambuli comprimatur, profecto glo-
bulus **DB** subit & quo hanc quaq[ue]
clava clavicula subit & regreditur, siq[ue]

B
hoc plerumq[ue] repetitur, tandem fit ut bilamini appropin-
quatum majorem gravitatem vacui sui subaperit
damus: idcirco et eodem aut vasis huius aqua
potest non eodem aut gravitatem: At parum hoc, quoniam
inano et maxime tonari clava: omnem amorem
clavicula magno impetu et stupore comprimit aqua
globulo inano majorem aqua aqua gravitatem
tam daperit, quid autem hoc nisi quod ipsa
flexibiles, sunt utique aqua utique figurata aqua
composita et particulari compositione aqua comprimatur
et comprimatur, non cum aqua minime occupatur
ut hunc aqua, ipse magis aqua aqua aqua
totaque ita, ut minime aqua aqua aqua
recipere ipsius aqua aqua aqua aqua

Cor: I

La purp[ura] nulla aqua comprimatur sicut aqua aqua aqua
totaque aqua aqua aqua aqua aqua aqua aqua

Cor: II

In quo aliquando aqua aqua aqua aqua aqua aqua aqua
totaque aqua aqua aqua aqua aqua aqua aqua

comprimant graviores, ut cum d' aeris in mercuriali
 res salina pollicia et nondum iustum suu gravitate addi
 quod tunc sicut proportionato d' aeris alioque; uno vero
 quo magis, vel minus inspirantur, eam ponderis com-
 p'it vel minus subijciuntur alia vi.

Cap. III.

Itaque modo non videtur spacia in locum minus aere
 cupere recipere comprimantur in proportionem.
 Sicque inspirantur et non magis inspirantur, et
 aere columnam duplo gravior regeret et duplo
 ipsi compressum et ad subduplo spacia aere
 confirmata d' aeris Boyle, Mariotte, Borelli, alio
 de observatione non ideo experientia.

De Aeris Equilibrio.

Cap. III.

Ut aeris in maxime liquida corpora in se in se
 rimus, liquidum generalem tunc, per aerem alio ex
 positione. Et aerem aequalis in aequalis columnam
 quia aeris ipsi quomodo columnam liquida corpora
 d' aeris inspirantur comprimantur, et cum minus d' aeris
 et in equilibrio remaneat in se in se aeris ab duobus
 gravitate variam quid in equilibrio nulla in
 se d' aeris in se, sicut super respectum per se
 uno gravitate, sicut ponderis tangibile. Hanc nobis
 sit de fovea ratione quia nec secula per se in
 aeris per se ipsi aeris et. Observe gravitatem
 columnam aquae ab duobus aeris in se in se.

[illegible]

404

47.4
 curvatura of foreman. A
 vixit occidit, illa id
 anchor, co infirmam Dpar
 te ingratia narrant ly
 vixit deprehendit in notu
 tibus A B D ad B regnes
 de ascendens in curvo

Diction E F C. 14. 20. ad h.
 lula C F compositionem maxumum. It
 vix performata accu. v. s. i. l. a. s. u. n. i. t. i. o. n. e. s.
 ingendit. a. g. o. s. u. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. s. i. n. v. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s. M. a. x. u. m.
 n. u. m. i. n. s. u. b. i. e. c. t. i. o. n. e. s. i. n. p. r. o. c. i. p. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s.
 u. n. i. t. i. o. n. e. s. a. l. t. e. r. a. d. s. u. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s. E. p. a. r. t. e. s. a. x.
 s. u. b. i. e. c. t. i. o. n. e. s. i. n. p. r. o. c. i. p. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s. M. a. x. u. m. i. t. i. o. n. e. s.
 a. d. v. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s. i. t. i. o. n. e. s. i. n. o. b. i. s.

[illegible]

que panem tabulari, et sic utitur ad aerem ut
 subjecto mercurio deorsum per manum aequali pressio-
 ni, et quo supine in terra aerea educta per manum
 culpa est; item aliam cum liquida potius con-
 tinet et iuxta omnes directiones in laqueis hydroph-
 licis dixerimus generari, non ab advectione tra-
 hantur, et diffunduntur.

Decima gravitas difficultatis aliam, siquidem
 si pluvio caelo descendit hydropis, bene dant
 quoniam alia legem aeris consequuntur, et eo tempore
 minus est: aeris aereus generatur. Alia
 vaporum, autem collata aliam aere et magis non
 et magis collata magis levitas ipsa aeris
 videtur, quia a pluvio descendit quibus ex peditur
 et collata cum amplius est ipsa iuxta respec-
 tum saltem generatur, exasperat quod dicitur non
 non in aere levioris fieri, ut quia nimis
 vero caelo in horizontali, sive ibi non regnat
 sive flos. Nota de iuxta aere et non
 proportionem a summo deorsum, bonum aquam
 fieri, quia et illo tempore abduci a frigore
 vitae, et nihil deorsum, aq. reparatam
 non, ut hanc quia solina per aere in dubio regit
 tunc, dispersa per ventos, et aere non adhuc
 in aere caelo cum magis assidue aeris
 magis idcirco in frigore et in aere miniatur
 tantum aliam, sicut et pluvio vapor quo

solius particularis ab alio colligens aquam par
 ticulari excludens, hanc enim sit ut propriam
 sufficit, ab illa non minus occupare spiritum
 non sicut ac communem aqua excludens, al
 minusque eam regere et elatere, ut quoniam... sic
 ut minus aqua goniis sphaericis et ratione vix
 motu ingreditur: hoc enim est ut sit in hanc quae
 referuntur quae exui hanc

De Syphonibus

Syphonum nomen sibi videtur
 Phisici. Inflator communis
 ab his tribus AC, BC, sive
 AC, VCB, quod hinc inde
 videntur liquorem libere pertrahi
 re: hoc posito, ut in illa
 quotidiana experientia
 videtur aquam non sypho
 nis AC BC aqua reple
 tus oppositi quae con
 tra omnia digi
 ty inversum, nec
 non Horizonte

perpendiculari exceptum hanc itaque digiti aquam
 non liquorem omnia contrahere eijdem nihil
 quidem si quidem eijdem brevis et pedis lon
 gitudinis non accipere; si vero hanc aquam sy
 phonem sit est unum puta AC sive CD hanc

Longius fit ut per longius brachium totus affluat liquor
 in pube dicitur modo utriusq. siphonis reddenda rationem
 ut prius explicans ostendimus ex cuius quod reformi-
 det rationem, ipsi, per se patet ratio ipsi non for midu-
 bus; nam hunc omnia omnia, omni loco equi-
 libri utriusq. siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 aliter inaequaliter, cum siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 Libentius, inis liquida, descende?
 Quodammodo, autem, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 sic affa brang: prius, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 Domestica, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 et aqua omnia, A, et B et per siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 in aqua, A, et B, et siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 autem, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 aqua, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 potest, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 cum, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 libentius, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 ra, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis
 siphonis, siphonis, siphonis, siphonis, siphonis

vacant immutabile et superari: inaequalitatem brachiorum
 systema alii aquam emittit, quia aerea columna in
 brachio B horripit et premens cum minus premat q[uam] in
 horripitum B / majori siquidem gravitate prelo
 aqua A C columna per aliam tubum C D continetur
 sursum ab aere effertur, et uoq[ue] sic aere
 non liquido sinus deorsum

Porro hanc siue actionem I adoperamur ex po
 sitione illius p[er]cipimus siue premantur, siue ex
 p[er]manet in statu aere, et originis aquae.

Premantur Audi quo tubus A B C D E

cujus cavitatem immensi aqua ambulant A B ad ap
 p[ar]tum, quo elevato per foramina C C ingrediatur
 aqua proprio actu pondere deorsum in mare, et
 C D spatium replet, quod uoq[ue] si quis
 pressio ambulo et in brachio D E altam
 a sursum appositam D valvula quae utique
 facillimum ingressum aquae permittat 14

negligentiam praevenire prohibet: & a prophe-
ria ambli elevatione & deprehensione
videtur tandem a foramine E. aquam ad
liberum fore exiliendam?

[illegible]

sanq. bafij formidula non auctore conone orripitur B

Hoc igitur apparatus aqua et aere mixtura

de Magdeburgico experimento

Hoc experimentum Otto Guericke Magdeburgi consul, prope ora
Magdeburgi in consepas, ingreditur enim experimentum
nunc nunc ratione

Quo metallicum exarsit inay sumptis Amphiphan quomodo in
terre circiter pedit aqua et quae cum praeidio in coherere
et exterior aer adhaeret: plenus ingredi: horum exinde uni
perforato anoliam apponit aijgore in tra caritate non
transactum eduxit: hoc praeiato sae de quibuslibet
aqui in coherere non debet et ne igitur diuillare, ut
Separare de ipso unguine

Suo vacui errore quareo explicans per partem expansionis
 causam, non integram ipsi modo explicandi requirantur
 utrumque causa non nisi aij extrema premantur pondus cognos
 scantur sub aij omni divisione huiusmodi: ut aijque cum
 aqua vixit de subleuanda namque aliquid non ptingit
 neque aqua alia praesentat se. per aliquid de huius
 Speciatione ratione sua non amplius vixit foliis utela ob huius
 tramine aij impari, duo optima laniata de per huius
 marmora ut laminae huius posse diuisi, ut huius
 si vixit de huius quae sub huius de marmora aliquid
 ob huius aij huius huius huius huius huius huius huius
 laminae, huius marmora huius aliquid huius huius huius
 aij politica

De Pneumaticis Sclopetis.

Pneumatici Sclopeti constructi sunt aij AG, BC,
 DI, EF

intra aij parietis ambum valvula huius inveniuntur
 ut aij de huius huius huius huius huius huius huius huius
 ex huius huius huius huius huius huius huius huius huius
 opandam siam huius huius huius huius huius huius huius huius

Porro autem in magnitudi caritate minor alij mathe
 corum B & C uij latini clauicula B & C apponuntur in fo
 roni & alij p... B p... glande primo sinu...
 ... aq... id... quicquid... idcirco apertu clauicula
 aer se se citissima propria alab... virtute...
 Longa impetu maximo aq... impia...
 Huic exp... n... corpora... alab... appor...
 ... AB... ad... impl...
 ... aqua spatio AC...
 ... ingredi...
 ... ad...
 ... aqua...
 ... projectione

De Machina Pneumatica

Uij adinu... primo... Quoniam licet possit
 adinu... Robertu Boyle maxime illustranda;
 variis... quoniam...
 nobis... non sit

¶ ¶ ¶

prædicta ea prout traditionem, et traditionem recipiendi hanc sapientiam
Methodo.

Quibus in ignis Boiliana machina
componitur partibus recipiendi sili-
cis, et Aristoteli seu tiringae
recipiendi nomina intelligi
magis et minus, ut in
licentia obloquor in cuius
superior latij aut sphæram,
aut conum præsertim et,
sed in Pica perforatur
ut apertum vellet acri-
tas modo ingressus, modo
non, inferior vero latij pla-
na atque aperta quæ ac
orbicula nilamini, a con-
um perforatur superimposi-
ta, et madidi corii præidio
ad eam conjuncta sit ut axi
sto aerea substantia recipien-
te etiam lamina infigat.
¶ In ignis autem nomine metalli-
ci et olei in ignis cavum
tubum cuius exquisitissi-
ma per politam cavitatem
indigne contingat embol-
ly terata fusa lamina
magis

uergetur in superiora margines instructi, utque den-
te dentata rotula recipiat quatuor donata manubria
in in ut commodè circumducta tota ambobus necne
ad fundum deprimi, nec a fundo ad orificium queat
elevatori.

Siringæ extremitas b perforata non occluditur solum tempore
et perforatum coalescere fundum siphonem cuius
utrumque utraq. parte coalescere recipio, qui ratione hac
et antea directis, et utraq. recipiendi siphonem latius.
Constituta huius siphonis alterum extremitatem epistomio
a una cum manubrio in instrumentis, eo siquidem
verso aquam a recipiendi in antea modo ingredi
prohibens, modo sinens.

Siphonem porro machina augetur. Manubria utriusque
ambobus ad siringæ orificium tractis, aer tota tubi
cavitate iam antea introitus aëris affertur siphonem
aëris antea recipiendi communicatione iam
iam descriptam, ne quis non sinit quin conuerso
et epistomio inclusit recipiendi aerem elasticum
necne in membris se ita expandat, ut iuxta siphonem
et antea, et recipiendi totum extendat, sed in
rim sua reflexione nonnihil debilitata aëris ala-
tate, et inclusit epistomio ad siringæ imam ambobus
deprimere necessarium est, qui siphonem siringæ aë-
rem exiguo et lejato spatio, et condensat, proportionem
et b siphonem totum b non siphonem axi
a opposito ibi nihil rursus epistomio conuerso et de

neg. elevato ambulo supposito recipiens, iungens debilitatem
 aeris rursus se se expandit artlicae cavitatem repletur, qui
 nova ambuli depressione colligitur, et e siringa per foramen
 ducitur atque ita mutationis repetitur tandem fit ut omni progressu
 expansione de quibus aer quicquid non omni progressu rursus
 iterum recipitur.

Hoc prout si quis primo aequali lamina appositum recipiens
 amovendo vult, si vero non confecto vult
 non animi capillat, quia sicut sit ad sublevandum
 aera supponi recipiens basi suppositum est
 eadem progressu donata est gravitate quae mercurij
 aliove eadem basi praedita ac recipiens et per politum
 albedine

2. Non variis aeris exsuctionis sicut prope fundam tota
 aeris de ambulo manibus exsuctione movetur
 ad omni finem, ibique ipse liber relinquitur
 tunc ab aere no. suppositum aeris ad inferiores
 siringae basin propulsum compitit ambulo de qua
 dicitur quoniam sibi majori consuevit et ambulo
 elatit opus esse quod major ineligi aeris dilatatio
 priusque in pe. hanc ambuli elevationis ambulo vel pro
 pe vel iuxta, vel ad omni finem consuevit magis
 hanc, quia omne progressu inter aeris cum sua
 elatione sit rursus, vel nichil, vel non parum
 elevatum sit prope

Gravitate itaque in recipiens aer illud ipsum a confringere sitamen
 eius suprema basi vel rostrata vel pene rostrata

præferant figure; ac ut nudi recipiant partem in
se de mutuo promittant se se invicem ad concurrendum
ajmodi fulciant; propterea q. supinæ hanc aere po-
tenti resistunt quod profecto angulose vel plani recipi-
ant partem hanc quæq. contraria maiora utantur pro-
tati.

Apposita autem intra recipiunt pendula Torricelliana tubo
vitæque dependant ab ascendente Mercurio de pen-
dentes inq. ex aëre aere recipiunt obliquis æquilibriis
et elevat ascendente resistunt aere qui præstabit in-
tra recipiunt gravitate æquilibriis, et elevat
resistit.

Apposita vero in omni machina recipiunt Madagascariensis
gemmae phariis aere adhuc plane specili nigroque
et ad ea dirigenda cum adm. Difficili illa
ipsa separare contrahat inq. aëre luctato recipiunt
una aëre Atmosphaera quæ in omni aëre
propter difficultatem, et nigroque est quæ supra
descripsi. Nec mirum, ibi enim obliquis pondus
hic aëre aliove ratione aëre operi potest et q.
quæ si corrigat potest recipiunt placeat apponi
et iam cum aëre aëre potest contrahere se se
extendere recipiunt, cum et ferretur aëre
quam dicitur ne ab aëre aëre, propterea
ipsiusmodi contrahere corpore quæ in omni
nem aëre aëre; profecto quia inclinat potest aëre
aëre pondus vel libet aëre se se clausa videtur

resistens hoc potest non recipit non de vado pomi
cornea, minimeque hujusmodi; si minor potest
et resistens cornea et majori neque aliquid est
sic cum ignis vinus et uterque modo minime velut
spumam partemque vivendo:

Item sana semiplena auri corneae Vasica, utique
maior sit et bona clausura ostendit.

Item si corneae truncati recipientis super ostium
pomi medicatae occludas vinum atque alterum auri
facta exanthesis illico recipiens extrinsece
succum pomi iacta recipientis non sine magno
stragite more videmus, hoc enim ex ostio recipientis
potest potest, autem quod: valet non de
modo unius pomi medicatae, et ad illi celebris
si ob equi: si enim pomi medicatae videri subdita
my quae potest et recipientis recipit in omni
san corneae maie auri et ostium, et quae ex
numa est, hujusmodi potest et auri et ostium
si vero substat auri, Phlegma, Muco, et hujusmodi
lia animalia recipientis consideranda sunt utique
in exanthesis potest et ipsa videtur non
et denique obstat et ostium, et ostium
rarefactum siquidem et recipientis, et animalium
et cum et respirationis in ostium, amplius
quidem non valet circulatione potest
vel potest; potest, sanguinis deficiente
more animalium ita deficiente accipit est.

Tardè recipientes plures frigida aqua collocata
 thes iam aqua, bullulae ascendentes apparitas
 minorem quae praesens prope fundum quam
 procul magnitudinem, et velocitatem, cuius
 cursum aequi non videt, aqua eadem aqua inclu-
 sas particulas, quae dum externi aeris pressuras
 et ponderis exaltationis repentinè liberatione
 se se proportionaliter restituant, majus, et
 majus volumen majorem spatio occupans oculos
 non effugit, nec amplius ascendere desinit
 nec non majore velocitate continuo ascendens
 cum continuo refractionis virtute se se ma-
 gis expandens, majorem superficiem, et ut
 humanè assequuntur, quae sit, ut incassum
 aucto aequalium eum aqua, tum navis
 volumen dyctionibus eadem bullae
 velociter semper ab aequalibus lu-
 minibus nunc prope flammam: At quod
 admiratione dignum, illud est, quod si cal-
 da frigida aqua subducatur, eam ipsam
 bullulae conspicimus, et superius nunc
 parvis majorem insignem calorem adipisci.
 Non negat nobis rationem componere ignis
 sissimum, subtilissimumque recondere
 non naminem solis virtutis quaedam sua spi-
 ritualis virtutis huiusmodi calorem aduocant
 infatigabilem, sed quoniam existit, mihi in praesentia

rum non agnoscimus expendere; Dum taxat pro
 feram cum aliquis continetur frigida aqua
 aerem solum dilatari deorsum ex aere aeris
 pressione; at calida aqua aer à compressi-
 cato sibi ignea virtute ingigni motu, insignitus
 se se committit expandere. Mirum nilominus
 si externi aeris deficiente pondere maxime
 dilatatur, et proportionaliter in maxima sursum
 ab aqua solum continetur recipiatur formi-
 cam, maxime propria in altis aëre tunc
 docet.

Sed quid plura? adducta phaenomena iam satis
 ut infinite prope modum alia, quoniam
 hoc, et origo Machinae Boetii
 nec recipiatur formis
 facilitas aer

in quibus

hinc

quisquis amplius non valeat ad
 mirari, verum illud
 exponere.

Caput IV.

1151

Iam aequi natura perspecta atque inflexibilis animadversum,
et recurrendi proprium huius operis nostri primum modum
cimus ad ea quae hoc aequo in inflexibili mundo inabitant
mentis nostrae aciem convertere.

Porro autem ea sunt, quae generali nomina meteororum
cupimus, scilicet ventos, pluvias, grandinem, non
prociat, lites, fulmina, fulgur, et tonitrua: de
his omnibus hoc capite distincte Paragraphis
my; Propterea, id...

§ I.

De Ventis Quibus I.

De Ventorum natura, et numero.

Venti nomina nonnulla ab una ad aliam mundi
plagam sensibili aliqua causa vel motu, vel se
invenire intelligimus: et propterea quicquid adven
tione colligenda diffunditur, et per se terminata
quo, et ad quid, quomodo, quare, animadvertere;
Hoc quod si fiat in infinito, et ab uno auctore, et
crescere, acens dubitabit, non circa orientem
infinita forma puncta terminata a quo et ad quae
pro se fortuna, et infinitas mundi plagas dican
tur.

Attamen navigationis, et ad omnes quatuor nomi
na exhibitae figurae, non solum diffundit colligit
aliquis quod est quatuor omnes, nihil vel primum
commodi, sed incommodi affectus.

Figura, et sedes ventorum

Quatuor ex ventis scilicet Nord, Sud, Est, Ouest appellare
cardinales: in quos auctores quatuor alios hinc inde
i cardinalibus aequalibus constructos, nimirum Nord-Est,
Nord-Ouest, Sud-Est, Sud-Ouest vocitantes
collateralibus, deinde inter cardinales, et collaterales
rationem naturam quamvis aliam reponunt unam
que ab utroque sibi nomen indicat, octo huiusmodi
autem sunt una quorundam quatuor nomina Nord-Est
Nord-Est, Nord-Nord-Ouest, Est-Nord-Est
Ouest-Nord, Ouest-Est, Est-Sud-Est, Ouest-
Sud-Ouest, Sud-Sud-Est, Sud-Sud-
Sud-Ouest: reliqui sexdecim tandem
cum cardinalibus et collateralibus quibus in quatuor
vires sibi assumunt nomina, hactenus cum
maioris ratione et illi ipsi a proximioribus unum
nomen in ratione nomina cui Quartus addit de
suis; puta vertigralia a Nord ad Nord-Ouest
progreduendo quartus unum aliquem cardinalem
dicto proximior. nomina Nord Quartus de Nord

450
 n m
 p p m
 i p l i a

u f e u
 e a b o r
 x a l a

u y o n
 n f i a y
 h o o c u
 f m m
 i f a g r
 m d e f
 y i f a o g

n i n i r
 a r e
 f o n g
 a l i a
 u o g r a
 i f m
 g i d i j

Zone aquatorum hanc in se moueri

450

Quoniam
card
i ca
No
coll
ral
qui
cas
No
Be
-
Te
cu
ru
ma
me
sine
pro

duo proximior: nomina Nord Quart de Nord

-Ovest circumferat: est ea cardinali eidem re
mohor, Nord - Ovest Quatt de Nord I apposit
schama remubamny quam valere multiplicia
verba clauies profert.

Questio N^a.

De Ventorum causis

Ventorum flumina multiplici diuersaque efficiuntur
in exultans remurum suo apparatu motu abor
tu occupum vespis sol; suo terra, vapores, exala
tionis subdrami calores, aubis, mondy
Porro sol superius Tropicos apparetur consistit Ori
entale uentum efficiere nemo in potest ostendit
si ad aequi torum Al-vi radius manifeste oie
los conuexat, majores in Oriante quid d'm
factione excogitat; tunc enim Orientalis aer
ut pota occidentali sublimior in inferiorem def
fluat necesse est, sicut occidens uentus; itaq
Orientalis uentus efficiat
Est ead e via Borealis, aequalisq uentus exoriri in
relligimus; siquidem Tropicos sublimato aere
huiusmodi modum aeris temperat frigidiq Long
exultat quic, uel in ipso ualde calore, uel in
toto frigore riget ut, et coarctat; idcirco fit, uen
rior aer subleu ob aequitiori aere ualeat
subsidium rursus aeris occurrere, et a frigidi
Zonis aequator uentus hinc inde moueri

varij propterea ab Boreali, et Australi ortum
habent, atque in crura abeunt.

At si quis se movet circa flammam natus est iam regionem
dissipationis determinare propinqua aeterni motu non
condignum, igitur circulo non praesens ad nos respicit, in aqua
tota eam ipsam velocissimi circuli fortiter minuat
velocitatem tropicos, multoq. minus usque ad polos, nec
usque praeterea in tropicos aequi: tamque velocitatem
non adaequant, aequi: namque tamen pariter aequa
sunt in motu ipsius motus tamen velocitatem
superant, ita propterea sicut ibi velis Oceanusque
ad occidentem respicitur, atq. hic et respicitur
et ab illius motu ad orientem ferit dixerim, parti
etiam ratione subterfuge zona autem usque
occidentem continens refluxus, tamen in principio
frigidi usque Oceanus

Quoniam vero maxime exponitur in aëre, & in
solidis induratis, ac in sublimioribus partibus
in alicuius regionis aëre, & in aëre compresso
experiencia, sed quomodo dicitur valida impulsio
regionis, & non facile videtur, si ad aërem
induratum, quod est primo cōtra, atque ex illi do
anta foraminis ad illam me convertitur, &
in aëre, & si contrarius aëre, postquam calore vali
do, & expulsione, & transfectione, & in aëre
aqua frigida foramen ingreditur, ita sub
vertitur, & contrarius, & ab aëre relicto spa

Non aqua propriè occupat rivaleo igitur in
 admodum aqua: in vaporibus, sicut per formam
 ex potentia continuentem quodammodo occupat
 amay: hac profecto via utignatur, neque
 tam subterranea quae in poris exiit loca
 et stipillae cavitate comparantur, subterranea
 longinqua terrarum rimae sic aquam amittunt
 et stipillae foris utro, nam repanduntur foras
 rationes, per hanc calorem non tam impetu
 e terra, ut aquam sine calore e terra stipillis
 maxime in gurgulione et congerie expellunt,
 autem e terra locis alia iuxta acceptas mi
 noris directionis aquas videtur abire; hinc
 utrumque aqua, gurgulio lacum, et Mare, for
 mantur, et formationes subaguntur
 et, formationes procellas non ab invicem manent.
 Nec non de ratione origine descendens conser
 vantur, quae ab hominibus procellas ex
 citant. Narrat Varro in Oropio tractu
 ad caput hunc speciem subacta ingruent
 atri et sub nigri coloris sed propter maximam
 opus altitudinem ad 40 parva, ut via hinc
 vel oculi hinc magnitudine ad quatuor an
 spici, quae in man vel origines descendens
 non solum maxime placidum oculis per
 uant imparetur, nam obvia, et in aqua
 in hanc potestatem. Nec mirum quod in

illa sublimis nubes ad id vapori, et exhalationi confecta
 sit haudquaquam: illa divergi generis exhalatione necesse par
 ticulae, die coarctari quibus ad quicquid, et
 sibi occurrant, formantur, in caliditate, et nubes
 sua coarctantur, et facient, et liquant: sicut quod
 gravior affectu nubes, et tanta quae voluunt
 mali. Omnis idem, et nubes albidiora magno
 impetu decidit, et majori etiam, etque incre
 dibila voluptione descendit si in via novae poten
 tiorisque formae donec accedant quae sunt
 et principium imbrum, et vehementer sive
 videntur, et accendit exhalationis fulgorem, et sol
 mine accendit, et accendit, et accendit, et accendit.
 Nubes, albidiora montium, et coarctata ampliora,
 et aspectus non raro vapori non raro vapori
 dicuntur ad idem aerem libere nunc reflexiones,
 et ad idem originem contrarios videntur nunc propage,
 quia iam magis rapide, et ardentem aerem afflu
 entem

Quapropter.

De Vaporem quo ad Vaporem
 exhalationemque differunt

xiii.

De Vaporem differantia differunt, et quae videntur
 opus est, qui proinde insignis à propria modo majon
 minor modo exhalatione, modo perennitate, modo
 infusione ingre ad id differunt, et nunc quae

ralium, nunc particularium, nunc parvarum,
nunc ingentium nomina non abijera nomi-
na sibi indicant.

Sane reliqua nomina cum appellamus quia ad plures
se se extendit regiones, sic propter spiritum etiam pa-
ruum nomina insignimus. Propter primum obstat illa
quam descripsimus Orientalis in Tropicos parvarum
diffusa, et feliciter adeo usque in pacifico mari ad Phi-
lippinarum insulas ad Americae terminos hanc terram
velociter, ut illa maris amplitudo ad 1610, mil-
liaria protensa intra 80 dierum spatio toto absolvere
cum profecto levissima, quae ibi accidunt muta-
tiones illius maxime fluminis, seu fluminis cur-
sum non valeant turbare, quae tamen si saepe
forent valde sicca ad Guineae littora sub ipso etiam
aequatore propter illius regionis lapidum araro-
rum, et dum die nocteque aerem exarscit, ibi
circumambientem gravorem rarem undique di-
visim advehat, et propter nonnullas iam memora-
tas causas velocissima nubes impetum et
valde ingens mutationes valens navibus brevi
mora felicem indicere cursum, quae ipsi
insultare ad dispergere, illas donec non rationis
ruinam afferre.

Circa tamen Orientalem partem in novum latiusque
noctiali inaxiorum sole deflecorum Tropicon
laudemque possumus nunc ad Bona, nunc ad Angum

magis, minusq; deflectere, deflectere nunc ma-
gis ad Boream, nunc magis ad Austrum, id est: ad
hemisphaerium tropicum peruenit adde rarior et laevior
ibi aer qm̄ sub æquatore, totaque australi emi-
phærio: idcirco ventus qm̄ hinc inde mouetur, et
mixta alibi motus, variisq; legibus modis quam
da directiones subire, scilicet parallela Boream
diagonalis describere, quæ nec directa ad occidu-
m, nec ad Boream directa sed in quatuorq; sit partem
iam: simili ratione hyemali solstitio sequen-
tisq; æquinoctii supra sub fœtus rigidi dis-
tinctione superficie, et ingratum naturæ, maiores
insulae, aut minorem ingens multitudo montium.
iuga, vapores, nubes, aliq; accidentia in iis
aerem deturbant.

Ex ea igitur memorata idij deflexione nunc ad Boreales,
nunc australes plagas periodicos aniverarios ven-
tos vulgi et viciis nuncupatos ororum habere facie-
le conspiciemus, quorum alij validiores portæ hinc
solstitio diurno tempore traiecit Macedonia
Graecia, Aegyptum perflans, debiliores alij per
hyemale solstitium, cuius dyeminiq; originem
promat ille repetendum quæ uicem arbitramur
quæstio tempore ad Boreales partes propius
venit rigoris vaporum multitudinem et normam
aliquam copiosissimam uicibus ad qm̄ hanc
valis potiusq; hyemalis tempore, quo laevior, et

Questio Quarta

De Ventorum qualitatibus

Secundo

equae hic nobis est animus singulas
ventorum omnium qualitates
singillatim pertractare, sed quatuor
taxas coordinationum precipuas, et peculia-
res, scilicet caliditatem, frigiditatem,
humiditatem, siccitatem, et c. tractamus.
His enim terminis afficij ad reliquos om-
nes

nam ventorum omnium assequantur
 ampla sibi patebit via. Huius
 conversionis magis ad terminos per vulgus
 appellat a quo, et ad quod: ad via, ad care
 brat anni temporis ad fluendi modum, facili
 negotio, quod possint una qualitate per
 spiciantur.

Ca propter, ut caliditatis qualitates per se
 sunt ventis, nascuntur ex aliis regio
 nibus exori, atque in superalibus regio
 nibus transire conceptu vibrationis et motus
 particulam motum conseruat, quam
 si rupea, arena, saxea ventis pertinet
 loca, quibus alitum permixtione, nec
 in eis ponitur temperantur sit aut, magis
 perdit; proindeque et ipse
 ventus propria in via
 evadit calidus

Edion

Vt uero humiditas qualitas uarij potest debet et manifestas
 stagras et lacus, et peludes alias humide loca exponunt
 ingentem nubem caliginis perurrit, nec quod sicut
 et ubi haec in partem in via deponere, si et nime
 deponas aliquid et facili potest ad nos sua sua
 terminis sicci, purior, et hinc autem, qui for
 ma sunt caliditas, humiditas, et pluvius, et uentus
 hic corpori ualde graui est, calorem siquidem suo
 mollescit et facit partes lachryas et facit et ali
 i et inde perstrangit sanguinem et per uas canna
 aegrit, humores commouet, uasa expandit, et di
 fundit in qua ipsas laxat et perstrangit; quod et
 in capite grauius, et perstrangit, et uas habet
 et oculos caligo, et uas debilis, et lachryando
 Porro et uas frigidus illa uas, qui a locis frigidis
 oris, et frigida loca perstrangit, et ab alia frigida
 causa puta a frigiditate condensa, et grauius
 et a eo aere dependet; nam quo magis aere com
 primuntur particulae, et magis adhaerent, mani
 festo sequitur nihil uolens uas uibratori motu
 condensa, imo quia aere reliquis corporibus in
 ras motu illum sufflamina
 Sic uero et illa uas, qui a locis uaporis partem
 frigida habet originem perstrangit a loca perstrangit, et
 ratione horum frigidus, et sicci, et rari pluvius
 rari in terra uentis uas, et sicci et calidus
 et a frigiditate uas, et rari, et rari

ut calida tanq. calidiora, et frigidiora tempera
ut aq. adhuc utilitas qualitas et in ea anni
temporibus, seu temporis facile deflorent. et
hac de causa sicut.

Sec II

De Vaporibus

Quamvis saepe sapienter vapores exhalationesq. nomi
nata confundant, tamen Philosophis rigorum
ab aliis q. se rationandis; sicut et vapores ab aqua
vel congenita scilicet a mari a lucibus a fluminibus
origines ducunt exhalationes autem a terra a corpore
a putre pluviae, sulphuris, oleis, salibus: quo
vis ea de origines, et qualitates et gravitates plu
mum distinet sicut tamen illa duo conveniunt
quod ferunt rationes vana sunt proinde in aera
clarum quodq. abducat graviores aere fiant spe
cificataiora.

Quem vero si quis vult scire cur aqua supra
aerem majori et speculativa gravitate possit, et cur
exhalationes caloris fermentationesq. in ad maxi
ma sufficiens exprimat aeris species velocitate adeo
libere confluant, et a terra non pendant, et
aeris profecto in seipsum, cum circa hanc plu
rima Philosophorum circa hanc non bene, sibi ipsis
virescentia: alii sicut in corruptione et
in aere attribuerent, alii cunctas, alii, idem

nec magna transfigurationem sustinent, nec sublimi-
 tate acquisitionis: Vnde ab ea q. habet cum
 proprio aere portionem de proprio calamine aeri
 refrigeratione. Vnde quia calamine decidit
 Reliqua aere parte ad idem q. orbem deie-
 ctas alii eo quod a liro vapore duntaxat
 non no manna. aeri aut calore eo tempore
 conceptus ob diuisionem super orizontem
 terra die fuit, et per conuersionem exponebat impedit
 apta ad accipienda concussiones; sed refrigerata
 tandem aere aequauit non valde sublimis
 et non coarctari, qui proinde supra
 aerem majoris densitatis quoniam in ingens
 quae super planetam filia, uel simi-
 lia, alia, alia inueniuntur, sensibilem
 ostendit figuram in ymo, q. decidit, uel
 dicitur in angulis; non enim breui q. peruenit via mel-
 lani particulam concussit aequaui ad illa tan-
 hila alia uapores uapores; peruenit aequaui
 aliorum decidit uapores alii alii longioria
 coarctationis, et sensibilem pluviam cupit hunc
 particulam exilissimam specie pro seferens

§a V.

Si ergo ob aeris frigiditatem ita coarctatur uapor
 ut ad descensum cogatur, nil mirum est si
 ob maximam quendam aeris frigiditatem obri-
 gat, et aliquid in ymo breuius filamentum adhe-

namque particulae variegatae induant formas, et possint
prima officina

§. VI.

Nec operatur nubi generationem, et dissolutionem
meduseorum; siquidem istae causae quae nubes illas
ortum habent, et caput hoc dicuntur discriminare quod
est ad alijoniam regionem affertur nubes particulis exi-
lissimis, et leviore quo conjunguntur aequalis
gravitatem efformari nequeunt ita; et propterea
limbore nubes extrahi namque totius sulphurei
deosy particulis ingens rarefactionem habet quae
suffragari cadere oportet, quae si in longa via die-
bus decurrerent, darentur ex parte, et in fine
in loco una cum aliis migrare fecerentur
relinquere, ut ibi inferiori nubi aptam praestent
materiam: Quoniam igitur suprema hujus infima
aeris regio frigidissima aer tota pars semper
confecta sit refrigerata pro caliditate aquae
et aeris montibus in proprio vertice perpetuas vi-
vas servant, ibi nubi materia non aliam
q. congelata exilissimas lapidas, et quae mureo
ita concurrens particulis optima mater, ut bene
cum ipso aere servans aequilibrio: Quoniam
infima haec tota aeris regio minori frigore
dona, hic nubes solis aquae non congelatae par-
ticulis efformari vix hinc, quae tamen ali-
quando sublimio in nubi tunc generantur, et qui

aquea qd si quomodo ibi, et hic simul frigis
intertag

§. VII.

Caputque nobis in hac re subornata ipsa natura
facile picipis multiformis repuloris; necne quo
rebus, a qua flocculorum, a qua gradibus, for
mat ponsiformis: guttulari inq: et flocculorum
sicut solutus radii valde calidus, quan
tuque transmissas glaciis fibrillas atque quos
que liquatione qd vix superat, et majoris sibi
magis haurire propeller. Hec enim rationes ad
vix moleculas flocculi in reliquis partibus repuloris
et moderata densitas generatur: aer saorsu
singula suba nivi forma ducuntur in ei
piano, et ad eandem spina frigidus aer
offendit: vixit calidus nivi flocculorum
no liquatione mutatur in aquas, quae
iuris, aut minoris iuxta flocculorum magnitudinas
aer aer multitudine, qui in longo deperit
quacumque magna aera quomodo radii qd
transper accidere picipem, si vero liquatione
nivi flocculi, et id quales aut majores, aut
minores, conatos accipiat in tanis aer vixit al
quo vixit, ut simili intera refrigeratione
guttula in glaciis concurant, et vixit, et
spina gradibus forma aquarum, nisi tamen
concurratione principio multum in eandem

oculis occurrunt, et contactu fecerint copu-
lati, tunc canit adles extinguit variis, pro minus
hinc appropinquare necesse est.

§. VIII.

De Iride, et de Arcu.

Quoniam hic igitur de liquidis nubibus, aquasque pectus
minuimus, prout hic Iride referre cuius nomine et
intelligimus est: nunc rubra totam superius arcum in
coloribus rubro rutilis et flavo, et caeruleo distinctum: huius
generis non parum latius arcus nunc veniens, nunc immo
color apparet concordare ambo eisdem coloribus rutilis
nunc colorum dispositione et ordine distincta: siquidem in
exterioribus color inferior ut arcus pariter, ruber, superius
mediis obanis, exteriora vero infima flavo et superius
caeruleo.

Circa hunc celestem arcum quatuor ponemus inquirende
supponimus. Primum autem Iride nubydum taxat nam
hodie arcus rutilus et caeruleus in opposita plaga qua
obspiciantur. Quod etiam multipliciter colorum varia
et in forma arcus dispositi.

Ad hanc questionem expediens facilius ex solutione ad mi-
litemque viginti radiorum colorum ad quos de iunctis
inquinis; propterea nunc ruber, nunc flavus, nunc
caeruleus appellatur, lineaque aqua solis ad arcum
omnes duos et ceteros hanc oculis qua patet
sed licet ad hanc etiam visionem arcus videretur
nec non tunc licet supponere et posita se patet

quibus conspicitur.

Aqueis guttulis inquam superius in ea dixi, sicut
 dem. itaque omni globulorum indij. colorum ex hinc
 superius a corpore pariter colorum, ut illic de par
 tibus; aqueis utique ab guttulis inordinatis, prout
 inclinationi proportionata reflexione non penitus
 perpendiculari tamen, sed per accidens, quod potius
 symmetriae ratione, aquae color alii libere
 sibi ipsi in vacuorum pertransire; alii vero in
 alii partibus b c d impingentes, inferna reflexione
 proportionata inferiori guttularum peripheria exire
 colorum perpendiculari linea dixerunt: quare major
 hic, vel minor reflexus, quodlibet vel idem semel
 flexus, et ubi reflexus adductus, coniuncti vibrationem
 dixerunt divergos indij. colorum ex hinc

Modo minoris inspicimus conditionem, nempe hanc, quod
 vel nomen ex eis libere potius, vel ex parte, ad
 flexus, qui in contraria indij. vel in eadem tunc
 sic dixerunt ad oculum hanc, quod quod quod

Cor: I.

Exhucyga explicari haud erit vniuersum conueniens. In dy-
pique diuersis coloris refertis, iuxta eam quidam
colorumque per omnes aequalis ab axe dyorum tot
peripheria circulo tunc no refertur, flui rubro conuolui
simul efficitur diuersimode colorumque, supius
quand supra rubra sit media flui inferior
nuda: conuolui in nube conda; et inspectum
oculo quidam color

Cov: II

Cum igitur sub determinati anguli appuerit visus
coloris dulcorationis amplius a seculo in duos homines
candore visus non esse cognoscitur; nec amplius
nisi si acutius innotuerit remota ad cuius visum
gratiis innotuit radios sumptis visionis ab axe pro vi
necesse qui cum eadem ipso angulo circis quod.
Hi conficiat oportere ad spectatoris oculum non
perueniret ad eum. Non inaffiguntur, quia
forte opus dixi extremitate in arcu conuoluta
graduum 41 circis super horizontalem elevationem do
nari et per consequens extremitate alia id est
extrema dextra deo gradu numerum infra hori
zonem dexteri: a secula infra horizontem dexteri
laud quaque media quousque ad spectatoris oculum
nullius impediret speciem per hanc reman
entem nullius loco in quoque ad eum remanentem. Hic
aliam superius: quod si circulus exteior apparet: hoc Hipp. Notat
tota latitudine apparet sita in medio, in quoque latitudine in eum
sa bixi si per hanc frontem in quoque latitudine in eum

speciando per trana colom
C. II

Cov: II_a

Nec minus iana debilitas, ac proinde duplici ratione
 rationis, et unica deinde ratione, adque ab
 reflexione nova debilitas, causa parans,
 quae quae novumque: quae potest ut huiusmodi et
 non tamen omnino prohibere et inveniatur
 Cer: III

Cor: III

Nec minus si circa idola turantur, vultus aliquando
 halant, & coronant, pacis videntur, ratione aut
 in hac copulato concurrendi, & quodam angelos per
 officia sua in fructu illorum vix, & legitime
 bene est, quod licet viri non gignat istos, tamen
 principia in ditione infra est quod non obliqua iniqua
 guttula in cunctis partibus in ratione reductione
 propter magis non est in talibus a laeva officiorum ubi
 Cor: IVa

Cor: IVa

[illegible]

acmine davis, si non nullas prope val circa id
huius conspiciamus imagines, quas per factu radio
in refractione pro reflexioneque quorundam, et huius
vibrans radii supplantat huius et huiusmodi glaciis par
tibus, et huiusmodi, et huiusmodi, et huiusmodi, et huiusmodi
nona donat incedant, et reflexioneque et reflexione
quorundam, qui in id sic reflexioneque in ipso in id
in alia una val alia in id in imagine de pingunt
et reflexioneque et huiusmodi et huiusmodi et huiusmodi
et huiusmodi et huiusmodi et huiusmodi et huiusmodi

adspiciunt. Non igitur donari vult de his id est, reliquis
 quibus ut tunc in exaltatione memoremur. Non
 platione aliquantulum in membris locum habent.

De Exaltatione Fulminis

§. IX

Toto hoc paragrapho sumus et fulgura, et fulmina et toni-
 trua contemplaturi natura et quanta componantur ma-
 teria, quomodo nunc accendant, nunc dum exeat
 saepe tanto tanto / rubeant, et unde propria origines
 eorum: haec omnia tibi quae de fulmine et tonitruo
 quibus tunc cadentibus stellis ferocibus. Non alio
 quam Philosophica animadversione dignas
 subiungamus: idcirco sit

Quaestio de Fulmine
 Tonitruo et fulgu-
 rum natura

Prose

Profectum on Tubi a viri magistru Paripolhacis, rem
 Mathematici Philosopher fulgentium materiae oleosae,
 sulphureaeque particulis in aera elevatae oblati,
 et tradam nunc valido vento, auae nubium
 concussae, nunc aliqua saepe opportuna forma
 rationis, ipsarumque particulorum mixturae, aliter
 nunc simili causa accensae et ignitae; si qui
 de ad id confirmandum certum saepe videretur, a
 disputatione memorantur experientia intuitibus
 formis

Hoc saepe et ego non diffidit et attamen non addere
 militiam, scilicet adivo tempore frequentissi
 magis non obviarentur haec corruptiones hanc quae
 ab unica extensa latitudine materiae de flagratione or
 te laborat, cum milionibus suis affluere et uide
 ram tanta descripturae particulae copias in ex
 plebile et vastum, et aspiduanum de flagra
 tione promeruerit sic aduocanda. Venerunt
 validi quibusdam saepe reserpi et oblati et u
 lumiditate materiae procreatione, quae non con
 cepto igitur posse gigas varia Boylii Barrowelli
 Hauksbii, Alua Polignus, Volpi de Luca,
 de fulgure modo in Batoniis, modo elius adu
 vaciis, et dumtaxat conficere vasi Treppen ex
 perimentata.

Mior Roman Philosopher ad ingi Paripolhacis,
 et ab Rationibus magni nominis quam plurimos

cum. tractum materiae sermo sit in ista ora,
 atq. corda claustra, quae sunt idem aere subit
 & superion precipitatos in depressione sub ppi
 maxime compressi tonitrua sonant. ~~ostendit~~
 atq. incommensurabilem praestare eo modo quo in Pan
 matico reposito alicuius ambli. ~~Ex~~ congregate
 & mystica aer apta claustra & laetifera
 & malitiosa. miror tamen cum
 sed ut ppona mihi ille ipsi videtur ingarion
 equidem non antea ~~ex~~ excogetur. ~~Ex~~ hinc
 p. nondum adhaerens sibi in vicis illis duabus
 cipis nubibus cur insonit in amplissima quae
 hinc inde circumnubis patens spacia aer non
 effugies non videt. ~~Ex~~ cur etiam non effugies
 in ora una atq. altera nubis aere cur insonat
 facilius, & mitione subili, diuilibili, & ma
 non ipso aere quatenus et laetior respiranda
 ual capax ual densa nubem materiae & eo ingi
 quae atq. fortis ual at aere compressa & sub
 capio.

Aliquid est igitur ut quae fulmina materiae &
 tonitrua haec sit siquid excitans sicut
 halitus in aere accensio illa altera ppi
 uariis & magna et subita, & ualida impellens
 & asportans & conuulsas. si aliquando licet
 raro nisi corruptionis & dissolutionis
 ppiant, canyon ualla, uel impediant nubis

explicata, aunc è d'oro uel rubro Onizotro rubro
 amissas nunc non ab alto oculo duntaxat non uni
 materiam, et conuersionem

At porro quidnam fulminum materia? conueniat
 Iane ii, qui rudi hominibus hominibus lapides fulminum
 ditans non quod lapides nec pluerent, nec non augere in aera
 regione efformari posse cogitauerunt quia nimis arduum
 est lapides qui caeterumque peraguntur, non parua ma
 gnitudine praesertim lapides in nubibus sine uelut bel
 lici tormenta formam globulorum ejaculanti res sane
 incredibilis paruum lapides, et mox in uerticibus findere
 robore, uellant in genera diuersa et diffundere
 additione nonnulla corpora ictu oculi excludere
 et tamen tenacitate nonnullis alijs parare non
 nulla lambores duntaxat, tanquam inueniunt
 uisum in non multiplicis, uisumque in directio
 ne parum: explicata autem modo lapides ista om
 nia.

Interdum silentio praetere non ualeo (auvillii Phi
 losophi narrationem Sallicordas ista ab a. P. de
 Theodoro meum prodita, nimirum aere et flam
 ma terra laud quae: ptingant, aere et igne
 huiusmodi flammam impetu uolentem compressit
 impetu de duntaxat tunc, didicimus corporis specie inha
 re, ad quodam res ista quaeque obvia, et resistentia ma
 gna uolentia, et alijs aduersionis insignis: sed
 tunc uisum praesentem quomodo haec aliquidque prope

tridlo nitro, et sale petru factas fulminu
itti 1 qsa frequenissim obnoxia, caput
prouerthom exploo vacang fulmina insignis
sulphur, bitumini, oleis, putore reddere

De Accensione

Quaestio 2^a

Iam expositum fulguris tonitrui fulminis
materna origo prout est brevis calamo reser
re quada ratione, quaquia accendat
Profecto calidi nonnulli uarij solij calori vel a
aiis et heterogeneis spiritibus uices mixtionis
improprie fulguris et fulminisq matrem
accensionis placet referre: eorum p^o nescio
sulphura iis inflammabilia, et bitumina, quod
aeris et ignis aquis incidet. 2° Nam corpora
subtilia agitataque coarctata uia materiam
quae uix maioris ingenio sibi in seque agno
tu, iam eodem ipso heterogenea donata par
flammaq, inde concipiuntur. 3° omni tempore
per ipsum fulminis pulu uera lavi
et ab huiusmodi agitatione accendi 4° sine
aeris exomai ignis prouidit, uultu et
mentis operatione mixtura distat
ignis propiciu non est per spectu li que atri
ra 1 q: fortuna uia essentiali exomai
placuit Deo coniuncta uia uia et quia.

Tomius Lameri educta nonnulla diuer
sione sub phene aequali partu, ferrug pul
verij una simul aqua ope comitrix sub
terra reposita.

Sed si quibus rebus nonnulla cum memorato uento eadem, et par
ticularum concurren nubis a re angioribus forme omne homin
dum obij ego silatitio prout inijant. Nam dea ope pr
stare fecit, tunc quia nubis sub frigida regione uen
tq. Fulmina accendere frigidi sunt est utraque signanda
tum quia per clarissimi in deamque clari uerbi
uas ad delenda et extinguenda flammae si excita
multo aptiorum q. et nubem uerba: humida sunt sibi
opponere q. et tanquam sunt uerba: nubis immo uerba, quo
modo uerba gignat posuit igitur quod non magis uerba
mille est ex uerba v. ex aqua generari

Equidem haud ignoro q. et a prout inijant: et mari flamma
fame, faraticas Baccantibus quidam nationes
virescunt et calca ardentes in Tibi in Temya
fere integre adhuc flamma extulisse Pyrotichas
q. et haud difficile igitur, qui modum diardent
parat; aff quoque haec ac sinu idem fore ignis
ab aqua n. et aq. et in sanguine aqua, et ope aqua
omni, ac prout inijant: Tomus haec uerba calca
sa aqua iacalare ut marini reulisse Plini
et de Malcha de Maupha, de chimera monna
quomodo omni ignis a frigida aqua accendit con
ceptum terram fenum supposit: Verum ne haec

subijungo. quoru[m]dam tamen suspensum est, cum
adducta omnia forma exempla comprobant
quod neque negari possit, comprobant siquidem aqua
in conceptum ignem quandoque magis inoadi con-
venit fulminea materia sulphurea et nitro cognata
et certe aeris aqua inflammabilis navigandi?
Qua postea ne sciamus in istis calce similes particulas
in lapidi affirmari, bene ad verum cum ea tangere
non absque ratione dubitare liceat eum, quem
hac contrariatione ii sentiant, quia in nubibus
omnipotente fulmina fuant opirentur.

De Fulgure et Fulmine
Nati, et Origine
Quest. 3a.

Sed ad alteram nostram ponit Calabronem praeferimus
questionem, quoniam circa ii, qui pilae sunt Martialis
non Domitium Scipionem Massam pro-
cessit paucos moverunt lapides, blyphorum,
injunctorum vel in minimam dubium an sup[er]
et caelo in tonat, et caelo terra usque fulmina
displodit; ac propterea eorum aere et sollicitudo
in idcirco utique quomodo in aere generantur ful-
mina accendantur in nubibus et ad terram usque perve-
niant, perniciosissime, maxima mobilitate et ra-
pida amfractibus perveniant, probabilis saltem expli-
catio.

At enim quid lucidius, quid clarius ageretur ipsi apte,
atque unica apud nubes fulmen officina?
Convincimus omnes, dicat sancta, fulgu-
rationes, fulmina, et tonitrua in nubibus,
et in nubibus fieri.

et canas fuerant

Nec fixa nim conisus calida parva serena

~~Verum~~ Verum ubi cumque magis duxerat agmina nubes
Et sapientius ipsa cum vulgo non sentire non poterat
addit = Venire solum duxerat mirabilis illos nubes
globos materiam fulminum in duxerat.

Nonas fatis fulminibus negras, et opacas nubes adspi-
ciant omnes quas proxima nobis accedentibus ful-
gura, fulmina, et tonitrua emittunt oculis ma-
gis experientia? nonne superior aera Regione in
his fornica igneas muerant, et reboant toni-
trua? nonne nubes supra Orionos asurgunt,
nonne rariim appropinquant, nonne scindi, et flum-
magidantia diuinae canitum? Quod globos
sic ad fulmina hystri a non indigni fide homi-
nibus corrigant oculos manusque conuocant
non omnes profecto edocimus quo loco se re-
xerint in aethere, aliisque fortis manu duxerunt
ras fulmen, quae progrediuntur, et quae porro
non ipsorum. Nam in tutopent ipsos ipsa res est in
Nubibus generant fulmina, accedunt et in nub-
bus, quia sic scribitur olim Bernardinus de laing
non ignobilis maioris memoria Philosophus

ne mea nubibus fieri in se ipsas itaque, impactu
et fulgure transmissas illarum partes et in meo
conflictu accensae extrinsecus, nihil declarandum
dubio, nam et omni ita fieri videtur ac aliquid
omnino abest a quo veluti illa, vel haec accenditur
per se. Quam adeo fluxa et per memora dixerit ipsa
non minus uarietas / et variata ac ex flammis
parte sic vibrari, itaque dirigunt per librum aere brachia
tum collata maneat, tum impactu ut haec maneat
ad utramque rem quae affectu praecipuum con
servat, non parum confuso de videri nubium
conflictu vel in uniliora delapsu ut ostendit
vigilantem motu ipsius fulminis materiae
gravior.

Veneremur siquidem: laetantem namque in vi, Sacerdotis
sacer, lustrum, Doctores clarum, sacerdos ipse
modo vivens, et tam regni et tota quae ora
minatur dicunt non perituros, si non quidem
Aurea loca vulgari promissum una cum reli
quis maximo et horum nostrumque utilitas in
iustis obiciant, nec affirmare omnia iura et
prophetiam, qui nobis promittunt fulmina
ibi enervata ubi ad hunc affectu, non quod est in
sublimiori aere et prope nubes, vel latius si
traxit in nubibus aliquando non accendit
et quia sublimi adeo loco accensa tantum

466

quam ad praeclarum, et quasi Tolomeus, et
 Longus per se offero: de his autem summa
 est nunc nobis veritas; non a vultu, et
 inq: ratione, experientiaque convicti, facti
 et utamur.

Cum Illustrissimus Marchio Scipio Mattay
 per Germaniam iter habens in caputibus suis
 id ager quod suo idioma Itali Fortunio con-
 citat, dixeratque, cum improvise omnia pluviae
 et turbulenta tempestate non plene novissimam
 una cum laticis conjigit apparet. In ipso conclu-
 si, quo, et alii conjugantur prope parva nomen
 ante oculos visibilia accendit sublimem
 personam axonem flammula, qualis est in ignis
 motu agitata, per se per hunc conjigit
 inde in exacta lingua paulo propinquat
 siderum opibys accendit, ita nuncia aliquam
 typus conjigit, non parvam racta fuit
 ex regionibus, ab ipso hinc super Mar-
 thionem humeros extensus radio foveat
 ad sublimia calicis quidam fragmentum
 in se videtur, repetitionem in

memor. obituus igitur omnium, ut ambo et
 medium non observare, cumque confirm
 tant, fulmina non ita procul de loco cuius
 neque aliud a me sibi suadent patet
 quicquam non omnes ipsi evadant, et quod
 incutiantur in gemitu.

Quid huc latet, et ex quo conserit ad arduo
 rum receptationem que accepta et perniciis
 sonit fulminum explodenda sunt. Vili
 spectus, et confusio animi, non solum
 pio timor, ut plerique longiora q. viderent
 videri sibi idcirco vidit fionem in un
 bula, incommensurata a quibus non solum phyllos
 affu congruit, nec in nubibus nec in nubibus
 vidit, innum inconclari, et inconclari
 em vidit.

Nequa dians placidioris et ducantur in
 huc et in illa spectacula maxima
 suspitionem promerentur, nam quo
 to, inqueant fion quicquam concipiamus
 te spectum, et fionem in toto ter
 mino morbi aut idcirco quod ipi, aut conse
 mile aliquid observant inquam nemo.
 Ne inquam ipsi maxime dicere audeant,
 L.

quasi quotidianis, etiamque sic tam propinqua
 fulminum immoti oculis, ac talis praeparatione
 non conspicitur: complures paucis pandens mensura
 cum pueris a longinquo innovare audent, et
 quo rarij appropinquare videns fulminum aima
 gij inspicere incipere labras, et acrius innotat
 quae non aliud finis: cogitationis rursus iam innotat
 imminenti fulminis icula caricias subinde
 repositas: ubi in ingua ione laetis stupor
 et inq. motus frigoris necesse ignis caput acrius
 et oculis motu plura torpore. sed quoniam
 haec est in inguine originis rursus innotat
 quo accensa fuit flamma in prima originis lo
 cus. Saepe habuerunt obitus pila propago
 debita ac si obdormissent rictus acrius acrius man
 ibus ingit, minime suspecta acrius
 vulgaris opinio.

Caeterum licet prohibita circa fulminum rictus loca
 paucis etiam notis observationibus ad nos pervenire
 quidam mirum? multa et alia reperit
 atque adnotavit rictus etiam quae quoniam adeo
 vix facilia, scilicet digna sit, ut pro rictu
 superioris acrius hominis haud quavis: potius
 ideoque ab iis tamen acrius acrius acrius
 rictus, et memoria praedita fuerunt acrius;
 Nec forte de acrius, quae fulminis, cui popu
 ly rictus effugisse rictus acrius acrius acrius

Intuitu tamen neq[ue] experientia ad Massarum,
 et sicciora proxima accedentes, neq[ue] ignis
 rororū fulminant non in regis astra locos
 p[er] p[er]ptas inauditis facile non correperit; eorū
 ut aq[ue] Philosophi Angli. meliora pro
 bitu deo dampni cuiusdā r[ati]o[n]is confabu-
 lantur homines non parvū animum depen-
 de dipulisa auctoris. tamen fulminant
 ignis qui in quatuor ejusdā generis globos
 pugni utiq[ue] magnitudinae a quatuorq[ue]
 partib[us] et p[er] hinc d[ir]eptione flamma et fumo
 translati compleris datode in proxima rorit
 ascendit ignis ibi d[ir]eptione trabe integrat
 ois Pinnaculo postremo abstulit lapilib[us]
 longinquā p[ro]iecti, in iisdē aq[ue] de Navi ful-
 mina facta rorit ignis globos ex inferis
 navis ad supioris partib[us] ascenditq[ue] in supremo
 tabulato iagip[er] homines in p[ar]te p[er] hinc de
 v[er]it d[ir]eptione. nec min[us] m[er]ita r[ati]o[n]is q[ue]
 fulminis h[ic] omnia q[ue] in aere curiose
 m[er]ita r[ati]o[n]is clarissim[us] Schaefferus
 et aq[ue] v[er]it utiq[ue] ab ignis globis r[ati]o[n]is
 pedalis circuli diametri orizontalis
 ut in p[ar]te aq[ue] r[ati]o[n]is in p[ar]te
 aq[ue] est d[ir]eptione et p[ar]te
 siliū. utiq[ue] ad pedis h[ic] d[ir]eptione, et
 utiq[ue] pedis longitudo in tra in v[er]it

a videtur fulminis in canali concavo
 sibi loci aquas exonerantibus abduci
 non solum ac diplotis itaque, sed
 sunt motus, et in situ irreverberant
 sunt veluti et ab ipso ipso canali
 horizontali via surgit quae sicut ful-
 minis ignis per plumbum canalium
 aquas exculit. Tenuitate assiluit
 superius in parte cui tunc
 incumbit, et ab ad speculum cir-
 cis perpendicula. Si fragis regulas
 156 sublevarit, atque deiecit.

Tam illa fulmina flammam quam Roma
 anno V. C. 647 in aede sanctae syagiae adve-
 nit adhaerens innoxia per aeternam tradita
 Julio obsequante, illi fulmina non ignis glo-
 bique die 5. Januarii Anno Urbis Redemptae
 1556 theatri christiano famando fons altissimi,
 nonne cum ignis per mare percurramus itaque
 illi quod in eluacione canali et aqua
 et si monasterio pariter in Massariis sionis
 fulminis congruentis idque sed ad eorum pro-
 piam offeruntur rationes, ac non propria
 quae nimirum secum inchoant resillunt.
 Et tam raris preciosis fulminibus officina
 et locum est et frequenter, et plurimum
 collecta, et agere dissipabilia et fructus

ad scrib. suorum, ut color, et rationis agita-
tione inflammabilia fulmina corpora
effluvia riposa concipimus, et prope
gloriam est. Ergo prope tunc in pro-
fulmina officina.

Probat mi: quo ad magis partem omnes majores
proprietate exarant: *Exil*

[illegible]

Et præparat terra si frequentiora, et pluviosiora
colle et quomodo in dicit in ipsis sub
terrenis spaciis inque colligunt et succum
duos fulmina in fieri nullo modo posse
videtur, ut fulmina aliter ut à deo non pro
vint a magis priusque in superiori sublimi
bus aere condescendunt quo ut extra omnes

felicius respiciunt sit, licet attenuata sua
 vero liberissima con cadunt, praesentibus
 arbutis atq. aliis locis, et vitiis, ubi sepe ma-
 teria multum cognata offertur ita nascitur
 nullo obsequio usque nimis propter sit ipsorum
 dissipatio quae cum vitiis rari, viciis, aut
 alijs de vitiis sint sed multum vitiis ac
 mineralibus atq. impuriis maculis diffunditur
 et quidam alibi praesentibus morantur regionibus
 cum eorum vitiis, tunc vitiis etiam vitiis
 fulminis alibi mittuntur talis magna sit
 sapientia, et copia, hic paucius diffusa
 spatio illic in angustissimo locum vitiis
 hoc, hic libere exhalat, illic multo magis
 impedita sit ut loci exteriori obsequio
 accedant, et constitutione si ex pirata vitiis
 vitiis fulminis vitiis non egrum aliquid
 dissipant, tunc vitiis vitiis, sit talis et
 vitiis vitiis colligant vitiis quid vitiis
 si inde frequentissima fulmina, et tunc
 tunc vitiis ex latere accommodato forte, vitiis
 provenire vitiis intellecta vitiis vitiis
 cum vitiis vitiis vitiis vitiis vitiis
 fulminis frequentissima vitiis vitiis
 quidam in Calabria vitiis vitiis vitiis
 tunc vitiis vitiis vitiis vitiis vitiis
 sapientia fulminis vitiis vitiis vitiis

grandis injuriis alio sagittas per non tam
 longe decipias / Atque tamen nescis
 facili, quod idem in ratione subiacere et no
 uis, et uides. Ergo prope rem tota illa et ma
 gis et gravi dissipatione. Prope ornantur facili
 inflammabilia quod quo plerumque donata impetu quod in re
 bi: porro inflammabilia haecque nostrorum
 componit Philosophus in facili, qui denique ut
 ure fulminant auro ignis spiritus, brandi quo
 Fosphore, et Ambrosiano comploribus aliis de mi
 ca arte preparatis, quae ualens se mixta uel alia
 a solo aere penetrare in ignem non flammam
 concipiant notionem habet: faciliusque in nubibus
 non aequo aliquando in nubibus sed facilius in
 quod in nubibus; atque hoc in his idem sed ubi quae
 ratione peruenit: quod uerum aduersariis uero, obortum
 in in nubibus cum non extra nubibus. Respondere
 quare. carum Plinium Marcum Heron. Sero
 die fulmina iterum prodidit, quod fulgur ob aquam,
 qui passim de fulmine sereno exortum, Varganti
 sunt similis examinae uisus et clarissimi
 Berna in luce et fulminis in uero
 pro multa, quod tria facta edificia purpureo sereno celo
 mandatis, et debitis pro festo Nativitatis Christi
 1504. Nix et tonitrua et fulgur facit sine ulla
 aequi perturbatione narrato. Quidam dicunt
 sola multa fulgur et tonitrua sereno non exire

Si capere crederetur? Quid de his Imperatoribus
 aliquando nuntiavit factum quod terra exasperata
 nuntiavit indicat fuit. Quid de Antonino Pio? de
 quo Spartianus ait fulgur saevino caelo sine ulla
 in domibus irruere. Profecto si quae fulmina
 et tonitrua saevino caelo fierent pinda no pluerat
 quae nonnullis locis similis memoratur in portibus
 et prodigiis nuntiatur per duplicat, aut geminis, et ad
 id deinde ad scribendum autem quaedam nubes, et sic
 comminicia aut indicantur regiones aere
 per quas quasi denique nobis terram nuntius non sicut
 ait Socrates inquit duplicat, concedat autem praecipue
 quod ad proficiendum ita accedendum sed minus minime
 necessarium nubes

At quid quis inquit. Nonne ipsorum nubes fel
 micia? sed nubes obscuras, nonne capite pro horizon
 te surgere, nonne saevius appropinquare non
 ne scindi idem dicitur, et flammam vibrare ardentem
 qui fit, ut aegre videri, et propinquior saevius
 fulmina, quae magis educta et nuntiis accedunt
 nubes illae squaliter coeant, et qui in nubes in caele
 sty aer de saevina caeli parte aut nuntius: aut
 nuntius? Vnde facile apparet responsio, cum sit
 opusque nubes ardentem, fulminisque nuntius pinguis
 hominum imaginatio non fulgur et humani pinguis
 sione a nubibus operum, aut aeris a fulminis
 flamma velut diffusi coniungunt nuntius et signum ignis

Tunc adspiciuntur illae aquae signi arbitramur in
 libris vibrari flammam; sed illi spiritus in fulmine positi
 in aëre paulatim in miliorum regionem generantur
 non obliuiscuntur. Deinde et id signum
 quodam fulmine rursus frangere, et penetrare
 nubes, quibus inde alligat aut omnia ea de
 ratione esse aut eorum incognitas in nubibus
 spiritus vel ad iuuant.

Quod non videri in iure pluviae pro velis in
 videri, et alligat ut pluviae sunt nubes ab fulmi-
 ne, huiusmodi in iure nullo modo potest
 cum aquae particulae non immixtae, si hic
 nubes, laeviorque fit non amplius ab eo videri
 in iure sed ex eius in iure pluviae colligi
 non aëreum quod ratione congrua, cum eo quod ful-
 mine et aquae, conueniens, aut nubes aë-
 re in iure nullo modo fulmine sed nubes a fulmine
 in iure dicendum est, et propter rationem
 quod fulmine sine nubes proinde, et nubes
 ex iure ad id quod nubes pluviae ad nos
 deus appropriari. Nulla facit nubes
 proinde ab iure nubes fulmine hoc est tale
 quod nubes nubes aëre proinde fieri proinde
 probare, sed hoc nubes quod obliuiscuntur
 proinde nubes de quibus nubes in iure
 proinde nubes fulmine congrua.
 Sed quod in iure et pluviae nubes quod

quædam fornices sublimi in ære confluxione
 visibiles. Vnde et pongo in propheta: Vique
 ad sp. fulmina et proxima paucissima
 quæ sed animæ daturæ sunt. Vnde et pl
 rug, tonus est: de iude ex eo quod supra videtur
 p fornices continuat proscriptis. nunc nunc
 p paratam concludunt il in aere p. h. g. a. t.
 lacor nubi subiacent fieri; nunc et resonat. Non
 baritane frater longinqua ferre sampar
 spatio in sublimi ære aëre, et non parvo
 temporis momento p. d. u. a. t. d. u. a. t. o. p. p. a.
 t. u. e. a. d. i. n. o. v. a. p. o. r. i. u. m. p. a. r. t. i. c. l. e. s. q. u. e. t. o. n. i.
 r. a. d. i. o. r. a. d. o. b. q. u. a. b. u. n. t. a. u. r. e. i. l. e. n. i. d. e. x. a. e. r. e.
 r. e. f. l. e. c. t. a. n. t. o. p. o. t. e. n. t. u. n. t. i. n. i. c. e. r. a. t. o. r. u. m. g. r. a. v. i.
 t. o. n. i. t. r. u. f. r. a. g. t. u. r. t. o. t. u. s. a. d. i. g. n. o. p. m. o. d. a. i. d. e. a. m.
 p. l. i. g. i. m. i. t. e. r. r. a. n. i. u. m. t. r. a. c. t. o. r. u. m. s. e. i. l. l. o. u. e. n. t. i. u. m. d. a. c. l. a. m. i. n. o.
 i. n. c. o. n. d. i. t. a. i. l. l. a. q. u. o. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. o. n. u. m. m. u. l. t. u. m. t. o. n. i. l.
 l. i. n. o. p. l. e. n. t. i. u. m. i. n. a. e. r. e. f. i. e. r. i. i. m. m. o. a. x. i. p. i. s. d. i. d. i. g.
 u. o. p. o. n. i. t. n. o. n. a. x. i. g. u. u. m. u. b. i. u. s. u. n. t. a. e. t. i. n. c. o. n. t. i. n. u. u. m.
 Venie propè terra facilius q. fornices magnus impetu
 inflammabilia; et nunc si humidior ære igneo
 rum alituum portio succendat ipsa deflagra
 tionis, et impetui vehementia ibi finem axanti
 par est ubi maxima existeret organis, ac valua
 illorum alituum corporis perruptis amplexibus, et
 per phycula supèr ramos flamma diffundit, non
 alia de causa quæ quod subicit sequens necesse
 est.

alysimily est positus, et continetur: Si vero in
 nubibus succedant, quicquid ad tellurem
 imparet, et videtur illud pinguere. Nam
 quid tanta reperiri existeremus, quod subtilissi-
 ma ignis substantia, et ipsa natura suorum
 vocat non modo rapina sed etiam alto loco
 impetuosa, et stupenda rapiditate precipit?
 Et nihil hic ad rem facit de quibus nubibus
 conflictus in humilitate de lapsum, et caros in
 ne Vivere saltem, quia parum esse ad huius
 delicatissimi palatum. Schaefferus semper
 vult, et nihil illa fulminum lapidum nullorum
 formidina peragitur, et nihil denique
 sentiri aliud in structis ignis, et materiam
 fulmineat in ditione glorie, quae ex nubibus
 de lapsi ibi denique nuncupant, et inflammant,
 ut vultu non observant, et ferunt. Venerunt
 haec, et leguntur, et tabula. Et tunc etiam dabo
 impetu explicare arabo, cum qui de celo tan-
 ta impetu vehementia, et ceteris nunc
 et horrendis iam editur, et ad co-
 piam, et ad motum quibus in istam contem-
 poris ut laqueis alysimily agitatione prom-
 pte obsequat. Vnde quidam in die: non dicit
 fuerit difficile arcanum fulmen, et est conclusi-
 onis ex ista vultu proinde ostendit.
 Obiiciunt autem. Si ergo in ista fulmina hinc
 con-

condang, cur humiles cya, sed proculsa palu
ria, sublimisq; montes, frequentiori fulminum
ictu corrumpunt.

Resp. Quid contra nos, ac si aliorum palatia, ex calori
bus proceris, imandis arborum cacuminibus propi
terra haud foris consistunt, ipse frigoris expro
brat. Idcirco sic facilius, et multo sa
pius sublimior q. humedior traxi concedit
ur, ut hoc ex se vitas, quod cum ipsa minui
it, magis innoxia, et liberior aeri exponitur et facili
us colligi, et facilius impuro minui succedunt
lora sine quodlibet modi fulminis flamma ini
tio phy sulphurea, et nitrosa materia offundit

Corolla Ia

Itaque igitur originem fulminis natali loco
palat per tonitrua, et eo quo fulminis nascitur
originalis est, tunc noxia et sublimi aere usque
nimis noxia, fulmina succedunt modo fulmi
nis de caetero quidam nunt si circum nos obtra
perat, ut supra nos alioq; fornicis nervineas
tonitrua? Cor: IIa

Fulgura autem quae bituminosa, et quae ignis ma
teria est, autem et proprii sunt, et propria nubes
succedunt et ignis, ad ea siquid et tunc
alibi dicitur, et si non sunt, possunt quidam nobis
ipsi idem ex et sublimi in aere proceris
et quae alia nitrosa hinc inde diffundit et vultu

atque alijs particulis componuntur, in quibus
 vel solis radiis succedunt, quomodo per
 pulverem amplo sui loco confluxit, et disparti
 tos ad eas experientia. Quaestioni huiusmodi
 si prout moratur licet fidei p. n. r.
 Et anno alvachio omnia cadente sive
 A ragon solto il fulmine di mano

Quaestio 4^a

De cadentibus stellis factis

ignis, et lucis horu
 Reliquis modo est ut decidantur pluviae obrep
 ti et tunc? fulminibus tandem serena die plu
 uis fiat vel clara nox. nil nocte incendit, sive
 no celo, nil genitum ideo stellae lumine, et ful
 gore, et tunc prode odor ut ut postea loquar
 Sepe etiam stellae caelo impendunt, ut tunc
 Principio caelo tunc, noxque per umbra
 flammam longas a tergo albescere tractum
 Sed tunc pueri quid dicit, me dicitur mai p. n. r.
 Stellae huiusmodi etiam omnes caelo decidunt, quid
 inde? nam licet stellae non habent ve
 rum ego autem Quaestioni 9 Philosophi non nisi
 terra sulphurea et alia, qui nunc fluit
 et tunc aq. ignis et alia materia, non tunc
 in tunc particulas mixtionis supra sui parte

[illegible]

vel ipsius Substantia caloris, et nonnullis fluidis spiri-
 tibus praesidio succedant, nunc illa, nunc ab om-
 ni ratione successu alibi, ubi est. Diversi suffi-
 guras, multiplices materiae corporales diversae
 reflexiones, et lucis refractiones animadvertuntur,
 et illis nunc radiis nunc conis, nunc globis, nunc
 vasis pyramidibus, et igitur illorum prodibant: vasa
 et igitur circa exalationes expenduntur, et propter
 3te dissertationem in prima sine 4^a. atque ultimam pen-
 cetam hanc minima hujusce vestigia Physicis partibus
 et dissertationibus subiungamus

IV, at Vultima Diss.

De Igne.

Capite uno atque altero tota ignis materia animae
 maxima et calidissima complexum: donec per ignis
 materiam, atque germina originis referamus, ab om-
 nibus aetheris et Phaenomena expedicamus idcirco
 de Ignis natura, et Origine.

Cap. I

Celestissime vero Sim in antiquioribus multipli-
 ces Philosophos esse corporis, et vultus ignis in qui-
 busdamque aeris decessibus, et vultus elementis,
 vel mixtis, et omnes ignis habuit, opus.
 hujusce inquisitionis rationes Physicis modo posita
 atque ego tot momentis et tot paginarum tractatu, et
 abusu tantum videri sapientiae discipulorumque parum in

calescent ab igne calida tandem putres
 larve nascuntur, quae deinde ab invicem
 dissipantur, atque in sola principia mater
 et materia naturae elementis exiguo
 se rapiant, et quaeque verum impellunt

Sed maxime ex omnibus visum patet libere videtur
 per carosiora materiam copiam calidiora partem
 siliis acribus circumfluentibus et a laeva glo
 buli insignis promissus duri et coram se ter
 rantibus quidem illa ipsa non unica de se po
 tentialiter globuli etiam ad tota carosiora Pyri pulvis
 potentissimos videtur, sicut granula nascuntur: co
 nim primum quod refluit de materia quid aliud est
 sed exigua et minima subtili materia portio in
 regularia concava, ut a se se tangant globuli in
 se valicis spacia omnia replent: prout quod
 ea virtus in eis primum a loco dacta de
 mundo refluit et producit ad ignem patet
 gra, nec scilicet quare aliqua quoniam casum
 quae minima fallat opinio mea Creditissimae
 neppeditio velon iisq. Malobmachy, parvos
 et elementis globulos sunt et fluida et con
 cretionem materiae vincta et.

Quamvis autem aer qui parca non dant: similis
 ex utroque et sic tam abq. eius prout dicitur
 deficit etiam impedit Pyrium pulvis et carosior
 facilius in flammabile succedere: In

Boyleana Machina recipitur si ex pl. log. scopabatur
aliquo vitellio ab una oculi inspectum vult
habet. Proinde namque refert de pilorum aere
et non igne, aegre sufflato variis.

Quia itaque dicta machina recipitur si ex pl. log. scopabatur
silice itaque in minimis si ex thymis calidioribus
siccis quae in igne cum agas atque incidat mini-
mum et hanc substantiam, vorticulis ingra-
no capisano aequilibrari, non negat fieri, qui
laevior est in vorticis sublati aequilibrari hanc
cumferre, excutere et succedere. Atque vorticis
maximam ingra- motu cum non de conceptione
quae est puncto temporis multiplici ingratum
motum quatuor ponere sunt huiusmodi pro-
ob adinvenit talia sunt in vorticis in aere
itaque vorticis sunt in aere non reliqua parti-
in aere ab invicem vorticis singula ex vorticis
atque exilis, quae ad fieri majorem, quae ad exi-
tam fuerit particula vorticis propriam accedunt.
Adde etiam fuerit motus particulae, vel parti-
cylindrica circa propriam magis accedunt, cum
aeris proportionis dicti, iuxtaque se positorum vorticis
sa, quae par est ratione, ut aer ipsos ab invicem
non pellant, nec cogant. Haec omnia temporis
momente calida, ut illa idem ibi accedunt,
quae tunc mirum si accedunt quae tunc conspicuntur
et se oculis exhibent favilla.

Car

[illegible]

abijungat partes quae communicant non alio signifi-
 catione, et impetu quo possit valere et signifi-
 cationem axon binam. Quod sit congruenter ad
 motum impetum ad hunc rationem contigui
 immediati ad circumstantiam corporis. Sic vi-
 Admirabilem Visionem speculi affertur nos profecto
 cum quibusdam ad hoc et ad hunc, scilicet ma-
 teria: facit rationem mirum et hanc subtra-
 hit particulis corporis. Ad hunc et speculi
 vel carni, vel in anima, vel in parte si-
 mul concurrens propriam circumferentiam
 in directionem immensam, et ad eam et per
 se partem non elongetur in directionem
 est; ad hunc in axonem reflexum, proin-
 de a ratione obviens corporis particulis
 deo, concurrens.

Sed dicendum est hunc et ob hanc materiam
 articulos et ad libidinem excogitandos.

Quod libidinis ratio non est a se ipsis non maxi-
 mus namque placet circumferentiam con-
 fixam et carnis; siquidem sub hunc mate-
 riam non duntaxat rationem non est et ratio
 et corporis circumferentiam aequilibriam, et non
 etiam, ut eundem magis et hunc sub hunc
 substantiam omnes particulas quamvis
 rationem et rationem ad aequilibrium con-
 portant, ut et ad aequilibrium in eadem materia

comprimant; proptereaq; minimon vortice
quod ipse in sua figura, agnoscit, alio
qui et hanc sonitum de prope aequilibrium
huc aequali propterea nec digne. Huc pro
digne vortice propterea in vortice ipse
et temporis puncto huc prope ad sonitum
vortice. Qui fit aut vortice digne ad sonitum
aequilibrium ingratum ferre globi bellica tormenta
globi vel vortice vel fulmen impatit vortice, et
propterea ad ipse.

Rep. Qui mirari adeo ingignis extra te a sibi corpore
 impellente ethera subsonari? Num huius vi
 qua continuo a sui motu centro coram se fugere
 non nescis? iam extra conas alios qd carum fugat
 corpore viri quare ipsorum motu velociora qua
 coram, apperente quo ferens diemro dirigit et
 demorato

A copy extensifili: A C aligabes de circa imo
fila. C puncta se se wacavary in de jiravos
in xon kagana; A T directiones nideg anfigura
virores q: centrifuga apallam.

ita arcus $A E$ inferior parvus, proindeq. corda $A E$
 et $A B$ parva sunt. $A B E D$ parallelogrammum 4000
 propter motum quo corpus A arcus sine corda $A E$
 describit, duas profecto vias scilicet cum
 iuxta tangentem $A T$, tum iuxta perpendicularem $E A$.
 Quia $A B = D E$ corporis velocitas profecto

AD vero = BE conifuge circuli, si differant
 siquidem BN hic nulla, et nulla erat aliam F
 A. supra DF = AD cum infine de parva recta
 ED supponamus. Itaque FA:DE::DE:AI
 = BE = $\frac{DE^2}{FA}$

Ex propositis minimis a, et hinc a ratione a, et hinc a
 locutione concepiamus de a, mille vicibus / licet et
 hoc parum / super aliam a, hinc a, hinc a, hinc a
 pro quo in a, et hinc a, et hinc a, et hinc a
 pro quadrato a, hinc a, et hinc a, et hinc a
 a, et hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a
 hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a

De Ignis effectibus seu Phænomenis Caput II.

Itaque ignis origines sedulo animatus, et a ratione
 hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a
 hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a, et hinc a

1° ignis ignis efficit, sicut et mollior quomodo
 rocam seba et liquida olea spiritum vini, et diem
 quomodo sulphur et lignum succandit: eodem
 modo corpus particulas, et poros sua principia per
 aerem huiusmodi clatorem et etheream materiam par
 et singulos vorticulos sibi advocat, qui extra aequi
 librium constituti multiplicis aeris ignis ad corpus
 particulas concurrunt hinc inde eas ipsas quatuor
 avellunt, et commovunt

2° facilius ignis sic cum quatuor liquida ad propriam
 naturam aeris reddi conuertitur, non alia profecto ra
 tione quod cum vinctis lignis fibrillis et ingentibus
 quoad replentur umore et contrahitur sicut aeris fitus
 aeris remota particulas ad varios multiplices
 et ethereos abnequeant parvos vorticulos et pedi
 ting, aer magis confusus vel coadunatus.

3° Si vero et aer et subtilissimi vortices lignis particulas
 successive concutiant succendunt, et avellunt, non enim
 ipso met aere leviori flammam erigunt concipiant, qua
 inde ob successivam partium lignorum deficientem fluxum
 sine assequendo cum aere, sicut vorticulorum aliqua
 ratione tandem aequilibrio prompti, ardentes tamen adhuc
 rursus carbonem

4° Olea sulphurea facili succanduntur. ad hominem
 compositas particulas poros suas sub clatorem raris
 sy aer multiplicis extra aequilibrium acti et the
 reae substantiae vortices, sed et grana mellea, et grana carbonis

512

culat, & quæ adhaerens quoniam adeo pauca, & minima
ingressa, ut longiori opus sit corde ad inus vorticulo
ut auferenda, & quilibet.

5.° Non de hoc exsiccatu signando Mijimus, fames
ma primum subito timor, ut terræ, quæ adhuc fu
nt complexi spiritus libertatis, non tantum in di
conickit in ore acrio elabore, subtilis, adjuvante
matéria, rapidi huiusmodi vorticuli maxima viam
proinde quævis furi particula abrupit, & dicitur
& accendit.

6.° Aqua hypercalca hunc affuerunt et flammam
concepere videmus; nam minime hoc, cum per calx
suo potenter calorem extendit, & acrius ma
notus, & pluviosus est efficit, qui non dicam
modo ignis particulas, sed & thera, & acri comple
ant accendit. Si autem in complexu, passim
calor affundatur aqua, hoc duo portare calid
porus, quædam acrius, & carcerem non idem particulas
exducit, & in arduos omnes commovet vorticos
qui in se habundantius, & quilibet sua rapiditate
acrius in parte calidæ particulas concutit, & disillat
d'ipargantur, & hanc exsternunt, quæ circum ambig
acri ad humiliora non convertit.

Quævisque Ignis, & flammam adpremi opus non do
et ipse superius in aliqui & superius acquirat
precipit, & ad motu deperdet, in fumum
abans, & hoc alia profecto ratione, nimirum
vortico

119

totum ex aëre acriter tantis communicantibus nobis
quia etherea liberrimi vortuli tandem aëre
liberis assueverunt.

7.º Pabulum ea prout quod successione sit, flammam
succurrat, novum lignum solis, sulphureus, atque den
indurans obviens. salis dixi cum solidiora corpora
prout ignis, sulphureus dixi atque deo cu dolo
providio affuere ignis pectus, cum hanc laud con
currenti formam nunc parit.

8.º Si prout placet cinere cooperire adstruam
dum, unguentum prout subintrat atque calorem
adstruam cinere immo prohibet excludere: Idcirco
ut si ignis igni confert aer experientia omnes
omnes videtur, et prout sicut et non superiori capi
tu faciemus fieri, et conservamus.

9.º Jam iam defacit candela flammula, at
non ab prout mori se se sublimis affertur
vividitate conspiciamus: quare hoc: languiscent
flammula a nobis elicio tollit aer, et ignis atque
regis, atque non mori non parit partiali modo, et
velocitate largis qua cuiusque comparatio
nisi cuiusdam infirmi hominis non qui sublimi
pro prout aëre cuiusque non illa corruptis modo
non iam nunc subleat pede

10.º Emorigit ignis nunc pabuli defectu, nunc maxi
ma vel flammis, vel crua videtur a nobis
dolo sulphurei carnis actione a nobis largis

liberata nunc nixia, nunc illorum omnium una
simul concursu

1°. pabuli inat: doctum est enim illud cassatius
ad hanc vorticuli de pabulo quilibet contrarius pon
tanti, tunc dicitur illud a sagittis.

2°. Maxima vel flammis, vel vorticulis
quae ad hoc potius est ut accendat a corpore quo hanc
propagandi datur, non tamen in hunc alio tunc
mo

3°. Nunc cavendum sulphur liquefactum actione
per aqua, et huiusmodi liquida accendunt
corpora ingreditur ingrediuntur, et hanc vorti
culam in colitum, ut proprium motu rapidum non
nisi infima velina efficiant. Tunc autem hoc vorticu
tamen non nescit: videtur ignis tamen ab igne aqua
dissipet, quia nunc adiacet: rapidissima enim, the
ra materia, motu quae ignis particula alio veloci
tate trajecta per colitum, proinde hanc vorticu
ignis mater est, quia hanc inflammabile, et inflama
ta particula supponit. Nil amplius ergo vorticu
si candentem ignis foveat aqua apparet pabuli.

4°. Nunc tunc vorticu, quia multiplici, et variis infla
mabilibus inflammatis corporibus pabuli pabuli sunt
ad hoc vorticu, et pabuli aet qui sui massi pabuli
hanc vorticu pro portione vorticu hanc vorticu
quae ad vorticu, et ad vorticu: et proprii vorticu
anari, quae ignis ad hoc omni vorticu vorticu

p.^o largius, deinde ignis & moris accendat caput fuliginis
 carnem foraminis appositum humectat hinc & inde ignis
 non enim amplius & hinc & aer qui humectat hinc & inde
 & ingreditur foramen hinc & inde & hinc & inde
 nec & hinc & inde ingreditur hinc & inde & hinc & inde
 concilio.

5.º Nunc liberata nimia, nunc illam omnia simul
 concilio: Videtur siquid dicitur aqua de memoria
 hinc & inde & hinc & inde & hinc & inde, nil sibi mitem
 si et liberata nimia, & hinc & inde omnia simul

11.º Nunc cum hinc & inde ratione exanimato igne
 copiosior et dargior se se p. aeris exodis fieri quod
 nec ego exstinguam & d. hinc & inde p. aeris, nec sibi
 tamen motu quo ignis concipiat carnis & humectat
 copiosior dicit & dargior se se hinc & inde, hinc & inde p. aeris
 lae quod aeris & terram & hinc & inde motu d. hinc & inde
 g. aeris & hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde
 aeris & hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde
 componunt aeris

12. Observe illud si tamen candela accendit p. aeris si
 ni particula rapidissima & hinc & inde hinc & inde
 aeris & hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde
 & hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde

V. circa ignem, et non videtur corpus sibi videri
 hinc & inde: igitur reliquum est ut ad videndum hinc & inde
 hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde
 hinc & inde hinc & inde hinc & inde hinc & inde

subiecta rationi humani, inveniuntur, immo et animal
ultraviresque superabundant.

Phyica totius rostru 3a. Pars

De Animato Corpore seu vivente.
Tria circumferuntur in hac parte, Plantarum scilicet,
Brutorum atque Homineum. Tria haec Philosophiae digna,
et in adoratione et in complacimento hominis et patri-
ae rationis et quare p. a. de Paraj, R. de Bruij,
3a de Homine.

De Plantis Sec. I.

De Plantis utitur primo cap. de principia seu parte, seu quon-
modo ipsae structurae examina hinc. 2. ex quo magis in-
gine 3. nutritionis augmentum, et quod est ad vitam et
proprietatem. 4. de multiplici in his speciebus et
plantarum morbos et inveniuntur referuntur.

De Plantarum principia seu

parte, seu structuram

Cap. I

Plantae sunt organica vegetans corpora, praeterquam inanimata
sunt nutritionis, augmentum, et hincque hinc caput et hinc alius
sibi simile producit hincque.
Porro autem si de universis hinc Malpighi plantarum anatomiam
adspiciamus tota plantarum structuram sibi et hincque

48 utriculi componit

Fibra tota sunt extensa in longa tubuli non

unde ligni firmitas

Drachma hanc tubuli kk laminulis in spiram con tortis
facile flexibili, atq in spirando, respicendoq aeri desin-
natis compositi, propter hanc etiam spiralia vasa non
cupatq

Utriculi utriculi vascula sunt non ovalia figura
quasi arcta, in quibus se posita axi plantae horizontali
et perpendiculari plerumq ordinis aptissima sunt.

Fibra Drachma, et utriculi componit cortex li-
gnae et medulla

Cortex veluti membrana quaedam circumdatur
ambicq lignum, huius utriq distinguuntur partes: ex-
tima namq quae cuticula infra crassiora sibi
proximum circumdat, crassior deinde ad mo-
dum radij disposita fibra, et utriculi ingrossa
interior tandem cortex subtilior ligno haeret

Signum seu lignosum corpus quod est plantae caro
interior, et substantia corticalis, et medulla
composita, quae etiam ad speciem huius oculi per-

tragaduo fibras, nervulos, et brachia saluberrima
 rami ipsius videtur coram oculis habere
 velut.

Tanda radula inora lignosa corpus talis in
 canoro sita, quidam est vegetantem lignis sine
 lineis congeris.

Atque fibris brachis, et vitiulis congeneris
 plantam quae firma omnis, ignota radix, truncus,
 ramus, Rami, folia, Flores, fructus.

Radix plantae parva infima solo habens, et per se pro
 velut serpens, humorumque nutritum succum ad
 plantam incrementum conservandamque excipit.
 Omne tamen plantae per se subter quod licet
 nonnulla rami ut vitiulis nonnulla fructus ut Sal
 seminum nonnulla floris ut Liliis nulla tamen caret
 radice.

Truncus radice solo affixus immediatè proximus
 extra terram cylindricus assurgit: in arboribus
 stipitibus vel caudibus in herbis et leguminibus caudibus,
 vel scapi, in strico culmi vel calami videntur habere
 quemadmodum arborum et corporum et truncorum rami de quibus
 rami, folia, quae ab inferiori trunci fibris
 brachis, et vitiulis extrorsum producantur contrahant
 quae rami medio pediculis, seu caudiculis ad ar-
 boribus.

Quaeque ante gemmae in folijs pediculis et ramis
 vitiulis, et quod rami quoddam, seu novae plantae

embrio rudimentum, et compendit, quod est in
aeris injuriis variis foliis et membranis in
volucris mollissima lanugine, et non minus glau-
roso aut pingui quodam circa fructu succo circum-
datus.

Flos à semina non procul adest, propriis coronae hy-
mis donatus, et quoniam proinde. Vere proprius
procreantur. Quatuor haec calix nunc est filia
stamina sunt, florum exornatio perficiunt.

Calix, qui nunc qui datur in pluri pediculis carat
nunc qui datur alius non, reliqua florum partes sel-
ciunt. Folia à calicis centro et oblonga, typor-
um modo, et diversa, modo tuberosa adque cam-
panae inaeformata: in media florum caeteris
et assurgunt stamina, quae in hac à florum centro
sunt, quo dantur: utroque includit et fovet, semen
novae phaenophorae sive rudimentum.

Fructus duntaxat totus placent, opus et finis est vel
ipsi punctus solutus semina, vel ipsius una cum
pulpa carnae quomodo in pini pomis et vel
ipsi vel pulpa simul et crusta quomodo Pericarpium
Amygdalium nunc est.

Serena liq. plures descriptiones pariter, atque: huius capiti
sive inponat opem proinde duntaxat non vix eas
omnes omnia non inesse plantis, verum nonnullis
caeteris quaedam novis aliis quaedam duntaxat, spinis
puta caprellis, quare omnia specialiter occurrunt.

510
ubi apud nos descriptio quae plantarum plenas, ac curas
suis laboribus, seu analysisi occupant

De Plantarum Origine

Cap: II

Duplici plantarum origine per hancis proponit Peripateticus, qui censet plurimas ex earum quibusdam semini
re originem plantarum nonnullas autem ex sola telluris
fuit, quaedam plasticas, vel putrescentes materia ab ulla
semine assurgere. Venerunt rationes Philosophi
ii maxime quae admirabili plantarum varia huius
organizatio est perspicuissima, se non capere uno
ore fatens, quoniam ratione illa terra, sive color
puroredo sive plures, structura, sive sibi, tractat, sive
ulij dyanae quant afformare: Proinde quid
sit unicuique plantae semen, quidque principia
partes, facilius deprehendit aggregatim explorare.
Semen Cruci: hic accurata observatio Tabula
structurae repertum p. Duplici membrana toto ambitu
circumscripta, una scilicet crassiora externa, al
tera tenuiori, et interna ab interna in vindi
Tabula separabilibus: ita ut et utrumque semen
adest unicuique essentialis partibus
a putra scilicet, sive a corpore radi
cula, et phloema: putra inter
est tria lobos praesentis vno
in tota, tunc in nullis in quodam

de faba facile agere tamam siccat singulis; Radicula ad fabam basin exten lobos a se extuberat, ex
cipitur, fovea a cubili vagina, qua in proxima
ambrosia membrana excavat, quae quaeque huius plan
tae huius radice officij. Pluma pinobus lobos
parietes a radice extendit, itaq; tanq; intra castro
occultat, quae sit pars seminis potissima, quae
quia licet in fibra, et exilissima fibra exacte di
stincta sit plumam fasciculat refert, pluma
dicitur. Huius curvata colono ad notatij conchas
aut quae so Penitenti.

Imperaphilota nam et omnino incredibila est in
finita forma, atq; admiranda plantarum varia
et elegantissima organonum distinctione cla
borata, innumeris, donec, saporis et qualitatibus
et virtutibus praedita ex sola terra innumera
tamque agitata, seu disposita produci: pro
fecto facilius fore ex forti varietate fortis agi
tationis doctorem, seu ex triplici carne et vi et ma
re concurrentibus inuicem hominem adiliu componi
re, quam a terra capere maefacta, agitata, et
incalascantia plantarum prodire. Sane qui plantarum
ipsa ratione omni aetheriali, non habentur
Mendiciorum fortis ad hominem concurren
tiam epicuro officij improbo
Sed curtos quae randa ratione, cum recedunt ratione
ipsa opitula ex periancia? teste ocula hysimo. Mide

lio nec Dungi, nec Dubura, nec Muscor nec larvæ
sæmine?; primæ omnium hæc ipse colligit, et servit
et unius cuiusque sæminis propriam plantulam ad
spexit. Triumphato auctore semen habet et Salva
minum, habet capillares herbarum, habet
algæ, habet cætera manij vegetabilia de quo
nem omnia sæmina dubitabz dicit, et si com
plurimaria nullus esse pronuncia hab. quinet
plantas illas, quæ absq. proprio sæmine ovini di
cunt, a sæmine plantæ pæra et magis prodi
ta comprobat Malpigijs: hic aut laudatissimus
vir de fossam in profundiorij telluris parte ter
ram et vasa confidite tunc cooperuit vâlo,
ac felicis animadvertit supra valum ipsum
subtilissima herbarum deposita sæminata necq.
vâlo terra germinare vel virascere visa est.
scilicet autem terra eadem libro acn exci
piendiq. vâlo abby sæminibus exposita, nam
illico germinavit. Adeas uniusquisque vâlo
tunc veritatis amator, adeat itaq. Triumpho
tum, Tournefortium, Valignium, Malpi
gium, Michælum, qui innotato ferre stu
dio, et diligencia plantarum species accuratissi
me inquisitione, habent, et sæmina
elegantissima schemata expressant, dum ego
ad vâlo nationis talia excipere, et rebus
suum parat.

Picant. 1.º a Mundi creatione vix Physicum, seu
formativum virtutem fuit terra, quae dicitur, quae
absq; semine & nascens plantis, dicitur quippe Gen. 1.º
a Domino est = Germinet terra herbam vi-
vum, et faciant semina, et ligna pomiferantia.

Argo 1.

Picant. 2.º Terra germinare videtur herbas, quae tamen ex
sua illiusque humoris veluti materia nutriendi plan-
tae et adulescunt: ceterum non inficiamus ibi in
hoc Mundi plantarum ex sola terra divinae artificis
operis sine ulla semine fuisse productas, quae
nammodum absq; animalibus, velovo animalia
quoque producantur. eo quidem tunc tempore,
ubi semina, ubi ova, ubi animalia. quod immo
clamat Scriptura Gen. cap. 12. = Quod
= facit Dominus Deus omnia virgultorum agni-
= antas: oves in terra, omnesque herbas
= Regionum antas: germinavit. At nonne ipse
tam hinc quicquid argueret auctoritatem sine se-
mine plantarum non docente Scriptura Gen.
1.º Versu 12. = Germinet terra herbam vivan-
= tem, et faciant semina, et ligna pomiferantia
= faciant fructum iuxta genus suum, cuius
= semina sit super terram.

Picant. 2.º Ovis & cetera sua semina iuxta suam
plantarum in proprio praeparant semina, nec
proinde ulla in aliam abiret, et tamen nonne

sapere sapienter dicitur fit lobus?

Resp. Dicitur celebrata conuersione a se Rustico
non hominem fabella: Tabes et lobus una
cum reliquis plantis habet proprium dardarini
naturae germen ex quo in campis pro, catenariis sup
iori anni relicto comoda ad inciner tempore
produci.

Sicut 3°. Si uini uinum ab arbore Tycetura
my infra terram defigatur hic in integrum facta
sapium plantam succrasit: quoniam si cuiusdam
plantae surculum, uel corticem alterius plantae nunc
truncis, nunc ramo ingramus, aptis ingramis
et nunc in modum exitum, agendumq. noua
planta: Ergo non ex solis uini uinum plantae.

Resp. Quid aliud porro rami uel surculi a uini
mae plantula a matre maiori planta adiunctor
et rami aucta: et propterea una quavis planta
planta tam parua infinitum conuenit: si rami igitur
circumambit terra circumuoluit, radices em
pare necessarium est, et si infra ramos truncum
succidamus nouos quam primum illa ipsa expro
mat rami uel: quia uero egrum rami conuersione
nim organicam, noua parua rami efforma
ni ita uero noua quantitas rami sui donatimi
dum radices, quae heret ad huc sua planta
matrino non apparet, dissecto autem cum
ob orem contactu, tunc noua utq. est bona quod

ibi ex suo alimento exsurgit, acumpans, et
procreant.

Ne refragatur quod addens aliquid: porro quid mi-
rum si cui truncus iugis surculis, vel cortex
in novis modis plantis assurgat. non ex nutritio-
humor ex uteris trunci, vel corticis fibris in
novis novi corticis surculis fibras transmittat
ratione varia, variisq. modis filtratis, digestis
pedatis, et directis. nonne ille ipse humor est qui
in iugis et cortice, seu surculo adherens gemmas
nutrit, atq. explicat, proindeq. novam plantam educit?
Verum praestat tres principales ingerendi modos curati-
catano referre

1.º cortex ille est quem Itali vocant a logno edipon
diversa fitque surculi curcum intra alterius penes
cujusq. plantae transversum secta rimam dimitte

2.º ille aliorum quem appellant pariz Itali a corona
oper corticia fitque insit inter cortices et lignum
alterius plantae surculo

3.º tandem ille, quem appellant itam Itali a scudo
ouvero ad ochio, fitque si in cortice expoliadem
truncus alterius plantae, una vel aliorum donatq. gem-
ma cortex obtegat.

Interea iugitorum mos est carena vel luto vulnere
apertum conjunctis corticis maderi, et circumligari,
cum archis corticis et surculis ut haerant

526

et coniungant proximitatem cum aëre calidioribus
injungetur ipsi cavata, tum dantur, ut nullo
humore utroque transporte copiosissime quantitate vel
humore, productum vim sibi axillum repantem ibi co
gagis bene, et inquit mercurii, vel corticis subelo
subito nutritur, et ampliare.

Videntur 4. Si plantarum ex semine quod cuiusvis
plantae sicut ex ea iam nata, et deinceps vari
tuerunt, conligantur, quod; qui autem credit
hoc? qui credit minimum semen infinitam
nam includere semina.

Ray. Concedendo liberrimo animo congeduenda;
Inquit profecto horum semen necnam, et
ad infinitum, maximamque atque tantam, quod hu
manae imaginationis vim superat, et utrum Philo
sopho non incredibile, qui sapientia oculis viginti
quae mille millia minutissima animalia
contineri novit, qui cum domino Rayo nam exi
git Tabaci semina plantam observavit quae sola
366000 semina emittit, qui cum Bodart
admiranda plantae fecunditatem descripsit et per
maribus: Sagax fuit ab Ulmo annorum cir
citer 100 cuius rami pro pedibus albidis
aequabant, diametri vero 6 tum taxat unci
altitudinis et pedum decem rami, quo 16450
semina distincta numeravit, cumque sectori
miles fere semper 10 in ulmo quoque reliqui

supponat ramis seminum omniū numerus =
 164500; Cumq; eandem minorū ceteri ramusculi
 una simul sumpti tot semina quot illa majora
 decem de ferre ad minus valeant omnium se-
 minum summa = 329000, est 12 annorum
 etiam natum mediocri fecunditate ulmi videri
 est quam si obliuiscat seminum numerum =
 33000 saltem progreget quo in centenario suc-
 cto / annorum numerum quāvis ulmi vivens assequat;
 et quāvis quovis anno 33000 producat semina
 productum offerat 33000000 seminum. Variam
 hic nondū miri fecunditatem fingi; scilicet orizon-
 talis humo trunco et huius ex extremis qd
 primum tot circos quot ante intra sex line-
 as et spaciū occupantur; quia videri
 magis trunci loco contingat sectio tot semper
 pendit rami, et ramuli, et propterea circuli
 sex lineas annos diviso trunco tot repetitur
 33000000 inestimabilem seminum summa pro
 sex lineas annos, et eoq; et in ulmo videri
 assequatur numerum 1564000000; quidne id quod
 libet semen ulmi est eandem seminum
 conditū maximū; igitur seminum summa
 a quatuor quadrato numero 1564000000, et sic
 principis quadrato in quadratum progrediendo
 satis alii, et tracta erit ulmi fecunditas, et
 non imaginatio illa vane et ipsa clare dixit

Itaque intercedere succumbit ratio.

Quia vero admiranda plantarum fecunditas, ma-
nifestumque res non sicut hujusmodi attendere
principia; quorum primum quod formale, atque
inorganicum dicitur est semen ipsum. Dignus
satis superque facinus locum; extrinsecum
aliud, quod siue officium sit, siue conditio
sine qua non panem refert, est cingulum plantae
hoc, admodum incipit, monentem succum
vesiculae quaedam, vel globulus habet, in quo
omnium stato tempore pulverem inextinguibilem
speciem ducit, hanc sibi excipit
etque quodammodo sibi in chylum convertit.
Fovet, convolvit, hanc cibo nutrit: tum
sine, siquidem pulverem sulphureum, salsum odorem
communem, tractum partem, soli et domini
substantiam perveniunt, ibique fermentatio
re quadam excitata adest, et in lucum ad
plantula.

Cum vero dictum Dominus Geoffroy quamlibet
virescentem plantam sicut nobis notum laudato
pulverem donari coctum est, qui semen valaj
dem, vel aliam plantam incipit, et tunc et sic
dem sili varietate ad excipendum a vesicula
enim generum plura apti tempus est confectio
py. idcirco ad omnia inclinat, flores putat
Imperiali corona longiori praestantem, gau-

Tunc sileo, qui necessario a fecundante catenis pul-
 vere impingitur; siquidem deficientes eos, sibi
 non fertur coniungunt; ea propter cum afflo-
 rescant plantae inficitur procrea et salubris
 qui staminum pulverem excipere amplius
 non valeat, sed proxime arreptus, ea tum
 compacta nulli sunt sperandi fructus; aut
 negationem floris, neque pluviae, neque nebulae, ne-
 que pulvere exsoliant, quia ex illis haec, ut videtur
 sunt, et infucunda; cum pluviae, et nebulae
 ramosos non excitant ceteri, procreant siquidem
 et abstrunt nimia aquarum ponderis copia
 stamina, et visceribus, utroque apertis, non
 visceribus, utroque stamine nulli, ut loquar
 cuncti sunt fructus. Si vero alterius plantae
 incipit truncus putrescere, admirandum sane nobis
 autem haud videtur incredibile ejusdem speciei
 plantae alias deferentes fructus non florescas
 se feminas, alias deferentes floris, et non fru-
 ctus esse masculas. A manibus feminis admi-
 rabili illo stamine pulvere agitabilibus, ut
 quare delato fecundant: profecto si feminas
 palma, si procul nimis absit mas, licet nullus
 vel infucundus vel non maturus, ceteri dactilos pro-
 gignit; si autem prope vel feminas vel ma-
 nos masculi agere visceribus, ut pendant, et
 et plenos sectantur paribus, et lapidos ut faciant

570
 Jor. Dactilo expectabimus

De Plantarum nutritione,
 augmento, atque anime.

Caput Tertium

Plantarum nutiri adlescere, sine augeri, nemo est,
 que non videat; est quodammodo ipsarum nutu ali-
 mentum sit, quodammodo hujusmodi distribuendi
 modus, quoniam inde ratione fiat augmenta-
 tio, ut solum compertum habens, quod est ma-
 chanae principis quam libet effectum re-
 patentes immenso ferre studio, ac diligenter
 ea omnia accuratissime inquirunt.

Porro Plantarum alimentum non modo est nec
 exiguum, quod a radicibus longè latè quædam
 viscum dypetis in omnia assurgit plantam,
 vanaem adiam pluvia, ros, et hujusmodi vapores
 in aere dypetis, quod ros, si per folia dypet
 ipsam subleat, siquidem tum folia, tum
 et macis tenuissimis quibusdam acuminat-
 gaudens filaminibus, et tubulosis in se ad ex-
 surgentem rorem, vaporesque sine accommodatione
 hujusmodi dypetis sua ab arbore ramis
 hujusmodi taxat folia flumina marginata ad
 nonnullos dypetis nec vim ad hujusmodi

nonnulli: adducunt.

Quam autem ratione nutritivum humor distribuat folli-
m inquisitionem res est exprocerissima reperta,
et corroboratur quidam circulatione Periculis
Muriore, Malpighii, aliis multi experientibus
oculatisimi, et una si tot clarissima etiam deessent
experientia ratio et ipsa res foret. plantam enim
quomodo et animalia nutritione indigant non
solum ut adducant, sed ut converuant: Corp' etiam
placitum circuli humorum clarissima conagunt ratio:
bona nutritiva succi materia cum primum
infunditur nona in utroque cruda est, in utroque
corp' circulet necesse est ut multiplici in-
dubio, multiplici per foras pedatione, purior fiat
subtilior, et ad plantas varias huius nutritivas
partes succi aptior. Sed rationi consulant expe-
rientia.

P. Quam plantae labes tota inficit plantam, si vide-
liceat. Mesum usam partem afficiat tota laborat
plantam, quoque absterge malum habet. vel si rami
cujusdam apicem mordet animal, vel spuma cor-
rumperat, per totam plantam tergis utrosque humor
nonnulli cito precipitatur: quid clarius de succi circula-
tione?

S. vitæ aliisque plantis foliis proscissis aut prostratis
causis, aut certe exproceriora maribus fructibus
et ramis non gignunt et deficientia succo

et a superioribus ad inferioris partes accedunt
humor defertur. hoc comprobatur tertium laudem
expansum tum eorum ratione assequi profecto
non valent si quidam constitutionis eorum in illis
apparentibus canalibus et a prope alii qui a
radice ad ramos et folia humorum deferunt et
scilicet qui saltem sulphurei et flammis particulis
refertur de cochlearum sibi vindicta alij vero
qui a foliis ad radices ducentur et aqua humorum
sive quomodo quod condit qui tamen saltem opia
potius.

Humor est hac in re domini parvulus experimen
tu. accidit illa ab ulmo rami culi parte
et per pediculus longat et nodis ex parte et alijs
et ramos in fructibus et ad pediculus confertur
et alijs transgressionem bifaria secto ligno animi
et alijs apponitur in fructibus et alijs laudem
ab extremis in alijs radices respiciant diffusi
sicut vero ab hoc in illud: spiritus acutus in
adhibito, hic brevis manu extremus quod saltem
difficilius aqua et longam alteram quod facilius
aqua partransibit. a canalibus et alijs ex cern
tis liquidum diversitate digerimus et supra
tarda ratio; spiritus vine liquida particula
cum aethere et alijs sine aqua nemine sulphure
et salina, aqua vero particula cum omni genere
hinc in utroque liquido diversa configuratio

moles, rursus, porrigitur

Credibile interea est, sapientissimamque virginitatem
rectas lignosae fibrae, et ipsae canales, qui à radice
capillamentis ad foliaque vividiores nutritus suc-
cum producant utriculos vero ratione in vicis com-
municantem et solida valua tubulos aquae salis
ferunt, de quibus humores ab excretionis longinquitate
parit ad radices pervenire deinde inquirunt ad ligni
tunc circulationem delatantur, facilius proinde
virescat et vegetetur, et accipiat

Credibile inquit illud est, cum et ipso haud amplius
laetor cur ad tantam altitudinem dirigas humor,
et agnoscat, dantque ut pervenire motus, flent
et fluctant, et sursum autem perveniat, quae formatio
talis quaedam sine agitatione fit, quae à subterraneo
calore, et potissimum excurratione ingit, subtili
materia exagitatur, et deinde commovetur ad omnia
et circum circa aquae particulae, salinis, sulphureis,
oleosis, ac terribilibus volaculis, motibus, quae prop-
terea conceptis impetu, et accipi tunc maxime
exigebantur, acceduntque compressioni in ea
quae resistunt imminuunt partes, scilicet in apertis
radicum cavatibus et sibi proportionate fibrae
propelluntur, et introducuntur in vitro, unde potius
quod hyemali, et alio tempore virentes quo
minimeque plantae, videntur formae nulla hyeme
formae talis, et hoc autem proprium continetur

arborum succi motus promouens puta ramorum inflexio
 as, totiusq; plantae aëritas, aliisq; affectus concussiones;
 rami siquidem inflati nati sunt, ut in tota planta
 concuti quia a ligna canaliculorum coniungat compressio
 quare opus sit in illis contineri liquorem & utriculos
 radices vixu ad vixu ramos, fibras exendi.

Plantarum nutritio et humorum circuitus valida ratione
 et apperitissimè exparitur hic ergo demonstrari
 meo, reliquum modo est ut quomodo necesse sit
 plantae augmētum recipiant subiecta meo. Augmen-
 tum inq; vixu accipere nihil aliud intelligi vult
 meo: maior successive pars plantae compositionis
 applicationes ab impetu et iuxta positione nutritij
 succi proveniant: etiam plantae rami vel radices
 proportionatè ingrediuntur humores non modo singulas
 minimeque plantulae partes, prout extendit,
 sed eam singulis pro varia ipsarum maiestate
 secundè varias et heterogeneas sui moleculas
 adhaerescit et iuxta ponit, unde partes singulas
 singula et praesertim teneriores minimeq; vixu
 ty afficit ampliores, totaq; individua plantam ad ma-
 ditatem sui incrementum hinc inde et undique vixu
 Vanequid est plantae corpus id est laudisque
 incrementum sine magnitudine huiusce au-
 to sui causa est nunc divisa non modo plan-
 tum species, est individua plantarum
 etiam amplitudo, et altitudo; nunc compositionis

partes taxonum, quae modo magis, modo minus
ab iisdem succis se se extendi patet, nec meo
ut diuina causa, quae quia modo abundans,
modo pauci sint rationi, i. ma copia proportionata
in plantis quibus efficitur, et amplitudine,
et altitudine

Profecto si videretis tempore vivit caliditate, i. i.
Anaxagora, Democrito, et Empedocli tot fibrae,
tot vasculi, tot tracheae modo in nobis, comae,
sua sententia quae adscriptas admirabilem effi-
cientis motus sua proprius inprobantur, et hinc
et ab iis, qui animam a partibus taxonum realiter
distinxisse videntur, placere affigere, pu-
tarat; sed vegetativa natura sua animam pedit
Peripateticos. Plantarum anima sola est nutritiva
et nutritiva partibus taxonum, plantarum vita sola
est nutritiva, succi plantarum omnia excurrunt, et pro-
prie illa provide, hoc ducit explicans omnia,
et ex illis plantarum phaenomena, et proprietas. Sed
Obiiciunt p. racemi cortice radice signa fore et an-
tity succi circulatio partibus inanimatis, et cum ista
racemum, et tamen experientia testis hic reliquis
racemum citius manifestat. Ergo nulla, vel imma-
nitas succi circulatio.

Resp. Radiculi attritione fracti, et corticis ratione mi-
nus utique reddita libentius nutriti succi ascensum
descensumque haudquaquam uno proprio obli. caute

circulationis aëris sublatæ quæd porro contra iam
 præexigentes circulationes: profecto calidior
 contrarii naturæ maturatio, nequa nutritio,
 neq. augmentatio, neq. conservatio plantæ est,
 immo fœtus tandem corruptionis ad contrarii
 evolvenda semina præcipua mater et prævia
 dispositio, et hoc quot diu vivit, et aëribus sua
 ab æthere separatis fructus subducunt, nulli gerunt
 et dissolviuntur? idcirco novum præparatum humorem
 ad maturitatem exigens ut immo fortassis et ipsa
 val retardaret, vel impediret, ac neq. regi
 et necessaria suavitatis formatione reg
 inultis conpiratione aliquis humor con
 totum præparatusq. idoneus ad mater fructus ex
 citandas sensationes abunde sufficit.

Obii. R. Cum plantam circum circa radices terra
 compactam non valet naturalis dilatatio, qua
 ad superna plantæ humores aëre defertur. ibidem
 exarcescit, præterea nonnullæ plantæ vitæ in
 vase vivi sicut acumbi clauso tamquam con
 tinuata, immo et necesse est compressione
 cuiusmodi insufficientis vitæ tam pauculus illa
 inclinetur una cum terra ad lxx.

R. Atque præterea porro et propriè radices dyparum
 aëre ibidem agere seu comprimere, quæ extra
 terram ibi animæ est, et de hinc compressione aqua
 evaporata ab aëre nullo comprimitur: atq.

[illegible]

Obi. 70. Planta vegetativa quodammodo
si ex sanguine principis gaudere, cum phlegma hanc

signa praesentia

Quippe 1.º Placuit formamque circa manducandum
et tempore animalium in se utramque ad se reducere
perceptiones exhibere. Taxatque quidem illa, et fructus
eius per se de se habet, utque omni inclinans, et dicitur
tunc seculum et per se ut refrigerantia et ut
quoniam prius et statim illa reperiuntur.

2. *Chloropium* solij utriusque orbis affectum
in solam ipsius ut orientalem, vel occidentalem
nisi quoad constantiam serie folia, et mus caput
non uult.

3.º Planta quæ variis appellatur nominibus, et vasa habet, ut ad ea hunc accedat, et ad si inierit accedat, et folia frondibus, et fructu frondibus ita habent, ut quidam a frondibus folia à fructu frondibus, à fructu ramos valde dixerint, et non dixerint ita ut ex fructu, vel fructu

iglia folia explicans, varia quippe et opposita folio
in symplicio, et exornata diuina uicaria est. Nolla
Maraviglia folia in sua propria parte flexibili
et forma cylindrica tubuli gaudent, qui nocte torquajan
tur folia eleuano et flore apertum, explicantque; ma
rox uero solij calore externi luxurij tubuli ingro
ssiflorij partem suam aliam uero explicant

Ad hanc etiam, per aduocato conuersione accidit quia quic
ad id conuerge partem proximam liquetone magis in
sua luxuriam exornant; et propter eas id ad uerum
illud ad dabiliter habenda fulcimen adigunt in di
nam illud in uerum uero na uerum. Calor huiusmodi
dignitatem propter tamquam plura uero ad man
dum uerum et separationem axilium et non alia sua
ratione est: quia mentionem plura partem a
reflexi et tamquam: Non alij aliam, sed diue
rse solan in diu afficiis, qui uerum in diu sine, mag
is abunda exornata et propter succum et uerum in
parte uerum aduocato promouent.

Profecto copiosius calaniam et apertum succi singuli
anaj in ipso aduocato et uerum et uerum et uerum
et officium incrementa quoniam a tota axilium tangit
culaniam et ita exornata et uerum et uerum et uerum
et uerum et uerum et uerum et uerum et uerum et uerum
et ad inuicem uerum et uerum et uerum et uerum et uerum
idcirco diuina uerum et uerum et uerum et uerum et uerum
natis uerum et uerum et uerum et uerum et uerum et uerum

etiam cum Gonathis sibi mus proximioribus
 currant, addigant, et inq. ductu recto super
 torcular cum septembris, et super dicitur
 profuso, sine mendiana linea absq. ulla magne
 hie accipit presidio exhibetur, ostendit, quod potius
 caliparte q. aliam plantam dicitur respiciat. Vnde
 quid plura de Glistis, conuersione, et super in medio.
 celo ex parte hie?

Ad 3. Nec sensitiua plantae Phaceloma ma. terrae machani
 ei principis duntaxat opus est: ut cum ad ea ipsam ma
 nu accedit plerumque poros et missa manu effluvia su
 bstant et fibrae, et humor, cuius circulatione q. tueretur,
 et impediatur; hinc nonnullae inflant fibrae et contra
 hunc, hinc tota contrahit planta, hinc se ipsa tota
 proprius colligit: et admirabilis sensitiua virginis
 pudoraeq. corpus

Ad 4. Petalio qua plantae omnes emittunt effluvia
 ut hie ad de caranda illa coniungat q. odii explicanda
 signa conferunt: quoniam: omni solo effluvia
 ingit excurvantur pro presidio magister effluvia
 explicuimus, ut ab simili porro ratione q. plantam
 at hie si hanc fibra, et sapientissima d. porit canalibus
 et tueretur sibi atq. ordinis donatq. quo facilius hinc
 inde a uolante natura ejecto aere inica suspensio
 donec q. id in illis plantae extarui auri pota
 coacta sibi in uno accipiat? Vivat ad m. fibra
 quae hinc inde affluvia recipere non cessat

et a valida impingenda affluunt, et ab aeris calidioris
versus eam partem quae nigras sibi deditur et
ut ostendunt plantae versus acaesum est, propriamque
ad mutuum recipiunt

Ceterum si rursus, et supili nunc plantae, nunc sibi
cognatij imponi sinerent, nimia ipsorum fibrae
debilitas, et nimia fibrarum proportionata animalia
quorum omnia sunt ad minutionem: Fulcimina quae
habent fibrae quod quae proximi contingunt, conpri-
munt, constringunt, et paululum hinc constringunt
exterioribus inani productis, atque rariis, et rari-
tatem pariter vero fulcimina rariis con-
tinuis et contrahunt et producant, atque ratione
planorum vel corporum multiplicano

Ad 5. Rursus quidem optiora sunt respicienda, ut
quid inde sibi valuit advenire propter nascio
et idola nonnulla sibi hinc demerit, et hinc pondus
tumtaxat huius inclinationis originis ego perspicua
De Variis plantarum generibus.

Caput IV

Variarum plantarum genera, sine speciebus exposita in supra
voluit ipsarum materiam indicabimus, specialia et
cetera more suo diligenter studio, et labore abet
vult tractare, explicare admodum Botanici
Celebris: praecipue p. Botanici omnes hanc
plantarum generis ea est scilicet in arboribus, et herbis

arbor ligna duriore, aliorumq; habet truncum, vel
caulam, huiusmodi contra et duriore herba: non
differturque una cum Theophrasto fentice sarbyculu
nempe in plura trunculos asperzantes, qui madu:
Conit, Ros, I. audienting uoriz, quum vltima
quin, et nonnulli ad duros tubum, et fergos, ac
si d' yinctu plantarum quum prae se ferunt cum tu
non ab aliis ad arbor, ab aliis ad herba comode
reducant.

Porro arbor istana sive domajrica alia, alia ex
otica sive silygry. Primi generis aquas arbo
res, quae cultu fieri minores, postioris Regionis
intraeunt, 2. generis, quae ab externis nationis
nobis adhibent, vel sponat, et sive cultu silyg
exonung.

Domajrica, quae fructusque maxime excludit
homines in pomifera, et Nocifera dividit con
sueverunt, haec nunc, illae potius gignunt. Poma
ea dicimus, quae fructus parte duri de silyg
exonung gaudet duriore vero parte sive nu
cleo ingit et Persica, Pruna, Cyaga Nucas
autem quae duriore quide duriore ex tunc duriore
minore adhibent, fructus in eo continet,
ut Amigdale, Nucas, Cyaga.

Silygry sive alia dicuntur aquaticae, montanae
aliae illae vel modis in aqua ut corallum, vel pal
tymidionum, et ubi in aqua silygry sive locis

175

et salix, Ulmus, Populus, Platanus, & Iovis
montibus et arboribus maxime locis ut dicitur

Abies 9

Montanae aliae Staphyloae sunt quae fructus adingunt
gladii subinde adunt, ut C. scabrus, Quercus
dageus & Corniferae aliae quae acuminatam
conicam sine carinata fructu, ut Pinus cupressus
et Abies 9

Corniferae pleraque Resiniferae sunt et perpetuo
virescentes quomodo Cupressus, Abies Pinus & quoniam
in Staphyloae bacca non resinosa quomodo
idem, Juniperus, quae resina producat

Herbae arborum in silvestribus, quae sponte
sponte nascuntur et in domesticis quae laboris
arte culturae dividi.

Silvestres item in Montana, Campesores, et
domesticae in Campesores et Hortorum. Domesticae
Campesores in fruges, legumina, Cerealia.

Domesticae item Hortorum, sacrorum silvestrium
religiarum omnium species invenimus resina
conferuntur, qui Domesticae laboris parvi
m. et ex botanica appropinquamus. Signis
autem istud in campo et silvestribus Botanica

Disciplina, naturalis, sordida et amara corrigi
fomorum, scilicet Theophrastus, Procrates
Dionysius, Galenus, Macrobium, Galopius
Ramus, Domesticae, Milium, Michelin

aliosq; adeat, qui omnes plantarum species accur-
ratissime describamus, elegantissimiq; schematib;
et descriptionibus.

De Plantarum Morbis, atque interitu Caput IV

Cum plantarum vita, sanitasq; in ordinato quodam,
et convenienti p tota ipsarum substantiam
succomoto dixerimus, propterea cum sen-
sibus, et vigiliis, atq; inordinatis a perturbato lan-
guine, et tunc et tunc pinguis extracto illo eodem mo-
do est repetendum.

Cum porro alia extrinsecus sunt, intrinsecus alia:
Illa prorsus, Scabrum, Stacies, Rubigo, Vires, Graviditas,
Plantarum parasytice.

Necesse est morbum vulnam ea sunt, quae convenienti-
ter atq; iuxta succi circulationem perturbant, et
impediunt puta radice gubernat, et extracto cor-
reptu velletis et omnes ligos. Nec fatalia hujus-
modi plantarum vulnam duntaxat hominibus, vel
grandiora animalia inferunt, cum et in insectis
et minima animarum, quae tenerrima plantarum
et folia suis aculeis cum perfoliatis intermiste-
rent, acutisq; deponant ova, ex quibus tumores
velut agerum vermes, necnon adulescentes et m-

Dem Myces ab uno manibus omnia similis.
 Pubiginem vocatur quidam, et acris humor legu-
 minum, herbarum, folia et maxime frumen-
 tem afficiunt, et rubiginis inter corroderis proxi-
 gnet, unde Virgilius max et frumentum libor-
 dit et male cultos aperit rubigo.
 Sticcia coriarii muci, quomodo in vasis aqua ma-
 jor in fibris exiguit sparsit, proinde et sagabrosque
 plantis que ipsas non raro in frusta vel rimas exi-
 tia lig findunt, et quae cadunt. Quot vitiis, quot
 viciis, quot plantis rigidissima Annae 1709
 tempestati inveniunt? Vidua lugubris delia, modo
 et vix delant.

Vitae vel ut dicitur, et carbonculatio in nimio officio, id est
 succos videns exagitant, attenuant, et expellunt, quare iis
 destituta plantae languescit, et quidam et tinnuli corrugati
 revent, et folia facile abeunt, et adruunt.

Immo foliorum, et corticis fibris contrahit, humoris que
 circulatione perturbat. Nil tamen vel saltem
 minus officio signandi inaeon pluribus fibris
 et molliat, aptiorque reddit ad videntes grandinae
 itus inflexioni arboros.

Parvula planta aequinoctialis quae arbor adru-
 ang, ut myces viciis, et mucus, cum iis in
 in eam cortice radicibus humoris, succosque
 ad sui acquisitionem contrahit, signa matris
 arboris debilitans, exauriens, quin imo et

non nocuissent.

Intrinsèque causas repetendas esse arbitramur, et ab
ipsius plantæ nutritione succis, et ab ipsa plantæ
texture.

At succis aquidam, quatenus vel conditio, vel effectus
corrupti fibri, exsiccat de colorata folia excidunt,
et ipsa dantur languet, et tota interdum plarea,
vel succorum abundantia, et excessu plures aquodam
tota vasa et dyctum dirumpunt, idcirco collis
circulatio et vultu suffocata planta emoritur
vel deneg; succorum inproportionata excurrit
dy plantarum fibris, et vitiis natura, et inde
tunc eius dilatare potius plantæ q. nutritione,
Atq. hinc amor illa sive odii pluribus in plantis
celebratur, quo aliquis dicitur generis, aut idem
nunc avertit, nunc prosequitur.

Dando propriam partem dixerunt plantæ occidunt
quædam: cuius senio tubercula animalia
corruptis sensu corporis partem deficientem, ita et plu-
ta ipsa corruptis sensu vitiis hincque fibris, seu
Vitiis, seu dicitur debilitatis fieri, sensu
cuius, obcurat; Atq. hæc plantæ tota nobis erat
exponenda materia: Idcirco sit

Physica nostra Partis 7^æ

sect. III

De Brutis.

Bruta de quibus Philosophicum hæc secunda sectio

sermone aggreſſi parati ſunt, per modo longa diſſer-
 atque elegantiſſe reſe parit ſive membrorum ſer-
 vatione, aſt variis, et omnib; morib; atq; operationib;
 a plantis diſcriminantur: Inia porro præſentib; circa bruta
 ſe ſe offerunt exſpectanda, atq; illuſtranda, quoru ſcili-
 cet Anatomia, origo, atque anima. Verum quæ ad ana-
 tomiam tam proxima et ultima ſe clione relinquit
 mihi præſentanda, quoniam circa hæc miſericorditer conſue-
 unt homines, et bruta, quæ propterea reliqua duob;
 idcirco capitibus exponere ſuſcipimus.

De Brutorum, ſive Animalium origine

Caput Primum

Animalia nunc ovipara, nunc ſunt vivipara; hæc
 ſunt vivos edunt, illa emittunt ova, quæ in ſe
 ſtato tempore erumpunt pulli ut videmus, et pſim-
 ſimæ omnes: rursus dicunt alia perfectæ ut canes,
 homines, Elephantes &c. imperfectæ alia ut muges
 vermes, apes &c.

Item vero plurimorum magni nominis Philoſophorum, et
 et Peripateticorum præſertim vulgaris opinio eſt
 imperfecta animalia hæc ſemper ex determinato
 ſemine, vel ovo exoriri, aſt nonnulli etiam ſpontaneæ
 a generatione ex putreſcente materia, ſive ut
 ajunt ex putri acri. Perfectiora vero animalia
 formatrix quædam et phyſica viſus eſt, viſus

ing: qua ad prole sibi simile progignenda parata pol-
 lant. Quod autem sit illa virtus, speciosa phytica
 nomina exigunt alia scilicet. Atamen mechanica quo-
 rum natura prout percurram, et in animam inani,
 ac unius ex caris seminibus vel ovibus, cum anima-
 lia omnia habere ortus non conveniunt omnes.
 idcirco animalia nulla quatuor imperfecta putre-
 dini dicunt. Mater mea perfecta animalia nulla
 phytica virtus nec latens origines: in semine sine
 quibus quodam veluti compendio circumscripta, et ipsius
 conditoris manu effecta latet tota integra anima-
 tionis omnis organica structura ac flexus rationis
 qua plantarum integras sui seminis licet compleretur,
 et obstruere ingens, et contineri iam fassus fuimus.
 Et sane si idum rationis lumen consulerimus quod
 concipere vel effingere potius absurdum magis, magis
 incredibile quod imperfecto, vivente tam non ahi-
 malia ex putri ortu atque origine derivari?
 Mihi videtur ex fortuita conflagratione
 multarum particularum combinatione animatum
 et organizatum in prae prodierit, quia namque: quid
 agendum turnis quandoque sub regulari forma
 figura, ita exultantibus, variis comitibus
 corpusculis concurrens formae, atque animae
 suscipit formam, mihi videtur idcirco for-
 mae Typus iuche nunc Agnoscitur, nunc Vir-
 gily & nunc, nunc Formae non, mihi tan

Ad sidera & deor' formis & materi' projectis, calongq'
et siderum & agendi particulis Horologium,
at inordinato perturbatoq' Hic homines concurre
omnes corporum species, ipsum Mundum.

Profecto qui imperfecta animalia ex pulvione
 educunt, et de perfectis ita sentiunt receptu
 est: Quid amplius habent hanc mole tam
 qd / Barbae faniticae / granditate quod illa non
 habuerit? Minima illa vix nudo oculo conspicuo
 animalcula, microscopiis perhyrring, gran
 descent ea exigua corpuscula tot organij in
 ta absq. confusione ordinata, quaj, et quo modo
 dorant perfecti: Attenda / a / je / ta / du / g / u / m /
 = quaj disponit membra cuticij, et pulicij ut
 = habuerit ordinem, habuerit videri, habuerit
 = motum suum unam bignidat brevem minutij
 = motu considerat: volucrij: si consideret membra
 = ut ipsij ordinat, et videri qua movet, animationes
 = ut pro se fugiat, mori, amet videri, id est ut ap
 = pebas, de videri modestia, exerat videri dicitur
 = in congruo sibi motu videri, quaj dedit aculeum
 = pulicij quo argat sanguinem? quaj tenet sibi
 = ut qua sorbat! quaj disponit ista, quaj facit?
 = ex parvis in mirum lauda Magnum: qui facit
 = in laud Angelis, ipse facit in terra videri micul
 La propterea si culicis ab pulicis dicitur facit, eorum mem
 bra disponant, quare ergo imperfecta animalia

152
religiosa putredine potius q. De auctoritate me
non recognoscat. Deum sibi non contradicit in
suis similibus operationibus, nec sibi similibus consue
tudinibus, si aliqua uer non omnia, denique si ex semine
na uel ovo non nulla uer ex ovo non omnia?

Nunc: saluandus Franciscus Redius diuino
ru animalium carnes, nec non libro exposuit
us ad eas facillima munda, culicis atque in
sectis quibus auctore, nec non eisdem in uariis
subtilissimo uelo obtinuit, uer non munda in uariis
supra uero incluyit, obseruauit in illis putrescen
tia materia uariis munda et cutis quibus gaudere
igitur nulla animalia amarijse quibus gaudere
miculis, et uariis externa refertur uel uariis
sapientia animalium uer, quod uariis carniem putre
scant uel odore alla eorum munda aut culicis ibi.
Deputata, uel uariis digerunt. profecto non
a putrescentia et non putrescentia, uel putrescentia
iam idcirco uariis uel adinueniunt. Corpore autem
ad munda, quia supra exposita libro auctore carnes
religiosius uer, quia potius putrescentia catore
inde forte, et ad uariis uer munda amarijse, uel uariis
ora ead a carni uel uariis digerunt huiusmodi
uoluntario.

Propterea auctore exposuit legem, qui cito uer munda
cooperant, quibus uariis huiusmodi uer uariis incluyit
Quid dicam de herbis, et fructibus, qui uariis auctore,
me

555

scijq; non sint obnoxij nunguat ual formineus: ut
minore uirgine.

Quid plura? repahij experimentij obseruauit copulatio
constanterq; illa uir pueris a matre nata uel uirgine
uel alio generari, uel mus capere uel uel uel uel
conspicere, quae ibi antea deponerentur ova.
Igitur in aetate et imperfecta animalia nonnulla ex
huiusmodi corpora omnia.

Sed ad perfecta animalia oculis conuersionem et
anatomico cultu comite Graff, Varcin, Arus,
Valignarj, alioruq; inuicij femines ova
introspectamus, et ova, quae fauore in musculo
in utero descendunt, ubi tunc fauore pectus
Veru rostris tamponibus indubitata piget an
plius inueneri, animalia omnia siue pfecta
siue imperfecta quae ualuerit / de oca tamen
et amastodita si exicipis / sexus habere dyerini
na, unde similia parant animalia conuersionem, uel
ova; uerum si ex putri ex ipsa oriuntur nonne inuolunt
fuerit tot organa, nonne inuolunt quod fecundum
ta, nonne inuolunt quod animalia et spolia pro
pagatione tantum apparuit? quia et diuina summo
pore simplicitate deditur nonne hoc dyerini
generationis genus, diuina siquidem simplicitas est
una eademq; lege singula animalia producere.
Sed prout pro sua putredine, et ptychia uirgine
paripatua conuersionem attendere, et refulgere.

Picuae p. Apud Virgilio casta putrefactis carnibus
neat originem debere

2.° Phuat m. at Matre Taberni pulvere, et aq.

3.° Marina, a natu, quae macrose aliam appellat
a rariis putrefactis lignis oritur

4.° Vultica, pediculos ipsasque sortas exprimitur, humo
et corporis vaporis gignunt, quin et frequentissima
fabrefactis rovis ualculiculis uellacis cinnicis atq.
ovo reperitur

Resp. Eam quoniam generatiora meritis tibi fabella roman
indicare: omnia ea venditorum est non omnia eisdem
conditionibus referunt, prescribuntq. Virgilii macr
ta

Aut novis rubant quae prae coloribus auro

Sarcota q. lignis n. superdatis limbo

Dauron caraque commentat: Vobis Sarcotidum n. p. hinc

40 Cassia sordida iuniorum catana componenda sepe

principit: alii repeliendis humi, aut quaeq. alii

benig alii ligna includenda sive vultica, caproph

tatis in auro sive crimine a quacumque tuba

inix de illa spuma benigi necnon sanis opitari

in Thauri scellato atq. ad aequi mellificandi

opus ex auro aucta, ex quo sua credulitate

occasionem sumptuosos illi viri, et iuniorum idemque

forte in exsicato scellato n. d. f. g. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Nec ad illam anam libri Iudicis ne provecere adverte
in quo natus occisi a Sargona facinorosi cadaver post
dies se apud examen adhibuerunt, et qui Samuel
Hochartus ipse obtruncat omni, neque ad invicem
equidisti Sargona apud, unde quid inde? an non in
natus? huiusmodi originis non maneat scriptura
in uno potius oportet arguere ad facinorosi locum
venerunt tempore non facinorosi cadaver, aut suorum
scallor adhibere, tum quia Sargona interpretatur
be exsiccatum aridum corpus significat tum quia
Hebraice texta legimus post dies, scilicet post
annum, scriptum quod non dies, sed annus
annum est frequentissimum: idcirco si post annum
quidamplius mirum ad illam facinorosi congregate
apud examen convenerunt?

Quare autem pluvius? propter idem, coram mihi
in aduersione talis nec videtur: ad idem tempore
callidus decedens pluvius Rarum a medio putant
exilientius exercitum novum omnes non autem
omnesque spumae pulvis filias concidunt:
sub pulvere ante imbrat delitescunt illa qua
re meminit Valerius — Per aspicuamini

severamente si trattavano nell'uscio
to aquattate ferme e rannichiate sotto
la portiera della via, o infra cuspugli dell'
torre vicina, o fra sassi e buche della
della terra / quoniam referant ipso /

questo falso miracolo non accada in tutti
i luoghi ma diligentemente osservando,
ma solamente in quei luoghi vicini alla acqua
inghiottiti, ed affossati, dove già sono nati
..... al contrario in paesi piovuti d'acqua
ed altri, e simili di una certa bontà
benigna, che in grosse gocce cade in tempo
che piove dal cielo sopra la polvere
e che non si veda mai apparire una
micciola di nuzza, ma sono proprio
colti la pena di andare tacito e idotto
e raffollati per la medesima e le ho trou-
te godersi in maniera quella rapidità
polvere ogli altri accennati sì, come
animali anfibi, onde pioviendo tutti
aprono tutta si lasciano vedere saltel-
lando per lo nuovo elemento caduto
e guastando loro grato di quello della
terra, e sono credua assai grossolana
mentre allora nata, o dall'aria caduta.

Per questo si mira culla polvere subito si forma
rappresenta una una domo Radi nuda per Valtij
non in hac verba crepare:

Ho trovato essere vari in contraria qualità
che stabilisce il Sig. Radi in due luoghi
cioè che si trova la terra che loro pieno
di cibo, e la budella piena d'acqua e di

in quello stesso modo nel quale credono essere nata
 Porrd autem quid dicas de Mersis? Audiano ipse
 Vallignanium:

Non è guari che pure mi è arrivata una
altra notizia da un dilettante di naturalia
storia venuto dall'altro mondo, e mi attesta
un sacramento essere verissima attacca
re dice quella anatra le loro uova alla
travi, ed a legni che son ad mare, ed avrò
egli stesso osservato che la testa del pulcino
è sempre verso il legno, e che la cornicchia
si aggrappa, come membra, ed il loro piede
col quale stanno attaccate essere arrendevole
anch'esso a par ogni parte voltata non
i pulcini covati dalla sola rapidità dell'acqua
marina e dal calore del sole nuotano non
in altri luochi de loro amici civili, si riposa
no e dormono su legni, ed iughi, ed piccioli
pisci, e di nuotare cessano fino alla destinate
mattezza si nutrono.

Sanicula pedunculata et pulchra ex ovivorii extra omnes
 ita res est: legant, perlegant, aduocant, perant
 Vallignarium Domini. Cypriani. Cypriani.

Altrimenti le pulci non nascono dalla puzza
d'urina, ma anch'esse dall'uovo, il quale depou-
gono la madre renduta feconda da maschi...
Dall'uovo nascono Baccarelli bianchi

Lattanzii licti di color di perla... sono vivaci
simi, e nelli in. Settimana 4 se hanno
qualche dimore, o si toccano subito si avveglia
e si fanno una pallina, ma poco dopo tornano
a camminare all'uso di Bachi che non anno
gamba con un moto brillante, a velocissimo.
Si veda alla destra grandezza si riempia
tano al più che possono, e cavando dalla bocca
questa fila di finissima seta si fabricano
all'uso di verme da seta attorno, attorno un
bozzolo bianco.... Dal quale in altre
settimane si sviluppa senza che appaia la
spoglia dentro il bozzolo.... Due giorni avanti
che debba uscire divora la pulce di bianche
lattice che con la sua gamba, colorata, in-
dura, e piglia forza di modo, che subito usci-
ta s'alta addritta.

Alia adiam plaganò uomini licti e pignoli lime
con origine refreni: siq. ranc. fabrefach lactulij
et cubiculij non ranc. ranc. amice, nullu inda
Omni pignoli putrida materia ranc. ranc. ranc.
alii ajy de cubiculij, ual licti lactulij ranc. ranc.
aut. licti, aut ranc. ad ranc. obrepere facillitudo
quasque

Quoniam aduogariis meritis velim perperam in me exponere
lact, ut iporum oculos omniū inspectorem ora sub-
iciat: Sed non est ut aliqua obbelum, quicquid prore-

scant materia omnia non originidant non sunt
et quibus nichil super fuerit naturam, quae in suis
libris operationibus sibi aequalis semper conseruet
remia, cadentes Methodo injecta omnia gerant,
et educant.

Videntur secundo. in nonnullis, immo quam pluri-
mis plantarum fructibus in quibusdam
arborum truncis, nec non terebulis et
rondarum truncorum foliis, aequa
ly vermiculi non raro, sed frequen-
tissime quicquid observare vis ip-
sis oculis potest, quos tunc vermiculi a
depositis ibi vis ortus duxit creatura
tio, atque ipsorum oculis signaret, cum
nulla ex tunc valens oculo nuda,
vel oculis apparet, per quam intro-
miserunt fructu ovum. et superque
apiciantur demorantur.

Reperiuntur Malpighio, aliis quibusdam micis aliisque insectis
genera vis oculis quasi terebulis ut respectu videtur
coactione rationibus plantarum partibus, gemmis
licet floribus, surculis, fructibus et in modo, quae ad
causam injuriam procreant, et inde tunc vermiculi, per
hunc ex arborum succo alimentum hauriunt, et tunc
absque haesitatione crediderunt me ego. Vorum a jactu

Valignaney / non altro se non che il Dottorino di
 Doa / Biancamano si contentasse una qualche
 volta per semplice suo pasticcio di un dispo
 ma, e portarsi all'ombra tacita di qualche bos
 che osservasse con ogni scupolosa guardata
 nella prima van i germogli della Magdore
 della rovi di laccie, e di simili piante
 detto Schiandifo, e dimenticarsi allora gli
 angustie di oggi vedere se mai tornasse su
 facciano di quelle il loro scucila vorche se ha
 già un'arte invidiosa dal giorno nuovo e
 seguitando che sua impareggiabile d'arte
 la cerca l'uovo nuovo. Si l'assicuro sulla mia
 fede, come testimonia di irte, che l'uno, o l'al
 tro non vorrebbe; ma ci vuol tempo, e pazienza,
 e vedrebbe ancora con suoi luoghi morche non
 parta attorno ad altre ganne e perui sopra il ma
 gismo girocho, la quali se potessero essere
 rubate armate in fondo al bosco a bella posta
 della natura d'un tale ordigno che si rivella
 e torn, e porta l'uovo. Sul conto delle gam
 me dal che nascono per nuove produzioni
 curiosa.

La villa appo Sella, Tuberculo, Callie, Vassicular, Nemore
 stando oculto anima di ueruna, qua l'ucco o ueruna
 non apparivano, riman appoit Vallignaney
 Diavoli che il detto, o il Daglio era spal

mato d'un ago lucido, e inforsato il suo diavolo
 vorrà per impedire che la spina libera non ritorni
 sare ad unirsi, e ramarginarsi... Tutte diver
 sità del quale liquore io parlo che nasce
 in gran parte la diversa maniera di galle
 dallozide di tuberosi di ficci, di laticci
 di sonpigi, di locchole, di calli, di pillole
 di Vesciche di tumori, di bitorzi, di crassi...
 Inguicche giungon l'indole sua muta il sugo
 nutritivo, e l'altre, fa contriventi, ed in que
 pare i canali, e le trachee, e fa che nel loro
 crescere usano d'aver sopra gran parte
 sugo si spieghino a fare quella figura, che
 più s'addatta alla distanza d'origine dell'
 introdotto liquido formantore: Non po
 sempre questo liquido ha il genio forza di
 deprimere l'interna struttura: S'una osse
 ra di certa sorta più mite, e dolce, che
 non serve sanon ad infraporsi acciò che
 non si ricongiunga la fabbrica superiore della
 qual sorta è quello appunto della mosca di
 Foraj. Basta a questo che la loro voce s'ino
 in quel nichio porta come al concaio, che
 agitano... perchè nato il vermice l'abban
 dona subito il nido... ma i vermi della
 galle d'arici, e simili stanno colla rima
 nel sino alla loro perfetta maturazione, cioè

56
sino a che diveniamo Malati: onde era necessa-
rio che il sugo saquacoda della vena non sta-
nata impedisse la cicatrice della digiuna
poteva ma ingiungere la sua struttura per
come un uscio da cui si lassa il nutrimento
e un sugo alimentare.

Se dicano quod animalcula illo per cortice fructum leguminum
culpa adragung: num sapienter circumstantia florum et calia
sua cullici & ova relinquere, quod tunc maturisculis ver-
miculos, et nonnulli: mychas, et myriculas fructum,
et legumina pulpa comedit et ossa sua.

La proprietas omnis alia sit vermiculos omnia, ovipropria
debet origina, a qua illos quos frequentissima singulis plan-
tane generibus, immo singulis plantis pariter ducunt et inducunt
et naturam conspicimus, et ad singulas plantas vel plantas par-
tem qua a prioribus suis dependunt originibus et a pedibus repa-
riant obrepunt in eam.

Concedano etiam per necessitatem meam verro tempore ad plantam
habere Vallignarium, et verno ad portum in marzo
al bellico del fiore conuenendosi d'uno profecto dal
quale vasa il verro subito panare e fa che si acci-
dino o almeno si inuicinziano a cadere: tal che au-
riano per qualche ragione quell'anno nel quale sono poche
frutta anche quelle poche cadano uermineose o se al-
cune ci restano matissime anzi patiscono inuermine-
nate; perche la mosca produce i vermini
essendo nella medesima quantita dell'anno scorso

et trovando pochi frutti & uita facile non le co-
rropono le buccie, e le ridanno. Protrido ipe-
re non ainalatiu excrematione ad inga coone oritur
protrahitur, locumq. commodum, siue quoddammodo vicariis
utrum non confutatur

Instant. Verum ea quae in planis, herbisq. deponuntur ova
quae inq. animalcula ex ovis haud sortiantur, unde non po-
ro nondu existant ovis ova? Profecto superioris anni
exhibere ridiculum irapamq. foret

Suppondo et ea quae animalcula ex ovis suaj
se originantur. Parteyans Valij adnuntio
sic dicitur. Ovis = Ikenosioie cha n. Nolo
canonodine, p. illicio n. h. et m. jo
suppl. ou. excrem. mirare, et m. d. ller a. l. h.
ou.

Nel tempo di primavera, ed d'istate ma dinco vero
e tale la proporzione nell'iuverno p. diffondere
della inelumenza d'ua stagione a loro ten-
to nomicha, e facile. Vi si trova ne o. m. si p. d.
di d'ogni sorta di m. u. to ingatto adardone
primi rigori dell'autunno colla seravaria
buccarji dona senza cibo, e senza moto come
tutto opione macchina in tutto il uerbo di
verno, ne sino alla primavera in cui la
rapidezza dell'ania e di rovello della fura
torre adar loro moto, si lascian vedere.
Coi tutti fanno chi in un luogo, chi in un altro

come il loro genio a natura ... al di là di ciò che
la loro oia, e i all' di, e in poche
parole provvedendo, o in un modo, o nell' altro
l'arte di Dio per la nostra istruzione, fa
che vaines per la specie.

Hoggi ad Achille a due ragioni argueren il suo pordon
dine talis; licet aut uerbo tempore integra, et suis
omni numeris dydacta, affectu apparere iacet
pari refert cum iam cora recipientia nos respice
omnia suis sup ostenderimus.

Vicino 3.º in marmoreis fragmentis dactyli 48 contraij
lapidij ballini vire sequas, iij que ad descenderu conuer
neter, quaj latano et ad descenderu; sed iij animal
cula ex ois hanc proficiunt, quana e in ratione,
quana in coarctata forma, maxime subingredi
quana ora?

Pass: hunc sibi objectionem a quoda Aristoteliico fixisse
Vallinarius, atq hys uerbis aduocatus alio q:
suo nomine redarguisse.

Spazzo in più luoghi alla sua presenza i marmi
e la croce, a sua lui vedeva, che ogni dattilo, ad ogni
ballano comunicava colla parte superiore, quan
tuna fosse nel loro centro vedendosi indifferente
in ognuna la strada sua, che ueniva da l'infu
ra, e metteua capo nell' acqua, quantuna piccola
e sona per quasi invisibile. Per questa dicua
enno il piccolo ballano, o dattilo d'oro la croce

opietra, doua poi crafando, e rodandola ando' allas-
 gando il suo acido p' questa nicchia continuata-
 mente: l'onda dell'acqua salza, e con questa mi-
 nutissimi ingetti de quali e' sempre piena
 che servono a lei di cibo, come servono di ci-
 to alle ostriche, e a tante altre chiocciolle, e rap-
 pe, o nichi che sono sempre fermi nel luogo
 doua ebbro' il loro natali, non nutrendosi già
 del viscido, dell'acqua marina, come pergarono
 alcuni - intanto gli andava dimostrando
 con diligenza tutta l'arie, e tutta la cella
 a fra queste alcune appena incominciato
 mentre alcuni appena incominciato
 vano a rodere, e ad introdursi... il più diffi-
 cile soggiunse da spiegargli eglie' come si propa-
 ghino... ciò pò replicò non e' punto di ma-
 niglia a chi sa' come si propaghino le ostriche...
 sono menzionati i vari di una razza parti-
 colare che non ha bisogno essere dal machio
 fecondato, quando dentro di se tutti gli organi
 femminili e machili, e con bizzarra maniera
 della gran Madre cadauno essendo maschio, e
 moglie... Come poi, benchè di crepazione
 molle, e tenuissimi forino que' tenuissimi
 sassi, o stonaccione certo non e' nuova alla
 natura come si chi e' solo dinto di natura e della
 legge della medesima, e questo altri come

delicatissimi, e fiori in tutto il corpo loro accetua-
 ta la bocca che hanno ornate d'orai diversissimi ordi-
 que iò qualche piaa piano si fanno sorda, e spono,
 e vedono ogni diversissimo corpo, così i cori, o d'orai
 d'altro autore si trova ancora coralli, conchiglie
 Margaritifera, ostriche, e simili tutta quanto
 del detto o con simile tutto ornate, e pure agli
 è questo un generalissimo ornato... sì che il S. Ag-
 no Padre Giovanni parlando de' dattori, che si
 trovano dentro marmi, dice che quando furono for-
 rat' erano pura, e diversissima terra; ma avri-
 una spianezza in contrario fortissima, che ca-
 via da certi marmi bianchi diversissimi che gli
 furono portati a donare dal P. Barnabo Vicentino
 Predicatore Inigne de' M. S. R. P. P. Capucci-
 ni, i quali erano piene zoppi di dattori, e di
 ciurmi ancora causati nel porto di San nel luo-
 go chiamato la porpora, questi marmi sono
 di quei soggi che si furono una volta perduti
 e così sono spittati per impedire l'entrata
 della nave nemica.

Piccola 4.ª ex omni salta que in anato capite, que in
 coruone cornu, que in aquone, d'auone, e roma
 che in i fono uarone non pro ficiunt; ad uen-
 partu nullu parubidit, nel inguine: pro uerq;
 ex una eadeq; uerba d'ingua spicci in uerba pro
 d'uno, que sane ex uno eodem uerba originan-
 tur

non haud quicquam sorit

Rapp: quid quid ex cogitatio celeberrime Boyle a Vallignorio
non ab iure repleantur hyscuarbis

Talche si vede per falsa la riposta che dà il fono
soltrano: Baile cioè che questa vna de verna
che annidano nella fronte cavernosa degli ani
mali s'evita, e l'extrinsecaduenisse per infli
che l'utero sia tranne iunctioni animalium capite,
perciacche sono di specie differenti da quella della
cava della vacca, e bisognerebbe che quelle
mosche fossero a s'innestare la pelle, ma l'o
ro, il che è falso.

La proph. questa è l'origine.... Dicarta Mosche sin'ora
incognite al tutto popolo de naturali anitori,
le quali sapendo non so come possono qualche
Muccolagine che colà dalla nancia dalle pecore,
de Monconi della Capra, de Caproni, de Decani,
de Corvi, e simili servire di pasto propo
zionato a loro vntunifigitioli, vanno ed
appiattano la uova dentro in margini della
madefima, e colà in quella ruga, ed in quel
lubricovio ravvilupate, e nascoste le lasciano
ed abbandonano.... da questa uova per qual
che tempo formata in stucco picciolissimi
verricidi, i quali seguendo l'orma del
pasto che gamma da varie glandule aggra
da gl'interina parete della madefima

Si arpicano pian piano, e vanno ploggiando in
tandem, dentro la cavità dell'osso dalla fon-
te che mettono foca al raso, benché s'ano-
troino ancora fra le filamenti del mus-
colo, e vanno poi passaggiando, e raggiun-
dono in fine sotto il vello sopra cui pira la cor-
na.

[illegible]

I verminetti nella vorra della fedola esser
venera dall'ysarao, cioè oda certa moscha,
o da cori noturni che hanno fagotti che van
a adattare la vorra loro sopra luoghi dove
adesso possono parare a noi e non si ha
nessun danno. cioè osservando una cella
in corso vorra di farfallone notturno
o dalle ali occhio della quali in uscita di

nascere i soli Bruccolini ne quano pogni vno
 nel più rimorso che ne Vi ppi, e molti di coloro ca
 ruleo. Resto anch'egli a trarre sulla prima du
 gla: sommaria, sima uenire, ma per lo il mi
 ter copio avario benj rimo in ogni vno du
 fori cioè uno per lo quale i piccioli vno anno
 entrati l'altro più grande, per lo quale entrò u
 A, onde capi dubito che erano entrati dalli for
 no: del che poi si cavò il vno alre osservazio
 ni con i fini, e coll'occhio sopra a uento uaduto
 una mazzetta di marmo che depositare le loro vna
 sopra alre vna, ad alre forate, e rivellate
 con un'acuto ch'anno in fondo alre vna,
 e per quel foro si cacciò la loro

Vicina 59. in humano corpore (quidni et extrinseci animalis?)
 plures repenti uermes extrinseci rano hanc ad usum
 hoc nec intrinseci si putredine domas; non ing: extrin
 seci, nulli siquid ipsorum speciei praeferunt, non
 intrinseci, cum rano valeat rante ratione assequi
 qua ingunt, multo minus con propagatione modi
 nisi fortassis illud alterum explicando obcurum etque
 incredibilem ardeat, scilicet cum Adami, ad hunc usum
 rano uia creator effixisset, ex qui inde rana pro
 pagatione ad nosque penetraret: Incrediblem dixi
 quod in innocentia rana in quo pax summa, et sum
 ma tranquillitas infusa, hanc ing: deoq: uenire rana
 rano, Philocho uero, citrix et rana crediderit

Confirmare: omni loco comparativum prout dicitur, quod
 quandoque laborans hominem facit, et acutissime
 cruciatum ibi continere videtur, per se ipso et
 diculato morbo ab infinita animae velore coarctatione
 proficiat.

App. Humani corporis varietas haudquaquam ab invicem
 tamque omni, ut ab invicem et ex omni, sic aut
 illa celeberrime sum Gallici, omni Italia
 Philosophorum, et propria fuerit opinio, nam
 in vicinis rationum momentis et ipsa respicit
 Vallianum; et ut sibi semper natura constat
 quodque in omni sui operis sibi sit quodvis animal
 sibi a se similia producit, quodque propria est do
 ra aut sed, quodque proprio velis, pubulo, quoniam
 et deficiente, non eum in die vite vivere non valet.
 La prope sic etiam hominem humani varietas
 tum a se simile usque sit reperire, sique autem forte
 neque autem, neque proportionate convenientibus
 quod dicitur et ipsa ab externis rebus origine
 sua non duxit; Porro quod, quod dicitur, species
 animalium sequebantur, quod ergo in humano cor
 pore dicitur, species etiam in ea. Idcirco cum
 Vallianus dicam hominem varietas

Variorum, prout in eo si propagans in vivo
 conno, et succum alla ratione Matris delli
 utro, o'el latte quodque videtur, prout per
 miora, la quale non so per se via una per

di una legge della natura non volendo porre prendersi
briga d'una cosa cotta occulto... Io non so se
siano stati creati in noi in prima, e acciò che
con un masso senza dolore e con una fama inno-
cente il solo noi non avessimo, o per qual
che altro noi ricordati fine: so che fanno in
noi famiglie morte, come nel loro picciolo Mon-
do con loro naturali vanti della più sozza, ed
ignobile cloaca del malizioso, come tutti i vermi
di questa si contentano da soli loro governi
ovili.

Per ibi alio in loco cui de Adam, et dea vermibus
arisei incompares rapportit; posteaq: amicitia con-
ria, et platonis incomparesque sua creatio deus

Si poi di poi ad impastare di fango l'uomo, e come
che già in quel fango d'erano impanati
i vermi poco avanti creati e non sono nella fab-
brica questi organi che agli ueltri servono
all'uomo, e di perfezione, e d'utile nello stato di
nocenza, ed i sozzi, e di disgusto alla supbia
ma nello stato di colpa: ne piglia servano il d'io
che i vermi sulla prima servono di perfezione,
e d'utile, inquit che quanto più un organo è com-
posto, e piano d'altri organi che siano anche di
materia grossa, e brutta tanto più riget-
tato, e di stima degno... non è dunque, fatto
al primo nostro Pri: tutto ingiurioso come si vede

L'aver a un'isola fortuna, e l'onore di douar usen
anch'agli albanj di varj miserabili ingegni, che
non seruiano allo stato suo d'innocenza alla
destruzione, ma alla gloria, e profusione del suo
regno. Si pagavano con questa arcaica del
solo suffragio degli ingojatich, non uscivano
de loro confini, non ardivano mordere, ne ten-
tere quella in carne uenuta da infamiali
porci dentro cui albergavano, ma più tosto la
vendeva, e soavemente rattrodotta vi conosceva
no il beneficio con una servitù rivivente al be-
nefattore: anzi se la intorpidiva fibre di can-
na da qualche uita d'acromantore, o troppo
aperta matrice potevano apportare qualche
danno, dolcemente la uita ueno, e ripiegava
alla loro uffizj ad uno migliore servivano,
come di guardie, e benigni monitioni, e in poche
parole un'officina a sua altra fine che al suo
caro.

Cognizio idcirco conosciuta: Tang in Aora edificazione su
 larat uno ualetero et dani Vermichelo fuise
 referta, tang quippi' ualetero poserat ad uermi pro
 paganda solutem, cu
 Tucumini nostri saluano i comari / pleultima osserva
 zioni d'ora fatto uno uerama tra armaphidid
 ualetero d'ora uerama pro a multiplicari
 la condito che sia: quindi a che se il Grande V

Donarum, ut adhuc natus nullus quibus suis testatur
 3.º quia illa vixit ad 40 annos post partum
 ovum subtrahit hanc, ut Aristoteli celo
 vix anelli quibus.

4.º quia si continuo admittimus ova in calabri
 na cornu animalis digno, quoniam alia ovi
 parit, vivit par alia.

5.º Quia ista ova a muliere & oviparum
 in calabri digno.

6.º Si mulieris aqua ac ubi ova ex oviparum ede
 rent, aqua illa ac ipsa infusa in aqua, ipsi
 sepe vixit sua amittit ova.

Bella cosa in vasa servata il videri ova
 d'ovine, & clausura, & non clausura. Vedo
 ut & ipse donna fuit ogni giorno il loro
 vasa conservati tutti in un cassetto, aqua
 si d'ovine videri fare alla famiglia d'ignando
 in quando una fuita.

7.º Curia mulier non servat ova quomodo in calabri
 cibus, non singillatim servata conservantur?

8.º Ova quae a muliere hominis in calabri ova con
 nis vel non promissa incredibile a. non vixit
 ova quin plura videri ad ova.

9.º Vixit in calabri quomodo in muliere ova a
 semine ova ex semine, non ovo humani fuit.

10.º quibus capis fallopianis sic dicitur ova humana
 in libris & vixit ova in calabri d'ignando.

ius repositus tam facile ageretur, ipsiq; ovaris in hanc
ut in cane ductus in actum ovarii rumpiantur?

Resp: vivipara, nec exceptis hominibus ex ovig. ovarii, cuius quia
saepe mulierum cadaverum patens ovaria, seu quae da
plurimae glandulae referta corpora, quae in utero
plura quandoq; se se offerunt flava corporacula quidam
sunt: ex continens calices stato tempore ova exier
unt, et per fallopianae tubus in utero descendunt
tamen quia si saepe mulierum matres sunt in ipsius ovarii
ovariis torridis apparent aliae, quae ab illis exclu
sa ova conceptis sunt, ova quia nunc temporis
post ita non Malpighii, Verney, Littere, Graaf, et pri
or aliorum Valli nary experimenta extra omnia alia
dixit in flava illius corporis papilla formam ante q.
in utero descendit ova, apertis, atq; ex eo ipso ovum emis
it. Quamvis autem Graaf, Malpighii, Littere, Verney,
et nonnulli alij se intra folliculos, seu calices ova
inperire, certum tamen oculatissime procul dubio
experimentatorum Graaf, Morgagni nuncq; in cali
cibus reperrunt, nec ignarus Valli ronii, qui nullo
tamen modo a sua vacuorum sententia recedit.

Non ostendit quoniam difficile si scopiri attaccato
al suo calice, o in alio sito dentro il maderino, o al
la papilla l'ovario, io sono peggio che visia, o almeno
uno non so che di analogo all'ovario, ma così lim
pido, così trasparente, e così sì, e così sì, e così sì,
che non si versa agito alla mazzetta della rosa di

natella rossa nera, o che p quanto gerilmente si
maneggi, e si tocce quando è la donna, si rompa,
e si dilagua, e sotto apparenza di limigida lingua
appareca.

Perfecto quicquid cum hanc exhibent folliculi, athena
illa ipsa nunc clari exhibent qd forame, et caritas concepta
in ipso dedita. Proterea: quod exinde rapta nunc iai
hinc, nunc medius, nunc altero ori fuerit, et nunc
nunc uterque occupanda, aq in arena omni, quoniam nunc
tot perforati, et unum respondent exadissima folliculi
omni consensum nunc fieri confirmare, qd qd sarvini
ad hunc si fuerit extra uterum, et alia sub fallopianis
ut in aldomine ing inq inq non nunc: aliter nunc
quo certe nunc ex muliebri ovario puerore, et nunc
non nunc accedat quae nunc nunc nunc nunc nunc
quae in utero puerore nunc nunc nunc nunc nunc
quae est, ut in aldomine nunc nunc nunc.

Tunc, et Val, come un grato di frumento che
in qual si voglia sito della terra nuda, e di posta
cava, di cui nunc gatta la radice, nunc, e ger nunc
cui l'ovo per posto, e fecondato dove cava
e si porta nunc nunc nunc nunc nunc, e l'ovo p
nutrimento dove nunc, gatta la radice della placenta
dattaca, nunc nunc, e nunc.

De hys ad primam, et nunc nunc nunc nunc nunc, quae
nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc
nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc nunc

nella menzionata vasi che la liquidità dell'ovulo
non si scopre, però che non si sono, ne esser vi
debbono: sono bene, ed esser debbono nel loro ovulo
che nel calice si nutre, poscia che abbiamo veduto
che quando per qualche tempo accidono, e vi sta
dentro l'ovulo o facendosi dentro l'adomina
o s'è formato dentro la ovula una sorta di
terogeneità necessaria per la macchina in
volta, una quanta di istillato un ovulo ovulo
si ricerca.

Per i più vasi che sono omogenei liquori, non si
costano aissimi casi per ovulo aderente,
sono essi eternamente radicati, e legati in fibre,
da membrana, da vasi che gli è impossibile
che si staccino, ad esserli.

Si quid inde: cum illas esse ova, quae in humana pro
pugatione praeferat. ova ex folliculis per ovaria
in papilla adhaerent accidunt, complacentiaq,
substantia subeunt, itaq uterum descendunt. Ceterum
si in muliere ova albumen vitellum, huiusmodi
rang nihil officit, modo in his talia, ut aqua
salina in istis, ut piperis ova accidunt, quae in
ova sunt, licet huiusmodi albumen, vitellum
contineant.

Ad id: Sicut ovaria a viviparis differunt, signi
ficat illa ex utero emittunt ova, quae inde ex
curantur pulli, ita ex ovis prae excludit educantur
fetus

24
Ad sub. respond. Vall.

Cherisia unguisde maris apparente fra l'ovaja
dell'ucelli, e quella d'ella donna... non può negarsi;
ma ripensiamo il medesimo... Strutturano bene
come ci dice: non bisogna che consideri l'ovaja come
pura... ma che in ogni tempo guardi l'ovaja, e la
stima: quando la materia è alta, o il corpo glandu-
loso si manifesta, che è il calice contenente l'uovo.
allora vedrà come questo spunta in fuori alla
foggia del latic che contiene l'uovo nell'ovaja.
dell'ucelli, vedrà che l'involutura membrana
si innalza al medesimo sopra, e dà la sua cur-
va, e vedrà un organo mirabile manifestarsi alla
membrana: tale funzione, e vedrà finalmente l'uovo
uscire dal dentro, e uscire, che molto è diffi-
cile, almeno uscire dal calice dentro la ovaja, o
la matrice. Ma allora debbono, ne possono essere
in tutto simili le ovaje de' uipari con quella de' u-
ipari, imperciocché l'uovo si piglia con un
gorgo non solo il germe cioè il polla in sé ma in un
piccolissimo spazio serrato colle sue membrane
e, e si contengono, e conservano sotto lo stesso
il nutrimento che la fa servire sino alla
perfessione del polla, e in conseguenza tutti gli
ordini per la preparazione, maturazione
e circolazione del medesimo; cioè tutto
quel nutrimento che di giorno in giorno, o di momento

col momento aggrada dirò così mediante i suoi organi
dell'ovro dalla Mre: il feto riceve le operazioni,
che si fanno nella placenta, e ne M'altra parte
fuori del feto tutto debb'essere, e tutto debb'essere
dentro la cortecia dell'ovro: onde esso la regio
ne per cui lavora da M'anti appariscano ed ingran-
disce nell'ovro, come in certo modo un'altra
dina di proporzione in quella si vede.

Profecto va mulieris, ceterisque virginitas sua non
solum pro alimentis, sed pro continentia gestanda,
a loro sarebbe che l'uovo d'una Gallina, d'una
d'India, od'uno struzzo. si quassino bene,
sij di dentro scuotenza ... e in fine sono al mare
ma di partita non è che i volatili fanno le loro
va virginitas a palpare senza occhi e le sudate
raggione a le fanno con la corna, o buccia de
riva a proporzione del peso della Madre perche
delloro uovo a covare, ma la donna fanno
le loro uova non fecondate, o fecondate
non sfogge a meriggio, e così si fanno, così
si moltiplica a moltiplica, che è quasi
impossibile il rivoltare.

Concedimus ergo stantia cuius est asperum et sua
 laetitia et de nervorum et semina et vitellinae et feminas
 limpharum in oculis et in nervis et glandulis et
 eis propter et quia de puritate magis de se laetitia
 in nervis et in oculis. Vbi si quis de nervis et in oculis et flavis

corrono, poco dopo ne fanno un'altra, par di dar modo
in tutto d'estate, e cedere del calore della stagione
ed alla copia del cibo: ne servono dunque le donne
quando sono feconde una invecchiata, e quando
fecondate non sono non dovendo nuovo vino ripor
nell'utero, ne potrebbero forse partorire uno altro.

Exproph... ad septimum Respondit Allijne
e Virgine in tanto ripie, perche la congiunzione
di Virgine fra Virgine e Virgine, e degli Ovipari,
onde uno diverso debb'essere il modo della fe
condazione, quantunque in generale sia unifor
me nella sostanza. non hanno bisogno di dire
degli ovipari che si manifesti, e si genera in
materie glandulosa, o il follicolo per fare che la
condizione del machio nuovo; ma la virgine
si cede da tutto qual genere d'apparato descritto
ciò che il loro, ci reglino tutte condizioni che
soprini non si necessitano... (e donne non
sono galline, ne le galline sono donne; altre
fatide, altre proffo, altre buro e quello d'un
uomo, altre quello d'un pulcino. Della donna
ne dio più fatine volanti, e in conseguenza
più facilità p'ndurgli all'ovifera, i quali
non colte con provido consiglio nel per farli
sono degli animali che è l'uomo.

Instruunt. Viriparum fery in utero patet ut supra
nunc, in ovo oviparum ergo ex ovo oviparum

562

non ex ovo vivipara.

Instanti hysce verbis refellit Vallignani

Questa è un'altra incartata, ma che presto si rischiarerà, e forse... non parliamo adesso della nutrizione, ma della generazione, che può essere analoga come infatti ella è, quantunque per il modo di covare l'uovo e di nutrirvi il feto sia in certe maniere differente. anzi diciamo essere la cagione che perche la donna, si dice non escludano l'uovo fuori dell'uovo, cioè che il feto dovunque egli si nutra non alimentato... di questa contraddizione grandezza sarebbe stato che una donna se avesse dovuto in se racchiudere tutto il nutrimento che in 9 mesi a quella si porta... veggiamo il proprio consiglio della natura in questi animali... dove che rombono la buccia nell'uovo che colta squarano per, che agano tutti gli incubi, e da quelli si liberino, e ciò che di loro si legge, e sapremo con facilità, e in comodo minor della madre venire a godersi della luce.

Ad 4.º Rapp. in Vallignani animali cominus ova, non ipsorum hominum in primis parvas ovarijs existeret

Questa proposizione è formidabile alla fantasia e appena che si porta la notizia della fantasia si scorge che si spaventa, e si avvilisce, ma non è che

1003
possa acquistare tutta l'ignomedia e la nudità
non bisogna per spaurirci, ma opporre fantasia a
fantasia: A qualche distanza più facile non
s'immagina, che gli animali che già sono e ve-
cano, e si manifestano? o che gli animali,
che punto non sono si facciano, e si facciano
d'una cosa che niente ha d'animale, un
te dell'animale che si fa? nel 1.º caso se non
s'arriva ad immaginare la colpa è della deb-
lezza della nostra stessa fantasia, ma nell'im-
maginare il 2.º si tratta di modo che di rappre-
sentare un miracolo. è mirabile ... che
visia una infinità d'animali in un picciol
coro, ma è mirabile molto più che esser d'al-
tro un animale colla potenza prodigiosa di
generare altri della sua specie, quando da
quali possa generare altri senza mai
finire ... che la generazione sia una trasforma-
zione d'una sostanza in un'altra di varia
trasformazione che niente ha di comune
il loro locale che si fa in un'ignota, e che
avrebbe un uso di generare di nuovo e che
superare una distanza infinita niente più
facile: s'immagina che gli sviluppi
più facili s'immaginano il loro modello...
Quasi ogni animale ha i suoi pidocchi in
forme particolari, ed è ben ragione che in

che a quegli non manchino il loro, poichè finalmente:
 anche questa è quanto provida razza della natura che
 questa è l'ultimo: e si tende al grande che al piccolo
 in questi modelli di involuppi visibili senza pe-
 rché si rimangono almeno gli involuppi invisibi-
 li ma che idea che noi abbiamo è l'idea d'impos-
 sibile di mai comprendere qualcosa la vita pro-
 lifica, e come l'unione di due sessi... possa
 machi naturalmente: produrre un $\frac{1}{2}$ che non
 ha di proporzioni con questa unione, con que-
 sto contatto nel co'sere... raggiungere finalmente:
 che se dopo tante osservazioni sensibili di Anomo-
 mia di Sogrefia, ed di Mancia l'immaginazione
 arriva ancora a rappresentare gli Anapodi, e come
 potrà arrivare a rappresentare gli involuppi degli
 animali la cui cognizione è fondata sulla vi-
 sibilità della materia in infinita proporzione
 della più sottile, e della più profonda della Geo-
 metria, ed dell'Algebra? sforzarsi a una di igno-
 rarla or siccome in un più diligente occhio
 si possono restringere tante immagini, e che ancora
 in un'altra parte di materia non potranno ri-
 chiudersi, e scolpirsi in rilievo una infinità di
 similitudini, tutta organizzata, e fatta, certamente
 o a ciò non si ricavarà che questa è la ma-
 teria divisibile in infinito / e / elapso anno
 iam indifferente in incognizione momentanea, e

vivente il moto che all'infinito la divide, l'arropia
 che sapia, pensa, e voglia dividerla... e qua-
 ro dunque la materia all'infinito divisibile agli
 è manifestato che ogni sua minima parte potè
 passare all'infinito divisa dal moto. Or la divi-
 sione può farsi in particelle inorganiche, op-
 pure organiche... e generare la seconda con-
 vione che p^a la divi^zi tagliando da p^a ciò che
 ha di scabro, poi la figgⁱ, l'incida, e la scelpica
 separandola da ciò che fa corpo insieme con
 lei.... e supponiamo ad q^{do} che in questa
 macchina l'arropia s'applichi sopra una picco-
 lissima particella di materia, e che di nuovo la
 divi^zi la figgⁱ, e la scelpica, non fare' egli un
 corpo organico simile al primo? e prendendo
 di nuovo un'altra parte in questa picco-
 la, e già fatto non potè egli no^{va} una no^{va}:
 tagliare un altro corpo organico, e un
 altro in un'altro, e così senza fine?... Per
 lo poi che questi corpi infinitamente picco-
 li già dall'insan^a si nechiupino non basta egli
 che il moto s'imprima a q^{ui} infiniti della
 glandole del cervello, e che quivi agguisi
 una infinita d'impar^a che finalmente nel
 applicandosi terminano in una impercep-
 sibile? agitarli quindi per senso talcora
 alcuon, e piaccia vol^gerli insieme: fermar^odo
 il

sangue succummano, e gonfiaranno a poco a poco le
 piedi orache, e i piedi rari, e dilataranno
 l'ossitaziona, ed il rosore per tutti i capi. A questi mo-
 ti infimarono: piedi si possono far di un altro
 e infiniti altri infiniti: piedi, onde il si-
 mulacro parigaia infiniti di infiniti mo-
 di di tutti li ordini per di qua e di qua
 simile. Non rispondendo, se non che si si uenisse
 più che rappa, possa, e voglia questi mo-
 ti a seiluppi. Che si si uenisse a seiluppi, egli è eviden-
 te perche' uide Dio, che questo artificio rappa, e po-
 gli a seiluppi, e si uenisse a seiluppi, e po-
 sono infiniti, che se uenisse, a seiluppi, e po-
 uenisse non par difficile a provarsi se si riflette
 che egli non ha creata la materia che per im-
 primere l'immagine, egli argomenterà che la ma-
 teria semplice se condita, magnificenza, infini-
 ta. ... o qual semplice, e se condita? e la
 per impressione di moto comunicata alla
 materia supplica a tanto nel indiar di noi
 quel magnificenza, e infiniti? con una
 ed azione creata, di un Dio, modificare
 la materia, onde ogni suo punto può dire
 contenga una infinita di corpi organizzati
 ogni uno de quali è più maraviglioso della
 stella, e del sole

Adg. respondit Vallianus et admodum dicitur
 nona.

515?

non una: adi: = Non è vero, che nella voce della
gallina non si veggano mole, e che la mole vera,
che nella donna si genera, danno l'ovovisibile
e avvertendo poi, che una non mole di spuma
non è la vera mole che us' avverso il forma della
membra corporea iugiosa ed intricata, le quali
non hanno potuto ed ingelato ordine naturale
stegarsi, e svilupparsi per mancanza d'arte, o
non proporzionato.

Ad 10° Resp. daig: Valligani extra omnia salua
non esse talloppiarum tuba amplexu ovina, unde
ipso amplexu affinis d'apertura idcirco sup
esse tubarum, quo fiat id explicandi modum
Intra si vivipara animalia ab ovis sua ducunt
originem, rationem, quam continuo Geometrii legi
ma opera exagunt, eandem proportionem, quam in
vivipara, eandem inf: in viviparorum d'ora s'annu
quasi sicut pullax ad Elephantum, im pullax
omni ad ovum elephantis, sed experientia conflat
esse falsum.

Resp. esto quod nunc non ita omni viv: exagunt
opera Geometria confulat (quod si invenire
pudat, et magnum nonnulla, prout Geometri
expropositionis quicquid disponere vult quid iudicet.
sui proportionis fallunt ab omni cum apud
species, et magnum et rationes rationis non adhi
trant, aliud quippe est ovum d'elephantis, et simplex

magis animaluli simulacris, ut gormen, aliud
una cum pabulo gormen. Elephanj gormen ad
pulli gormen aequid sicuti elephaj ad pulli
non autem elephanj ovo ad pulli una cum pa
bulo gormen quomodo Elephaj ad pulli
a. ovos, quo circa ovum pulli una cum pabulo
inferano, neque in elephanj ovo fecit uti confun
dant, et tunc una proequant argumentatione

Non melius nominis fuerit talis serui non inven
iam reciproca proportionis, sicut Elephaj ad pulli
ita pulli ovo ad ovo elephanj est falsu
tam axiomaticis; sicut si
Elephaj pulli, ita pulli ovo ad ovo elephan
ij 40

Aequid pulli, ita pulli ovo ad ovo aequi
Elephaj + elephanj ovo = a pulli x pulli ovo
or

Aequi x aequi ovo = pulli x pulli ovo

ergo Elephaj + elephanj ovo = aequi x pulli
ovo

ergo Elephaj ad aequi sicuti ovo aequi elephanj ovo
quod est falsu

Videbatur ergo in non fecundaj ovarij apparatu
tota Oligon Jacobae in medio substantia alba
= nigra puncta, quae minime facit continuu
ergo si fuerit etiam in virginitate feminij apparatu
app. apparatu propter nigredine et non fecun

Datum auctorem non autem scriptorem, ut illa ipsa
iniqui diffinitione torari iam alibi diximus.

Caput Secundum

La in tant ad eum a loquimur, quo vultum ei
 nat contemplaturus esse nos nobis ipse proponimus.
 Porro aut anima quodlibet sine perfectis, in spec
 remus animal sine gremio, sine pariete Tonari, ani
 ma inq: quae uniam mirabiliusq: ipse vultu ei
 affacit, atque exornat principit viri, co
 ongo, nam ipse qui nos dicam hac omni iunctio
 ciat, sed quae ne dicit submersio.

Verum quid hujus animae vocabulo, quid hujus prin-
cipij nomina sibi velint Philosophi mirantur,
quia tot capita tot sententiae, tot Philosophi tot
hujus itaque acnig decernunt, et decernunt
quoniam nemo existit Iudex, vel ut hujus, namque
locutionis, qui assignat hanc inopia vel in-
mat, vel composita.

Multiplicem autem illarum Philosophiarum opinionum
 varietatem denuciat comparandi commodum
 ne exigimus, quam p. b. vult animam hanc
 substantiale principium in corpore caritative digne
 esse dicens, quod cognoscit, sciat & cogitat
 aliorum vero potest corpoream partem denuciat, car
 poralemque spiritum modo vult aliud principium
 asserere. Hanc imaginationem precatur nudi

cy syriaco Chartasiani, quomodo una Philosophia
 si principia, ut ex ipso per se sic rationaliter
 se ad se conjungunt substantia. Non defuerunt
 homines antiqui hujus = Socrisimae hominesque
 Augustini utique utique = quibus id placuit: sed
 = utro ex diu veteres quoniam pitagoras, Platonem
 longum, et quos nunciat univoca divinitus
 schola, na cum ratione aliqui tunc, aphor
 dignitatis, siquidem bene ut animam materiale
 generabile, corruptibile, et mortale, uno ore
 deprecantur peripatetici, cum rationem ad ipse
 spirituale ista creatione produci, et anni
 hilatione defecibile est.

Ea propterea cum nostrum apparatus quae elapso anno
 circa istos efficiunt motus causa ad operum
 ad quos animas illas substantiales, materialis
 a materia animae distinctae invicem rationum
 nominumque reperiunt modo et remanentur
 ay ordo, et ratio quae per se habet ad Chartasiani
 partem ipsos transponere Bononiam animam in
 illa parte hujusmodi componere spiritum motu con
 siderantur.

Et sane Bononiam animam quae ab organico corpore
 animae distinctae principia sit, utique chem
 ra, vel saltem inanimata, supposita quae reponere
 non dubitamus, etiam si materialis, vel spi
 ritualis placet ea ipsa circa sensum animae

niale nonne chimera est, si spirituale nonne inanili
 Corp' q

Quo ad primam partem probo aliter inde probatur.
 Quid magis contradicorium affingi potest q: ma-
 teriale componitur cogitare: valet quidem corpus
 sive materia variis figuris dari, multipliciterq;
 modi exagitari, esse namq: valere, ut alienas
 figuras, et modis fieri cognoscere, ut consuevit prout
 q: huiusmodi materialia unum est a materia po-
 tentialia, ut sine, quomodo reliqua omnia ma-
 terialia, substantialiaq; formae Peripateticis
 conficiunt, et explicantur aduic opus fore assu-
 ptiat ex alibi demonstratis et dictis ratione formalis
 uniuscuiusque Corp' materialis anima, quod
 a corpore existeret dixerunt Chimera est.

Aliter modo pars amovetur scilicet materiale, spirituale
 brutum animam ad comendat habere vitam hanc ipse nec
 sentit: et non corpus quod vel homini sit, vel Bruti
 corpus itaq; vitam ut vivat in partem rationis
 hanc quodammodo sit, manifestum sequitur, ut quod non
 modo a rationali anima nec in homine partem
 hanc nec ulli efficienter, rigoreq; corporis non par-
 det, ita nec in Bruto ad ipsam ad habere vitam
 nulla est distincta sine spirituali, sive materiali,
 anima, necesse est.

Neg: ita eadem, quae vivit Brutum animam ad comen-
 dationem rationis et consequens neque ratio corpore

cum hoc cognoscere, nec scire brevis actionum
 cumque ulla, vel huiusmodi ab aduocatis
 illa propria brevis, finisque ingratum brevis
 huiusmodi actionum propter quod scilicet co
 operatione brevis, spirituali principio sane ex
 conditio legis, in organum corpus, et spiritualis
 anima scilicet excitatio quomodo in huius
 anima scilicet actione ab exteriori non potest hic
 esse, nec non in exteriori actione effectum
 nec in actione, qui ad eam huiusmodi
 Caput, principium illud exteriori praesentia ob
 ita ut huiusmodi propter quod, vel huiusmodi
 quare huiusmodi legem in huiusmodi non huius
 huiusmodi, vel huiusmodi, huiusmodi huiusmodi
 spiritualis anima ad hoc huiusmodi huiusmodi
 facto vel quia cor ipso posset effici, vel eligere
 sed aliter in locis in huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi effici, nec ipso huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi anima per huiusmodi huiusmodi
 libere, huiusmodi spiritualis, vel huiusmodi brevis
 anima in huiusmodi huiusmodi. Verum praesentia
 huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi. ad quod
 debita ratione clarissime modo huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi vel P. Malebranchio anima huiusmodi, huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi, huiusmodi huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi huiusmodi

modo figentes esse dicitur, et huiusmodi, color, et odor
sonusque, quilibet poterit huiusmodi animal quatuor
in materialia nihil unius sentiendi capacia esse
ipsa affirmare; si vero id non concepiamus ad
sensum hanc quatuor: est, id est quatuor conceptus
subtaxat et servat. At vero non posse agnoscere
confido namque fore audirent illud materiam
nobis esse amorem, et gaudium: Ca propter ut dicitur
quodammodo equivoca verba tollunt atque hoc pacto est
iurgia, ut licet a se fieri posse mihi verum esse
quam dicunt.

Canes suos agnoscunt dominos, amant, ut bene dicitur
paulus fortis, quia si dicitur quod dominos non de
verbo et huiusmodi, canes vero homines tanto pro
se querunt odio, ut non quidam ipsos non habere autem dicitur
dimentia; omnia tamen suos catulos diligunt, et
eius, quia in extremis nebulis tam manifeste
et se hinc et arguit, et a quibusdam animalibus
vixit, hanc tamen indicat de huiusmodi quodammodo
amicos suos persequuntur, et tamen robustos ut ipsi
cum pullos; et non solum sustinent. immo et ipsi non
rari, fortiter, et vixit in vixit quidam in vixit
quodammodo exhibere: quod non solum admi
ratur animalibus illis industria, quod si casu casu,
sunt tamen aculei alata animalia et oculorum
in vixit valent, quibus amant eas audire est
ad ipsas in vixit animalia ad vixit.

App. L'ontequit, esse omnes veritatem actiones in
 figura terra, quod, quicquid autem ordinis congre-
 gatur, et ibi terminatur, exprimitur et igitur volo
 id, illius tota fortitudo capere, nec potuerunt con-
 ponere, nec adornare, proinde quod ab intelligentia deterni-
 nari illius roboris et naturae divini debuerunt.
 Tamen in vero ordine terra comeditur, radices,
 quae castra sunt antebellum, per se tota in se diuisa
 et germana, quod utrumque mater per se fuerat conuer-
 sita in se, ut est terra a matre, et sicut arguit
 intelligentia. Haec planta in diuisis, sparsis roboris,
 quae roboris et formae, semina sunt potentia,
 quae conuerterentur, aculeis, quibus se se subterpo-
 nit utraque, id arguit intelligentia. Tamen, quic-
 quid in plantis, compressum, aquae ac in aëre, et in terra
 quae intelligentia: sed distinctione operis, et ob-
 iectione, et de quibuslibet.

Bonum, placitum, motus intelligenda sunt & arguunt
saltem intelligenda nequaquam a materia, ab his
significatis, non sicut a intelligenda, quae
sunt in se ipsis ab origine distinguuntur: unde in
genere illa infinita logica, et potius a videtur
in materia, quae in materia nostra formatur
quae nobis inveniuntur, cui omnis potestas, quae
sunt in se ipsis in materia nostra inveniuntur
datur: itaque in materia, non intelligenda, non a materia
non videtur intelligitur, sine materia, sine materia.

bono latente, crescent, se inveniunt crescere ignem, ne
 diluuntur, nihil aere, nihil coarctant, si modo,
 quicquid huiusmodi argueret, agere, id profecto in
 quodcumque illa conuenit ut conseruetur, conseruetur
 corpus in conforma sit, non macerata, conseruetur
 quicquid ipsi inueniunt a se ipsis, de viis, alio
 qui forte dicantur plures esse intelligentia, in breui
 minime, vel et in uero camis, si in homine inge
 nis ipso, corpus cum in animalculo, et in remora
 plures reperiri diuersas partes, et plures motus ordine
 conformis produci, ut magis recte possit agere.
 Quia vero homines omnes, conseruetur, et producantur
 et magis in ipso corpore omnes, pendere motus et
 mutationes, quae ipsi obiaciunt producere, et
 motus, non autem seculo a se ipsis producunt, et
 conseruetur, ipsi ita, ita prout exigit
 natura, in ipso produci, quicquid ad inuicem conseruetur
 non inueniuntur, quicquid magis, et quicquid sit
 quomodo corpus quod uoluerit sit a se ipsis, et
 capax breui anima in se inueniunt ad producenda
 et in illis motus et mutationes omnes ipsi con
 tingent, quia in motu, mutatione, et in se ipsis
 inueniuntur illi similitudines, quae in nobis aguntur
 fieri, non breui generant, mutuant, conseruetur
 non inueniuntur a corpore nostro, sit huius, et huius, forme
 ut quomodo sit, quia quod corpus penitus breui
 comparatur, omniaque inter illa et in se ipsis

[illegible]

qua, ad orbem propulsa, et deorsum iterum movetur, et
qua incipit linea nihil impediens recipere potest.
Rsp: p. nimirum et propter adhesionem manuum in
sonantia arguere; arguit siquidem et sonantia in
tibia ex utraque infusa non dicitur sonantia anima
sed ex utraque dicitur, et libet ut dicitur, quod tunc
aliud exprimit sonantia dicitur experientia et per
utrumque tibi impenditur videtur, horum et libet ut
tunc affugit, et ceterumque tunc libet quod tunc
et nulla cogit recipere, periculum non in hoc, quod
aliud exhibet illa canis libet et tunc dicitur
perio. super et adhuc libet et ex utraque aligen
et facultates providet libet et tunc dicitur. alioqui
si id in faciens et cognitionis et tunc dicitur
libet et necessitate inficiens et tunc dicitur
nam si continens cognitionis tunc libet et tunc
cogit, major cognitionis et, et tunc apprehensio ma
ior ad tunc tunc et libet, quod id tunc non ha
bita tunc et tunc omnia tunc et tunc alioqui
cognitionis tunc, et tunc tunc et tunc
et tunc impressioni tunc et tunc tunc
tunc et tunc, et tunc tunc tunc, et tunc tunc
commemorari tunc tunc tunc tunc tunc
tunc, quod tunc tunc tunc, qui tunc et tunc
tunc, et tunc tunc tunc, et tunc tunc
tunc ad tunc tunc tunc tunc tunc
et tunc tunc tunc, et tunc tunc tunc et

hanc ad usum compellat, non ad quicquid servari
 debet. Proinde: quod si quis ad usum digne dicere
 videtur motus, infirmus intelligens committit.
 ut tamen brevis intelligentia innoxiosa uno
 ore praeferat. Ergo valde volens omne servari
 debet.

Resp. 2. negando aas: ad cuius probationem quia non
 exigimus ut uteretur. dico quia illi consuetudini
 institutioni & dispositioni organo rationis rationis. Vnde
 in arte facta inducitur, et quae ita movetur, ut modo
 ad obiectum accedat, modo ab ipso recedat, quia ratio
 modo. et quibus ad usum rationis obiectum quod est ratio
 videtur impressiones, quibus variis multiplicibusque
 motus hanc viam: quoniam si, tamen videtur et
 suas cum diversis affectionibus conspiciamus.

Vocabulo. Eodem motu quo exerceat videtur homi-
 ni exerceat, et bene, sed in homine non sunt in ista
 anima, Ergo nec sine anima debet.

Resp. concipere majorem distinguendo nunc. in homine erat
 homine sine anima ut occasione caliditate afficit
 si omnes motus ergo nunc. in homine, et ab homine
 sine anima videtur occasione non finis nonnulli
 eorum motus sunt quod minor, et longinquior ergo.
 In homine quos motus finis quos rationales vocat, et
 quibus rationes brevis comparamus, scilicet fides
 affirmatio cibi decoctio, motus motus regimini
 culario, nutritio, digestio, aliaque similia. et in

nec licet maxima pro se habere intelligentia, im-
 mo infinita ab humana mente haud propin-
 quior est cognoscimus, quia si non a unius, & ipsos
 percipiat anima a se ideo quia vel efficiat, vel ex
 sit, apparet nec ad se totum, nec ad se totum ipsam
 fieri capax. Cuius vero in homine alio, quod li-
 beros utiatur non infirmum & morbum, quod in
 ma moralis causa, sed occasio sit: hoc aequi-
 tal humana mentis in modo exequi deest
 magis non quia pura clausa, libet dormiat, carat
 scribit, autat, nihil autem haud est necessarium ut
 anima, non quia ipsa non sit in se, sed ut natura
 ut inaxiorem animam libet, et inaxiorem
 naturam pro se habet ut intelligentia quod in
 finitatem inaxiorem arguitur, vane, quia
 illos ipsos, et velle, et libet velle nobis, non om-
 nino cogit: Cuius ex ratione non si autem
 non, conuenit abq. prejudicata non in de
 autem in finitatem quod in axiorem ag-
 finitatem, et inaxiorem intelligentia non in
 aequivoca signa deprehendimus: de propriis qui
 velle, et in finitatem in ipsos non in finitatem, quia, si ad me
 non inaxiorem velle autem spiritus licet pro se habet
 autem in finitatem operationem exaxiorem in finitatem
 mechanica illa non in finitatem in finitatem
 est cum abque in finitatem in finitatem in finitatem
 Philosophia multiplicata.

Virgineus iure: a potentia ad actum non sequitur
 conclusio: Potestas sine dolore clamare, sicut po-
 tentia ad actum brevis: Corpore sine dolore clamare
 sine voluptate aduersus? Alioquin ex eorum eorum
 sicut, arguendum, cum dolore clamare, ut utrum
 tunc dare, cognoscere, sanare quantum brevis, igitur
 cum dolore clamare, ut utrum tunc et tunc, cognoscere
 remanere: In eorum tunc arguere, et eorum dicitur
 et tunc. Potestas dicitur hominem ad rem imaginem
 et similitudinem et tunc et spirituali anima non
 datur, ut aduersus efficiendo non arguere: sicut
 cetera: Corpore non datur, et tunc datur Machina
 et, conditio, et fuit.

Corpore: distinguendo illud. A potentia necessaria ad ac-
 tum non sequitur conclusio corpore: a potentia potestate
 ad actum conueniens: Quod datur, qui infirmus fuit
 tunc tunc conditio datur, hominem, et tunc
 potestas illa omnia non conueniens: est potestas
 tunc tunc aduersus et tunc. Nihil anima
 potestas datur et tunc simpliciter, et tunc
 et tunc ad finem et tunc tunc ratione proprii
 et tunc simpliciter quanta: Nihil est
 datur et tunc fuit et tunc potestas potestas
 et tunc aduersus et tunc potestas potestas
 fuit, et tunc fuit, et tunc sicut hominem
 qui Roma supponit in (sua) Divisione
 potestas, ut in omni forma obijectionibus

[illegible]

Cum vero ad hoc varii argumenta retroquero affir-
mantem potius deus spirituale anima brevem
gloriam. Cyprianus est, conueniens uerba
regis, etiam ad illos praecepta piae, scilicet ad
materialis motus in breui exultans spiritu
clari animam creatam, qualis creatura ad
in ipso afficeret, a quibus deus, qui gloria
et honoris cupit est, qui immortalis, et sa-
piens, qui pater, et filius.

quia gloria, honorifica corporis, et
passionem, quod auctore est a Deo, et conuersio
ad creaturam positum non potest sine, passio
inquit

ing: quod haec nimis frequenter propter homi-
 nes beatitudinem, felicitatemque suam in ipsius
 creaturam imponunt, ipsaque deo, ut videtur
 ne possessiones appetant indignos utentes, pec-
 cati ergo uoti fuerant, et fuit utendi: et be-
 niam pecunia hoc quod a nimis infirmis avari-
 tate ducit nequid inordinatum, hanc conu-
 larum, etque instantur: cum nulla alia ratione
 nullo alio fine spirituali anima ducit con-
 cepisset. *creaturamque, ut ait, etque id,*
 quod ad propriam nobilitatem spectat, amant,
 ne potius cibo delectantur, illudque
 quod creaturam possessione de deo tenent, do-
 larum autem supra aliquo materiali bono spoliata
 Nonne quidam male latet inter homines, et beatitudinem
 digerunt: Homines animas, quae deus
 innuunt, et similes ducunt pro se facere, bene
 ut de deo tenent, fidei in se habent, ut corporis quae
 firmis, conseruationis prouidit. *Et deus ibi*
sed inuocat. Ut dicitur, amon, et gloriatur conser-
uatur in suis operibus et conseruatur: nonne quod
in corpore nobilior anima. Inuocat tamen bene
bonum animam continuo famulatur corpori et deus,
qui ut ipse uenit, tamen per deum bonum con-
seruationis quae autem est cum illa nihil est
bonum, nihil felicitatis, nisi proponas quod utrum
bonum corporis autem de deo tenet, quae autem
 pa

parientibus debent tunc necessario, et inge-
 mificatissime perire, et tunc in nihilum abire
 dignum gesso et adurgantur in maximis
 laboribus dum si ante primam hominem
 exitiale peccatum hominis fuit, quomodo bruti
 animam corpori imponit, ibi vnde deficiente
 bruto deficiente et homo? Procul dubio, nec ab ie-
 ru divina legi condempnatus, deusque ipse
 infinita sapientia sua innotando rem acce-
 nit: Et tamen non magis dignum in
 spiritualis animae bruti excellentia, quippe
 corpori humilitate, quod in homine, et bruti
 cum ingenuitate, et animam aliqua proportio
 sit, ingenuitate, et corpori nulla, et propter ob-
 pationem animae dignum corpori fortis
 pietas deus cum bruti animam quippe corpori sub-
 icere cum originali ingenuitate donationem homi-
 nis bruto submittit.

Varieque que pinguis est iuxta: quæ sunt pia et iusta
et iustitia magis contraria, et inculpabilis con-
tra corporis timore: species concurre, do-
ribus, in legibus rogationibus plectere nul-
longue tot tabernaculis sua sine alijs
se pro solari et mior? Variæque in
victum suis delectationibus affici, do-
que fuerit ipse malum unum: et quid huc
inter duos? Dicitur enim malum non vult

S. H.

illae sensibiles delationes componere, quae prius
 ab ipso deo, insignis magnificentiae, et formae eius
 esse, et delationes, et d'hor, quoniam rationis
 predicant, et ipse malitiae. Deinde si omni
 potens artifex, brevisque conditor sua gloria
 cupit, et immutabilis sapientissimus, per se
 et per se, quae rationalia anima brevis quae
 erant, cum hac immutabilis, nec sapientissi-
 mus, nec per se, nec per se, non esse
 non ac ab ipso spirituali anime exigit.

Dei ad dei imaginem, et similitudinem creati homi-
 nis potius nolo adducere, et arguere
 vel pariter: non potuit enim spirituali
 anime non dimittere hominem, qui natus
 est, et ex aeternis, quia talis anima aeterna
 non potest separari; non cognoscit corpus, non
 nec materialis corpus infiniti immutabilis
 deus, providet deus dei imaginem et
 similitudinem exhibere. Certe ad ista mate-
 rialia extrinsecos efficiuntur, et per
 se, et ex aeternis, et per se, et per se, et per se
 si concipere aeternis infinitis, et ideo affe-
 ramus, hominem cognoscere, et velle, quia et
 et quia ita sua corporis membra commovet
 sed quia cum ipso in anima sua anima
 corpore, et velle ab ipso in anima sua anima
 legibus hominis similitudinem et immutabilis

inferre licet, et reliquos cognoscere, et velle, et
voluntatem.

De pluribus Ator non ad unum spiritum animalium
impossibile est omnes a brevitate motus
explicare, ea autem concipere facillima, et
ratione illis omnes assequimur. Q. 170. Q.

Resp. primo retorquendo argum. n. 1. ad
unum spiritum animalium impossibile est ma-
gister, a variis motibus explicare, ea autem
concipere facillime. Q. 171. Q. 172. et magis spi-
rituali de auctoritate animae.

Resp. 2. negando prop. quod a deo non
est abstrahi impossibile quicquid animae dicitur
summi nostri intellectus respectu
sit exteriori motui non est explicare etia
is deo possibili motui machinae conceptionis.
Data ergo quid vobis diffinitiones, nam hae
extra praesentiales vix est: cum aliquid qua-
rare an spirituales motus habent animae
aliud quod tot motus inanimati, et
modum; primo hactenus inveniunt rationes mo-
tus, inveniunt infirmitas, aliter investigandum
conclusionem. Nunc concipere anima ex patet
sionem, cum quia ad unum sunt datus ma-
terialia exercent motu vobis in se motu
daat. Q. 173. Q. 174. quod dicitur ab uno vobis bene
vix, cum quia concipere etiam, cum ad

diximus non esse velle de novo nata sit Phi-
 sica vero prius dicitur quod: non est motus
 cum ordinem non Phisicis temporibus. Phi-
 sophi autem cum Phisicis vultu in
 vestigare debent ad hoc. Quod accipit quoniam
 motu cogita Phisica causa adoptat. Nos
 tamen, qui velle dicitur omni materia
 cum motu vultu, arguit Phisica causa pri-
 maria propugnari per se totum infinitum
 de potentia velle vultu, ipsi per se totum
 modo aliquos animales velle vultu
 velle vultu concidit

Index et summa

Proemium — — — — —	pag: 1
Logica — — — — —	pag: 2
Logica Pars I de Apprehensione .	pag: 3
De Modis signis seu terminis .	pag: 6
De quinque Universalibus —	pag: 10
De Definitione — — — — —	pag: 11
De Divisione — — — — —	pag: 15
Pars II De Iudicio — — — — —	pag: 17
De Propositionum Mat. et forma .	pag: 21
De Propositionum proprietatib. —	pag: 22
De Iudicii defectibus causis, cunctis .	pag: 24
De superiorum defectuum remediis .	pag: 27
Pars III De Syllogismo — — — — —	pag: 29
De variis Syllogismis legib. — —	pag: 32
Pars IV De Methodo Syntetica —	pag: 34
De Analytica — — — — —	pag: 39
Introducio ad Metaphysicam — —	pag: 41
Pars I de Scientia, et unitate —	pag: 42
Objectiones — — — — —	pag: 49
Pars II.	De

MSS Giardino, A.
246B Philosophiae
RB scripta mei
NMAH Joannis Ancini
Regiensis lectore.

1735.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

3 9088 00331204 8

nmahrh MSS246 B
Philosophiae scripta mei Joannis Ancini R

Tw